

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupungin valtuusmiesten päätös kunnallisasetus-kokoelman julkaisemisesta.
 2. Helsingin kaupungin rakennustarkastajan ohjesääntö.
 3. Määräyksiä, jotka koskevat paikkojen vuokraamista kaupungin kaduilla, toreilla ja muilla yleisillä paikoilla kojuista, vaunuista ja pöydiltä ta-
pahtuvaa kauppaa varten.
 4. Ehdot, jotka Kaupunginvaltuusmiehet ovat vahvistaneet myöntäessään
Helsingin anniskeluyhtiölle yksinoikeuden väkijuomain vähittäinmyyntiin
ja anniskeluun Helsingissä myyntikautena 1 p. kesäkuuta 1908—1 p.
kesäkuuta 1910.
 5. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset väkijuomain vähittäin-
myynnistä ja anniskelusta myyntikautena 1 p. kesäkuuta 1908—1 p.
kesäkuuta 1910.
 6. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset mallasjuomain annis-
kelusta myyntikautena 1 p. kesäkuuta 1908—1 p. kesäkuuta 1910.
 7. Muutos siihen taksaan, jonka mukaan parmamittaus Helsingin kaupun-
gissa on laskettava ja kannettava.
 8. Kokoussalien käyttöä Helsingin kaupungissa koskevat ohjesäännöt.
 9. Rakennusjärjestys Helsingin kaupungin 13, 14 ja 15:lle kaupunginosalle.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kunnallisasetus- kokoelman julkaisemisesta.

Kirjelmässään 18 päivästä marraskuuta 1907 on Maistraatti Kaupunginvaltuusmiehille tehnyt esityksen määrärahan myöntämisestä säännöllisesti ilmestyvän kunnallisen asetusko-
koelman julkaisemista varten, johon otettaisiin:

1. Sellaiset Suomen suuriruhtinaanmaan asetus-kokoel-
massa julaistut lait ja asetukset samoin kuin muut esivallan
määräykset, jotka koskevat kunnallishallintoa yleensä.

2. Keisarillisen Senaatin kirjeet, määräykset ja päätökset, jotka koskevat Helsingin kaupungin kunnallishallintoa tai kaupungin virastoja ja muita viranomaisia sekä virkamiehiä.

3. Kaikenlaiset yleiset järjestysmääräykset Helsingin kaupungille.

4. Kaupungin viranomaisten antamat ohje- ja johtosäännöt, jotka ovat voimassa pitemmän aikaa.

5. Sellaiset kaupunginviranomaisten tekemät päätökset, joilla on merkitystä kunnalliseen hallintoon nähden ja jotka voivat olla johdoksi vastaisille toimenpiteille.

Tämän yhteydessä on Maistraatti ehdottanut:

että Maistraatin ja Kaupunginvaltuusmiesten asiana olisi kussakin eri tapauksessa päättää, mitkä yleiset määräykset olisivat asetuskokoelmaan otettavat; jos sitävastoin muu viranomainen julkaisemista haluaisi, olisi siitä tehtävä esitys Maistraatille, jonka toimenä kokoelman toimittaminen olisi; sekä

että asetuskokoelmaa painettaisiin 400 kappaleen suuruinen painos ja jaettaisiin sitä ilmaiseksi kaupungin viranomaisille ja virkamiehille samoin kuin kaupunginvaltuusmiehille.

Varsinaisessa kokouksessaan 30 päivänä joulukuuta 1907 ovat Kaupunginvaltuusmiehet hyväksyneet Maistraatin esityksen ja päättäneet kaupungin menoarvioon kyseessä olevaa tarkotusta varten ottaa 800 markan suuruisen määrärahan, josta 500 markkaa on laskettu painatuskustannuksiin ja 300 markkaa toimittamiseen.

2. Helsingin kaupungin rakennustentarkastajan ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten hyväksymä 14 p:nä tammikuuta 1908 ja Maistraatin antama 1 p:nä helmikuuta 1908.

1 §.

Rakennustentarkastajan tehtävänä on Maistraatin silmälapidon alaisena valvoa rakennustoimintaa kaupungissa sekä sitä varten erityisesti:

a) täyttää kaikki ne tehtävät, jotka kuuluvat Kaupunginvaltuusmiesten voimassa olevan rakennusjärjestyksen 53 §:n

mukaisesti valitsemalle arkkitehdille sekä valvoa kaikkia uudis- ja lisärakennustöitä kaupungissa ja siihen yhdistetyllä alueella, lukuunottamatta kuitenkaan sellaisia töitä, joita tehdään kruunun tai yleisen laitoksen laskuun;

b) rakennusjärjestystä rikottaessa tai muuten tarpeen vaatiessa sekä erityisesti, kun vaaraa voi katsoa olevan olemassa, siitä viipymättä ilmottaa Maistraatille;

c) Maistraatin määräyksestä olla mukana toimittamassa tai toimittaa muita katsastuksia ja tarkastuksia, jotka kuuluvat hänen toimialaansa;

d) kutsuttaessa olla läsnä Maistraatin kokouksissa rakennusasioita käsiteltäessä sekä niissä antaa tarvittavia lausuntoja;

e) pitää kaikista uudis- ja lisärakennuksilla toimittamisesta katsastuksista päiväkirjaa, joka sisältää hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset, ja on sanotusta päiväkirjasta kuukausittain, ennen seuraavan kuukauden loppua, annettava ote Maistraatille; sekä

f) maaliskuun kuluessa kunakin vuonna antaa toiminnastaan edellisenä vuonna Maistraatille kertomus, joka sisältää tilastollisia tietoja rakennustoiminnasta kaupungissa, jotka tiedot ovat tarkotetut otettaviksi kaupungin kunnallishallinnosta annettavaan kertomukseen.

Sitä paitsi tulee rakennustentarkastajan luoda huomiota rakennustoiminnan kehitykseen yleensä sekä antaa Maistraatille sellaisia ehdotuksia yleisiä määräyksiä ja muita toimenpiteitä varten, joita sen johdosta voidaan pitää tarpeellisina.

2 §.

Rakennustentarkastajan asettavat Kaupunginvaltuusmiehet Maistraatin ehdotuksesta pidättämällä molemminpuolisen kuuden kuukauden irtisanomisajan. Hänen ei ole lupa laatia piirustuksia rakennusyrytyksiä varten paikkakunnalla tai johtaa sellaisia eikä myöskään pitää muuta sellaista tointa, joka olisi esteeksi hänen toimelleen kaupungin palveluksessa.

3 §.

Maistraatti voi myöntää rakennustentarkastajalle virkavapautta korkeintaan yhdeksi kuukaudeksi. Pitempää virkavapautta tarkottava anomus on Maistraatin välityksellä jätettävä Kaupunginvaltuusmiehille.

4 §.

Paitsi niitä palkkaetuja, jotka ovat rakennustentarkastajalle määrättyt, on hänellä oikeus kantaa maksua toimituskirjain lunastuksesta ja palkkiota määrättyistä toimituksista vahvistetun taksan mukaan.

5 §.

Rakennustentarkastajan tulee olla virka-asioissa joka päivä tavattavana virkahuoneessaan sinä aikana, kuin Maistraatti määrää.

3. Määräyksiä, jotka koskevat paikkojen vuokraamista kaupungin kaduilla, toreilla ja muilla yleisillä paikoilla kojuista, vaunuista ja pöydiltä tapahtuvaa kauppaa varten.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamat 14 p:nä tammikuuta 1908.

1 §.

Keitetyn ruoan, kahvin, teen, virvotusjuomien, hedelmien, makeisten sekä jäätelön ja paperossien tai muiden niiden veroisten tavarain kauppaa, kun se tapahtuu kojuista, pöydiltä tai vaunuista, käytäköön kaupungin alueella, muualla kuin sen kauppatorilla, ainoastaan sellaisissa paikoissa, jotka Rahatoimikamari sitä varten osottaa.

2 §.

Lukuunottamatta virvotusjuomakioskeja älköön kiinteitä kauppakojuja löytykö kaupungin asemakaavaan otetulla alueella, paitsi viertoteiden varsilla. Kaupungin keskiosista kaukana oleviin paikkoihin, joissa paljon ruumiillisen työn tekijöitä oleskelee ja missä näiden vuoksi on toivottavaa että heille järjestetään ruoan, leivän, kahvin, teen tai virvotusjuomien myynti, sallikoon Rahatoimikamari, tarpeen suuruutta harkittuaan, poikkeustiloissa vuodeksi tai lyhemmäksi ajaksi pystyttää kiinteitä kojuja.

3 §.

Oikeuksia kojujen pystyttämiseen myöntää Rahatoimikamari vuodeksi kerrallaan, mutta niiden luku ei saa nousta yli 75. Kuitenkin voidaan sellaisen kojun omistajalta lyhyemmän ajan kuluttua riistää oikeus, jos paikkaa, johon hän on kojunsa pystyttänyt, sitä ennen tarvitaan johonkin kaupungin tai muuhun tarkotukseen, tai jos omistaja on joutunut kiinni väkevien juomien kaupasta tai kojussa on tapahtunut epäjärjestyksiä ja on syytä otaksua, että omistaja on ollut niihin syyppää. Ensimmäisessä tapauksessa suoritetaan kojun omistajalle takaisin niin suuri osa maksusta, kuin Rahatoimikamari kohtuulliseksi katsoo.

4 §.

Kiinteän kojun pitämisoikeudesta suoritetaan vuotuista maksua 25 markasta 100 markkaan, Rahatoimikamarin harkinnan mukaan, joka maksu suoritetaan etukäteen, ennenkuin kauppa kojussa saa alottaa. Poikkeustapauksissa saakoon Rahatoimikamari vapauttaa kojun omistajan tästä maksusta.

5 §.

Kaikki kojut, joiden tulee olla Rahatoimikamarin hyväksymän mallin mukaan rakennettuja eivätkä saa olla alaltaan suurempia kuin 12 neliometriä, ovat aina pidettävät hyvin maalattuina ja siisteinä. Jos omistaja tässä kohden rikkoo, voi Rahatoimikamari häneltä riistää kojun pitämisoikeuden.

6 §.

Somia, nelipyöräisiä vaunuja, jotka ovat tehdyt Rahatoimikamarin hyväksymän piirustuksen tai mallin mukaan, asetettakoon virvotusjuomien, hedelmien, jäätelön, paperossien y. m. sellaisten kauppa varten kaupungin alueella korkeintaan 20 kappaletta sellaisille paikoille, jotka Rahatoimikamari osottaa.

7 §.

Vuosittain maaliskuun ensimmäisellä puoliskolla tarjoo Rahatoimikamari nämä paikat huutokaupalla enimmäns maksavalle vuoden ajaksi, laskettuna 1 päivästä huhtikuuta. Hinta sanotulta ajalta älköön kuitenkaan olko 25 markkaa pienempi.

Maksu suoritetaan etukäteen Rahatoimikonttoriin, ennenkuin kauppaa saa alkaa.

8 §.

Kuitiksi kojun ja vaunujen paikanvuokran suorittamisesta annetaan kortti, johon merkitään kauppiaan nimi, mitä tavaroita hän saa myydä, paikka, johon kojun tai vaunut saa asettaa, samoin kuin paikanvuokrana suoritettun maksun määrä. Tämä on aina pidettävä paikalla ja vaadittaessa näytettävä tarkastavalle poliisimiehelle.

9 §.

Paitsi yllämainittua 20 paikkaa vaunuja varten, olkoon kaupungissa toimivilla virvoitusjuomatehtailla kullakin oikeus pitää kaksi vaunua yksinomaan virvotusjuomien myyntiä varten. Paikat niille määrää Rahatoimikamari ja vaunuista suoritetaan etukäteen maksua 50 markkaa kultakin.

10 §.

Oikeuksia kaupungin puistoihin tilapäisesti asettaa pöytiä hedelmien, leivosten, virvotusjuomien, paperossien ja muiden sellaisten myyntiä varten myöntäköön sunnuntai- ja pyhäpäiviksi tai juhlatiloissa yhden tai korkeintaan kolmen päivän ajaksi Rahatoimikonttori kahden markan maksua vastaan kultakin päivältä, mikä maksu suoritetaan etukäteen. Tästä annetaan kuitti, joka on laadittu samalla tavalla kuin yllä on sanottu ja johon sitä paitsi on merkitty ne päivät, joiksi lupa on annettu.

11 §.

Tarkastuksen pitoa varten antaa Rahatoimikonttori keskuspoliisille kirjallisen ilmoituksen, niin pian kuin joku maksun suoritettuaan on saanut oikeuden pitää kojua tai vaunuja tai on sellaisen oikeuden menettänyt.

Poliisiviranomaisen tulee huolellisesti valvoa:

että ainoastaan siihen oikeutetut henkilöt pitävät kojua, vaunuja tai pöytää, sekä että nämät asetetaan ainoastaan niitä varten asetetuille paikoille;

että kojut ja vaunut aina pidetään siisteinä ja somina;

ettei myytäväksi myönnettyjä tavaroita panna näytteille ulommaksi kojun, vaunujen tai pöydän piiriä; sekä

ettei kojun, vaunujen tai pöydän ympärille kasata koreja, laatikoita, säkkejä, paperia tai muita tavaran päällyksiä, uhalla että poliisi heti omistajan kustannuksella toimittaa ne pois.

4. Ehdot, jotka kaupunginvaltuusmiehet 14 p:nä tammikuuta 1908 ovat vahvistaneet myöntäessään Helsingin anniskeluosakeyhtiölle yksinoikeuden väkijuomien vähittäinmyyntiin ja anniskeluun Helsingissä myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1908 1 p:ään kesäkuuta 1910.

Sittenkun Kaupunginvaltuusmiehet 14 p:nä tammikuuta 1908 ovat myöntäneet Helsingin anniskeluosakeyhtiölle yksinoikeuden kaikkien sekä koti- että ulkomaisten väkijuomien vähittäinmyyntiin ja anniskeluun Helsingissä 1 päivästä kesäkuuta 1908 samaan päivään 1910, ollen osakeyhtiö oikeutettu määrättyä, osakeyhtiölle suoritettavaa maksua vastaan hotellin, ravintolan tai kahvilan omistajalle luovuttamaan osa saamistaan anniskeluoikeuksista sekä samoin yksityisille kauppiaille tahi yhtiöille luovuttamaan oikeuksia ulkomaisten väkijuomien vähittäinmyyntiin, ovat Kaupunginvaltuusmiehet, myöntäessään mainitun oikeuden, vahvistaneet seuraavat ehdot:

että osakeyhtiön hallituksessa annetaan sijaa vähintään kahdelle Kaupunginvaltuusmiesten valitsemalle jäsenelle, mikä vastaa kolmatta osaa jäsenten luvusta;

että Kaupunginvaltuusmiehet vahvistavat niiden sopimusten kaavat, joilla vähittäinmyynti- tai anniskeluoikeuksia luovutetaan;

että luokan, mihin kukin anniskelupaikka on luettava, edelleen määrää Maistraatti;

että osakeyhtiö saa omista myymälöistään myydä väkijuomia ainoastaan noudettavaksi, vaan ei lähettää tavaroita tilaajain kotiin tai ulkopuolella kaupunkia olevaan paikkaan;

että osakeyhtiö viimeistään helmikuun kuluessa päättää, uudistaako se vuokraajiansa kanssa aikaisemmin tekemiänsä sopimuksia seuraavaa myyntikautta varten vai ei;

että anniskeluoikeuden omistajalla on oikeus tilata tarvitsemansa tavarat miltä kaupungin väkijuomakauppiaalta tahansa; sekä

että Kaupunginvaltuusmiesten valitseman pysyvän sovintolautakunnan, johon kuuluu viisi henkilöä ja tarpeellinen määrä varajäseniä, ratkaistavaksi jätetään: a) kysymys siitä, onko vuokraaja osakeyhtiön vaatimuksesta selitettävä saamansa oikeuden menettäneeksi; b) muut riidat, jotka voivat syntyä osakeyhtiön ja sen vuokraajien välillä vuokrasopimuksen sisällyksestä; sekä c) kysymys tavaravaraston lunastamisesta, kun sitä vaatii vuokraaja, jonka vuokraoikeutta ei ole uudistettu tai joka on oikeutensa menettänyt.

Tämän ohessa ovat Kaupunginvaltuusmiehet tahtoneet osakeyhtiön huomioon otettavaksi mainittua yksinoikeutta harjoitettaessa lausua seuraavat toivomukset:

ettei osakeyhtiö käytä hyväkseen yksinoikeutta saadakseen liikkeestä niin suurta voittoa kuin mahdollista, vaan etupäässä vastustaakseen väkijuomien väärinkäyttöä;

että osakeyhtiö mikäli mahdollista pitää kaupaksi tarjoamiensa juomien alkoholipitoisuuden alhaisimmassa luvallisessa määrässä;

että toisen ja kolmannen luokan ravintolaoikeuksien luovuttamista toiselle henkilölle ei vastedes enää sallittaisi, vaan että osakeyhtiö itse ottaisi haltuunsa liikkeen mainittuihin luokkiin kuuluvissa ravintoloissa;

että aikaansaataisiin parannusta äskenmainittuihin luokkiin kuuluvien ravintoloiden siisteyteen ja hauskuuteen nähdessä että useampia tarkastajia otettaisiin niitä valvomaan; sekä

että myyntimaksut luovutetuista anniskelu- tai vähittäinmyyntioikeuksista oikeudenmukaisesti tasotettaisiin.

5. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset väkijuomain vähittäinmyynnistä ja anniskelusta myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1908 1 p:vään kesäkuuta 1910.

Tammikuun 28 p:nä 1908 on Kaupunginvaltuusmiehet tästä asiasta puolestaan päättäneet:

että vähittäinmyyntioikeuksien luku määrätään enintään yhdeksäksikolmatta, joista enintään neljäkolmatta myös oikeuttaa yksinomaan ulkomaisten väkijuomain vähittäinmyyntiin; sekä

että anniskeluoikeuksien luku määrätään enintään kahdeksiseitsemättä, josta määrästä kuitenkin enintään kuusiviidettä saadaan luovuttaa käytettäväksi ravintolaliikkeen yhteydessä; kuin myöskin

että vähittäinmyynti- ja anniskelupaikkoja ei saa olla:

a) kuudennessa, seitsemännessä, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessatoista ja viidennessatoista kaupunginosassa eikä kaupunkiin kuuluvalla, sen asemakaavaan merkitsemättömällä alueella;

b) ensimmäisessä kaupunginosassa Rauhankadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

c) toisessa kaupunginosassa Vilhelminkadun pohjoispuolella ja sanotun kadun varrella;

d) kolmannessa kaupunginosassa Unioninkadun varrella Kauppatorin eteläpuolella sekä Unioninkadun ja Länsi-Rannan välisissä kortteleissa;

e) neljännessä kaupunginosassa Kansakoulu- ja Simonkadun pohjoispuolella ja sanottujen katujen varsilla; sekä

f) Fredrikinkadun länsipuolella olevassa osassa neljättä ja viidettä kaupunginosaa, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

ettei kaupungin muissakaan osissa väkijuomain vähittäinmyyntiä ja anniskelua saa harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan eikä semmoisen paikan välittömässä likeisyydessä, missä väkeä lukuisammin liikkuu, eikä myöskään Kauppa- ja

Rautatientorin varrella eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä- ja Länsi-Henrikinkadun varsilla; sekä

että poikkeuksen näistä kielloista saa tehdä Kauppa- ja Rautatientorin varrella oleviin hotelleihin, Alppilaan, Kaisaniemeen, Blekholman saariin, Korkeasaareen ja Kaivohuoneeseen sekä teattereihin ja klubeihin nähden.

Yllämainittuun päätökseen on Maistraatti 3 p:nä helmikuuta 1908 yhtynyt, minkä tähden tätä päätöstä, 9 p:nä kesäkuuta 1892 annetun, muun muassa väkijuomain myyntiä koskevan asetuksen 6 §:n nojalla, on noudatettava.

6. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset mallasjuomain anniskelusta myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1908 1 p:vään kesäkuuta 1910.

Tammikuun 28 päivänä 1908 on Kaupunginvaltuusmiehet tästä asiasta puolestaan päättäneet:

että sellaisen anniskelun oikeuksien luku on oleva enintään kolmekymmentä, jotka oikeudet saa antaa ainoastaan suurenlaisten ruokailupaikkain pitäjille; sekä

että vähittäismyynti- ja anniskelupaikkoja ei saa olla:

a) kuudennessa, seitsemännessä, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessätoista ja viidennessätoista kaupunginosassa eikä kaupunkiin kuuluvalla, sen asemakaavaan merkitsemättömällä alueella;

b) ensimmäisessä kaupunginosassa Rauhankadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

c) toisessa kaupunginosassa Vilhelminkadun pohjoispuolella ja sanotun kadun varrella;

d) kolmannessa kaupunginosassa Unioninkadun varrella Kauppatorin eteläpuolella sekä Unioninkadun ja Länsi-Rannan välisissä kortteleissa;

e) neljännessä kaupunginosassa Kansakoulu- ja Simonkadun pohjoispuolella ja sanottujen katujen varsilla; sekä

f) Fredrikinkadun länsipuolella olevassa osassa neljättä ja viidettä kaupunginosaa, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

ettei kaupungin muissakaan osissa mallasjuomain anniskelua saa harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan eikä semmoisen paikan välittömässä likeisyydessä, missä väkeä lukuisammin liikkuu, eikä myöskään Kauppa- ja Rautatientorin varrella eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä- ja Länsi-Henrikinkadun varsilla; sekä

että poikkeuksen näistä kielloista saa tehdä Kauppa- ja Rautatientorin varrella oleviin hotelleihin, Alppilaan, Kaisaniemeen, Blekholman saariin, Korkeasaareen ja Kaivohuoneesen sekä teattereihin ja klubeihin nähden.

Yllämainittuun päätökseen on Maistraatti 3 p:nä helmikuuta 1908 yhtynyt, minkä tähden tätä päätöstä, 2 p:nä huhtikuuta 1883 annetun, mallasjuomain myyntiä ja anniskelua koskevan asetuksen 10 §:n nojalla, on noudatettava.

7. Muutos siihen taksaan, jonka mukaan parmamittausmaksu Helsingin kaupungissa on laskettava ja kannettava.

Maistraatin vahvistama 5 p:nä helmikuuta 1908.

Parmamittausmaksuna suoritetaan 40 penniä joka sylestä pitkiä halkoja ja 30 penniä pilkokuista, korkeintaan puolen metrin pituisista, jotka kaupungin parmamittari mittaan ladotuihin mittaa.

Maksu lankeaa kokonaan sille parmamittarille, joka on toimittanut mittauksen.

8. Helsingin kaupungin kokoussalien käyttöä koskevat järjestyssäännöt.

Kuvernöörin yksissä neuvoin Maistraatin kanssa vahvistamat maaliskuun 21 p:nä 1908.

1 §.

Kokoussalilla ymmärretään näiden järjestyssääntöjen mukaan huonetta, jonka lattianpinta-ala on vähintään 100 m² ja jota käytetään yleisiä kokouksia tai yleisiä huveja ja esityksiä varten. Kokoussaleihin luetaan myöskin siihen kuuluvat parvekkeet.

Kokoussaliksi katsotaan myöskin huone, jonka lattian pinta-ala on pienempi kuin yllä on sanottu ja jossa annetaan teatteri-, panorama-, kinematografi- tai muita senkaltaisia esityksiä.

Yleiset teatterit, joiden käyttämisestä kaupungin viranomaiset kussakin eri tapauksessa antavat lähempiä määräyksiä, ovat myöskin näiden järjestyssääntöjen määräysten alaiset, jos niitä käytetään muuhun tarkotukseen, kuin mihin ne ovat aiotut, ja muutoslaitoksia sitä varten tehdään.

2 §.

Kokoussali ei saa olla korkeammalla kun 12 metriä maan pinnan yläpuolella.

Talossa, joka on rakennettu puusta tai muusta aineesta, mikä ei ole tulenkestävää, olkoon kokoussali luvallinen ainoastaan pohjakerroksessa.

3 §.

Henkilömäärä, jonka kokoussaliin korkeintaan saa laskea, määrätään siten, että 1 m² lattian pintaa katsotaan vastaavan kahden henkilön tilaa.

Tätä henkilömäärää laskettaessa on kuitenkin otettava huomioon myöskin ulosvievien ovien ja portaiden leveys seuraavien laskuperusteiden mukaan:

oviin nähden: että aina 600 henkilöön nousevaa lukumäärää varten lasketaan ovea 1 metrin leveydeltä kutakin täyttä 120 henkilön lukumäärää kohti; että aina 900 henkilöön nousevaa lukumäärää varten lasketaan ovea 1 metrin leveydeltä kutakin täyttä 135 henkilön lukumäärää kohti; ja että yli 900 henkilön nousevaa lukumäärää varten lasketaan ovea 1 metrin leveydeltä kutakin täyttä 150 henkilön lukumäärää kohti; sekä

portaisiin nähden: että aina 900 henkilöön nousevaa lukumäärää varten lasketaan portaita 1 metrin leveydeltä kutakin täyttä 150 henkilön lukumäärää kohti ja yli 900 henkilön nousevaa lukumäärää varten 1 metrin leveydeltä kutakin täyttä 200 henkilön lukumäärää kohti.

Jos kokoussaliin on järjestetty istuinsijoja, lasketaan kutakin sijaa kohti 0,50 metriä, huomioon ottamalla, että kunkin istuinsijarivin välinen etäisyys olkoon vähintään 0,80 metriä; että yhtämittäisessä rivissä olevien sijojen luku älköön olko 14 suurempi; ja että näiden rivien väliset käytävät olkoot vähintään 1 metrin levyiset.

4 §.

Salissa, johon on lupa laskea enemmän kuin 600 henkilöä, tulee ulosvieviä ovia löytyä ainakin kahdella puolella.

Saliin, johon on lupa laskea enemmän kuin 300 henkilöä, tulee viedä ainakin kahdet portaat.

5 §.

Ulosvievän oven tulee olla niin laitettu, että sitä voi avata ainoastaan ulospäin.

Kokoussalia käytettäessä älköön ovensalpoja pidettävä kiinni työnnettyinä, jotta oven voi avata sisältäpäin heikostikin painaessa.

Ulosvievä ovi pidettävä tyhjänä kiinteistä tai irtaimista esineistä, jotka voivat estää tai vaikeuttaa kokoussalin nopeata tyhjentämistä.

6 §.

Kokoussalin sisäänkäytävälle pantavalla kummankin kielisellä ilmoituksella on osotettava korkein henkilömäärä, joka saliin on lupa laskea.

Ulosvievällä ovella tulee löytyä selvä taulu, jossa ovat sanat: „*Uloskäytävä, Utgång*“.

7 §.

Kokoussaliin vievissä portaissa tulee kummallakin puolella löytyä tukevat kaiteet. Jos portaat ovat 2,5 metriä leveämmät, ovat ne kaiteilla jaettavat käytäviin, joista ei mikään saa olla mainittua määrää leveämpi.

8 §.

Kokoussaliin kuuluvan vaatehuoneen tulee sijaita siten sekä siihen kuuluvien laitosten olla sellaiset, että riisuutuminen ja pukeutuminen voi tapahtua niin, että se mahdollisimman vähän häiritsee salin tyhjentämistä.

9 §.

Jos kokoussalissa olevien istuinsijojen lukumäärä on suurempi kuin neljäsosa siitä, mitä sali korkeintaan saa sisältää, ovat ne niin kiinnitettävät, ettei niitä voi siirtää paikaltaan, jota paitsi muuten on varmuuden vuoksi sellaisiin toimenpiteisiin ryhdyttävä, kuin kussakin eri tapauksessa voidaan määrätä.

10 §.

Kokoussalin ja siihen johtavien portaiden ja käytävien lattioita älköön peitettävä irtonaisilla matoilla.

11 §.

Kokoussalissa olkoon sallittu ainoastaan kaasu- tai sähkövalaistus tai muu täysin tarkoituksenmukainen valaistus, joka voi tulla hyväksytyksi.

Sähkövalaistusta, acetyleni- tai muuta siihen verrattavaa valaistusta älköön käytettävä, ennenkuin asiantunteva henkilö on johdot hyväksynyt.

Kokoussaliin sekä siihen kuuluviin käytäviin ja portaisiin on järjestettävä varavalaistus asettamalla kiinteitä seinälyhtyjä niin monta ja sellaisille paikoille, kuin voidaan määrätä. Varalyhdyt ovat pidettävät sytytettynä sinä aikana kuin kokoussalia käytetään.

12 §.

Kokoussalin omistaja olkoon velvollinen sitä varten hankki-
maan ja käyttökelpoisessa kunnossa ylläpitämään palokaluja niin
paljon ja sen laatuksia, kuin kussakin eri tapauksessa voidaan
määrätä.

13 §.

Luvan kokoussalin käyttämiseen antaa Maistraatti, jonka
samalla tulee määrätä ne ehdot, joilla käyttäminen saa tapahtua.
Lupapäätöksestä on hakijan annettava oikeaksi todistettu jäl-
jennös poliisiviranomaiselle.

Ennenkun lupa Maistraatilta haetaan, on katselmuslauta-
kunnan, johon kuuluvat yksi Maistraatin jäsen, poliisimestari
tai kenen hän sijaansa määrää ja palomestari, toimitettava
kokoussalissa katselmus.

Katselmuslautakunnan, jonka hakijan ilmoituksesta yllä-
mainittu Maistraatin jäsen kutsuu kokoon, tulee toimituksesta
laatia katselmuskirja, joka sisältää selityksen siitä, mitä toimi-
tuksessa on huomattu, sekä siinä erityisesti antaa lausuntonsa:

a) korkeimmasta henkilömäärästä, minkä kokoussaliin ynnä
siihen kuuluville parvekkeille, kummallekin erikseen, saa laskea
sekä istuinsijoja järjestämällä että ilman niitä;

b) onko tarpeen ja minkälaisia erityisiä varmuustoimen-
piteitä istuinsijoja järjestettäessä;

c) miten varavalaistus on järjestettävä;

d) palokalujen lukumäärästä ja laadusta; sekä

e) onko esiintyvässä tapauksessa mahdollisesti tarpeen ja
minkälaisia varmuustoimenpiteitä paitsi mitä näissä järjestyk-
säännöissä on määrätty.

Katselmuslautakunta, havaitessaan ennen lausuntonsa an-
tamista teknillistä yksityiskohtaa koskevan selvityksen olevan
tarpeen vaatiman, käyttäköön hakijan kustannuksella sellaista
tarkoitusta varten asiantuntijaa.

14 §.

Katselmusta toimitettaessa on katselmuslautakunnalle an-
nettava sekä toimituskirja valojohtojen katselmuksesta että
myöskin kokoussalin asema- ja läpileikkauspiirustukset kaik-
kine siitä johtavine uloskäytävineen, käytävineen ja portaineen,
kahdessa kappaleessa ja laadittuina yleisen rakennusjärjestyksen

määräämässä mittakaavassa; ja tulee näiden piirustusten myöskin osottaa, miten mahdollisesti aiotut istuinpaikat tulevat järjestettäväksi, samoin kuin paikat, mihin varavalaistus on asetettu ja missä palokaluja säilytetään.

Yllämainittu toimituskirja ja piirustukset ovat jätettävät Maistraatille, kun pyyntö kokoussalin hyväksymisestä tehdään. Toimituskirja otetaan Maistraatin pöytäkirjaan, ja piirustuksista on toinen kappale, asianmukaisesti merkittynä, jätettävä poliisiviranomaisille ja toinen, samoin merkittynä, hakijalle palautettava.

15 §.

Maistraatilla on valta, katselmuslautakunnan ehdotuksesta, sallia vähän poikettavan siitä, mitä 3 ja 4 §§:ssä sekä 11 §:n 1 momentissa on säädetty.

16 §.

Jos sen jälkeen, kuin kokoussali on hyväksytty, oleellisia muutoksia on tehty sen sisustukseen tai jos siinä muuten on tapahtunut pysyviä muutoksia, on salin hyväksyminen hankittava siinä järjestyksessä kuin yllä on sanottu, ennenkuin sitä senjälkeen saa käyttää.

Jos kokoussaliin asetetaan koristuksia tahi jos toimeenpantu muutos on ainoastaan tilapäinen, saatakoon salia käyttää, jos palomestarin kirjallinen myöntymys siihen on hankittu ja hänen määräämiensä varmuustoimenpiteitä noudatetaan.

17 §.

Katselmustoimituksesta tulee katselmuslautakunnalle samallinen korvaus kuin uudisrakennuksen katselmuksesta on määrätty.

18 §.

Jos kokoussalia käytetään, ennenkuin lupa siihen on hankittu, tai jos näitä järjestyssääntöjä muuten rikotaan, vetökön syyllinen sakkoa korkeintaan neljäsataa markkaa.

9. Rakennusjärjestys Helsingin kaupungin kolmannelletoista, neljännelletoista ja viidennelletoista kaupunginosalle.

Keisarillisen Senaatin vahvistama 9 p:nä maaliskuuta 1908.

Helsingin kaupungin kolmastoista, neljästoista ja viidestoista kaupunginosa rakennetaan sanotuille kaupunginosille vahvistetun asemakaavan sekä kaupungille 3 päivänä toukokuuta 1895 annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaan noudattaen alempana säädettyjä poikkeuksia sanotusta rakennusjärjestyksestä:

1 §.

Ajoportti olkoon, Maistraatin asiaa harkittua, lupa laittaa yhteinen kahdelle tai useammalle tontille, kun Maistraatti on harkinnut sen voitavan sallia erittäinkin silmällä pitäen turvallisuutta tulenvaaralta; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja merkittävä Maistraatin pöytäkirjaan sekä kaupungin tonttikirjaan.

Muu ajoportti tai läpikäytävä, josta yleisen rakennusjärjestyksen 28 §:ssä mainitaan, ei ole tarpeellinen.

2 §.

Jos tontti on rakennettavaksi lunastettu, on tontille kahden vuoden kuluessa siitä, kuin tontti on vastaan otettu, rakennettava katua tai yleistä paikkaa vasten vähintään puolet sitä alaa, mitä sille on rakennuspinnaksi myönnetty, uhalla, kuin yleisen rakennusjärjestyksen 29 §:ssä sanotaan.

Sama olkoon laki, jos tontilla löytyvät rakennukset ovat hävinneet tulipalon kautta tai muuten tai jos ne poismuutetaan.

3 §.

Seuraaville tonteille saa rakentaa taloja ainoastaan tulenkestävästä aineesta:

- a) kaikille tonteille kolmannessatoista kaupunginosassa;
- b) niille neljännentoista kaupunginosan tonteille, jotka ovat etelään Adlercreutzin- ja Runeberginkaduista sekä näiden katujen ja Läntisen viertotien varsilla; sekä

c) viidennentoista kaupunginosan Läntisen viertotien varrella oleville tonteille.

4 §.

Laitosta, joka aiheuttaa suurempaa tulenvaaraa, kuin myöskin pajaa, työhuonetta tai muuta laitosta, joka savun tai synnyttämänsä melun takia taikka muusta syystä on lähellä asujille haitallinen, ei saa kyseessä oleviin kaupunginosiin rakentaa.

5 §.

Rakennusta, jota ei ole tehty tulenkestävästä aineesta, alköön rakennettako neljää (4) metriä lähemmäksi rajatonttia, alköönkä myöskään rakennettako sellaista rakennusta kahdeksaa (8) metriä lähemmäksi toista samanlaatuista ainetta olevaa rakennusta.

6 §.

Jös jostakin tontista on sitä lunastettaessa tai muutoin erityisesti määrätty, että suurempi osa tonttia on jätettävä rakentamatta tai että sille on rakennettava matalampia rakennuksia kuin yleensä on sallittu, tai jos tontin omistaja on tontin rakentamiseen nähden erityisesti sitoutunut johonkin muuhun, pysyköön se voimassaan myöskin tontin uutta omistajaa vastaan; kuitenkin on sellainen määräys merkittävä tonttikirjaan.

7 §.

Kadun tai avoimen paikan äärellä oleva rakennus olkoon korkeintaan kahdeksantoista (18) metriä korkea, laskettuna katukäytävän pinnasta ylimmän kerroksen tai, missä ullakokerros löytyy, tämän vuoliaiskerroksen yläreunaan. Kaltevilla maalla määrää keskikorkeus.

Katonaluskehän räystääraja ei saa nousta korkeammalle kuin sanottu keskikorkeus, eikä mikään katon osa, lukuunottamatta savupiippuja ja palomuureja, kohota yli sen tason, joka sanotun korkeusrajan kautta kulkee neljänkymmenenviiden (45) asteen kulmassa vaakasuoraa tasoa vastaan.

Mitä nyt on sanottu, ei koske kirkkoa tai muuta yleistä rakennusta, jonka korkeuden kussakin eri tapauksessa määrää asianomainen viranomainen.

8. §.

Maistraatilla on oikeus, missä olosuhteet sen vaativat, kuultuaan rakennuskatselmusmiehiä, terveydenhoitolautakuntaa sekä asianomaisia, joiden etua asia voi koskea, ehdottaa poikettavaksi siitä, mitä yleisen rakennusjärjestyksen 40—47 §§:ssä sekä yllä olevan 7 §:n toisessa momentissa säädetään, sekä jättää kysymys kuvernöörin ratkaistavaksi.

9 §.

Uudisrakennusten piirustusten tulee näyttää rakennuksen kaikki kadulta tai avoimelta paikalta näkyvät fasaadit sekä palomuurit, joita tarvittaessa on rakennustaiteellisesti käsiteltävä.

10 §.

Asuinhuoneen tulee saada valaistus seinässä olevan ikkunan kautta, joka on niin sijoitettu että valo, neljänkymmenenviiden (45) asteen kulmassa, vapaasti kohtaa seinän ulkosivua sillä kohtaa ikkunan alla, missä lattian pinta jatkettuna leikkaa mainitun seinäsivun.

Asuinhuoneen tulee olla vähintään kolme (3) metriä korkea.

Asuinhuoneen lattian tulee olla vähintään kolme kymmenettäosaa (0,3) metriä korkeammalla kuin ympäröivä maanpinta, laskettuna kaltevilla maalla keskikorkeutena.

11 §.

Pienessä rakennuksessa saakoon porras, harkinnan mukaan, olla ainoastaan yhden ja kahden kymmenesosan (1,2) metrin levyinen.

12 §.

Katettuja, rakennuksesta ulkonevia osia ja parvekkeita älköön rakennettako kolmea (3) metriä lähemmäksi tontin rajaa, älköönkä niiden leveys olko suurempi kuin yksi (1) metri tai pituus enempää kuin neljäsosa fasaadin pituudesta.

13 §.

Kortteleihin n:rot 414, 415, 421, 434, 488, 495, 501, 507, 508, 509, 515 ja 516 nähden ovat voimassa kortteleille n:rot 180, 182, 183 ja 185 vahvistetun erityisen rakennusjärjestyksen määräykset; kuitenkin niin

että näihinkin kortteleihin nähden on oleva noudatettava 10 §:n viimeisen momentin säännös;

että asuinrakennusta ei saa rakentaa kolmea kerrosta korkeammaksi, ullakko- ja kellarikerros lukuun otettuina; sekä

että pääportaat ja ullakonportaat on rakennuksessa, jossa se rakennuksen suuruuteen nähden harkitaan tarpeelliseksi, tehtävä tulenkestävästä aineesta.

Mitä edellä on sanottu, ei ole sovelletettava huvilakortteleihin n:rot 454—461, 472, 482, 483, 489, 490, 491, 496, 497, 502, 503, 504, 510, 511, 517 ja 518, huvilatontteihin n:rot 36, 38 ja 40 Nordenskiöldinkadun varrella korttelissa n:o 467 eikä Eläintarhan alueeseen rajottuviin huvilatontteihin kortteleissa n:rot 520—525, joihin nähden vastedes annetaan erityisiä määräyksiä.

Tämä rakennusjärjestys astuu voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1908.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös niistä perusteista, joita on noudatettava korttelissa n:o 412 rakennetuissa kunnallisissa työväenasunnoissa olevain huoneistojen vuokraamiseen nähden.
 2. Muutos Helsingin kaupunginarkitehdin ohjesääntöön.
 3. Järjestysohjeita kojukauppiaille.
 4. Järjestysohjeita Kasarmintorin kauppahallille.
 5. Järjestysohjeita Rantatorin, Läntisen Rantakadun ja Hietalahdentorin kauppahalleille.
 6. Järjestysohjeita hallikauppiaille.
 7. Järjestysohjeita hallien palveluskunnalle.
 8. Keisarillisen Suomen senaatin päätös Helsingin kaupungin Maistraatin ja Raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös niistä perusteista, joita on noudatettava korttelissa n:o 412 rakennetuissa kunnallisissa työväenasunnoissa olevain huoneistojen vuokraamiseen nähden, 28 p:ltä huhtikuuta 1908.

Korttelissa n:o 412 rakennetuissa kunnallisissa työväenasunnoissa olevain huoneistojen vuokraamiseen nähden ovat Kaupunginvaltuusmiehet yllämainittuna päivänä päättäneet, että ne ensisijassa ovat varattavat kaasulaitoksessa, vesijohdossa, tarvekalupihassa y. m. laitoksissa palveleville työläisille, joiden asettuminen asumaan asianomaisten työpaikkojen läheisyyteen, kunnollisen työväen saannin helpottamiseksi, on toivottava, sekä että siinä määrin kuin huoneistoja riittää on niitä muille kunnan palveluksessa toimiville työläisille vuokrattaessa otettava huomioon, a) että se henkilö, joka on kauvemman aikaa ollut

vakinaisesti kaupungin työssä ja siinä osoittanut moitteetonta käytöstä, on ensisijassa otettava huomioon sekä b) että useamista yhtä ansiokkaista tulee niillä, joilla on suuremmat perheet, olla etusija.

Vuokra-aikaan nähden ovat Kaupunginvaltuusmiehet päättäneet, että sitoumukset ovat tehtävät vuokravuodeksi kerrallaan sillä rajoituksella kuitenkin että, jos vuokralainen muuttaa pois tai muuten lopettaa toimintansa kunnan palveluksessa, vuokrasopimuksen tulee lakata voimassa oleminasta seuraavan vuokraneljänneksen alusta. Ei huoneustoissa asuvia saa häätä, eikä vuokralaiset saa vuokrata huoneustoja toiselle henkilölle uhalla että sitoumus pidetään rikottuna ja vuokralainen voidaan käskää muuttamaan pois seuraavan vuokraneljänneksen alusta.

Tämän ohessa ovat Kaupunginvaltuusmiehet uskoneet mainittujen asuntojen hoidon tulevan toukokuun alusta lautakunnalle, johon kuuluu kolme jäsentä ja jonka toimenä on, neuvoteltuaan tarpeen tullen kaupungin teknillisen laitosten asianomaisten johtajain kanssa,

a) määrätä se järjestys, missä huoneustonhakijat tulevat saamaan asunnon;

b) vahvistaa vuokramaksut asianomaisia huoneustoja varten;

c) tarkastaa ja vastata kuukausittain annettavista selonteista, jotka ovat lähetettävät rahatoimikamariin;

d) ratkaista niitä riitoja, joita saattaa syntyä vuokralaisten välillä ja joita he eivät sovinnolla saa selvitettyiksi:

e) laatia ja allekirjoittaa vuokrasitoumukset; sekä

f) laatia järjestyssäännöt noudatettaviksi huoneustoja käytettäessä.

2. Muutos Helsingin kaupunginarkitehdin ohjesääntöön.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 26 p:nä toukokuuta 1908.

Rahatoimikamarin esityksestä, ovat Kaupunginvaltuusmiehet yllämainittuna päivänä vahvistaneet seuraavat muutokset kaupunginarkitehdille 14 p:nä 1907 hyväksytyyn ohjesääntöön.

§ 2.

d) laatia kaikki ne kustannusarviot ja piirustukset, joita

tarvitaan kaupungin suoritettavia rakennusten korjauksia, rakennusten muutoksia ja uutisrakennuksia varten, sekä ryhtyä toimenpiteeseen että nämä piirustukset tulevat asianomaisesti vahvistetuiksi.

§ 3.

Kaupunginarkkitehti ei saa hoitaa toista tointa eikä käyttää kaupungin tehtäviä varten tarpeellista aikaansa muihin toimiin. Virka-asioissa tulee kaupungin arkkitehdin joka päivä olla tavattavissa rakennuskonttorissa aikana, jonka rahatoimikamari vahvistaa.

3. Järjestysohjeita kojukauppiaille.

Rahatoimikamarin vahvistamat 29 p:nä toukokuuta 1908.

Niissä kahvin, ruokatavaroiden, virvoitusjuomien y. m. kauppaa varten tarkoitetuissa kojussa, joiden asettamiseen kaupungin maalle rahatoimikamari on antanut luvan, ei millään muotoa saa anniskella alkoholi- tai mallasjuomia; myöskään ei ruokaa, kahvia y. m. sellaista saa tarjota juopuneille henkilöille. Kojussa tulee vallita järjestys ja puhtaus ja erittäinkin tulee niiden astioiden, joissa tarjotaan, olla puhtaita ja hyvin pestyjä.

Oikeuden pitää kojua myöntää rahatoimikamari määrätyle henkilölle, joka älköön sitä toiselle henkilölle luovuttako hankkimatta rahatoimikamarilta siihen lupaa.

Jos näitä määräyksiä vastaan rikotaan, olkoon rahatoimikamarin vallassa päättää, onko myyntioikeus menetetty.

4. Järjestysohjeita Kasarmintorin kauppahallille.

Rahatoimikamarin vahvistamat 29 p:nä toukokuuta 1908.

1) Kauppahalli pidetään avoinna joka arkipäivä k:lo 7:stä e. p. p. k:lo 8:aan j. p. p.

2) Hallin sulkeminen ilmoitetaan joka päivä kellonsoitolla neljännestanti ennen määrättyä aikaa ja täytyy sekä yleisön että kauppiaiden viimeksi mainittuun aikaan olla hallista poissa.

3) Hallimyymlöissä saa tarjota kaupaksi ainoastaan semmoista tavaraa, joka vuokrattaessa on jokaista eri myymälää varten määrätty, tullen kunkin myyjän noudattaa niitä määräyksiä, joita rahatoimikamari sekä tässä kohden että järjestyksen ja puhtauden ylläpitämiseksi antaa.

4) Myymälöiden seiniin saa hyllyjä, koukkuja y. m. asettaa ainoastaan katsantomiehen osotuksen mukaan, ja tulee myyjien ylipäänsä hyvin hoitaa sisustusta sekä erittäinkin tarkoin varjella tiskilautaa iskuilta ja kolauksilta, ollen myymälöiden omistajat vastuunalaiset kaikkestavahingosta, jonka he sisustukselle matkaansaattavat tai joka heidän huolimattomuutensa johdosta voi sille koitua.

5) Myyjien tulee noudattaa hallin katsantomiehen heille antamia ohjeita sillä uhalla että muutoin menettävät käyttöoikeuden hallimyymlöihinsä.

6) Tupakanpoltto on hallissa kielletty.

7) Koiria ei saa tuoda mukanaan halliin.

5. Järjestysohjeita Rantatorin, Läntisen Rantakadun ja Hietalahdentorin kauppahalleille

Rahatoimikamarin vahvistamat 29 p:nä toukokuuta 1908.

1) Kauppahallit pidetään yleisölle avoinna toukokuun 1:stä p:stä lokakuun 1:een p:ään joka arkipäivä k:lo 6:sta e. p. p. k:lo 8:aan j. p. p. ja pyhäpäivinä k:lo 9:ään e. p. p. sekä lokakuun 1:stä p:stä toukokuun 1:een p:ään arkipäivinä k:lo 7:stä e. p. p. k:lo 8:aan j. p. p. ja pyhäpäivinä k:lo 9:ään e. p. p. paitsi Hietalahdentorin kauppahalli, jolle muuten on voimassa samat ajat, mutta joka suljetaan arkipäivinä k:lo 7 j. p. p. — Siivontaa varten pidetään Rantatorin kauppahalli suljettuna joka arkipäivä k:lo 1—2 päivällä.

2) Hallin sulkeminen ilmoitetaan joka päivä kellonsoitolla

neljäntuntti ennen määrättyä aikaa ja täytyy sekä yleisön että myyjien viimeksi mainittuun aikaan olla hallista poissa.

3) Hallimyymälöissä saa tarjota kaupaksi ainoastaan samoista tavaraa, joka vuokrattaessa on jokaista eri myymälää varten määrätty, tullen kunkin myyjän noudattamaan niitä määräyksiä, joita rahatoimikamari sekä tässä kohden että järjestyksen ja puhtauden ylläpitämiseksi antaa.

4) Myymälöiden seiniin saa hyllyjä, koukkuja y. m. asettaa ainoastaan katsantomiehen osotuksen mukaan, ja tulee myyjien ylipäänsä hyvin hoitaa sisustusta sekä erittäinkin tarkoin varjella tiskilautaa iskuilta ja kolauksilta, ollen myymälöiden omistajat vastuunalaiset kaikesta vahingosta, jonka he sisustukselle matkaansaattavat tai joka heidän huolimattomuuttensa johdosta voi sille koitua.

5) Myyjien tulee noudattaa hallin katsantomiehen heille antamia ohjeita sillä uhalla että muutoin menettävät käyttöoikeuden hallimyymälöihinsä.

6) Tupakanpoltto on hallissa kielletty.

7) Koiria ei saa tuoda mukanaan halliin.

Järjestysohjeita hallikauppiaille.

Rahatoimikamarin vahvistamat 29 p:nä toukokuuta 1908.

Myymälöiden omistajien tulee pitää huolta siitä, että heidän vuokraamissaan myymälöissä järjestys ja puhtaus vallitsee, sekä sitä tarkoitusta varten ottaa vaari, ettei likaisia pakkalaatikkoja, koreja y. m. säilytetä myymälöissä eikä myöskään panna talteen näiden katolle.

Jätteitä, niinkuin paperia y. m., ei saa heittää käytävälle tai myymälän lattialle vaan pitää panna sitä tarkoitusta varten määrättyihin laatikkoihin tai säiliöihin.

Ruokatavaroiden kääreiksi käytettäköön ainoastaan siistejä, tarkoituksenmukaisia pusseja tai puhdasta käärepaperia (ei sanomalehtipaperia).

Kaikkien ruokatavaraoppioiden täytyy olla puettuna

puhtaisiin, valkosiin, pestäviin esiliinoihin ja puseroihin tai valehihoihin.

Sillä aikaa, kun halli lakaistaan ja puhdistetaan, tulee kaikkien myymälöiden olla suljettuna. Yksityisiä myymälöitä lakaistessa ja puhdistettaessa on siinä löytyvä tavara hyvin peitettävä.

Myyjä älköön kaupatko tavaroitaan muualla kuin hallimyyvälässä eikä myöskään huudoilla tai muulla tavoin häiritkää kauppaa toisessa myymälässä.

Tupakonpoltto on myymälässä kielletty.

7. Järjestysohjeita hallien palveluskunnalle.

Rahatoimikamarin vahvistamat 29 p:nä toukokuuta 1908.

Hallien katsantomiesten tulee tarkoin valvoa myyjiä ja yleisöä koskevien määräyksien noudattamista.

Yleisön hallien käytäville heittämiä kaikellaisia jätteitä, niinkuin paperia, appelsiininkuoria y. m. s., on hallien palveluskunnan poistettava. Kaikkia kauppahalliin kuuluvia konttoreja ja huoneita on pidettävä puhtaina eikä niihin saa panna eikä niissä säilyttää muuta kuin sitä, jota varten ne on tarkoitettu. Myöskään ei kaappien ja konttorien katolle pantako muita kuin semmoisia esineitä, joita kauppahallin jokapäiväinen tarve vaatii.

Kun halli lakaistaan on, sen lattia tomun kiinnittämiseksi sopivalla tavalla kostutettava sekä, jos puhtaanapito niin vaatii, myöskin pestävä. Lakaisu on toimitettava kovalla harjalla eikä luudalla.

Katsantomiehen tulee antaa rahatoimikamarin toimittamia todistuksia siitä, että hallimyyvälä, jota halutaan vuokrata, on vapaa vuokrata.

8. Keisarillisen Suomen Senaatin päätös Helsingin kaupungin Maistraatin ja Raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta.

Annettu 20 päivänä kesäkuuta 1908.

Sittenkuin Uudenmaan läänin Kuvernööri oman lausuntonsa ohessa oli Keisarilliselle Senaatille lähettänyt Helsingin kaupungin Maistraatin, kaupunginvaltuutusmiesten myöntymyksellä, tekemän esityksen muutoksesta Keisarillisen Senaatin 18 päivänä toukokuuta 1906 antamaan päätökseen Helsingin kaupungin Maistraatin ja Raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta, mikäli se koskee Maistraatin puheenjohtajan ja jäsenten virkalomaa, on Keisarillinen Senaatti, sille armossa annetun vallan nojalla, nähnyt hyväksi, suostuen sanottuun esitykseen, määrätä että mainitun asetuksen 12 kohdan 2 kappale on muutettava näin kuulumaan:

Maistraatin ja raastuvanoikeuden puheenjohtaja ja jäsenet saavat nauttia kahden kuukauden loma-aikaa kesällä, jos he puolestaan asettavat ja palkkaavat maistraatin ja yhteisen raastuvanoikeuden hyväksymät jäsenensijaiset, kuitenkin niin että kunnallispormestari ja maistraatin oikeusneuvosmies tahi raastuvanoikeuden saman osaston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja älkööt yht'aikaa nauttiko sellaista lomaa.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1908.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Rakennusjärjestys sille osalle Helsingin kaupungin kuudennetta kaupunginosaa, jota rajoittavat Laivurinkatu, Tehtaankatu, Perämiehenkatu, Hernesaarenkatu ja Speranskitie.
 2. Helsingin kaupungin pika-ajurien järjestyssäännöt.
 3. Helsingin kaupungin pika-ajurien taksa.
 4. Muutos Helsingin kaupungissa pidettäviä pörssi-huutokauppoja kokevaan ohjesääntöön.
-
-

1. Rakennusjärjestys sille osalle Helsingin kaupungin kuudennetta kaupunginosaa, jota rajoittavat Laivurinkatu, Tehtaankatu, Perämiehenkatu, Hernesaarenkatu ja Speranskitie.

Keisarillisen Senaatin vahvistama 15 p:nä heinäkuuta 1908.

Se kuudennen kaupunginosan alue, jota rajoittavat Laivurinkatu, Tehtaankatu, Perämiehenkatu, Hernesaarenkatu ja Speranskitie, rakennetaan mainittua aluetta varten vahvistetun asemakaavan ja toukokuun 3 p:nä 1895 kaupungille annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaan, niillä poikkeuksilla sanotusta rakennusjärjestyksestä, jotka alempana mainitaan.

1 §.

Asuinrakennus sijoitettakoon ainoastaan siihen osaan tonttia, joka kaupunginasemakaavaan on tummemmalla värillä merkitty. Jos kuitenkin pintaalasuhteet vaatisivat rakennuksen sijoitettavaksi toisin, olkoon tämä sallittu kaupungin viran-

omaisten siihen pyynnöstä annettua luvan ja ottamalla huomioon naapuritonteilla mahdollisesti olevain rakennusten asema.

2 §.

Tontin pinta-alasta rakennettakoon korkeintaan kaksi viidettäosaa, ei kuitenkaan suurempi pinta-ala kuin yhteensä 240 neliometriä.

3 §.

Asuinrakennus sijoitettakoon tontille joko erilleen, vähintään 4 metrin välimatkalla naapuritonttien rajasta, tahi myös jotakuta sisempää tonttirajaa vasten, kuitenkin siten että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä ala on jätettävä rakennuksen ja muiden vierustonttien rajain välille. Tontin omistaja ei missään tapauksessa ole oikeutettu rakentamaan rakennusta välittömästi tontin yleistä tietä vastaan olevan rajalinjan kohdalle.

4 §.

Erillään olevan rakennuksen kaikki ulkoseinät ovat fasadina käsiteltävät; sellaisenkin rakennuksen palomuuuri, jonka toinen seinä on tontinrajalle päin, on taiteellisesti käsiteltävä.

5 §.

Asuinrakennus on lupa rakentaa niin korkeaksi, että katon harja ei kohoa kullekin tontille vahvistettua, mittakirjeessä säädettyä määrää yleemmäksi, luettuna keskivedenpinnasta, ja on siinä myös otettava huomioon, että katonräystä ei kohoa korkeammalle kuin 6 metriä alle mainitun mittakirjeessä säädetyn määrän. Päätyjä ja torneja, jotka kohoavat katonräystänsä yli, älköön laitettako kahta viidettäosaa suuremmalle alalle yhteensä laskettua fasaadin pituutta.

6 §.

Ullakolle sisustettakoon asuinhuoneita, jos tarpeelliset varovaisuustoimenpiteet tulenvaaraa vastaan on suoritettu, ja antakoon Maistraatti, palomestarin kuultua, joka eri tapausta varten siinä suhteessa tarpeellisia määräyksiä.

7 §.

Luvallinen aitaus on metalliaita tahi taiteellisesti käsitelty kivineu muuri, jonka korkeus saa vaihdella 1,0 ja 2,0 metrin välillä.

8 §.

Tontin omistaja olkoon velvollinen tontin rakentamattomalle alalle laittamaan istutuksen ja pitämään sitä siistissä kunnossa. Istutuksen asianmukaiseen kunnossapitoon nähden olkoon tontin omistaja kaupungin puutarhurin valvonnan alaisena ja velvollinen noudattamaan tämän ohjeita.

9 §.

Huvila-alueella sijaitseva yleinen tie on asianomaisesti ylläpidettävä Maistraatin määräämällä tavalla.

Näiden teiden ylläpidon kustantavat huvilanomistajat yhteisesti ja jaetaan ylläpitokustannukset heidän kesken suhteellisesti heidän tonttiensa pintaalaan.

Ennenkun suurempia kivitystöitä mainituilla teillä päätetään suoritettaviksi, annettakoon huvilain omistajille tilaisuus lausua siitä mielipiteensä.

2. Helsingin kaupungin pika-ajurien järjestyssäännöt.

Maistraatin vahvistamat 27 p:nä heinäkuuta 1908.

1 §.

Se, joka haluaa saada oikeuden harjottaa pika-ajurin ammattia, olkoon velvollinen, oheenliittämällä papinkirjan sekä poliisiviranomaisen asiasta antaman lausunnon, sitä anomaan Maistraatilta, joka asiaa harkittuaan antaa siitä päätöksen ja, jos hakemukseen suostutaan, pöytäkirjan oteella hakijalle antaa lupatodistuksen.

Ennenkuin pika-ajuri saa käyttää saamaansa oikeutta, tulee hänen näyttämällä lupatodistuksen siitä ilmottaa poliisiviranomaiselle, jonka sen jälkeen tulee antaa hakijalle numero sekä, maksua vastaan, pitää hänen saatavanaan numerolevy sekä yksi kappale näitä järjestyssääntöjä ynnä vuokra-ajureille vahvistettua taksaa.

Ilmotusta tehdessä, josta yllä on sanottu, tulee pika-ajurin myöskin ilmottaa asuntonsa; asunnon muutos on myöskin heti poliisille ilmoitettava.

Paitsi toisessa kappaleessa mainittua ilmoitusta on pika-

ajurin, oikeutensa menettämisen uhalla, kunakin vuonna joulukuussa päivänä, joka poliisiviranomaisen on hyvissä ajoin sitä ennen kuulutettava kaupungin enimmin levinneissä sanomalehdissä, keskuspoliisille ilmoitettava, haluaako hän seuraavana vuonna käyttää oikeuttaan.

Pika-ajuri, joka tahtoo lakata tätä ammattia harjottamasta, olkoon velvollinen, antamalla takaisin lupakirjan, siitä ilmoittamaan Maistraatille; ilmottakoon asiasta myöskin poliisille.

2 §.

Pika-ajuri, joka on saanut oikeuden harjottaa ammattia, älköön palvelko yleisöä ajolla, ennenkuin poliisiviranomainen, tutkittuaan hänen paikantuntemustaan ja ajokykyään, on antanut siihen luvan.

Jos pika-ajuri tahtoo harjottaa ammattia palveluksessaan olevan rengin avulla, on tämä renki poliisiviranomaisen hyväksyttävä.

Ajurinrengiksi hyväksyttäköön ainoastaan sellainen, joka:

- a) on täyttänyt 17 vuotta;
- b) nauttii kansalaisluottamusta;
- c) tunnetaan raittiiksi, rehelliseksi ja säännölliseksi; sekä
- d) kykenee ajamaan ja osottaa tarpeellista paikallistuntemusta, johon sisältyy myöskin katujen ja yleisten paikkain nimitysten tunteminen, sekä riittävästi tuntee ajurintaksaa ja näitä järjestyssääntöjä.

Pika-ajurille myönnetystä luvasta, josta puhutaan ensimmäisessä kappaleessa, samoin kuin ajurinrengin hyväksymisestä antaa poliisiviranomainen hyväksymänsä kaavan mukaan laaditun todistuksen.

3 §.

Ajoneuvojen, joita pika-ajuri käyttää, tulee olla:

- a) varmaa rakennetta, siistit ja mukavat sekä muuten laadultaan sellaiset, kuin poliisiviranomainen lähemmin määrää;
- b) varustetut metallilaatalla, jonka poliisiviranomainen ajoneuvoja hyväksyessään maksua vastaan pitää saatavana ja josta näkyy vuosi, milloin ajoneuvot ovat hyväksytyt, ja niiden järjestysnumero; sekä
- c) varustetut 15 senttimetriä korkealla, selvin numeroin valkealla värillä erityiselle ajoneuvojen taakse kiinnitetylle mus-

talle laatalle maalatulla järjestysnumerolla, jota ei saa ajaessa pitää kätkeytyneenä.

Ajoneuvoissa tulee sitäpaitsi löytyä kaksi lyhtyä, yksi kummallakin puolella ajurinstuinta; ja ovat nämä lyhdyt pidettävät sytytettynä ajettaessa sinä aikana, jolloin kadut ovat valaistut.

Ajoneuvoja älköön käytettävä ennenkuin poliisi on ne hyväksynyt.

4 §.

Hevosen, jota pika-ajuri käyttää, tulee olla täysin ajokelpoinen, vahva, ilman mainittavia vikoja, varmasti harjoitettu, hyvässä kengässä ja iljanteen aikana vahvasti hokitettu.

Pika-ajurilla älköön olko oikeutta käyttää hevosta, ennenkuin poliisiviranomainen on sen hyväksynyt, ja tulee pika-ajurin, jos sitä vaaditaan, tällöin näyttää eläinlääkärin todistus hevosen laadusta.

5 §.

Silojen tulee olla vahvasta ja hyvästä aineesta valmistetut, eheät, puhdistetut ja sirot.

6 §.

Pika-ajurin tulee, yleisöä palvellessaan, olla puettuna siistiin ja eheään ajurinpukuun, jonka muodon määrää Maistraatti.

7 §.

Ajaessaan tulee pika-ajurilla erityisessä vedenpitävässä laukussa aina olla mukanaan yksi kappale näitä järjestyssääntöjä ja ajurintaksaa, jotka pyydettyessä ovat ajettavalle näytettävät. Samoin tulee pika-ajurilla aina olla mukanaan numerolevynsä.

8 §.

Niihin katselmuksiin, joita poliisiviranomainen määrää pidettäväksi näiden järjestyssääntöjen noudattamista valvoakseen, tulee pika-ajurin niin hyvin saapua itse kuin myöskin tuoda hevonen ja ajoneuvot tarpeineen sinä aikana ja siihen paikkaan, kuin hyvissä ajoin ennen katselmusta on ilmoitettu; ollen pikaajuri sitäpaitsi velvollinen milloin tahansa myöntämään poliisi-

sille katselmusta varten vapaan pääsyn talliin ja ajoneuvojen sekä tarpeiden säilytysuoneisiin.

Jos tällaisessa katselmuksessa tai muutoin havaitaan, ett-eivät hevonen, ajoneuvot, silat tai muut tarpeet taikka ajurin-puku ole määrättyssä kunnossa, olkoon poliisiviranomaisella valta kieltää niitä käyttämästä, kunnes ne ovat hyväksytyt.

Pika-ajuria älköön kiellettäkö edellä mainittuun katsel-mukseen kutsumasta asiantuntijaa tai ajurinammatin harjotta-jain edustajaa.

9 §.

Poliisiviranomainen osottaa ne yleiset paikat, joita saadaan pika-ajurin asemapaikoiksi käyttää.

Poliisin luvalla saakoon kuitenkin ajoneuvoja asettaa muil-lekin paikoille, joissa niitä säännöllisesti tai määrättyissä tiloissa tarvitaan.

Älköön pika-ajuri, kun hän ei ole ajotoimessa, ajelko ympäri kaupunkia tai pysähtykö muille kuin yllämainituille paikoille. Kylmällä ilmalla saakoon pika-ajuri kuitenkin käy-den ajella kaupungilla.

10 §.

Poliisin määräyksen mukaan tulee tarpeellisen määrän pika-ajureita joka päivä kello seitsemästä aamulla saapua ajuri-asetuille yleisöä palvellaan.

Tilapäisen tarpeen sattuessa on pika-ajuri velvollinen poliisin erityisestä määräyksestä saapumaan osotetulle paikalle.

11 §.

Kun pika-ajuri tilaamatta saapuu rautatienasemalle mat-kustajia palvellaan, tulee hänen paikalla päivystävälle poliisi-miehelle heti antaa numerolevynsä ja asettua osotetulle paikalle, josta hän ei saa ajaa esille, ennenkuin hänen numeronsa huu-detaan tai levy annetaan takaisin.

Pika-ajurien, jotka höyrylaivojen saapussa, yleisissä tai yksityisissä huvitiloissa tai muuten lukuisasti saapuvat toimitta-maan ajoa, tulee asettua sille paikalle ja ajaa esille siinä jär-jestyksessä, kuin poliisi on ennen määrännyt tai tilaisuudessa läsnäoleva poliisimies määrää.

12 §.

Kun joku asemalta kutsuu pika-ajuria ajaakseen varmasti osottamatta, mitä ajoneuvoja hän tahtoo käyttää, tulee sen ajurin, joka kauimman aikaa on ollut asemalla, ensi sijassa ajaa esille.

Jos pika-ajuri kutsuttaessa on ajannut asemalta, mutta häntä ei ole jostakin erityisestä syystä käytetty, saakoon takaisin entisen paikkansa, jos hän heti sen jälkeen sitä vaatii.

13 §.

Kun pika-ajuria käytetään, ottakoon hän selon siitä, tuleeko ajon tapahtua etäisyys- vai aikalaskun mukaan, ja antakoon, milloin sitä vaaditaan, numerolevynsä sille, joka häntä käyttää.

Ajon päätyttyä olkoon pika-ajurilla oikeus saada maksu ja numerolevynsä takaisin; kuitenkin saakoon, jos ajuri tilataan paluumatkaa varten, menomatkan maksun pidättää, kunnes paluu on tapahtunut, jos ajurille annetaan kirjallinen tilaus, johon on merkitty ei ainoastaan sen henkilön nimi, jonka laskuun tilaus tehdään, vaan myöskin aika milloin ja paikka mistä kyyditsemisen tulee tapahtua. Jos pika-ajuri, joka on tilattu paluumatkaa varten, jää saapumatta paikalle, olkoon, paitsi sitä edesvastausta, johon hän on tehnyt itsensä vikapääksi, menomatkan maksunsa menettänyt.

14 §.

Vasten pika-ajurin tahtoa älköön kaksi-istumisiin ajoneuvoihin yhdellä kerta otettako useampia kuin kaksi henkilöä sekä sitäpaitsi kaksi alle kymmenen vuoden olevaa lasta tai yksi yli kymmenen vuoden oleva. Jos ajoneuvoissa on sijoja useammalle kuin kahdelle henkilölle, otettakoon niihin kolme henkilöä sekä yksi alle kymmenen vuoden oleva lapsi.

Pika-ajuri on velvollinen kulettamaan matkustajain tavaroita, jos näiden tilavuus tai laatu ei voi vahingoittaa ajoneuvoja ja ne sopivasti voi sijoittaa ajoneuvoihin tai ajurinistui- melle.

15 §.

Pika-ajuri älköön kieltäytykö sillä alalla ja niihin paikkoihin, jotka ovat ajurintaksassa mainittuina, palvelemasta sitä, joka tahtoo häntä käyttää, paitsi:

milloin hän voi näyttää kirjallisen tilauksen toiselta samaksi ajaksi tai muun todellisen esteen;

milloin hän on kotimatalla, jossa tapauksessa hän on velvollinen istumaan ajoneuvojensa takaistuimella; sekä

milloin se, joka tahtoo häntä käyttää, on epäsiistissä pukimissa, päihtynyt tai nähtävästi tarttuvaa tautia sairastava, ellei kyyditsemistä vaadi poliisi tällaisten henkilöiden kulettamista varten, jossa tapauksessa pika-ajuri on oikeutettu poliisilaitokselta saamaan, paitsi ajopalkkiota, korvauksen ajoneuvoihin sen kautta mahdollisesti syntyneestä vahingosta.

16 §.

Pika-ajuri on velvollinen:

tarkoin noudattamalla, mitä ajoneuvoilla ajamisesta on poliisijärjestyksessä säädetty, kyyditessään ajamaan tasaista ravia;

kohteliaasti kohtelemaan jokaista, joka häntä käyttää, sekä virantoimituksessaan olemaan raitis ja muutenkin noudattamaan siivoa käytöstä;

auttamaan tavaroita ajoneuvoihin ja niistä pois nostettaessa, milloin tämä voi tapahtua samalla kuin hän velvollisuutensa mukaisesti pitää silmällä hevostaan ja ajoneuvoja;

mikäli mahdollista ajaessaan valvomaan, etteivät tavarat vahingoitu tai häviä;

heti ajettavan lähdettyä ajoneuvoista tarkastamaan, onko niihin unohtunut tavaroita, sekä jos niin on käynyt, heti palauttamaan ne omistajalleen; ellei tämä ole mahdollista, tulee ajurin heti tai viimeistään seuraavana aamuna jättää haltuunsa ottamat tavarat johonkin poliisivartiokonttoriin;

ajuriasemalla ollessaan oleskelemaan ajurinuimella tai ajoneuvojen vieressä; sekä

ehdottomasti noudattamaan poliisiviranomaisen tai virantoimituksessa olevan poliisimiehen virkatoimivaltansa piirissä antamia määräyksiä ja osotuksia.

17 §.

Ankarasti kiellettyä olkoon pika-ajurin:

puheella tai viittauksilla tarjoutua toimittamaan ajoa;

tarpeettomasti viivyttää sitä, joka häntä käyttää;

vaatia korkeampaa maksua tai odotusrahaa kuin hänelle taksan mukaan tulee;

pyytää juomarahoja;
ajettavan suostumuksetta sallia toisen seurata ajoneu-
voissa;

matkalla luovuttaa toiselle ohjaksia tai piiskaa;
polttaa tupakkaa niin kauan kuin ajettava on ajoneu-
voissa; sekä

asemilla tai kaduilla tai muilla yleisillä paikoilla kerääntyä
joukkoihin, tarpeettomasti läjähytellä piiskalla tai muulla ta-
valla herättää huomiota tai saada aikaan pahennusta.

18 §.

Mitä näissä järjestyssäännöissä on sanottu pika-ajurista
koskeeseen soveltuviissa kohdissa myöskin ajurinrenkiä.

19 §.

Näiden järjestyssääntöjen rikkomisesta rangaistaan enin-
tään viidenkymmenen markan sakolla, ellei rikkomuksesta kat-
sota varoituksen voivan riittää.

20 §.

Pika-ajuri, joka on tuomittu törkeästä rikoksesta, menet-
täköön oikeutensa edelleen harjottaa tätä ammattia.

Jos pika-ajuri on useita kertoja saattanut itsensä vika-
pääksi edesvastaukseen näiden järjestyssääntöjen rikkomisesta,
tai saattaa itsensä tunnetuksi elintavoiltaan epäsäännölliseksi,
tai on käyttäytynyt sopimattomasti tai osottanut ilmeistä nis-
kottelua, tai jos hän muuten osottautuu sopimattomaksi, voi
Maistraatti erottaa hänet ammattia edelleen harjottamisesta joko
määrätyksi ajaksi tai ainaiseksi.

Ajurinrengin, joka on rikkonut yllämainitulla tavalla tai
osottautunut sopimattomaksi, voi myöskin poliisimestari erottaa
toimestaan.

21 §.

Poliisiviranomainen pitää lähinnä silmällä pika-ajureita
sekä antaa heille sellaisia toimiohjeita, jotka voivat olla tar-
peen vaatimia.

Poliisiviranomaisen tulee pitää tarkkoja muistiinpanoja
ilmoitetuista ja hyväksytyistä pika-ajureista ja ajurinrengista
sekä heidän tekemistään rikkomuksista, sekä yleensä sellaisia
luetteloja, kuin pika-ajurilaitoksen silmälläpito vaatii.

Syytöstä tehtäessä ajuririkoksesta tulee poliisiviranomaisen antaa tuomioistuimelle tarpeellinen ote tehtyjen rikosten luettelosta.

3. Helsingin kaupungin pika-ajurien taks.

Maistraatin vahvistama 27 päivänä heinäkuuta 1908.

Maksu pika-ajurilla ajamisesta suoritetaan alempana olevien taulujen ynnä niihin kuuluvien muistutusten mukaan ja luetaan joko matkan tai ajan mukaan.

Lausetapa „päivällä“ tässä taksassa tarkoittaa aikaa klo 7:stä aamulla klo 12:een yöllä ja lausetapa „yöllä“ aikaa klo 12:sta yöllä klo 7:ään aamulla.

Maksu matkan mukaan.

Ajo kaupungin asemakaavaan kuuluvalla alueella.	Kuomittomat ajoneuvot		Kuomijajoneuvot	
	M.	p.	M.	p.
Ajosta paikasta toiseen 1—9 kaupunginosassa, taikka 10—12 kaupunginosassa, taikka 13—15 kaupunginosassa, matkan pituuteen katsomatta	—	75	1	—
Ajosta 1—9 kaupunginosassa sijaitsevasta paikasta: niihin 10 kaupunginosan paikkoihin, jotka sijaitsevat Säästöpankinrannasta Hakaniemen torin poikki pitkin Sörnäisten rantatietä Ahdinkujaan vedetyn viivan eteläpuolella, tahi päinvastoin	—	75	1	—
niihin 13 kaupunginosan paikkoihin, jotka sijaitsevat Museokadun varrella tahi eteläpuolella sekä Caloniuksen- ja Norden-skiöldinkadun varrella tahi itäpuolella Lapinlahdenkadun jatkoon (Arkadia, Fjälldal, Leppäsuu, hautausmaa), tahi päinvastoin	—	75	1	—
Kansallismuseolle	—	75	1	—
niihin 10 ja 11 kaupunginosan paikkoihin, jotka sijaitsevat Helsinginkadun varrella tahi eteläpuolella sekä Vilhelminvuorikadun varrella tahi länsipuolella, tahi päinvastoin	1	—	1	50

	Kuomittomat ajo- neuvot		Kuomi- ajoneuvot	
	M.	p.	M.	p.
12 kaupunginosan paikkoihin sekä niihin 10 kaupunginosan paikkoihin, jotka sijaitsevat Vilhelminvuori- ja Pääskynpesänsäntien välillä, tahi päinvastoin	1	25	2	—
niihin 10 kaupunginosan paikkoihin, jotka ovat Pääskynpesänsäntien pohjois- ja itäpuolella, tahi päinvastoin	1	50	2	25
niihin 13 ja 14 kaupunginosan paikkoihin, jotka ovat Runebergin- ja Adlercreutzinkadun varrella tahi eteläpuolella (Vuorela, Taipale, Tykistöpiha, Nygård, Valo, Kivikko, Strömstenin puutarha, Taivallahti, Teurastuslaitos, Taivalsaari, Hietaniemi, uuden hautausmaan alue, Lapinlahden sairaala), tahi päinvastoin	1	—	1	50
muihin 14 ja 15 kaupunginosan paikkoihin (Kammio, Ruusula, Mäntymäki, Humalisto, Vaivaistalo, Humallahti, Miramar, Kinnekulle, Brävalla, Gunnarstorp, Lepola, Haga, Ulfåsa, Valhalla ja Väinölä), tahi päinvastoin	1	25	2	—
Ajo kaupunginasemakaavan ulkopuolella sijaitsevaan paikkaan.				
Ajosta 1—9 kaupunginosassa olevasta paikasta:				
Hakasalmen huvilaan	—	75	1	—
Hesperiaan ja Töölön	1	—	1	50
Bjälbon huvilaan	1	50	2	25
Toivolan, Bärgevikin, Havannan, Granvikin, Nybackan, Tallbon, Setran ja Laaksolan huviloihin	1	75	2	50
muihin Seurasaarelle vievän suuren tien varrella oleviin huviloihin	2	—	3	—
muihin Meilahden läntisellä niemikkeellä oleviin huviloihin	2	25	3	50
Toivon, Sallin, Kaavin ja Savilan huviloihin	1	25	2	—
Läntisen Viertotien varrella kaupunginrajan ja Meilahden tiehaaran välillä oleviin huviloihin	1	50	2	25

	Kuomittomat ajoneuvot		Kuomi-ajoneuvot	
	M.	p.	M.	p.
mainitun tienhaaran ja Robsahmin panimon välillä oleviin huviloihin sekä sanottuun panimoon	2	—	3	—
muihin huviloihin Grejus nimiseen taloon asti	2	50	3	25
kaikkiin Eläintarhan alueella oleviin paikkoihin	1	25	2	—
Fredriksbärgin asemalle	1	50	2	25
Eläintarhan huviloihin	1	—	1	50
Sörnästen lastauspaikalle, panimoon ja van- kilaan, Vallgårdin huvila-alueelle sekä Her- manniin kiviportille asti	1	50	2	25
Toukolaan, Gumtähteen ja Pohjoispanimoon muihin Itäisen Viertotien varrella oleviin hu- viloihin Arabiaan asti	1	75	2	75
Annabärgiin ja Vantaan sillalle	2	—	3	—
Blekholmaan ja Korkeasaareen	2	25	3	50
Hanaholmaan, Nihtiin, Sumpariin, Tervasa- aareen, Harakkaan, Liuskasaareen, Sirpale- saareen ja Jätksäsaareen	1	—	1	50
Viaporin linnoitukseen	1	25	2	—
Skanssimaalle ja Majakkasaareen (Aleksan- terinsaareen)	1	75	2	75
Kuninkaansaareen (Mikaelinsaareen)	2	50	3	75
Santahaminaan (Leirisaareen)	3	—	4	50
	3	50	4	75

Muist. Pika-ajuri on velvollinen kyyditsemään edellä mainittuihin saa- riin ja Viaporin linnoitusalueelle ainoastaan siinä tapauksessa, että sinne on täysin ajokelpoinen ja viitotettu tie.

Ajo rautatienasemalta.

Ajosta rautatienasemalta, lukuunottamatta enintään kahdenkym- menen minuutin odotusaika junan tulosta laskien, tulee pika-ajurille, joka on jättänyt numerolevyn päivystävälle poliisimiehelle, lisää ajo- palkkaa 25 penniä.

1 muist. Ajosta 10—12 kaupunginosassa olevasta paikasta 13—15 kaupunginosassa olevaan paikkaan, taikka rautatienlinjan itäpuo- lella sijaitsevista kaupunginasemakaavan ulkopuolella olevista pai- koista rautatienlinjan länsipuolella oleviin paikkoihin, tahi päinvas-

toin, maksetaan sama ajopalkka kuin on määrätty ajosta 1—9 kaupunginosassa sijaitsevasta paikasta. Jos pika-ajurin on matkalla täytynyt kulkea sellaisen paikan kautta, jonne ajopalkka on korkeampi kuin määräpaikkaan, on korkeampi ajopalkka maksettava.

2 muist. Ajosta 10—12 kaupunginosan paikoista kaupunginasemakaavan ulkopuolella rautatielinjan itäpuolella olevaan paikkaan tai päinvastoin, taikka ajosta 13—15 kaupunginosassa olevasta paikasta kaupunginasemakaavan ulkopuolella rautatielinjan länsipuolella olevaan paikkaan tai päinvastoin, taikka ajosta paikasta toiseen kaupunginasemakaavan ulkopuolella rautatielinjan itäpuolella tai paikasta toiseen kaupunginasemakaavan ulkopuolella rautatielinjan länsipuolella on ajopalkka 50 penniä vähempi kuin ajosta samoihin paikkoihin 1—9 kaupunginosassa sijaitsevista paikoista.

3 muist. Ajosta paikasta, jonne yksinkertainen ajopalkka on yli 1 markan 25 pennin, maksetaan puoli ajopalkkaa paluumatkalta.

4 muist. Kun pika-ajuria käytetään hautausmaatossa tai kyydittävä muutoin pyytää häntä ajamaan käyden, maksetaan ajopalkkaa kuten ajosta ajan mukaan *keskeytyksin*.

5 muist. Jos pika-ajuria käytetään yöllä, maksetaan kaksinkertainen ajopalkka, ei kuitenkaan siinä tapauksessa että matkan mukainen ajo, josta ajopalkka on 75 penniä, alkaa ennen klo 12 yöllä.

6 muist. Jos ilmoitettuun paikkaan ajettaessa kyydittävä on *kerran* noussut pois ajoneuvoista tai *kerran* seisottanut niitä enintään 5 minuutin ajan, maksetaan ajopalkka kuten *yhdestä* ajosta.

Maksu ajan

Päivällä		½ tuntia		1 tunti		1½ tuntia	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.
Kuomittomat ajoneuvot	Keskeytyksin	1	25	2	—	3	—
	Keskeytymättä	1	50	2	50	3	75
Kuomi-ajoneuvot	Keskeytyksin	2	—	3	—	4	50
	Keskeytymättä	2	25	3	75	5	75
Yöllä		½ tuntia		1 tunti		1½ tuntia	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.
Kuomittomat ajoneuvot	Keskeytyksin	2	50	4	—	6	—
	Keskeytymättä	3	—	5	—	7	50
Kuomi-ajoneuvot	Keskeytyksin	3	75	6	—	9	—
	Keskeytymättä	4	50	7	50	11	25

1 muist. Taulussa määrätty ajopalkka tarkoittaa ajoa sekä kaupungin-
 asemakaavan piirissä että sen ulkopuolella, kuitenkin siten, että
 ajosta paikkaan, jonne yksinkertainen ajopalkka matkaksan
 mukaan on yli 1 markan, suoritetaan ajopalkka kuten *keskeyty-*
mättömästä ajosta.

2 muist. Ajopalkka luetaan täydeltä puolelta tunnilta, vaikkakin ajo
 olisi kestänyt lyhemmän aikaa.

mukaan.

2 tuntia		2½ tuntia		3 tuntia		3½ tuntia		4 tuntia		4½ tuntia		5 tuntia	
M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.
4	—	5	—	6	—	7	—	8	—	9	—	10	—
5	—	6	25	7	50	8	75	10	—	11	25	12	50
6	—	7	50	9	—	10	50	12	—	13	50	15	—
7	50	9	50	11	25	13	—	15	—	17	—	18	75

2 tuntia.		2½ tuntia		3 tuntia		3½ tuntia		4 tuntia		4½ tuntia		5 tuntia	
M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.
8	—	10	—	12	—	14	—	16	—	18	—	20	—
10	—	12	50	15	—	17	50	20	—	22	50	25	—
12	—	15	—	18	—	21	—	24	—	27	—	30	—
15	—	18	75	22	50	26	25	30	—	33	75	37	50

3 *muist.* Puolen tunnin ajosta, joka on alkanut ennen k:lo 12 yöllä ja päättynyt viimeistään k:lo 12.10, maksetaan ajopalkka niin- kuin ajosta päivällä.

4 *muist.* Pika-ajuri ei ole velvollinen toimittamaan kyyditystä yli taulussa mainitun pisimmän ajan 5 tuntia.

Odotus.

	Päivällä		Yöllä	
	M.	p.	M.	p.
11 jopa 15 minuutilta	—	50	1	—
$\frac{1}{2}$ tunnilta	—	75	1	25
$\frac{3}{4}$ "	1	25	2	50
1 "	1	50	3	—
$1 \frac{1}{4}$ "	2	—	4	—
$1 \frac{1}{2}$ "	2	25	4	50
$1 \frac{3}{4}$ "	2	75	5	50
2 "	3	—	6	—
$2 \frac{1}{4}$ "	3	50	7	—
$2 \frac{1}{2}$ "	3	75	7	50
$2 \frac{3}{4}$ "	4	25	8	50
3 "	4	50	9	—
$3 \frac{1}{4}$ "	5	—	10	—
$3 \frac{1}{2}$ "	5	25	10	50
$3 \frac{3}{4}$ "	5	75	11	50
4 "	6	—	12	—
$4 \frac{1}{4}$ "	6	50	13	—
$4 \frac{1}{2}$ "	6	75	13	50
$4 \frac{3}{4}$ "	7	25	14	50
5 "	7	50	15	—

- 1 *muist.* Odotusmaksu luetaan täydeltä neljänneštunnilta, vaikkakin odotus olisikin kestänyt lyhemmän aikaa.
- 2 *muist.* Enintään 10 minuutin odotuksesta ei suoriteta eri maksua, mutta jos odotus menee tämän ajan yli, suoritetaan maksu koko ajalta.
- 3 *muist.* Pika-ajuri ei ole velvollinen odottamaan yli taulussa osotetun pisimmän ajan 5 tunnin.

Erityisiä määräyksiä.

1. Kun pika-ajuri noudetaan lähimmältä pika-ajuriasemalta, suoritetaan 25 pennin lisämaksu. Noudettaessa tahi tilattaessa etäämpänä sijaitsevalta pika-ajuriasemalta suoritetaan puoli ajopalkkaa ja kaupunginasemakaavan ulkopuolella sijaitsevaan paikkaan täysi ajopalkka.

2. Jos pika-ajuri on tilauksesta saapunut ilmoitettuun paikkaan, mutta jäänyt saamatta kyytiä, on hänelle tuleva täysi ajopalkka ajosta siihen paikkaan, jonne hänet oli kutsuttu.
3. Tulipalon aikana yöllä on pika-ajuri velvollinen yksinkertaisesta ajopalkasta *palopaikalle* kuljettamaan poliisimiehistöä ja palokunnan jäseniä.
4. Jos pika-ajuritaksan soveltamisessa syntyy epäilystä sen oikeasta sisällyksestä, käyttäköön niinhavin kyyditettävä kuin pika-ajuri poliisin välitystä, ja olkoon siinä noudatettavana se mielitekijä, joka on kyyditettävän eduksi.
5. Pika-ajureille vahvistettujen järjestyssääntöjen mukaan on pika-ajuri velvollinen, kun häntä käytetään, ottamaan selvän, onko ajo tapahtuva matka- vaiko aikataksan mukaan.
6. Rangaistuksesta sille, joka on pika-ajurille maksamatta hänelle tulevan ajopalkan tai odotusmaksun, taikka pika-ajurille, joka vaatii suurempaa ajopalkkaa kuin hänelle on tuleva, on erittäin säädetty.

4. Muutos 16 p:nä toukokuuta 1883 vahvistetun, Helsingin kaupungissa pidettävä pörssihuutokauppoja koskevan ohjesäännön 1 §:ään.

Uudenmaanlänin Kuvernöörin 7 p:nä elokuuta 1908 vahvistama.

Helsingin Kauppavaltuuston siitä tekemästä esityksestä, josta Maistraattia on kuultu, on Uudenmaanlänin Kuvernööri, Helsingissä pidettäviä pörssihuutokauppoja koskevassa ohjesäännössä Kuvernöörille annetun vallan nojalla, yllämainittuna päivänä vahvistanut sellaisen muutoksen sanotun ohjesäännön 1 §:ään, että pörssihuutokauppa, jossa vapaaehtoisesti myydään obligatsioneja, osakkeita ja senlaatuksia arvopaperia, toimitetaan Helsingissä joka arki torstai.

2. Har hyrkusk på beställning infunnit sig till anvisad plats, men icke erhållit skjuts, tillkommer honom full lega för färd till den plats, dit han kallats.
3. Vid eldsvåda om natten åligger hyrkusk att mot enkel lega *till* brandstället frambefordra polismanskap och medlemmar af brandkåren.
4. Uppstår vid tillämpningen af hyrskusktaxan tvifvelsmål om rätta innebörden däraf, anlita såväl den åkande som hyrskusken polisens mellankomst, och lände därvid till efterrättelse den mening, som är till den åkandes förmån.
5. Enligt de för hyrkuskarna fastställda ordningsregler är hyrkusk skyldig att, då han anlitas, göra sig underrättad, om åkningen skall ske efter afstånds- eller tidsberäkning.
6. Om straff för den, som undandrager hyrkusk honom tillkommande lega eller väntningsafgift, eller för hyrkusk, som fordrar högre lega än honom tillhör, är särskildt stadgadt.

4. Andring af 1 § i reglementet för börsauktioner i Helsingfors stad af den 16 maj 1883.

Fastställd af Guvernören i Nylands län den 7 augusti 1908.

På Handelsfullmäktige i Helsingfors därom gjorda framställning, hvaröfver Magistraten blifvit hörd, har Guvernören i Nylands län, i kraft af den Guvernören uti reglementet för börsauktioner i Helsingfors stad inrymda befogenhet, ofvannämnda dag fastställt sådan ändring af 1 § i sagda reglemente, att börsauktion, vid hvilken frivillig försäljning af obligationer, aktier och dylika värdepapper äger rum, förrättas i Helsingfors hvarje hällgfri torsdag.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Vallilan huvila-alueen korttelien n:rojen 530—551 rakennusjärjestys liitteineen.
 2. Helsingin kaupungin poliisijärjestys.
-
-

1. Vallilan huvila-alueen korttelien n:ojen 530—551 rakennusjärjestys.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 6 p:nä lokakuuta 1908.

Samalla kuin Kaupunginvaltuusmiehet ovat päättäneet tehdyn asemapiirroksen mukaisesti jaoituttaa, tasoituttaa ja kano-voituttaa osan Vallilan huvilaaletta, on Valtuusto jaoiteten alueen rakentamista varten vahvistanut seuraavan rakennusjärjestyksen:

1 §.

Asuinrakennus pitää sijoitettaman kadun vierelle joko erilliseksi taikka myös tontin toisen kylkirajan ääreen. Kum- paisessakin tapauksessa pitää rakennuksen ja sen tontinrajan väliä, joka ei käy yhteen rakennuksen ulkoseinän kanssa, olla vähintään neljä metriä.

Pihamaan ja rakennusten keskinäisen välimatkan sekä naapuritontin välimatkan mittauksessa noudatettakoon, mitä kaupungin yleisen rakennusjärjestyksen 47 §:ssä säädetään.

2 §.

Tontin pinta-alasta saatakoon rakentaa enintään puolet. Rakennettavaksi luvallisesta pinta-alasta eivät ulkokuoneet saa täyttää neljättäosaa enempää.

3 §.

Rakentamatonta tonttialaa ei saa käyttää varastopaikaksi.

4 §.

Sola ei saa olla neljää metriä kapeampi.

5 §.

Puusta tehty asuinrakennus ei saa olla korkeampi kuin viisi metriä luettuna maasta katonrajaan ja yhdeksän metriä katonharjaan. Tulenkestävästä aineesta tehty asuinrakennus ei saa olla korkeampi kuin seitsemän metriä katonrajaan ja yhdeksän metriä katonharjaan. Ulkokuonetta ei saa tehdä viittä metriä korkeampaa katonrajaan lukien. Kaltevalla maalla on määräävänä kadulle tahi pääpihalle päin olevan rakennuksen kyljen keskikorkeus.

6 §.

Tulenkestämättömästä aineesta tehdyssä asuinrakennuksessa saa katonrajan yläpuolella olevasta ullakosta ainoastaan puolet sisustaa asuinhuoneiksi.

Erillisessä puurakennuksessa, jonka pohjapinta, ulkopuolisia umpinaisia portaita ja semmoista lukuunottamatta, ei ole 100 neliömetriä suurempi, saa kuitenkin koko ullakon sisustaa asuinhuoneiksi.

7 §.

Ikkunoita saa asuinhuoneisiin sijoittaa ainoastaan kadulle tai vähintään kuusi metriä leveälle pihalle päin. Keittiö luetaan asuinhuoneeksi.

8 §.

Asuinhuoneen pitää olla vähintään 2,7 metriä korkea.

9 §.

Rakennuksen laitosten pitää olla kyllin luotettavia ja tukevia.

10 §.

Tulisijoihin ja savutorviin nähden olkoon noudatettavana mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä niistä säädetään. Puiseen ulkokuoneeseen ei saa laittaa tulisijaa.

11 §.

Kivijalan pitää olla vähintään 0,5 metriä maata korkeammalla.

12 §.

Katonkalteus naapuritonttia päin ei ole sallittu.

13 §.

Asuinhuoneita laitettaessa ullakolle on pantava sellaiset laitokset tulenvaaran varalta, jotka Maistraatti hyväksyy, ja pitää mainitussa tapauksessa ullakon portaitten olla vähintään 1,2 metriä leveät sekä koko ullakko varustettaman tiiviillä lattialla.

14 §.

Kellariin saa laittaa pesutuvan tulenkestävästä aineesta, jolle pesutupa ole enempää kuin puolet korkeuttaan, syvimästä kohdasta mitattuna, maan pinnan alapuolella. Pesutupaa ei saa luovuttaa asunnoksi.

15 §.

Tallia, navettaa ja lantatunkiota ei saa sijoittaa likemäksi asuinrakennusta kuin kuuden metrin päähän. Asuinrakennuksen ja muun ulkokuoneen väihin välimatka on oleva neljä metriä.

16 §.

Teollisuuslaitosta taikka pajaa ei saa puheena olevalle alueelle laittaa eikä myöskään sikotarhaa siellä pitää.

17 §.

Kahden tontin yhteenrakentaminen on, rahatoimikamarilta siihen luvan saatua ja siinä kohden annettuja määräyksiä noudattamalla, sallittua.

Tontti saatakoon myös rahatoimikamarin suostumuksella osittaa, jos jokainen osa käsittää sataviisikymmentä neliometriä sekä kylki on vähintään yhdeksän metriä pitkä.

18 §.

Makkiin nähden olkoon noudatettavana, mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä siitä säädetään.

19 §.

Kun rakennetaan yhtäjaksoisia taloja pienine erillään olevine asuinhuoneistoineen, jotka kukin kuuluvat eri omistajalle, voi rahatoimikamari yksityisissä tapauksissa sallia tästä johtuvia poikkeuksia tämän rakennusjärjestyksen 1, 13 ja 16 §:n määräyksistä. Itsekukin sellainen yhtäjaksoinen rakennusryhmä ei kuitenkaan saa täyttää enempää kuin 440 neliömetrin alan.

20 §.

Uutisrakennuksen sekä muutosrakennuksen piirustukset on laadittava kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä sanotulla tavalla, ja pitää piirustusten hyväksymistä haettaman rahatoimikamarilta ja Maistraatilta.

21 §.

Tätä rakennusjärjestystä ei ole sovellettava niihin kortteleissa n:oissa 530, 531, 539, 540, 541, 543, 546, 547 ja 548 sijaitseviin tontteihin, joita ei ole väritetty alueesta tehdyssä asemapiirroksessa, vaan annetaan näitä tontteja varten vastedes eri määräykset.

Kaupunginvaltuusmiesten edellämmainittuna päivänä tehdyn päätöksen mukaan ovat yllämainitulla alueella jaetut tontit vuokralle annettavat pääasiallisesti seuraavan kontrahdin mukaisesti:

Kontrahti.

Helsingin kaupunki vuokraa täten N. N:lle tontin n:okadun varrella Vallilan korttelista n:o 30 vuoden ajaksi, luettuna vuoden loppuun, seuraavilla ehdoilla:

1:ksi. Vuokratilalle saa rakentaa ainoastaan Kaupunginvaltuuston päivänäkuuta tälle alueelle vahvistaman rakennusjärjestyksen mukaisia asuinhuoneuksia ulkokuoneineen.

2:ksi. Vuokratila pitää olla täydellisesti rakennettu Maistraatin hyväksymäin piirustusten mukaisesti vuoden kuluessa tämän jälkeen, eikä tehtyä rakennusta saa kaupungin myönnytyksettä kokonaan eikä osittain purkaa. Jos joku osa rakennusta palaa, on se viipymättä jälleen rakennettava.

Jos ilmaantuu syytä edellä määrätyn rakennusajan pitentämiseen, saa rahatoimikamari asianhaaroja tutkittuaan sen myöntää.

3:ksi. Vuokranottajan tulee pitää puhtaana sekä talvis- aikaan lumesta puhtaana puolet tonttiin rajoittuvan katuosuuden leveyttä.

4:ksi. Vuokratilalla ei saa harjoittaa mallas- eikä väki- juomain anniskelua eikä myyntiä.

5:ksi. Veroa suoritetaan ennakolta markkaa vuodessa, joka on vuosittain lokakuun 1 päivänä maksettava rahatoimikonttoriin.

6:ksi. Kaupunki pidättää itselleen oikeuden teettä tarpeelliset johdot vuokramaahan tahi sen yli. Vahingon, mikä tästä voi koitua vuokranottajalle, korvaa kaupunki valitse- mainsa kahden arviomiehen arvion mukaan.

7:ksi. Kaupunki pidättää itselleen oikeuden alueen uuden jaoituksen toimeenpanoa tahi kadun teettämistä varten ennen vuokrakauden loppua lunastaa vuokratila sen teknillisen arvon mukaan, mikä asuinhuoneuksella on silloisessa kunnossaan arvioituna. Sanotun arvioimisen on toimittava kolmijäseninen sovintolautakunta, johon kaupunki ja tilanhaltija kumpikin valitsevat yhden ja nämä yhteisesti kolmannen jäsenen. Jos kolmannen jäsenen vaalista ei voida sopia, tahi jos tilanhaltija laiminlyö valita jäsenen 14 päivän kuluessa kehotuksen saami- sesta, on Maistraatin asia toimittaa sellainen vaali. Sovinto- lautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta.

8:ksi. Vuokranottajalla on valta kaupunkia kuulustamatta luovuttaa vuokraoikeus toiselle; kuitenkin on se, jolle vuokra- oikeus on luovutettu, velvollinen kuukauden kuluessa ilmoit-

tamaan siitä kirjallisesti rahatoimikamarille näyttämällä luovutuskirjan. Sellaisessa luovutuksessa älköön vaadittako muuta maksua kuin kohtuullinen korvaus tilasta; ollen kaupungilla oikeus vastakkaisessa tapauksessa, sillä tavoin toimitetun arvioimisen nojalla kuin edellä 7 momentissa on sanottu, lunastaa rakennukset, jossa tapauksessa vuokraokeuskin lakkaa.

9:ksi. Vuokranottaja on velvollinen ympäröimään tontin aitauksella.

10:ksi. Vuokranottaja on velvollinen pitämään tilalla olevat rakennukset ja aitaukset siistissä kunnossa sekä täyttämään mitä kaupunki toimitetussa katselmuksessa on siinä kohden määrännyt.

11:ksi. Vuokranottaja on velvollinen tilalla olevan huoneiston vuokralle antamiseen nähden vaarinottamaan mitä siitä erittäin määrätään.

12:ksi. Vuokranottaja on velvollinen hankkimaan pääsyt tilan huoneistoihin asunnontarkastuksen toimittamista varten.

13:ksi. Siinä tapauksessa, ettei kaupunki vuokrakauden päättyessä tarvitse tonttia kaduntasoituksen tahi alueen uuden jaoituksen toimenpanemiseksi, on vuokranottajalla oikeus saada vuokra pitennetyksi kymmeneksi vuodeksi ja sitten vieläkin kymmeneksi vuodeksi, jos hän tyytyy kaupungin kumpaisellakin kerralla viimeistään kolme vuotta ennen vuokrakauden päättymistä määräämään veroon. Jos vero nousee enemmän kuin 50 %:lla yli viime määränsä eikä vuokranottaja siihen tyydy, on kaupunki velvollinen lunastamaan rakennukset sovintolautakunnan edellä mainitussa järjestyksessä toimittaman arvioimisen mukaan niiden silloisesta teknillisestä arvosta, arvonnousun määrästä kuitenkin vähennettyä 25 % ensimmäisen vuokranpitennyksen päättyessä. Sanottuun arvioon ei saa hakea muutosta.

14:ksi. Vuokratontin saa vuokranottaja kohta haltuunsa.

15:ksi. Joka kolmantena vuokrakauden vuotena taikka useammin, jos tarpeelliseksi havaitaan, toimittaa kaupunki

kesä—syyskuussa vuokramiehen kustannuksella tilan katselmuksen, jotta saadaan selville sen kunto sekä onko vuokraehdot täytetty; ollen vuokramies velvollinen, kutsumuksen saatuaan, itse tahi asiamiehen kautta olemaan katselmuksessa saapuvilla.

16:ksi. Jos asukkien ottamisesta annettua kieltoa rikotaan, tulee rahatoimikamarin antaa vuokramiehelle varotus sekä, jollei oikaisua määrätyn ajan kuluessa tapahdu, korottaa veroa, ei kuitenkaan enempää kuin 100 % kerrallaan. Jos vuokranottaja laiminlyö rakentaa tontin siinä ajassa, kuin 2 mom:ssa sanotaan, olkoon vuokraoikeus menetetty, ellei rakennusajan pitennystä ole myönnetty.

Kun tontti annetaan vuokralle siihen tehtyjen rakennusten myymisen yhteydessä, on edellä olevaan välikirjaan tarpeen seuraavat lisämääräykset:

17:ksi. N. N:lle myy Helsingin kaupunki edellä mainitulle tontille rankennetut huoneukset markan kauppahinnasta, joka maksetaan siten, että tilanhaltija vuosittain tammikuun 2 päivänä suorittaa siitä vuotuismaksua markkaa, josta määrästä pääoman korko luetaan 5 %:n mukaan ja 3 % on kuoletusta.

18:ksi. Tilanhaltija on velvollinen pitämään rakennukset vakuutettuina kotimaisessa paloapulaitoksessa sekä vuotuismaksua suorittaessaan näyttämään selvityksen, että vakuutusmaksu on suoritettu alkaneelta kalenterivuodelta.

19:ksi. Tilanhaltija on velvollinen tilalla olevan huoneiston vuokralle antamiseen nähden vaarinottamaan, mitä siitä erittäin määrätään.

20:ksi. Jos vuotuismaksun suoritus tahi todistuksen näyttäminen palovakuutusmaksun suorittamisesta viipyy enemmän kuin 14 päivää yli määräajan;

taikka jos tilanhaltija asetetaan konkurssitilaan;

taikka jos tilanhaltija laiminlyö pitää tontin rakentamattomaan osan huolellisessa kunnossa eikä korjausta tapahdu määrätyn ajan kuluessa;

taikka jos rakennukseen otetaan asukkeja sellaisissa oloissa, ettei rahatoimikamari terveyden tahi siveellisyyden kannalta katso sitä olevan sallittava, eikä oikaisua tapahdu määrätyn ajan kuluessa;

on kaupungilla valta irtisanoa lainan jälellä oleva määrä maksettavaksi kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta.

21:ksi. Edellä mainittujen vuotuismaksujen suorituksen vakuudeksi pidättää kaupunki itselleen oikeuden tilanhaltijaa kuulematta hankkia itselleen ensimmäisen kiinnityksen tontin vuokraoikeuden ynnä tontille teetettyjen rakennusten käsittämään laitokseen.

2. Helsingin kaupungin poliisijärjestys.

I luku.

Kaupungin asukkaita ja matkustajia koskevista ilmoituksista.

1 §.

Talonomistaja on velvollinen joka vuosi ennen tammi-kuun 15 päivää antamaan poliisille tietoja niistä henkilöistä, joilla saman kuukauden 1 päivänä on ollut koti tahi tilapäinen asunto talossa.

Samanlaisia tietoja on myöskin vuoden varrella, erityisesti vaatimuksesta, annettava poliisille.

2 §.

Jos joku muuttaa kaupunkiin, taikka jos se, jolla on kotinsa täällä, muuttaa toiseen asuntoon kaupungissa tahi sen ulkopuolella olevalle paikkakunnalle, on siitä ilmoitettava poliisille viimeistäänkin kolmantena päivänä muuttamisen jälkeen.

Tämä ilmoitus on talonomistajan tehtävä, jos hän itse tahi joku, joka on häneltä vuokrannut huoneita talosta, muuttaa pois tahi muuttaa sinne asumaan, mutta muussa tapauksessa sen, joka on pitänyt tahi pitää muuttajaa luonansa, sekä isännän tehtävä palvelijoista ja muusta talonväestä.

3 §.

Jokä ottaa luoksensa matkustajia, hänen on jokaisen matkustajan saapumisesta ja lähtemisestä ilmoitettava poliisille ennen kello kahtatoista seuraavana arkipäivänä.

Jos joku pitää ammattinaan matkustajain majoittamista, tulee hänen sitäpaitsi pitää kirjaa niistä henkilöistä, joita hän tässä ominaisuudessaan vastaanottaa.

Sellaista ilmoitusta ei kuitenkaan vaadita:

a) maalaisista, jotka ovat tulleet kaupunkiin myymään tavaroita torilla, kun täällä viipyminen ei jatku yli kolmen vuorokauden;

b) koululapsista; ja

c) läheisistä sukulaisista, joita joku ottaa luoksensa, jos oleskeleminen ei kestä neljätoista vuorokautta kauemmin.

4 §.

Jokaisessa hotellissa tahi muussa matkustajien majapaikassa tulee etuhuoneessa riippua taulu, joka osottaa matkustajien nimet ja heidän huoneidensa numerot.

5 §.

Toiselta paikkakunnalta työtä tahi palvelusta hakemaan tahi vastaanottamaan saapuneen työ- ja palvelusväen tulee vuorokauden kuluessa tänne saapumisesta näyttää poliisille kotipaikkakunnalta saamansa työkirjat ja ottaa ololippu kaupungissa oleskelemista varten; ja älköön sellaisia henkilöitä sitä ennen otettako työhön tahi palvelukseen.

Jos joku, joka oleskelee kaupungissa ololipulla, haluaa siellä viipyä yli ololipussa määrätyn ajan, on hänen sitä ennen otettava poliisilta uusi ololippu.

Sellaiselle henkilölle annettu passi, joka ei ole Suomen kansalainen, on näytettävä poliisille siitä erityisesti säädettyllä tavalla.

6 §.

Ilmoitus, josta 1, 2 ja 3 §:ssä mainitaan, on tehtävä Maistraatin vahvistaman kaavion mukaan, ja on poliisin annettava pyynnöstä ilmaiseksi kaavakkeita sellaisia ilmoituksia varten.

Maistraatin asiana on niinikään 3 §:ssä mainittujen matkustajakirjojen kaavion vahvistaminen.

II luku.

Keskuusliikkeestä ja yleisestä järjestyksestä.

7 §.

Poliisin tulee katsoa, ettei häiritä keskuusliikettä ja yleistä järjestystä kaupungin alueen sisäpuolella, ja on ehdottomasti toteltava niitä ohjeita, joita poliisi tässä tarkoituksessa laillisesti antaa.

a) *Käymisestä.*

8 §.

Kansanjoukon, joka häiritse keskuusliikettä tahi yleistä järjestystä, tulee poliisimiehen kehotuksesta heti hajaantua.

Yksityisten henkilöiden, jotka seisovat tahi muutoin viivyvät kauemman aikaa samalla paikalla kadulla, tulee, jos heidän läsnäolonsa saattaa haitata keskuusliikettä tahi järjestyksen ylläpitämistä, poliisimiehen kehotuksesta poistua paikalta.

9 §.

Vaalitoimituksessa, kokouksessa, julkisessa näytännössä, rautatienasemalla, höyrylaivan lähtö- tahi tulopaikalla taikka muulla sellaisella paikalla tahi muussa sellaisessa tilaisuudessa, kun tungosta saattaa syntyä, asettakoon poliisimies väkijoukon järjestettyyn riviin ja muutoinkin ryhtyköön tarpellisiin toimenpiteisiin järjestyksen ylläpitämiseksi.

10 §.

Jos tulipalossa tahi muussa sellaisessa tilaisuudessa havaitaan tarpeelliseksi sulkea tahi muutoin estää yleisöltä pääsy palopaikalle tahi kaupunginosaan, olkoon jokaiselle kielletty ilman palokunnan päällystön tahi poliisin lupaa menemästä suljetun alueen sisäpuolelle tahi vastoin heidän kieltoansa ole-masta siellä.

11 §.

Jalkakäytävällä tulee vastaantulijoiden väistyä oikealle; jolla on ajotie oikealla, ei kuitenkaan ole velvollinen astumaan ajotielle.

12 §.

Mitä tulee vilkkaampi-liikkeisiin katuihin, antakoon Mais-traatti käskyn, että yleisön siellä tulee käyttää etupäässä sitä jalkakäytävää, jolla kulkeviin nähden ajotie on vasemmalla.

Jos erinäisessä tapauksessa havaitaan tarpeelliseksi sillä tavoin järjestää keskuusliikettä, saakoon poliisimies antaa siitä ohjeen.

13 §.

Juhlasaatot ja kulkueet saavat kokoontua ja kulkea ainoastaan ajotiellä, ja tulee osanottajien noudattaa niitä määräyk-

siä, joita poliisi esteettömän keskuusliikkeen ja järjestyksen ylläpitämistä varten antaa.

14 §.

Henkilöt, joiden vaatteet koskettaessa saattavat ryvettää toista, eivät saa kulkea tahi oleskella jalkakäytävällä.

15 §.

Jalkakäytävällä ei saa vetää käsikärryjä, kelkkaa tahi muuta sellaista, eikä kantaa taakkaa, joka saattaa vahingoittaa, estää tahi haitata muita; kuitenkin kuljettakoon siellä lapsia lapsenvaunuissa, niin myös lapsenkelkoissa, jotka ovat tavallista käytännössäolevaa suuruutta.

Viikatteita, käsisavoja, suksia, kävelykeppejä, saateenvarjoja, päivänvarjoja ja muita sellaisia esineitä ei saa kantaa tahi pitää niin, että ne saattavat haitata tahi vahingoittaa muita.

Ampuma-aseita ei saa ilman erityistä poliisin lupaa kuljettaa tahi kantaa ladattuina.

16 §.

Niinkauan kuin taulut, jotka ovat ajotut varottamaan heikosta jäätä, ovat asetetut ulos, ei saa kulkea jäällä kaupungin satamassa eikä mennä sinne.

b) *Ajamisesta.*

17 §.

Ajoneuvoilla liikuttakoon ainoastaan sitä tarkoitusta varten olevilla ajoteillä.

Maistraatin määräyksestä sulettakoon katu tahi sen osa joko täydellisesti tahi määrätyksi ajaksi vuorokaudesta liikkeeltä, jossa käytetään ajoneuvoja tahi määrättyä lajia ajoneuvoja; jos sellainen sulkeminen on ainoastaan tilapäisesti tarpeellinen, tapahtukoon se poliisin toimesta.

18 §.

Ajajan tulee mikäli mahdollista ajaa ainoastaan ajotien sitä puolta, joka on ajosuunnan oikealla puolella. Kun toiset ajoneuvot tulevat vastaan, on ajajan väistyttävä oikealle.

Jos ajaja kääntyy toiselta kadulta toiselle, on kääntyminen, jos se tapahtuu oikealle, tehtävä lyhyesti, mutta jos se tapahtuu vasemmalle, pitkässä kaaressa.

Jos joku ajaa toisen samaan suuntaan ajavan ohii, on hänen väistettävä viimeksimainitun vasemmalle puolelle ja tämän suunnattava kulkunsa oikealle.

Ahdingossa on työajoneuvojen väistyttävä tahi pysähdyttävä henkilöitä kuljettavien ajoneuvojen tieltä, ja kuormitettujen työajoneuvojen kuormittamattomien tieltä.

19 §.

Eteenpäin rientävän palo- ja poliisimiehistön sekä sulletussa järjestössä marssivan sotaväen tieltä on muun liikenteen väistyttävä tahi pysähdyttävä. Ajajan on sitäpaitsi väistyttävä tahi pysähdyttävä ruumissaattueiden ja muiden juhlakulkueiden, raitiotievaunujen, sairausvaunujen sekä kadun kastelemiseen tahi puhdistamiseen käytettävien vaunujen tieltä.

20 §.

Hurjasta ajosta säädetään rikoslain 44 luvun 16 §:ssä.

Ajaja ei myöskään saa ajaa huolimattomasti.

Ajonopeutta on vähennettävä:

- a) katujen kulmissa;
- b) vilkasliikkeisillä paikoilla;
- c) teatterille tahi rautatienasemalle taikka muuhun sellaiseen paikkaan tultaessa ja sieltä lähdetessä; sekä
- d) ajettaessa erittäin kaltevalla kadulla.

Käyden on ajettava:

- a) pihaan tultaessa ja sieltä pois lähdetessä; sekä
- b) paikoissa, joista Maistraatti on niin määrännyt ja joista julkipanoilla on ilmoitettu.

Tavarain kuljetukseen ajotut ajoneuvot ja maalaisajoneuvot saavat niinkään liikkua vaan hitaasti.

21 §.

Ajoneuvoja ei saa ilman pätevää syytä jättää seisomaan kadulle.

Keskellä ajotietä, taikka missä katu päättyy, tahi katujen risteyksessä, tahi missä löytyy jalkakäytävä tahi missä jalkapolkua talvella pidetään auki yli kadun, eivät ajoneuvot saa seisautua. Ajoneuvoja ei saa myöskään jättää seisomaan niin pitkälle kadunkulmasta, että sen kautta aikaansaadaan haittaa keskuusliikkeelle. Poliisimies voi kieltää ajoneuvojen pysähty-

misen muullakin paikalla, jos muutoin syntyisi haittaa keskuusliikkeelle.

22 §.

Hevosta ei saa syöttää tahi jättä valjaista riisuttuna kadulle muulle kuin mihin poliisi sen sallii.

23 §.

Jos kuljettaja poistuu ajoneuvojen luota jättämättä hevosta toisen asianomaisen henkilön huostaan, on hevosen etujalat sidottava tahi muutoin ryhdyttävä tyydyttävään toimenpiteeseen sitä varten, ettei se voi karata.

Säikkyvää hevosta ei saa missään tapauksessa jättää tarpeenmukaisesti vartioimatta.

Lyhty-, sähkölennätin-, telefonijohtopylväisiin tahi muuhun sellaiseen ei saa sitoa hevosta.

24 §.

Henkilöitä, jotka ovat ajajan tiellä, on varotettava huutamalla, mutta jos he eivät huutoa kuule, on ajajan väistytävä tahi pysähdyttävä.

25 §.

Jos syntyy tungosta, tahi jos keskuusliike muutoin saattaa häiriintyä siellä, missä ajoneuvoja on enemmältä koossa tahi liikkeessä, tulee poliisin ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin järjestyksen ylläpitämiseksi.

26 §.

Missä rautatie käy ristiin ajotien kanssa, on paikalle asetettuja merkkejä ja rautatiepalvelijakunnan ohjeita tarkasti noudatettava.

27 §.

Ajoneuvoille ei saa panna niin suurta kuormaa, eikä niitä saa sillä tavoin kuormittaa, että vetojuhtaa liiaksi rasitetaan.

Hevosia, jotka sairastavat tarttuvaa tautia tahi näkyväistä ulkonaista vammaa, kuin myös uuvuksissa olevia eläimiä, ei saa käyttää työhön.

Hevonen, joka on tunnettu purevaksi, on pidettävä varustettuna lujalla kuonokopalla.

28 §.

Kuorman leveys ei saa olla enemmän kuin kaksi ja viisi kymmenesosaa (2,5) metriä ja kuorman korkeus, maasta luettuna, neljä (4) metriä, eikä ajoneuvojen ja kuorman yhteenlaskettu paino saa nousta yli kahdeksantuhanteen (8,000) kilogramman; kuitenkin myöntäköön poliisi, pyynnöstä, tilapäisesti poikkeusta siitä, mitä niin muodoin on säädetty.

Jos harkitaan, että sillalla tahi muulla paikalla mainitun painoinen kuorma saattaa vaaranalaiseksi sillan tahi ajotien kestävyuden, taikka muuten voi aikaansaada vahinkoa, tulee Maistraatin antaa erityinen määräys kuljetuksesta sellaisella paikalla, joka määräys on julkipanolla paikalla ilmoitettava.

29 §.

Kuljetettavien esineiden tulee olla ajoneuvoihin niin kiinnitettyinä, etteivät ne matkalla saata irtautua tahi tippua, ei peljästyttä hevosta eikä aikaansaada kuorman kaatumista, ei vahingoittaa ajajaa tahi kulkijaa, eivät ne myöskään saa kokonaan tahi osaksi laahata maassa ajoneuvojen jälestä.

30 §.

Levyjä, vitjoja, kiskoja, koneosia ja muita sellaisia esineitä on niin pantava kuormaan, ettei kuljettaessa synny häiritsevää räminää.

Kalkin, jauhetun liidun, hiilien, punavärin ja muiden sellaisten aineiden, jotka saattavat pölytä tahi levittää ilkeää hajua, tulee kuljettaessa olla niin sisäänpantuina, että sellaiset haitallisuudet vältetään.

31 §.

Kakkulavaljaat ovat kielletyt, paitsi erittäin raskaita kuormia kuljettaessa.

Reellä ajettaessa on käytettävä heliseviä kelloja tahi kulkusia.

32 §.

Ajoneuvojen kuljettajalla tulee olla tarpeellista taitavuutta ja tottumusta, ja on hänen matkalla noudatettava välttämätöntä tarkkaavaisuutta, ei saa nukkua eikä olla juovuksissa.

Kuuttatoista vuotta nuorempaa henkilöä ei saa ilman erityistä poliisin antamaa lupaa käyttää ajossa.

Joka ajoon lähettää kelpaamattoman tahi muutoin sopimattoman henkilön, on niinkään edesvastauksen alainen.

33 §.

Kun ajoneuvot ovat liikkeessä, tulee kuljettajalla olla sellainen paikka ajoneuvoissa, että hän esteettömästi voi nähdä tien ajoneuvojen edestä ja molemmilta puolilta, taikka on hänen käytävä niiden sivulla, valmiina tarvittaessa heti pysäyttämään ajoneuvot.

Kärriksen tahi reenin työntäminen on sallittu ainoastaan, jos kuljettaja näkee tien ajoneuvojen edestä ja molemmilta puolilta.

34 §.

Kuljettaja ei saa matkalla käydä jalkakäytävällä.

Varomaton tahi tarpeeton ruoskan käyttäminen taikka ruoskalla sipaiseminen on kielletty.

35 §.

Älköön kukaan oikeudettomasti nousko ajoneuvoihin taikka riippuko niissä kiinni, taikka ajoneuvoihin kiinnittäkö käsikärriä tahi rekeä.

36 §.

Ajoneuvot, jotka ovat aijotut tavarain kuljetukseen, ovat, jos niiden omistaja asuu kaupungissa, varustettavat kilvellä, joka osottaa omistajan nimen tahi toiminimen sekä hänen asuntonsa selvillä, vähintään yhdeksän (9) cm korkeilla kirjaimilla.

Jos sama henkilö omistaa useita sellaisia ajoneuvoja, on jokainen niistä sitä paitsi merkittävä erityisellä numerolla, joka on kilpeen merkitty vähintään yhdeksän (9) cm korkeilla laskumerkeillä.

Kun ajoneuvoja käytetään ajossa, tulee sellaisen kilven olla kiinnitettynä ajoneuvoihin niin, että päällekirjoitus on täysin näkyvissä.

c) *Henkilöiden tahi tavarain ammattimaisesta kuljetuksesta.*

37 §.

Paitsi niitä, jotka säädetyssä järjestyksessä ovat hankkineet itselleen luvan vuokra-ajureina, kuorma-ajureina, palkkasoutajina, kaupunginlähettinä tai kantajina taikka automobiililla, höyrypurrella tahi moottoriveneellä palvella yleistä keskuusliikettä, älköön kukaan muu tarjoutuko julkisesti sillä tavoin kuljetta-
maan ihmisiä tahi tavaroita.

d) *Ratsastamisesta.*

38 §.

Ratsastamisen suhteen noudatettakoon soveltuvilta kohdin 17—27 §§:ien, 32 §:n 1 ja 3 kohdan ja 34 §:än määräyksiä.

e) *Eläimistä.*

39 §.

Kun kuljetetaan suurempia eläimiä, ovat nämät joko talutettavat ajotietä pitkin niin sidottuina, ettei eläimillä ole tilaisuutta päästä valloillensa tai aikaansaada häiriötä, taikka kuljetettavat erityisesti sitä tarkoitusta varten laitetuissa tahi muutoin sopivissa ajoneuvoissa, ja on vältettävä sellaista kohtelua, jolla tuotetaan eläimille tarpeettomasti tuskaa.

Linnut, joita kuljetetaan elävinä, ovat pantavat ilmavaan ja tilavaan säiliöön, ei säkkiin, ja eivät linnut saa olla kyt-kettyinä säiliöön eikä toisiinsa kiini.

40 §.

Joka kuljettaa eläimiä, ei saa käydä jalkakäytävällä, eikä ilman väkipakkoa viivyttää kuljetusta.

41 §.

Hevosten, nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien, kanojen ja muiden kotieläinten ei saa sallia kuljeksia kaupungilla. Koira on talutettava nauhasta, taikka on se varustettava kaulapannalla, joka osottaa omistajan nimen ja asunnon.

Jos tavataan vartioimaton kotieläin taikka irtonainen koira ilman sellaista kaulapantaa, kuin ylempänä on sanottu, ottakoon poliisi eläimen haltuunsa. Jos omistaja on tunnettu, on hänelle heti siitä ilmoitettava. Jos hän ei vaadi eläintä takaisin, myytäköön se julkisella huutokaupalla. Koira tahi kissa, jota ei kahden päivän kuluessa pyydetä takaisin, tapettakoon.

Ennenkuin eläin annetaan takaisin omistajalleen, on hänen maksettava kustannukset eläimen taalteenottamisesta ja hoidosta.

42 §.

Koira ei saa pitää niin, että sen haukunta tahi ulvonta käy vaivaksi.

Kiimainen narttu, niin myös koira, joka on tunnettu pahanilkiseksi, on pidettävä suljetussa paikassa.

43 §.

Jos tarttuva tauti ilmestyy eläimiin, on niitä määräyksiä noudatettava, joita viranomaiset antavat onnettomuuksien välttämiseksi.

f) *Yleisestä järjestyksestä.*

44 §.

Kaikenlainen yleisen tahi yksityisen omaisuuden raiskaaminen kaupungissa tahi sen alueella on kielletty.

Yleisö ei saa puistoissa ja istutuspaikoissa käydessään jättää sinne paperia, ruuantähteitä tahi muita jätteitä.

45 §.

Lintuja tahi muita otuksia ei saa metsästää eikä muutenkaan pyytää kaupungissa tahi sen alueella.

46 §.

Kaupungissa tahi sen alueella ei saa oikeudettomasti ampua laukausta, polttaa ruutia, ilotulitusaineita tahi muunlaisia räjähtäviä aineita.

Kadulla tahi toisen alueella ei saa ilkeästi särkeä lasia taikka sinne heittää siruja, nauvoja tahi muita sellaisia esineitä, jotka saattavat estää tahi vahingoittaa yleisöä.

Niinkään ei saa muualla kuin pihamaalla tahi muulla yksityisellä alueella heitellä kiviä taikka ampua jousella, kumilingolla tahi senkaltaisella aseella. Paitsi yksityisellä alueella tahi sitä tarkoitusta varten osotetuilla paikoilla ei saa myöskään lyödä tahi potkia palloa, heittää kiekkoa tahi olla lumisilla, laskea mäkeä taikka ruveta muihin leikkeihin tahi kisoihin, jotka saattavat häiritä keskuusliikettä ja yleistä järjestystä.

47 §.

Väkijuomien nauttiminen kadulla, yleisessä mukavuuslaitoksessa, porttiholvissa tahi rappukäytävässä taikka toisen pihamaalla on kielletty.

Väki- tahi mallasjuomien anniskeluoikeuden haltija ei kuitenkaan ole estetty, Maistraatin antamalla luvalla, käytettävänä olevalla alueella anniskelemasta sellaisia juomia nautittavaksi paikalla.

48 §.

Älköön kukaan julkisesti puvullaan tahi puheellaan tahi käytöksellään loukatko säädyllisyyttä taikka häiritkö yleistä järjestystä.

Niinikään on kielletty esiintymästä naamioituna muualla kuin yksityisessä seurassa, jollei siihen, erityisessä tapauksessa, poliisi ole antanut lupaa.

Siitä, joka levittää tahi yleisön päästävään paikkaan julki panee tahi näkyville asettaa painotuotteen, kirjoituksen taikka kuvallisen esityksen, joka luokkaa säädyllisyyttä ja siveyttä, säädetään rikoslain 20 luvun 14 §:n toisessa kohdassa.

49 §.

Kukka-astioita ja muita sellaisia esineitä ei saa panna avonaiselle ikkunalle tahi katolle, ulkoparvekkeelle, parvelle tahi muulle sellaiselle paikalle, josta ne saattavat pudota alas ja saada vahinkoa aikaan, jollei niitä ole sopivalla tavalla pantu kiinni taikka muutoin ryhdytty toimiin niiden putoamisen estämiseksi.

50 §.

Kilpiä tahi markiiseja ei saa kiinnittää tahi muulla tavoin panna, eikä myytäviksi ajottuja tavaroita taikka sellaista asettaa tonttirajan ulkopuolelle, jollei Maistraatti ole antanut siihen lupaa; kuitenkin sellaista lupaa ei vaadita:

a) talon seinään, porttiin tahi lauta-aitaan kiinnitetyistä kilvistä ja senkaltaisista esineistä, jotka ovat asetetut vähintään kahden kokonaisen ja yhden kymmenesosan (2,1) metrin korkeudelle ajotiestä ja eivät pistä tonttirajan ulkopuolelle enemmän kuin kolmesataa (300) millimetriä, taikka, jos ne ovat kiinnitetyt alemmaksi, eivät ulkone enemmän kuin sataviisikymmentä (150) millimetriä tonttirajasta; ja

b) markiiseista, jotka ovat pannut vähintään kaksi kokonaista ja yksi kymmenesosa (2,1) metriä korkealle ajotiestä.

51 §.

Ilmoituslehtisiä, ilmoituksia ja muita yksityisiä tiedonantoja mitä laatua tahansa ei saa ilman asianomaisen viran-

omaisen lupaa panna yleisiin rakennuksiin tahi muuhun yleiseen omaisuuteen, niinkuin aitauksiin, lyhtypylväisiin ja sellaiseen.

Semmoisia tiedonantoja ei myöskään saa kiinnittää yksityisten rakennuksiin tahi muuhun yksityiselle kuuluvaan omaisuuteen, jollei omistaja ole antanut siihen lupaa.

Julkipanosta, joka loukkaa säädyllisyyttä ja siveyttä, säädetään rikoslain 20 luvun 14 §:n toisessa kohdassa.

52 §.

Ilmoitukset ja muut julkipanot sekä näyttelyesineet myymälöiden ikkunoissa ovat poliisin kehotuksesta heti poistettavat, jos ne saavat aikaan väenkokousta tahi muutoin häiritsevät järjestystä tahi ovat loukkaavia.

53 §.

Talonomistaja älköön vastustako, että hänen taloonsa, porttiinsa tahi aitaansa asianomaisen viranomaisen toimesta kiinnitetään julkipanoja tahi pannaan kilpiä tahi muita merkkejä, jotka koskevat yleisöä tahi yleisten laitosten tarvetta; jos julkipano, kilpi tai merkki on ajottu pitemmäksi ajaksi, on talonomistajalle kuitenkin oikeus tarkoitusta varten osottaa sopiva paikka.

Sellaisia julkipanoja, kilpiä ja merkkejä ei saa aukkoja tekemällä, markiiseja panemalla tahi muulla tavoin peittää tahi muutoin estää näkymästä.

54 §.

Talonomistaja on velvollinen, Maistraatin lähemmin antaman määräyksen mukaan, yleisesti näkyvälle paikalle taloonsa panemaan sen osotenumeron ja, kulmataloissa, molemmin puolin kulmaa sitäpaitsi metallilevyt, jotka osottavat kadun nimen.

55 §.

Jokaisessa talossa tulee näkyvällä paikalla olla julkipano, joka osottaa omistajan tahi talonmiehen asunnon.

56 §.

Kaupungissa ja sen alueella ei saa uida muualla kuin sitä tarkotusta varten osotetuilla paikoilla.

Poliisi määrätköön, jos se katsotaan tarpeelliseksi, että julkinen uimahuone on varustettava suojuksilla tahi markiiseilla, jotka estävät kylpeviä näkymästä yleisölle.

57 §.

Höyryviheltimen ja merkkitorven käyttäminen on kielletty, ellei sitä ole käsketty tahi vaadita kutsumaan apua tulipaloon tahi muuhun onnettomuuspaikkaan.

58 §.

Kerjäämiskiellosta on erityisesti säädetty.

59 §.

Vuokra-ajureille, automobiilinkuljettajille, kuorma-ajureille, palkkasoutajille ja kaupunginläheteille sekä muille sellaisille ammattimiehille kuin myös raitioteille ja muille semmoisille laitoksille vahvistetut maksut ovat niiden, jotka käyttävät näitä ammattimiehiä ja laitoksia, vaadittaessa laillisesti maksettavat. Joka ilman pätevää syytä kieltäytyy tahi muuten koettaa päästä maksamasta sellaista maksua, on rangaistuksen alainen, ja saatakoon edesvastauksetta kieltäytyä enemmän työn tahi ajon toimittamisesta siksi, kuin hän on mainitun velvollisuutensa täyttänyt.

III luku.

Julkisista näytännöistä.

60 §.

Julkista näytäntöä ei saa panna toimeen, jollei ole saatu siihen poliisin lupaa ja suoritettu tarkoitusta varten säädettyjä, lupaa annettaessa suoritettavaksi määrättyjä maksuja; ja on tarkasti noudatettava niitä määräyksiä, joita poliisi myöntäessään luvan sellaisen näytännön pitämiseen antaa järjestyksen ja hyvän tavan ylläpitämiseksi sekä tulenvaaran tai tapaturman välttämiseksi.

Julkiseksi näytännöksi katsotaan teatteri-, sirkus-, varietee- ja akrobaattinäytäntö, konsertti, tanssi, naamiaiset, vahakuva-näyttely, kosmoraama, panoraama, kinematograafi tahi muu koneellinen tahi optillinen näyttely, eläinkokoelman tahi opettettujen eläinten näytteleminen, karusellin toimeenpaneminen,

posetiivin soittaminen ja sellainen, josta sanomalehdissä tai muulla tavalla julkisesti kuulutetaan tai jota pidetään kadulla tai ravintolassa tai muussa yleisessä huvihuoneessa, jonne päästetään yleisöä, tai muutoin julkisesti, joko pääsymaksulla tai ilman sitä.

61 §.

Poliisimestarilla ja korkeammalla poliisi-päällikkökunnalla, samoin poliisimiehellä, jonka päällystö on siihen valtuuttanut, on vapaa pääsy julkiseen näytäntöön.

Jos poliisilta kielletään pääsy, taikka jos näytännön havaitaan tarkoittavan tai sisältävän jotakin, joka on lakia tai hyvää tapaa vastaan, taikka jos siinä tapahtuu epäjärjestyksiä, joita ei saateta välittömästi ehkäistä poistamalla syyllinen tai syylliset, taikka jos rikotaan niitä määräyksiä, joita on vahvistettu näytäntölupaa myönnettäessä, on läsnäolevalla poliisimiehellä valta keskeyttää näytäntö ja kieltää sen jatkaminen.

62 §.

Lupaa julkisen näytännön toimeenpanemiseen älköön kiellettäkö, jollei katsota näytännön olevan lakia ja hyvää tapaa vastaan, taikka myös saateta peljätä näytännön matkaansaattavan epäjärjestyksiä, taikka häiritsevän lähistön asukkaita tai yleisöä.

63 §.

Näytännöt ja keilanheitto sekä muut sellaiset hovit älkööt olko sallitut kello yhdentoista jälkeen illalla, jos ne saattavat häiritä lähistön asukkaita.

64 §.

Kuuttatoista vuotta nuorempien tyttöjen ja viittätoista vuotta nuorempien poikien älköön sallittako ilman erityistä poliisin lupaa esiintyä julkisissa näytännöissä; tämä ei kuitenkaan koske konsertteja eikä kaupungin teattereissa annettavia näytäntöjä.

IV luku.

Töistä, joita toimitetaan julkisesti, tahi jotka muutoin saattavat häiritä keskuusliikettä tahi yleisöä.

65 §.

Töitä, jotka saattavat häiritä keskuusliikettä, älköön, alempana mainituin poikkeuksin, toimitettako kadulla, jollei ole saatu erityistä lupaa Maistraatilta.

Ilman sellaista lupaa toimitettakoon, kuitenkin huomioonottaen mitä tässä luvussa ja 2 p:nä toukokuuta 1895 Helsingin kaupungille vahvistetun rakennusjärjestyksen 16 §:ssä säädetään:

a) aluksien, rautatievaunujen ja ajoneuvojen lastaamista ja lossaamista;

b) kilpien, markiisien ja sellaisten kiinnipanoa tahi poistamista sekä talojen, porttien ja lauta-aitojen maalaus- ja muita töitä, joita varten ei tarvita muita telineitä kuin muutettavia tikapuita;

c) telefoni-, valo-, voima- ja muiden sellaisten johtojen, joiden asettamiseen on aikaisemmin saatu lupa, panoa, kunnossapitoa ja poistamista; ja

d) töitä, jotka tarkoittavat kadun kunnossapitoa ja puhdistamista.

66 §.

Kadulla ei saa ruveta tervankeittoon eikä muihinkaan samanlaatuisiin tulenvaarallisiin töihin.

Asfaltin keittäminen ja metallien sulattaminen kadulla tapahtukoon ainoastaan erityisellä Maistraatin antamalla luvalla.

67 §.

Työt, jotka mainitaan 65 ja 66 §:n toisessa kohdassa, ovat keskeyttämättä loppuun saatettavat.

Aineet ja työkalut, jotka tarvitaan kadulla toimitettavaa työtä varten, ovat, mikäli mahdollista, pantavat kokoon niin, etteivät ne häiritse keskuusliikettä, ja, sittenkun on lakattu niitä tarvitsemasta, heti korjattavat pois.

Muuten ei saa esineitä, jotka ovat esteeksi keskuusliikkeelle, ilman Maistraatin lupaa panna varastoon tahi jättää kadulle.

68 §.

Maistraatin asiana on luvan antaminen rakennusainevarastoa tahi muuta semmoista tarkoitusta varten tarvittavan katuosan erilleen aitaamiseen sekä niiden ehtojen vahvistaminen, joilla erilleen aitaaminen saa tapahtua.

69 §.

Ennenkuin työ, jota varten 65 ja 66 §:n mukaan tarvitaan erityinen Maistraatin lupa, aljetaan, tahi aidataan osa katua erilleen, on Maistraatin antama lupatodistus näytettävä poliisille tiedoksi.

70 §.

Jos rakennustyötä varten tahi muusta sellaisesta syystä suljetaan katu tahi osa katua, taikka pannaan varastoon tahi jätetään kadulle esineitä, jotka ovat esteeksi keskuusliikkeelle, on paikka aitauksella tahi muulla tavoin selvästi merkittävä ja hämärän tultua pidettävä tarpeenmukaisesti valaistuna yleisölle varoitukseksi.

71 §.

Työhön, joka saattaa räminällä tahi muulla kolinalla häiritä yleisöä, on ryhdyttävä sillä tavalla, että sellaisen häiriön syntymistä mikäli mahdollista vältetään.

Huhtikuun 1 päivän ja marraskuun 1 päivän välisenä aikana ei saa ylempänä mainitun laatuista työtä toimittaa ilman erityistä poliisin lupaa kello yhdeksästä illalla kello seitsemään aamulla ja vuoden muuna aikana kello kahdeksasta illalla kello seitsemään aamulla.

Mitä toisessa kohdassa on säädetty, ei koske lastaus- ja purkaustöitä satamissa, eikä rautateitä ja työtä teollisuuslaitoksessa, joka on perustettu jollekin sellaisia laitoksia varten erityisesti luovutetulle alueelle.

Kiskojen ja rautaparrujen talttaaminen on kielletty rakennettävän asuintontin läheisyydessä.

72 §.

Luvan halkojen sahaamiseen ja hakkaamiseen kadulla antakoon Maistraatti, jos ei löydy tahi voida valmistaa muuta sopivaa paikkaa mainittua tarkoitusta varten; kuitenkin on työ niin toimitettava, ettei siitä ole haittaa keskuusliikkeelle, ja keskeyttämättä saatettava loppuun sekä paikka heti puhdistettava.

73 §.

Vaatteita ei saa pestä, huuhtoa, kartuta tahi ripustaa kuivumaan eikä muuta sellaista työtä tehdä mualla kuin siihen tarkoitukseen määrättyillä paikoilla ja noudattamalla niitä ohjeita, joita siitä on annettu.

74 §.

Mattoja, huonekaluja ja vaatteita älköön piestäkö ja pölytettäkö kadulla, ulkoparvekkeella tahi kadulle päin olevassa ikkunassa, eikä ripustettako sinne vaatteita tuulettumaan tahi kuivumaan.

75 §.

Halkoja, puutavaroita ja muuta sellaista ei saa purkaa jalkakäytävälle, vaan ainoastaan jalkakäytävän äärellä olevalle ajotielle, ja ovat ne hetimiten sieltä pois korjattavat.

Ei myöskään saa halkoja, puutavaroita ja muita rakennusaineita, joita tuodaan rautateitse, panna kokoon kadulle, vaan ovat ne suoraan vaunusta lastattavat ajoneuvoille.

76 §.

Maalta, joka ei ole luovutettu yksityisen käytettäväksi, saa ottaa kiviä, hiekkaa, soraa, multaa ja savea ainoastaan asianomaisen kaupunginviranomaisen luvalla.

Kaupungin alueen sisällä älköön otettako jäitä tahi hakattako avantoa muuanne kuin sitä varten osotettuihin paikkoihin.

Kaivettu avanto on aidattava tahi muuten tarkoitusta vastaavalla tavalla merkittävä.

77 §.

Jos kivenlouhimista on toimitettava asutun paikan läheisyydessä, tahi kadulla tahi tontilla, on siitä ainakin vuorokautta ennemmin ilmoitettava poliisille. Sellaiseen työhön ei saa ryhtyä ilman erityistä Maistraatin lupaa ennen kello kahdeksaa aamulla eikä kello kahdeksan jälkeen illalla.

Jokainen panos on huolellisesti peitettävä sekä, ennen laukaisemista, vahteja asetettava ja varoitushuutoja annettava. Ladattaessa ei saa käyttää rautaista sankkineulaa eikä sellaisesta metallista tehtyä latauspuikkoa, ellei latauspuikon pää ole kuparoitu tahi messingöity.

78 §.

Tässä luvussa annettujen määräysten noudattamisesta ja muuten vaadittavista varovaisuustoimenpiteistä on vastuunalainen se, joka toimittaa tahi johtaa työtä, mutta myöskin, jos erityistä työnjohtajaa ei ole otettu ja hyväksytyt, se, jonka puolesta työtä tehdään.

V luku.

Puhtaanapidosta.

79 §.

Likaa mitä laatua tahansa, niinkuin lantaa, roskia, perkeitä, likavettä ja sellaista, ei saa kaataa, viskata tahi tyhjentää muuane kuin sellaista tarkoitusta varten osotetuille paikoille.

Älköön myöskään kukaan tyydyttäkö tarvettaan muualla kuin sitä varten olevilla paikoilla.

80 §.

Kauppatori ja muut yleiset paikat, missä tehdään kauppaa määrätynä aikana päivästä, ovat heti kaupanteon päätyttyä puhdistettavat.

Paikat, jotka ovat osotetut vuokra- tahi kuorma-ajurien vartoomispaikoiksi, ovat, jos ne ovat laitetut vettäläpäisemättömästä aineesta, sellaisena aikana vuodesta, kun ilmanlaatu sen sallii, joka päivä huuhdottavat vedellä.

81 §.

Talonomistajan velvollisuutena on pitää katuosansa ajettavassa kunnossa ja puhtaana liasta.

82 §.

Sinä aikana vuodesta, jolloin maa on paljaana, on talonomistajan vähintään kerta päivässä, ennen kello yhdeksää aamulla, mutta useamminkin, jos tarve sitä vaatii, puhdistettava hänen talolleen kuuluva katuosa ja lika vietävä pois. Ennenkuin kuivalla säällä ruvetaan lakaisemaan, on maa pölyämisen estämiseksi tarkoituksenmukaisesti kasteltava.

Kadulla kasvava nurmi on kitkettävä ja pois korjattava.

83 §.

Talvella on talonomistajan joka aamu ennen kello yhdeksää tasoitettava jalkakäytävä ja luotava se lumesta, joka haittaa

keskuusliikettä, ja on hänen, jos se nilpun estämiseksi on välttämätöntä, sekä tarpeen vaatiessa päivälläkin, sirotettava jalkakäytävä kivettömällä ja puhtaalla hiekalla.

Jos lunta sataa päivällä, on lumisateen aikana jalkakäytävä pidettävä auki ainakin niin laajalti, että keskuusliike saattaa ilman suurempia vaikeuksia jatkua, sekä, lumisateen lakattua, niin pian kuin mahdollista luotava liiasta lumesta ja tarpeenmukaisesti hiekotettava.

Jos jalkakäytävä on leveämpi taikka puita on istutettu jalkakäytävän viereen, koottakoon lumi jalkakäytävältä puiden väliin tahi muutoin jalkakäytävän ulkoreunalle, jos keskuusliike ei siitä häiriinny ja välttämättömät läpikulkupaikat pidetään auki.

Kulmatalon omistajan velvollisuutena on sitäpaitsi jalkapolun aukipitäminen ajotien yli lähinnä olevan kadun kulman suuntaan, kumpaisenkin puoliväliin ajotietä.

84 §.

Jotta ajotie talvellakin olisi aina tasainen ja ajokunnossa, ovat ylennykset tasotettavat, kuopat täytettävät ja paljaat paikat, jotka syntyvät rekikelin aikana, peitettävät lumella. Lumikoot, jotka haittaavat keskuusliikettä, ovat poistettavat ja kuljetettavat sitä tarkoitusta varten määrätyille kaatopaikoille. On kielletty muuanne kokoomasta kadulta pois kuljettua lunta.

Jos suuremman lumisateen jälkeen on tarpeellista vetää lumiauraa, toimitettakoon vetäminen kaupungin kustannuksella asianomaisen viranomaisen toimesta.

85 §.

Jos lunta kerääntyy katolle niin paljon, että saattaa peljätä lumen syöksyvän alas, on lumi luotava katolta, samaten on jää, joka käy vaaralliseksi keskuusliikkeelle, syydettävä pois katolta ja fasadilta; kuitenkin sitä ei saa toimittaa ilman erityistä poliisin lupaa kello yhdeksän aamulla ja kello neljän illalla välisenä aikana.

Ylempänä mainittua työtä tehtäessä on katu asianomaiselta kohdalta suljettava, ja on, tarpeen vaatiessa, myöskin pantava vahti.

86 §.

Lumen sulaessa keväällä on kertyvää likaa talonomistajan toimesta myöskin pitkin päivää tarpeen vaatiessa lakaistava

kadulta pois sekä katuojat ja viemärikanavat pidettävät auki veden juoksulle.

Siinä määrin kuin se on keskuusliikkeelle keväällä tarpeellista, ovat lumi ja jää vedettävät pois kadulta, niin että katu on paljaana viimeistään toukokuun 1 päivänä. Erittäin aikaisena tahi myöhäisenä keväänä lyhentäköön tahi pidentäköön Maistraatti tätä työtä varten määrätyn ajan.

87 §.

Suolaa tahi muuta syövyttävää ainetta älköön sirotettako tahi muutoin käytettäkö lumen sulamisen edistämiseksi.

88 §.

Jos pihamaalle kerääntyy niin paljon lunta, että tulipalon sattuessa siitä saattaa olla haittaa palokalujen esteettömälle käyttämiselle, on lunta talonomistajan toimesta tarpeen mukaan pois vedätettävä.

89 §.

Talonomistajan on pidettävä pihansa siihen kuuluvine palokatuineen, valopihat, porttikäytävä, samoin rappukäytävät, kellari käytävineen ja ullakot puhtaina roskista sekä muista jätteistä ja liasta, kuin myös käymälät, talli ja navetta siisteinä ja haisuttomina.

Missä tarvitaan desinfisioimista, on se terveystoimintaan käyskystä toimitettava.

90 §.

Likaa käymälöistä on koottava tiiviisiin ja siirtyväisiin, sitä tarkoitusta varten tehtyihin säiliöihin käymälän alla. Virtsa johdettakoon kuitenkin käymälästä tiivistä putkea myöten viemärikanavaan. Vesiklosetista noudatettakoon mitä siitä on erityisesti säädetty.

Kiinteää eläimenlaantaa sekä roskaa ja sellaisia kuivia, hajuttomia jätteitä on koottava vapaasti seisovaan, maan päällä olevaan arkkuun tahi lantäsäiliöön.

Juoksevaa likaa läävästä ja tallista on, jos sitä ei saateta täydellisesti kuivata turvepehkuu käyttämällä, johdettava joko erityiseen tiiviiseen ja helposti muutettavaan säiliöön tahi viemärikanavaan, tahi, jos viemärikanavaa ei ole, lantakuoppaan.

Kuumia hiiliä ja tuhkaa tulisijasta on tyhjennettävä tulenkestäviin metallisäiliöihin.

91 §.

Likakaivo on perinpohjin puhdistettava vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. Siivilään kerääntyneet kiinteät jätteet ovat otettavat pois niin usein, kuin siisteys sitä vaatii, ja vähintään kerta päivässä.

92 §.

Kaikki lika käymälöistä, likakaivoista, talleista, läävistä ja roskien ja muiden jätteiden säilytyspaikoista on joka viikko tahi useamminkin, kun tarve sitä vaatii, vietävä joko sitä varten määrätuille kaatopaikoille tahi kaupungin alueen ulkopuolelle.

Kuitenkin saatattakoon puutarhaa tahi muuta sellaista tarkoitusta varten panna kokoon pihamaalle eläimenlantaa, lehtiä ja muita jätteitä asianomaisen terveydenhoitoviranomaisen luvalla ja noudattamalla niitä määräyksiä, joita siitä annetaan.

93 §.

Jos peljättävissä olevan tahi jo ilmestyneen kulkutaudin johdosta tahi muusta syyistä erityisessä tapauksessa havaitaan tarpeelliseksi vielä muita toimenpiteitä, kuin mitä on säädetty 91 ja 92 §:ssä, on Maistraatin ja asianomaisten terveydenhoitoviranomaisten siinä tarkoituksessa antamia määräyksiä ja ohjeita noudatettava.

94 §.

Lian kuljettamisessa kaupungin sisällä saa käyttää ainoastaan tiivispohjaisia ja tiivislaitaisia ajoneuvoja.

Makkilantaa ja muuta sellaista likaa saa kuljettaa ainoastaan tiiviskantisissa ajoneuvoissa.

Alus, jota käytetään lika-aineiden kuljettamiseen, on oleva umpinainen tahi peitetty tiiviisti sulkeutuvalla kannella.

95 §.

Haisevaa makkilantaa ja muuta sellaista likaa saa kuljettaa kaupungin sisällä:

a) ilman rajoitusta aikaan nähden, jos jätteet ovat pannut tiiviisiin, ilmanpitävällä kannella varustettuihin, ulkoapäin puhtaisiin tynnyreihin tai säiliöihin; ja

b) muussa tapauksessa ainoastaan kello yhdentoista illalla ja kello kuuden aamulla välisenä aikana.

96 §.

Makkilantaa ei saa kaataa käymälöissä, ellei lantaan ole tarpeenmukaisesti sekotettu turvepehkuu tahti turvemultaa.

97 §.

Roskia ja muita sellaisia jätteitä saa kaupungin sisällä kuljettaa:

a) ilman rajoitusta aikaan nähden, jos kuljetus tapahtuu tarkasti sulkeutuvalla kannella varustetuissa ajoneuvoissa, mutta

b) muutoin ainoastaan kello yhdentoista illalla ja kello kuuden aamulla välisen aikana.

98 §.

Jos talonomistaja on taloaa varten ottanut hoitajan tahti talonmiehen, joka on sitoutunut huolestamaan puhtaanapidosta, tahti jos joku muu sopimuksesta on ottanut puhtaanapidon velvollisuudekseen, olkoon tämä lähinnä vastuunalainen siitä, että tehtävä hänelle kuuluvalta osalta asianmukaisesti täytetään.

99 §.

Puhtaudesta satamissa säädetään satamajärjestyksessä.

VI luku.

Määräykset tulenvaarasta ja savun aikaan saamasta haitasta.

100 §.

Erityisesti tulenvaarallisissa paikoissa ja helposti syttyvien aineiden läheisyydessä on tupakanpoltto kielletty.

Erityisesti kielletään tupakanpoltto:

a) teattereissa, sirkusrakennuksissa ja muissa senlaisissa näytäntösaleissa paitsi sitä tarkoitusta varten olevissa huoneissa ja yksityisissä asunnoissa sekä näyttämöllä, jos kappaleen laatu sitä vaatii;

b) yleisissä tavaravajoissa, tavaramakasiineissä ja kauppahalleissa:

c) pihossa, joihin on kerääntynyt maalaisajoneuvoja;

d) ulkokuoneissa, halkoliitereissä, rehuladoissa ja muissa sellaisissa paikoissa; ja

e) paikoissa, joista Maistraatti on niin määrännyt ja julkipanolla sen ilmoittanut.

Viittätoista vuotta nuoremmilta on tupakanpoltto kadulla kielletty.

101 §.

Tulenvaarallista laatua olevat tehtävät ovat toimitettavat noudattamalla säädettyä tahi muuten tarpeellista varovaisuutta.

Tulenvaarallisista töistä kadulla säädetään 66 §:ssä sekä kuuman tuhan ja hiilien tyhjentämisestä 90 §:ssä.

102 §.

Suurempaa halko-, hiili- ja muuta polttoainevarastoa, niin myös rakennusaineita ja sellaista älköön ilman erityistä Maistraatin lupaa koottako asuintontille muuane kuin sitä varten laitettuihin kellareihin tahi ulkokuoneisiin.

Sellaisen varaston pitäminen ilman palopohjaa olevalla ullakolla on ehdottomasti kielletty.

103 §.

Tulen pitelemisestä satamissa säädetään satamajärjestyksessä.

104 §.

Tulisijaa on tarkoituksenmukaista polttoainetta käyttämällä tahi muulla keinoin lämmitettävä niin, ettei synny savua, joka matkaan saattaa haittaa.

VII luku.

Asuinhuoneista, työpajoista ja muista työhuoneista sekä talon valaisemisesta.

105 §.

Huone, joka annetaan asuttavaksi, on oleva tarpeellisen tilava, valoisa, kuiva ja puhdas sekä muutoinkin terveydelle vaaraton, ja ei saa sallia useampien henkilöiden, kuin mitä

huoneen suuruuteen ja laatuun nähden muuten saatetaan harkita kohtuulliseksi, asua tai viettää yötä huoneessa.

Työpajat ja työhuoneet, joissa useampia henkilöitä yhtäikaa työskentelee, ovat sitäpaitsi tarpeellisesti lämmitettävät ja sen lisäksi niin laitettavat, että riittävä ilmanvaihto on mahdollinen.

106 §.

Runsasasukkaisen tahi huonossa huudossa olevan talon omistajan on, poliisin määräyksestä, varustettava sekä piha että sisäänkäytävät, rappukäytävät, koridoorit tahi muut useammille asunnoille yhteiset etuhuoneet tarpeellisella valaistuksella vuorokauden pimeänä aikana.

VIII luku.

Kaupasta ja muusta elinkeinosta toreilla ja kaduilla.

107 §.

Kaupungin toreilla ja kaduilla, niin myös satamissa ei saa harjoittaa kauppaa muualla kuin sitä tarkoitusta varten olevilla paikoilla, paitsi 113 §:ssä mainitulla poikkeuksella, eikä muulla tavalla kuin mitä alempana mainitaan.

Sellaista kauppaa tehtäessä on sekä myyjien että muun yleisön noudatettava niitä ohjeita, joita poliisimies järjestyksen ylläpitämiseksi antaa; ja saatakoon toimittaa pois paikalta se, joka ei heti noudata sellaista ohjetta.

108 §.

Joka tahtoo harjoittaa kauppaa kioskista tai muusta kiintonaigesta myyntipaikasta, niin myös vaunusta, tiskiltä tahi pöydältä, hankkikoon siihen luvan, niinkuin siitä on erittäin säädetty.

Yhteisellä kansalla ja tilanomistajilla maalla on kuitenkin valta, ilman sellaista lupaa, sitä varten määrätyillä paikoilla, itse tahi muiden kautta kuormasta tahi aluksesta kaupaksi pitää kaikkea, mitä heidän tiloistansa saadaan tahi he ja heidän perheväkensä kotiteollisuudella toimeensaavat.

Jos myyjä, joka on maalaisen asiamiehenä, samalla harjoittaa kauppaa omaan laskuunsa, on siitä noudatettava, mitä ensimmäisessä kohdassa sanotaan.

109 §.

Jos joku tahtoo asettaa automaattisen koneen, on hänen siihen hankittava erityinen lupa.

110 §.

Maistraatin asiana on antaa ohjeita siitä, mitä tavaroita saa pitää kaupan toreilla, niin myös lähemmin määrätä, miten kauppaa on harjoitettava, kuitenkin vaarin ottamalla mitä siitä 108 §:n toisessa kohdassa säädetään.

Maistraatti määrätköön myöskin ajan, jolloin kauppaa saa harjoittaa toreilla. Toriajan päätyttyä ovat kaikki tavarat sekä vaunut, tiskit, pöydät ja muut, mitä kaupan teossa on käytetty, toimitettavat pois paikalta.

Ajasta, jolloin saa harjoittaa kauppaa kioskista ja muista kiintonaeisista myyntikojuista, on noudatettava, mitä Maistraatti siitä on määrännyt.

111 §.

Tavaran, jota myydään aluksesta, on annettava olla aluksessa, kunnes se on myyty, ja sittenkuin kauppa on päätetty ja myyjä on pannut tavaran laiturille, on se heti toimitettava pois.

112 §.

Myyjän on liikettään harjoittaessa vältettävä kaikkea, joka saattaa olla esteeksi tahi haitaksi toisille myyjille ja torilla käyvälle yleisölle.

113 §.

Tuoretta voita, munia, metsänriistaa, vihanneksia, hedelmiä, marjoja sekä kasvia ja kukkia saa kaupustella vapaasti kaupungilla, ja yhteinen kansa ja tilanhaltijat maalla saavat myydä maitoa kaikkialla kuormastakin.

Muuten eivät muut kuin ne, jotka ovat hankkineet siihen Maistraatin luvan, ja luvassa asetetuilla ehdoilla, saa ammattimaisesti kuljetella tavaroita kaupungilla kaupaksi.

114 §.

Kymmentä vuotta nuorempia lapsia ei saa käyttää kaupustelemiseen kadulla eikä muunkaan ammatin harjoittamiseen, niinkuin kengänharjaamiseen ja sellaiseen, ei myöskään sanoma-

lehtien ja muiden painotuotteiden jakamiseen. Jos lapsi on kahtatoista vuotta nuorempi, tarvitaan sitä varten erityinen poliisin lupa.

Kello kahdeksan illalla ja kello kuuden aamulla välisenä aikana vuorokaudesta ei saa viittätoista vuotta nuorempiakaan lapsia lähettää ulos mainittua tarkoitusta varten.

115 §.

Jos joku tahtoo kantajana, kengänharjaajana tahi sanomalehden myyjänä palvella yleisöä julkisesti, on hänen siihen hankittava poliisin lupa.

Sellainen lupa myönnettäköön ainoastaan hyvämaineiselle henkilölle, joka ei muutenkaan ole huonossa huudossa.

Kantajista valtionrautateilla on voimassa mitä siitä on erityisesti säädetty.

116 §.

Joka on saanut 115 §:ssä mainitun luvan, hänen on poliisilta saatava numerolla varustettu laatta, joka on kannettava näkyvissä rinnassa.

Laattaa ei saa luovuttaa toiselle, vaan on se, haltijan lakkautettua ammattinsa, palautettava poliisille.

117 §.

Jotka ovat saaneet luvan siten palvella yleisöä, kuin 115 §:ssä mainitaan, heidän on niin hyvin itseensä ja pukuunsa nähden kuin myös käsikärrien, korien ja muiden kuluksen suhteen, joita he kuljettavat mukanaan, noudatettava siisteyttä.

Heidän tulee osottaa yleisölle kohteliaisuutta eikä vaatia kohtuutonta maksua.

Kapineet, joita kantaja ei ole voinut jättää asianomaiselle henkilölle, ovat palautettavat lähettäjälle, tahi, jos tämä on tuntematon, jätettävät poliisille.

Koulujässä oleva nuoriso ei saa ammatin tähden laiminlyödä koulunkäyntiään.

IX luku.

Ruokatavarakaupasta.

a) *Yleisiä määräyksiä.*

118 §.

Kaupaksiolevien ruokatavaroiden tulee olla puhtaita, ei vierailta aineilla sekoitettuja eikä pilaantuneita tahi muuten terveydelle vahingollisia.

Jos tämä rikotaan, saatetaan tavara myös julistaa menetettyksi.

119 §.

Ruokatavaroita myydessä, varastoon pantaessa ja kuljettessa on puhtautta tarkasti noudatettava.

Siinä tarkoituksessa tulee ei ainoastaan huoneiden, joissa kauppaa tehdään, ynnä mitä niihin kuuluu, niinkuin etuhuoneiden, portaiden ja ylöskäytävien, vaan myös varastohuoneiden, makaasiinien ja kellarien sekä, tiskiltä tahi muuten taivasalla, kojusta tahi aluksesta kauppaa harjoitettaessa, myyntipaikan ja sen lähimmän ympäristön tahi aluksen, niin myös ajoneuvojen ja muiden kuljetuksessa käytettävien kapineiden, olla siistiä ja puhtaita liasta. Samoin ovat hyllyt, laatikot, tiskit ja astiat, mitat sekä punnitsemis- ja muut kalut, joita kaupassa, varastoon panossa tahi kuljetuksessa käytetään, pidettävät huolellisesti puhdistettuina.

Jätteitä ei saa viskata ulos, vaan ovat ne kerättävät erityiseen säiliöön, joka on tarpeen vaatiessa ja vähintään kerran päivässä tyhjennettävä.

120 §.

Myytäviksi aijottuja ruokatavaroita ei saa säilyttää paljaalla maalla eikä lattialla, vaan astioissa tahi niin laitetuilla alustoilla, etteivät tavarat, ei maa eikä lattia ryvyty.

Tuoretta lihaa on kuljetettava soveliaissa ajoneuvoissa, peitettyinä puhtaassa säiliössä tahi valkosesta, puhtaasta, pestävästä kankaasta tahi senlaatusesta aineesta tehdyssä päällyksessä.

Lihan ripustamista varten olevien koukkujen tulee olla galvanoituja tahi tinattuja.

Eläviä kaloja ei saa punnita koukussa.

Astiat, lusikat, kauhat ja muut kalut, joilla ostajien sallitaan tutkia tavaroita, niinkuin maitoa, kalanmätää ja sellaista, ovat, joka kerta jälleen huolellisesti puhdistettavat, ja niitä ei saa käyttää tavaroita varastosta pois otettaessa tahi sinne pantaessa, eikä saa uudelleen kaataa varastoon takaisin mitä kaluihin tutkimisen jälkeen on jäänyt.

121 §.

Ruokatavarain kuljettajan ja myyjän ynnä heidän apulaistensa tulee itsensä suhteen noudattaa tarpeellista siisteyttä. Erityinen määräys myyjän vaatuksesta löytyy 128 §:ssä.

b) *Ruokatavarakaupasta myymälässä.*

122 §.

Jokaisen, joka avoimessa puodissa tahtoo harjoittaa ruokatavara-kauppaa, on, ennenkuin hän alkaa liikkeen, siitä ilmoitettava terveyslautakunnalle alempana mainitussa tarkoituksessa.

Lautakunnan asiana on 123—125 §§:ssä löytyvien perusteiden mukaisesti ratkaista, saako myyntipaikkaa käyttää aijottuun tarkoitukseen.

123 §.

Ruokatavarapuodista on voimassa, mitä yleisessä rakennusjärjestyksessä säädetään asuinhuoneista.

Sellaisen kauppapuodin tulee sitä paitsi olla varustettuna laitoksella tarpellista ilmanvaihtoa varten.

124 §.

Ruokatavarapuotina ei saa käyttää huonetta, jonka kautta on asuinhuoneen ainoa uloskäytävä.

Kellarin, makasiinin ja muun varastohuoneen, joissa myytäviksi aijottuja ruokatavaroita säilytetään, tulee olla kuivan ja muuten tarkoituksenmukaisesti sisustetun ja varustetun laitoksella tarpeellista ilmanvaihtoa varten.

125 §.

Ruokatavarakauppaa varten aijotun kauppapuodin seinien ja katon tulee olla maalatut vaalealla öljyvärillä tahi verhottavat samanvärisellä pestävällä aineella; ja tulee sellaisen

huoneen lattian olla niin laitetun, että sitä helposti saattaa pitää puhtaana.

Myös tiskin ja muun myymälässä olevan sisustuksen tulee olla vaaleanväriset ja muuten sellaiset, että niitä helposti voidaan puhdistaa.

Jokaisessa kauppapuodissa tulee olla sylkiastia sekä pesulaitos ynnä pesuvettä ja pyyheliina.

126 §.

Ruokatavaroiden kauppaa varten ajottua puotia, niin myös kauppaa varten käytettyjä säilytyshuoneita ei saa pitää asuinhuoneena, keittiönä, eikä sellaisten tavaroiden kauppaa tahi varastoa varten, joiden läheisyyden vuoksi ruokatavarat saattavat ryvettyä tahi ruveta pahenemaan.

127 §.

Kauppapuodissa, jossa myydään tuoretta lihaa, ei saa säilyttää kynimätöntä lintua, nylkemätöntä jänistä eikä juurikasveja.

128 §.

Myyjän tulee olla puettuna puhtaaseen, vaaleaan ja pestävään hihalliseen esiliinaan.

129 §.

Jos tarttuva tauti ilmestyy ruokatavarakauppiaaseen tahi hänen apulaisiinsa tahi perheesensä tahi johonkin, joka asuu myymälän yhteydessä olevassa huoneessa, on myymälä heti suljettava ja kaikki kauppa tavaroilla tahi tavaroiden antaminen sieltä lakkautettava sekä asiasta ilmoitettava terveyslautakunnalle ja sen määräystä odotettava.

Samaa on noudatettava, jos tarttuva tauti ilmestyy tilalla, josta lähetetään maitoa kaupaksi tahi myymälään säilytettäväksi.

X luku.

Teurastamisesta.

130 §.

Nautoja, sikoja, lampaita ja muita suurempia eläimiä saa teurastaa ainoastaan yleisessä teurastuslaitoksessa ja noudattamalla sellaiselle laitokselle vahvistettuja määräyksiä.

Lintuja ja pienempiä eläimiä ei saa teurastaa julkisesti eikä toreilla.

XI luku.

Ravintoloista ja matkustajakodeista.

131 §.

Hotellin- ja ravintolanomistajain, majatalonisäntien ja muiden, jotka pitävät matkustajia, tulee katsoa, että matkustajat niinhyvin asunnon ja ruuan puolesta kuin muussakin suhteessa saavat asianmukaista palvelusta ja ettei vaadita kohtuutonta maksua.

Älköön sekään, joka harjoittaa ravintolaliikettä, jota varten tarvitaan erityinen lupa, ilman pätevää syytä kieltäytykö yleisölle tarjoomasta ruokaa ja juomia, joita hänellä on saatavana, taikka antamasta huonetta matkustajille, jos hänellä myöskin on ammattina matkustajain pitäminen.

132 §.

Jokaisen, jolla on ammattina matkustajain pitäminen, tulee, ennenkuin sitä varten annetaan huoneita käytettäväksi, ilmoittaa siitä terveyslautakunnalle.

Lautakunnan asiana on 133 ja 135 §:ssä mainittujen perusteiden mukaisesti ratkaista, saako huoneita käyttää tähän tarkoitukseen.

133 §.

Matkustajain asunnoksi aijotun huoneen tulee olla sellaisen, kuin asuinhuoneista rakennusjärjestyksessä säädetään.

Semmoisen huoneen tulee sitäpaitsi olla varustetun varmasti lukittavilla ovilla ja aukaistavilla ikkunoilla, joiden kautta saadaan ilmaa ja valoa suoraan kadulta tahi pihalta, mitä paitsi jokaisessa huoneessa tulee olla muu laitos tarpeellista ilmanvaihtoa varten.

Makuuhuone ei saa olla välittömässä yhteydessä yhteisen käymälän kanssa.

134 §.

Matkustajien majapaikassa tulee vieras- ja makuuhuoneiden sekä huoneiden yhteydessä olevien säiliöiden ja käytävien, niin myös vuoteiden ja muun huoneisiin kuuluvan sisus-

tuksen aina olla puhtaassa kunnossa, ja ovat erityisesti makuuhuoneet jokaisen pois muuttaneen vieraan jälkeen tarkasti puhdistettavat.

Vuodeliinaset ja pyyheliinat ovat vaihdettavat jokaiselle vastatulleelle vieraille; tämä määräys ei kuitenkaan koske ehdottomasti 135 §:ssä mainittuja majapaikkoja.

135 §.

Merimiesten ja muun työväen sekä yhteisen kansan majapaikoissa, niin myös missä enemmän kuin kahdeksan henkeä majoitetaan samaan huoneeseen, tulee seinien joko olla maalatut öljyväriä tahki verhotut muulla helposti puhdistettavalla aineella sekä lattian olla sellaisesta aineesta, jota vaikeudetta saattaa puhdistaa.

136 §.

Sellaisissa majapaikoissa, kuin 135 §:ssä mainitaan, ei saa eri sukupuolta olevia henkilöitä, elleivät ne kuulu samaan perheeseen, majoittaa samaan huoneeseen, eikä huoneisiin, jotka ovat välittömässä yhteydessä toistensa kanssa.

Terveyslautakunnan asiana on muiden määräysten antaminen puhtaudesta ja järjestyksestä sellaisessa majapaikassa noudatettaviksi.

137 §.

Terveyslautakunnan asiana on määrätä, kuinka monta henkeä korkeintaan on lupa ottaa yöksi kuhunkin huoneeseen, kuin myös huoneisiin asetetuilla julkipanoilla saattaa tämä ja muut lautakunnan majapaikan suhteen antamat määräykset tiedoksi.

138 §.

Ravintolat ja muut ruokapaikat eivät saa olla auki tarjoilua eikä uusien vieraiden vastaanottoa varten kello kahdestatoista yöllä kello kuuteen aamulla.

Kello yksi yöllä tulee kaiken tarjoilun lakata ja vieraiden käskystä poistua.

Jos yleistä tahki yksityistä juhlaa varten halutaan tarjoilun ajan pidennystä, on lupa siihen hankittava poliisilta siten ja siinä järjestyksessä, kuin 147 §:n viimeisessä kohdassa säädetään.

Ravintolain ja anniskeluliikkeiden sulkemisajasta säädetään 145 §:ssä.

139 §.

Jokaisessa ravintolassa on vieraille pyynnöstä näytettävä painettu tahi kirjoitettu lista ruuan ja juomien hinnoista.

140 §.

Kuuttatoista vuotta nuorempia tyttöjä ja viittätoista vuotta nuorempia poikia älköön ilman erityistä poliisin lupaa käytettävä palvelijoina ravintoloissa.

141 §.

Ravintolanisäntää kiellettäköön, jos hyvä järjestys sitä vaatii, naispalvelijoita käyttämästä palveluksien tekemiseen.

142 §.

Jos matkustajien majapaikassa ilmestyy tautia, jota saate-taan pitää tarttuvana tahi muutoin vieraille vaarallisena tahi haitallisena, on isännän siitä heti ilmoitettava terveyslautakunnalle ja noudatettava niitä määräyksiä, joita terveyslautakunta sen johdosta antaa.

Samoin meneteltäköön, jos ravintolan isäntä tahi joku hänen perheestään tahi ravintolan palvelijakunnasta siten sairastuu.

143 §.

Jokaisessa ravintolassa tulee olla siellä kävijöitä varten yleinen käymälä ja pisoaari, joka on laitettu terveyspoliisin lähemmän ohjeen mukaisesti.

Käymälän puhtaanapidosta on ravintolan isäntä vastuun-alainen.

144 §.

Mitä 131 ja 138—143 §§:ssä on ravintoloista säädetty, koskee sopivilta osilta myöskin hotelleja, majataloja, kondiito-reita, kahvilaliikkeitä ja ruokaloita anniskeluvoikeudella tahi ilman sitä.

XII luku.

Erityisiä määräyksiä väki- ja mallasjuomien anniskelusta.

145 §.

Paloviinan, viinien ja muiden väkijuomien sekä mallasjuomien anniskelu ei saa alkaa ennen kello yhdeksää aamulla.

Anniskelu on lakkautettava ja anniskelupaikka suljettava:

a) ensi luokan anniskelupaikka: kello yksi yöllä;

b) toisen luokan anniskelupaikka: kello yksitoista illalla; ja

c) kolmannen luokan anniskelupaikka: kello yhdeksän illalla.

Anniskelupaikkojen jakamisen eri luokkiin toimittaa Maistraatti poliisia kuulustettuaan.

146 §.

Ensi luokan anniskelupaikoissa ei saa anniskella sunnuntai- ja juhlapäivinä ennen kello kahta jälkeen puolenpäivän, paitsi ateriaa varten.

Toisen ja kolmannen luokan anniskelupaikoissa on anniskelu kielletty kello kahdestatoista päivällä sunnuntai- ja juhlapäivän edellisenä päivänä kello yhdeksään aamulla seuraavana arkipäivänä, samoin markkina-aikana ja markkinoiden edellisenä ja jälkeisenä päivänä.

147 §.

Maistraatti saa myöntää, harkinnan mukaan, joka kerta enintään kahdeksi vuodeksi, yksityisille yhdistyksille ja klubeille poikkeuksen siitä, mitä 145 ja 146 §:ssä on sanottu.

Samoin poliisi saa myöntää, erityisestä toimeenpanijoiden kulloinkin tekemästä anomuksesta, sellaisen poikkeuksen yleistä tai yksityistä juhlaa varten; kuitenkin on sitä haettava poliisimestarilta ennen kello kahta sinä päivänä, jolloin juhla on ajottu pitää.

XIII luku.

Saunoista.

148 §.

Saunan, joka on ajottu yleisön käytettäväksi, tulee olla vedottoman ja siistin, ja on siellä pidettävä puhdasta vettä runsain määrin yleisön saatavana; lakanoiden, pyyheliinoiden ja muiden esineiden, jotka annetaan saunassa kävijöiden käytettäväksi, tulee olla puhtaat.

149 §.

Jos yleistä saunaa annetaan samaan aikaan sekä miesten että naisten käytettäväksi, tulee olla laitettuna asianmukaisesti

toisistaan erotettuja osastoja molemmille sukupuolille. Eri sukupuolta olevien henkilöiden, jotka eivät kuulu samaan perheeseen, ei saa sallia yht'aikaa kylpeä samassa saunan osastossa.

150 §.

Jokaisessa yleisessä saunassa tulee olla joku henkilö, joka valvoo järjestystä ja pyynnöstä ottaa vastaan ja tekee selvän kävijöiden kapineista.

Jos saunan omistaja itse ei hoida sanottua tointa, tulee hänen puolestaan panna toinen, jonka luotettavuudesta omistaja vastaa.

XIV luku.

Yleiset säännökset.

151 §.

Tätä poliisijärjestystä on noudatettava kaupungissa ja siihen yhdistetyllä alueella.

152 §.

Tällä poliisijärjestyksellä kumotaan 29 p:nä maaliskuuta 1878 kaupungille vahvistettu poliisijärjestys sekä siihen jälestäpäin tehdyt muutokset ja lisäykset.

Sitä vastoin ovat edelleenkin voimassa, mikäli tämä poliisijärjestys ei ole niitä muuttanut, ne määräykset, ohjesäännöt ja taksat, jotka koskevat:

- a) vuokra-ajureita, kuorma-ajureita ja palkkasoutajia;
- b) raitioiteitä;
- c) automobiililla, polkupyörällä ja moottoripyörällä ajamista;
- d) kaupunginlähettejä;
- e) kauppaa kaupungin toreilla;
- f) maitokauppaa;
- g) liha- ja ruokatarvikauppaa myymälässä; ja
- h) leipurin-, kondiitorin- ja makkarantekijänammattia.

153 §.

Lupa, joka tämän poliisijärjestyksen mukaan annetaan, myönnettäköön ehdolla tahi ehdotta ja määrätyksi ajaksi tahi sillä välipuheella, että lupa saattetaan milloin tahansa peruuttaa.

154 §.

Mitä kaduista on säädetty, koskee sopivilta osilta myöskin yleisiä teitä, toreja, rantakatuja, siltoja, puistoja ja istutuksia sekä muita yleisiä tahi yleiselle liikkeelle luovutettuja paikkoja, kuin myös rakentamattomia alueita kaupungin sisällä tahi sen maalla.

155 §.

Joka rikkoo, mitä tässä poliisijärjestyksessä tahi 152 §:ssä mainituissa määräyksissä tahi ohjesäännöissä on säädetty, rangaistaan, ellei siitä jo ole määrätty edesvastuuta laissa tahi yleisessä asetuksessa, enintään neljänsadan markan sakolla; kuitenkin saatattakoon asiasta päästä varoituksellakin.

Jos rikotaan tämän poliisijärjestyksen mukaan annettu lupa tahi luvassa mainitut ehdot ja määräykset, saatattakoon lupa, vaikka se olisi annettu määrätyksi ajaksi, peruuttaakin. Menetetystä tavarasta säädetään 118 §:ssä.

156 §.

Jos viittätoista vuotta nuorempi lapsi tavataan rikkomuksesta, kehoitettakoon vanhempia tahi edusmiestä pidättämään lasta semmoisesta. Jos lapsi siitä huolimatta uudelleen joutuu kiinni, olkoot nämä, jos he ovat lyöneet laimin lapsen hoidon, edesvastauksen alaiset.

157 §.

Jos joku jättää täyttämättä, mitä tämän poliisijärjestyksen tahi siinä viitatus määräyksen mukaan kuuluu hänen velvollisuudekseen, eikä muistutettunakaan ota ojentuakseen, toimituttakoon asianomainen viranomaisen sen, mitä on laiminlyöty, ja perittäköön tästä aiheutuneet kustannukset muutta mutkitta ulosottomiehen kautta laiminlyöjältä. Missä vaara on tarjona tahi asianhaarat muuten sitä vaativat, ryhtyköön viranomaisen heti tarpeellisiin toimiin.

Jos talonomistaja on uskonut puhtaanapitovelvollisuuden toiselle, niinkuin 98 §:ssä sanotaan, ja tältä puuttuu varoja mainitunlaisen kustannuksen suorittamiseen, on talonomistajan itsensä vastattava kustannuksesta.

158 §.

Joka vuoden lopulla on poliisin toimesta ilmoitettava kaupungin enin levinneissä sanomalehdissä yleisön tiedoksi

jätteiden ja muun lian sekä lumen ja jäänkaatopaikat, ja ovat muutetut määräykset näistä paikoista, joita vuoden varrella saatetaan antaa, hyvissä ajoin edeltäpäin samalla tavalla julkaistavat.

159 §.

Poliisijärjestystä on suomen, ruotsin ja venäjän kielellä painettuna Maistraatin toimesta pidettävä kohtuullisesta hinnasta yleisön saatavana.

160 §.

Kaupunginviskaalien, kaupungin yleisen poliisin ja asianomaisten terveydenhoitoviranomaisten sekä satamapäällystön ynnä sen alaisen miehestön tulee, kunkin alueellaan, tarkasti valvoa tämän poliisijärjestyksen noudattamista.

Tämä poliisijärjestys on voimassa 1 p:stä tammikuuta 1909.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Määräyksiä, jotka ovat otettavat tonteille 13, 14, ja 15 kaupunginosissa annettaviin kauppakirjoihin.
 2. Helsingin kaupungin asemakaava-toimikunnan johtosääntö.
 3. Kaupungin valtuusmiesten päätös, joka koskee säästölaskelman laskeamista kaupungin kulunkiarvion laatimisen yhteydessä.
 4. Ohjesääntö Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorion bakteriologille.
 5. Säännöt Helsingin kaupungin sähkötehtaan johtojen liittämistä varten.
 6. Kansakoulujen apulaistarkastajan ohjesääntö.
 7. Terveyspoliisin tarkastusmiesten johtosääntö.
 8. Vesijohtokonttorin kemistin ohjesääntö.
 9. Erinäisiä määräyksiä Marian sairaalan lääkärien y. m. oikeudesta saada palkankorotusta määrätyn ajan virantoimituksesta.
 10. Erinäisiä määräyksiä terveyspoliisin katselmusmiesten sekä kansankirjastossa ja lukusalissa palvelevien amanuenssien oikeudesta palkankorotukseen määrätyn ajan palveluksesta.
 11. Määräyksiä «Hjalmar och Mimmi Kroijerus' donationsfond» nimisen lahjoitusrahaston käyttämisestä.
-
-

1. Määräyksiä, jotka ovat otettavat tonteille 13, 14 ja 15 kaupunginosissa annettaviin kauppakirjoihin.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 20 p:nä lokakuuta 1908.

Kaupunginasemakaava-toimikunnan ehdotuksesta ovat Kaupunginvaltuusmiehet yllämainittuna päivänä päättäneet, 13, 14 ja 15 kaupunginosan rakennusjärjestyksen selventämiseksi, että tonteille mainituissa kaupunginosissa annettaviin kauppakirjoihin on otettava nimenomainen määräys siitä, että, jos talonomistajat eivät voi sopia pitämään sisärakennusrajoja vedettäessä syntyneitä yhteistä pihamaita aidan eroittamatta, sellainen

aita ei saa kohota yli 1,2 metrin maan pinnasta ja että se on tehtävä läväistykseksi aitaukseksi sekä että puheenalaisia pihamaita ei saa käyttää takapihaksi, varastopaikaksi tai muuten sillä tavalla, että sisärakennusrajoilla tarkoitettu pyrintö tulisi huomattavammin kärsimään, vaan on, mikäli mahdollista, järjestettävä niille istutuksia, kisakenttiä, hiekkakäytäviä ja sen semmoisia kaupunginpuutarhurin antamain ohjeitten mukaan.

2. Helsingin kaupungin asemakaava-toimikunnan johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 3 p:nä marraskuuta 1908.

§ 1.

Kaupungin asemakaava-toimikuntaan kuuluu viisi vakinaista jäsentä, nimittäin kaksi Kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa henkilöä, yksi rahatoimikamarin jäsenistään vuodeksi kerrallaan valitsema henkilö sekä kaupungin asemakaava-arkkitehti ja kaupungin insinööri, jotka viimeksi mainitut ovat toimikunnan itse oikeutettuja jäseniä.

Varajäseniksi toimikuntaan valitsee Kaupunginvaltuusto kaksi henkilöä sekä rahatoimikamari jäsenistään yhden henkilön. Kaupungin insinöörin estyessä toimii hänen varamiehenään kaupungingeodeetti.

Kaupunginvaltuuston valitsemista jäsenistä valitsee Valtuusto niinkään kolmeksi vuodeksi toimikunnan puheenjohtajan.

Toimikunta itse valitsee omasta keskuudestaan varapuheenjohtajan.

§ 2.

Kaupungin asemakaava-toimikunnan velvollisuutena on:

valmistella ja käsitellä kaupungin laajentamista ja voimassa olevan kaupungin asemakaavan muuttamista koskevat kysymykset ja asiat;

siinä tarkoituksessa kaupungin asemakaava-arkkitehdillä teettää tarpeelliset piirustukset;

Kaupunginvaltuuston hyväksymäin ehdotusten mukaisesti laatia ja allekirjoituksellaan vahvistaa kaikki lopulliset kaupun-

ginasemakaavat, joista jäljennökset on kohta lähetettävä rakennuskonttoriin;

muutoin käsitellä asiat, jotka Kaupunginvaltuusto, rahatoimikamari taikka Maistraatti toimikuntaan lykkää; sekä

vuosittain helmikuun kuluessa Kaupunginvaltuustolle antaa lyhyt selonteko toiminnastaan kuluneena vuonna.

§ 3.

Toimikunnan toimialaa koskevissa, ainoastaan taloudellista luontoa olevissa kysymyksissä tulee toimikunnan työskennellä yhteisesti rahatoimikamarin kanssa, ollen kaikki täytäntöönpanotoimet kamarin asiana.

§ 4.

Kaupunginvaltuustolle menevät toimikunnan kirjelmät lähetetään säännön mukaan rahatoimikamariin; toimikunta voi kuitenkin, kun erityisiä syitä siihen on, kääntyä suorastaan Valtuustoon.

§ 5.

Kaupunginasemakaava-arkkitehdillä on velvollisuutena:

a) niinhyvin valmistaa ne ehdotukset ja suorittaa ne työt, joista kaupunginasemakaava-toimikunta 2 §:n määräysten mukaisesti päättää, kuin myös itse tehdä ehdotuksia kysymyksissä, joiden käsittely on toimikunnan velvollisuutena, sekä tehokkaasti ottaa osaa toimikunnan neuvotteluihin ja töihin;

b) johtaa ja valvoo töitä toimikunnan piirustuskonttorissa sekä ottaa tarpeelliset piirustaja-apulaiset, joiden palkan toimikunta määrää;

c) esiteltäväksi valmistella ja esitellä toimikunnan käsitteilyyn kuuluvat asiat;

d) pitää pöytäkirjaa toimikunnan kokouksissa ja tarpeen tullen toimittaa otteet siitä asianomaisille;

e) laatia ja lähettää toimikunnan päättämät lausunnot ja kirjelmät;

f) valmistaa toimikunnan vuosikertomus;

g) pitää sellaiset diariot ja muut luettelot, kuin toimikunta katsoo tarpeellisiksi;

h) hoitaa ja järjestää toimikunnan piirustukset ja arkisto; ja

i) muutoin antaa sitä palvelusapua, jota toimikunta häneltä pyytää.

§ 6.

Kaupunginasemakaava-arkkitehdin pitää virka-asioissa olla tavattavana toimikunnan konttorissa toimikunnan määrämänä aikana.

§ 7.

Jos kaupunginasemakaava-arkkitehti tarvitsee virkavapautta kauemmin kuin 14 päivää, pyytäköön sitä toimikunnalta, joka Kaupunginvaltuustolle lähettää hakemuksen ynnä ehdotuksen viran hoitamisesta loman aikana. •

3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, joka koskee säästölaskelman laskeamista kaupungin kulunkiarvion laatimisen yhteydessä, 3 p:ltä marraskuuta 1908.

Yllämainittuna päivänä ovat Kaupunginvaltuusmiehet päättäneet, että säästölaskelmaa laskettaessa kaupungin kulunkiarvion laatimisen yhteydessä seuraavat poistot ovat otettavat huomioon:

- a) kaupungin hallussa olevien obligationien arvo;
 - b) sellaisiin tarveaineisiin pantu rahamäärä, joita ei käytetä vuoden kuluessa ja joista rakennus- ja vesijohtokonttorien tulee antaa selotus;
 - c) valaistuslaitosten vuoden kuluessa tarvitsema liikepääoma, joka on mainittujen laitosten mahdollisimman tarkoin ilmoitettava;
 - d) vuoden kuluessa kertyviksi arvioitujen rästien summa; sekä
 - e) muut mahdolliset satunnaiset poistot, joiden katsotaan voivan vaikuttaa käytettävänä olevaan säästöön.
-

4. Ohjesääntö Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorion bakteriologille.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 17 p:nä marraskuuta 1908.

Samalla kun Kaupunginvaltuusmiehet ovat päättäneet, että se bakteriologinvirka, joka Valtuuston joulukuun 11 päivänä 1906 tekemän päätöksen mukaan ainoastaan toistaiseksi perustettiin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioon, tammikuun 1 päivästä 1909 pidätetään pysyväisenä virkana, pidättämällä oikeus kuuden kuukauden irtisanomiseen niinhyvin kaupungin kuin viranpitäjän puolelta, sekä että Kaupunginvaltuusto täyttää viran terveydenhoitolautakunnan annettua lausuntonsa, on Valtuusto noudatettavaksi hyväksynyt seuraavan johtosäännön mainitulle virkamiehelle:

1. Bakteriologin pitää olla kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tavattavana vähintään tunti päivässä terveydenhoitolautakunnan määräämänä aikana sekä muinakin aikoina, kuin erityiset tehtävät taikka työt vaativat hänen läsnäoloaan.

2. Bakteriologille kuuluu kerta kaikkiaan määrättyinä velvollisuutena mahdollisimman pian toimittaa tutkimus, onko suolikuumebasilleja, kurkkumätäbasilleja, tuberkelibasilleja ja gonokokkeja näytteissä, joita lääkärit taikka yksityiset henkilöt siinä tarkoituksessa laboratorioon lähettävät taikka tuovat, ja on hänen heti tutkimuksen päätyttyä annettava tulos asianomaisen tiedoksi.

3. Bakteriologin pitää sitä paitsi terveydenhoitolautakunnan tai ensimmäisen kaupunginlääkäriin toimenannosta yksinään tahi, jos on tarpeen, hänen käytettäväkseen siinä tarkoituksessa asetettujen henkilöiden avulla toimittaa kaikki sellaiset bakteriologiset tutkimukset, joiden tarkoituksena on saada selville kulkutautien tai muiden kaupungissa esiintyvän bakteri-tautien tarttumalähteet ja leviämistiet.

4. Bakteriologin pitää, kun kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorion johtaja hänen apuaan vaatii, olla tälle apuna sellaisten bakteriologisten tutkimusten toimittamisessa, kuin terveydenhoitolautakunta tahi ensimmäinen kaupunginlääkäri on antanut laboratorion tehtäväksi.

5. Bakteriologin on pidettävä tarkkaa päiväkirjaa kaikista toimittamistaan tutkimuksista sekä vuosineljänneksittäin terveydenhoitolautakunnalle antaa kertomus toiminnastaan. Sen lisäksi tulee hänen tammikuun kuluessa laboratorion johtajalle antaa vuosikertomus kaikista edellisenä vuosina suorittamistaan töistä, jonka kertomuksen laboratorion johtaja liittää laboratorion toiminnasta annettuun vuosikertomukseen.

6. Bakteriologi on oikeutettu vuosittain saamaan kuukauden virkaloman terveydenhoitolautakunnan hyväksyttävänä aikana sekä olematta velvollinen palikkaamaan sijaista.

5. Säännöt Helsingin kaupungin sähkötehtaan johtojen liittämistä varten.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 17 p:nä marraskuuta 1908.

1. Talojohtojen yhdistämisen katuverkosta kiinteistöön sijoitettuun johtokaappiin, tämä lukuun otettuna, mittarien hankkimisen ja paikalleen panemisen sekä mainittujen johtojen ja mittarien tarpeelliset muutokset ja korjaukset toimittaa yksinomaan sähkötehdas.

2. Muut työt saavat suorittaa ne sähköliikkeet, jotka sähkötehdas on tätä tarkoitusta varten hyväksynyt.

3. Talojohtoa laitettaessa on talonomistajan tahi virran kuluttajan kustannettava johto tonttirajasta kiinteistöön sijoitettuun johtokaappiin asti sekä muut kiinteistön piirissä olevat johdot.

4. Näiden kustannusten suorittamisvelvollisuuteen nähden tehdään poikkeus mitä tulee niihin talonomistajiin ja virran kuluttajiin, jotka jo nyt ovat hankkineet itselleen sähköjohdon ja jotka ennen maaliskuun 1 päivää 1909 sähkötehtaan kanssa sopivat sähkövirran ostamisesta saman vuoden syksystä lähtien. Tässä tapauksessa sähkötehdas hankkii johdon maksutta taikka määrättyä korvausta vastaan, riippuen siitä kunnosta, missä vanhat johdot ovat.

Uutisrakennuksissa tahi sellaisissa taloissa, joissa sähkövirtaa ei vielä ole otettu käytäntöön, mutta jotka ennen maaliskuun 1 päivää 1909 sähkötehtaan kanssa sopivat virran han-

kinnasta saman vuoden syksystä lähtien, laittaa tehdas mak-
sutta talojohdon tonttirajasta johtokaappiin. Kuitenkin voidaan
liittämisiä laittaa ainoastaan sellaisiin taloihin, jotka ovat raken-
netun johtoverkon läheisyydessä.

Jollei viimeistään lokakuun 1 päivänä 1909 liittymistä
sähkötehtaan johtoverkkoon ole tapahtunut ja jollei sopimusta
liittymisestä muuna aikana ole tehty, on se, joka on tilannut
talojohdon, velvollinen korvaamaan sähkötehtaalle koko johdon
kustannuksen (tonttirajasta luettuna).

5. Neljännen momentin perustuksella sähkötehtaan kus-
tantama uusi ulkojohto tarpeineen jää tehtaan omaisuudeksi.

6. Jollei se, joka on tilannut talojohdon, itse omista sitä
kiinteistöä, johon johtoa pyydetään, on hakemukseen liitettävä
kiinteistön omistajan lupa.

7. Kaikkien moottorien, jotka yhdistetään tasavirtaverk-
koon, tulee olla 240 voltin jännitystä varten, ja muun järjestel-
män mukaisiin moottoreihin nähden, joita nykyään käytetään,
on noudatettava, että sähkötehdas harkinnan mukaan jokaisessa
eri tapauksessa helpottaa niiden vaihtamista.

8. Virran hintaan nähden ilmoitetaan alustavasti, kunnes
Kaupunginvaltuusto on yksityiskohtaisesti vahvistanut tariffin,
että valaistusvirran hinta ei nouse yli 60 pennin eikä moottori-
virran hinta yli 25 pennin kilovatti-tunnilta.

6. Kansakoulujen apulaistarkastajan ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 1 p:nä joulukuuta 1908.

Kansakoulujen apulaistarkastaja, jonka Kaupunginvaltuusto
valitsee kansakoulujen johtokunnan ehdotuksesta ja joka nauttii
palkankorotusta 730 markalla viiden ja kymmenen vuoden pal-
velusajasta, on velvollinen:

1) kansakoulujen johtokunnan hyväksymän työjaon mu-
kaan yksissä neuvoin tarkastajan kanssa hoitaa opetuksen, jär-
jestyksen ja kurinpidon valvontaa kouluissa;

2) avustaa tarkastajaa opetuksen järjestämisessä sekä ehdo-
tuksen tekemisessä opettajan ja opettajattaren virkojen täyttä-
misestä;

3) olla saapuvilla kansakoulujen johtokunnan kokouksissa, joissa hänellä on oikeus lausua mielipiteensä esilläolevista asioista; sekä

4) olla koulujen lukupäivinä kaksi kertaa viikossa määrätunnilla tavattavissa kansakoulujen kansliassa.

7. Terveyspoliisin tarkastusmiesten johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 1 p:nä joulukuuta 1908.

1:ksi. Terveyspoliisin vakinainen tarkastusmies, jolla paitsi maan molempien kielten taitoa pitää olla tiedot yleisessä terveydenhoito-opissa ja yleistä terveydenhoitoa koskevissa laeissa ja hänen virkatoimintaansa koskevissa määräyksissä, otetaan toimeen terveydenhoitolautakunnalle tehdyn hakemuksen perusteella epämääräiseksi ajaksi.

2:ksi. Tarkastusmiehen tehtävänä on:

säännöllisesti ja täsmällisesti täyttää kaikki ensimmäisen kaupunginlääkäriin hänelle antamat tehtävät sekä itsestään pitää huomiotaan kiinitettynä hänen toimialallaan mahdollisesti ilmeneviin terveydellisiin epäkohtiin;

ensimmäisen kaupunginlääkäriin ohjauksesta valvoa asianomaisen viranomaisen antaminen yleistä terveydenhoitoa ja puhtautta y. m. koskevien määräysten noudattamista sekä, jos rikkomuksia näitä vastaan havaitaan, siitä huomauttaa syyllistä sekä katsoa, että korjataan mitä on laiminlyöty;

tarkoitusta varten mukanaan pitäämäänsä kirjaan paikalla merkitä terveydellisiä epäkohtia koskevat havainnot ja muutoin laatia ne muistonpanot ja päiväkirjat toiminnastaan, mitkä voidaan asettaa hänen velvollisuudekseen, sekä olla ensimmäisen kaupunginlääkäriin apuna siinä kirjanpidossa ja kirjoituksessa, minkä terveyspoliisin toiminta voi aiheuttaa;

jokaisena arkipäivänä terveydenhoitolautakunnan määrättävänä aikana saapua terveydenhoitolautakunnan toimistoon antamaan raportteja edellisen työpäivän toiminnasta ja vastaanottamaan määräyksiä suoritettavista toimista;

terveydenhoitolautakunnan määrättävänä aikana päivystää terveydenhoitolautakunnan toimistossa; sekä

virkatoiminnassaan esiintyä tyynesti ja koettaa hankkia

yleisön luottamus sekä muutoin noudattaa kaikkia niitä määräyksiä, joita terveydenhoitolautakunta taikka ensimmäinen kaupunginlääkäri voi hänelle antaa.

3:ksi. Virkavapauden tarkastusmiehelle myöntää terveydenhoitolautakunta.

4:ksi. Tarkastusmiehellä saa ainoastaan terveydenhoitolautakunnan luvalla olla muu virkatoimi.

8. Vesijohtokonttorin kemistin ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 1 p:nä joulukuuta 1908.

Samalla kun Kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin esityksestä, yllämainittuna päivänä on päättänyt 1909 vuoden alusta perustaa kemistintoimen vesijohtokonttoriin sekä asettanut viran kelpoisuusehdoiksi suoritetun kandidaattitutkinnon, jossa on kemiassa korkein arvolause, tai suoritettu kurssi suomen teknillisen korkeakoulun kemiallisella osastolla tai myöskin asianomaisesti vahvistetut vastaavat tiedot sekä todistettu tuntemus siitä, mitä kemialliseen ja bakteriologiseen vedentutkimukseen kuuluu, on Valtuusto hyväksynyt näin kuuluvan ohjesäännön mainitulle virkamiehelle:

Kemistin asettaa Kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta terveydenhoitolautakuntaa ja vesijohtoinsinööriä kuultuaan, pidättäen kumpaisellekin puolen kuuden kuukauden irtisanomisajan. Kemistin ei ole sallittu pitää muuta tointa.

Hänen tehtävänä on:

a) toimittaa Vanhassakaupungissa vedenpuhdistuksen likeisintä johtoa ja silmälläpitoa, mikäli sitä vesijohtokonttorin johdosäännön taikka vesijohtoinsinöörin määräyksen mukaan ei ole annettu toisen henkilön toimeksi, sekä johtaa ja hoitaa vesijohtolaitoksen laboratoriota;

b) päivittäin määrätä, minkä verran kemiatuotteita Vantaan veteen on pantava;

c) niinkään päivittäin tutkia veden bakteripitoisuus;

d) niin usein, kuin tarpeelliseksi katsotaan, toimittaa Vantaan seisotetun ja suodatetun veden kemiallinen tutkimus;

e) toimittaa sellaiset Vantaanjoen ja sen lisäjokien bak-

teriologiset ja kemialliset tutkimukset, kuin syystä tahi toisesta havaitaan suotavaksi ja joita terveydenhoitolautakunnan päätöksellä ei ole annettu kaupungin bakteriologin toimitettaviksi, sekä ne kemiallisbakteriologiset työt, jotka vesijohdon käyttöä taikka laajentamista varten tulevat tarpeellisiksi, ja muutoin suorittaa ne tehtävät, joita terveydenhoidolliselta kannalta saattaa olla tarpeen; sekä

f) maanantaisin terveydenhoitolautakunnalle ja vesijohtokonttorille antaa raportti edellisen viikon tutkimuksista sekä tammikuun alussa kirjallinen kertomus vedenpuhdistamisesta ja lähinnä edellisenä vuonna laboratorioissa toimitetuista tutkimuksista.

9. Erinäisiä määräyksiä Marian sairaalan lääkärien y. m. oikeudesta saada palkankorotusta määrätyn ajan virantoimituksesta.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamat 17 p:nä joulukuuta 1908.

Samalla kun Kaupunginvaltuusmiehet edellämainittuna päivänä ovat vahvistaneet uuden Marian sairaalan vuosirahansäännön sovellettavaksi 1 p:stä kesäkuuta 1909, on Valtuusto tämän yhteydessä määrännyt:

1) että sisätautien- ja kirurgisenosaston yli- ja alilääkärit ovat oikeutetut viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta saamaan palkankorotusta kummallakin kerralla 10 % heille tulevalta pohjapalkasta;

2) että toimitsijalle tulee palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta kummallakin kerralla 500 markkaa;

3) että sairaanhoitajarten palkka korotetaan viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta kummallakin kerralla 60 markkaa; sekä

4) että ne sairaalan virkailijat, jotka vuosirahasäännön mukaan ovat oikeutettuja määrätyn ajan virkatoimituksesta saamaan palkankorotusta, ovat oikeutettuja laskemaan hyväksensä sitä varten edellisen virkatoimituksensa sairaalassa.

10. Erinäisiä määräyksiä terveystoimien katselmusmiesten sekä kansakirjastossa ja lukusalissa palvelevien amanuenssien oikeudesta palkankorotukseen määrätyn ajan palveluksesta.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamat 30 p:nä joulukuuta 1908.

Yllämainittuna päivänä vahvistaessaan Helsingin kaupungin meno- ja tulosäännön vuodeksi 1909 ovat Kaupunginvaltuusmiehet, samalla kun palkanparannusta on myönnetty terveystoimien katselmusmiehille sekä kansakirjastossa ja lukusalissa palveleville amanuensseille, myöntäneet sanottujen toisten hoitajille oikeuden palkankorotukseen 10 %:illa pohjapalkasta viiden ja yhtä paljon kymmenen vuoden palveluksesta, minkä ohessa he saavat virkavuosiensa laskemiseen nähden luokan hyväksensä jo virassa olemansa ajan.

11. Määräyksiä „Hjalmar och Mimmi Kroijerus' donationsfond“ nimisen lahjoitusrahaston käyttämisestä.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamat 30 p:nä joulukuuta 1908.

Sittenkun edesmennyt neiti Mimmi Kroijerus eläessään 11 päivänä heinäkuuta 1908 tekemällään testamentilla oli Helsingin kaupungille lahjoittanut 40,000 markan suuruisen erän, määräten että sen käytettävissä olevat korkotulot, lahjoittajattaren ja hänen kuolleen veljensä, matkapostiekspediööri Hjalmar Kroijerus'en hautojen ylläpitokustannukset pois vähennettyä, käytettäisiin „avustukseksi ravitsemiseen, vaatetusapuun y. m.“ kansakoulunoppilaille kaupungin pohjoisessa ruotsalaisessa ja pohjoisessa suomalaisessa seurakunnassa, ovat Kaupunginvaltuusmiehet lahjoitusvarojen käyttämisen lähempiin määräyksiin nähden edellämainittuna päivänä määränneet, että sanotun rahaston, jota on nimitettävä „Hjalmar och Mimmi Kroijerus' donationsfond“ nimellä, käytettävissä olevat korot ovat testamentin määräyksen mukaan etupäässä, lahjoittajattaren ja hänen

veljensä hautojen ylläpitokustannukset poisvähennettyä, kansakoulujenjohtokunnan toimesta käytettävät köyhäin kansakouluoppilasten ravitsemiseksi tai vaatetuksiksi pohjoisessa ruotsalaisessa ja pohjoisessa suomalaisessa seurakunnassa siten, että yhtäsuuren erän tulee langeta kummankin kieliryhmän oppilaille ja että, jos ylijäämä syntyisi, tämä on käytettävä kesäkuukausina maalla oleskelon varaamiseksi evankelis-lutherilaista uskontunnustusta tunnustaville köyhille lapsille, jotka käyvät Helsingin kaupungin niin hyvin ylemmissä kuin alemmissä kansakouluissa pohjoisessa ruotsalaisessa ja pohjoisessa suomalaisessa seurakunnassa, jolloin sanottun ylijäämän toinen puoli on jaettava oppilaiden kesken ruotsinkielisissä ja toinen puoli oppilaiden kesken suomenkielisissä kansakouluissa.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuuston kanslian virkamiesten ohjesääntö. °
 2. Poliisikonstapelian leskien ja turvattomien lasten apurahaston säännöt.
 3. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset mallasjuomain myynnistä myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1909 1 p:ään kesäkuuta 1911.
 4. Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesääntö.
 5. Helsingin kaupungin kunnantyöväenasuntojen hallintolautakunnan ohjesääntö.
 6. Määräyksiä, jotka ovat otettavat tonteille 13, 14 ja 15 kaupunginosissa annettaviin kauppakirjoihin.
 7. Maistraatin päätös siitä, mitä virallisia suomenkielisiä nimityksiä on käytettävä kaupungin kortteleille, kaduille, toreille, tiloille, saarille, merenlahdille y. m.
 8. Helsingin kaupungin Marian sairaalan säännöt.
 9. Uudenmaanläänin Kuvernöörin ja Maistraatin päätös poliisijärjestyksen 127 §:n soveltamisen toistaiseksi lykkäämisestä.
-
-

1. Kaupunginvaltuuston kanslian virkamiesten ohjesääntö.

Hyväksytty Kaupunginvaltuuston kokouksessa helmikuun
2 päivänä 1909.

Sihtööri on velvollinen antamaan kutsun Kaupunginvaltuuston kokouksiin ja laatimaan esityslistan, notarion avulla pitämään pöytäkirjaa Kaupunginvaltuuston kokouksissa, vastaanottamaan ja esiteltäväksi valmistamaan Valtuustolle saapuneita asioita, laatimaan ja varmentamaan Valtuustosta lähtevät toimituskirjat, hoitamaan Kaupunginvaltuuston arkistoa sekä laatimaan ne lausunnot, joita antavat osaksi Valtuuston yleinen valmistusvaliokunta, osaksi erityinen valiokunta, jonka Valtuusto saattaa asettaa jonkun kysymyksen selvittämistä varten, jollei asianomainen valiokunta katso erinäisissä tapauksissa asi-

anhaarain vaativan erityisen sihteerin ottamista sekä tähän hankkii Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan suostumuksen.

Sihteerin tulee olla tavattavissa Kaupunginvaltuuston kansliassa aikana, jonka Kaupunginvaltuuston valmistusvaliokunta määrää.

Notario on velvollinen avustamaan sihteerää pöytäkirjanpidossa Kaupunginvaltuuston kokouksissa sekä kääntämään toiseen kotimaiseen kieleen asiakirjoja, jotka ovat toimitettavat kummallakin kielellä.

Kanslisti on velvollinen suorittamaan kaikkien Kaupunginvaltuustosta lähteväin toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen sekä pitämään diariota saapuneista ja lähtevistä asiakirjoista.

Kaikki Kaupunginvaltuuston kanslian virkailijat otetaan palvelukseen molemminpuolisella kuuden kuukauden ylössanomisella.

2. Poliisikonstaapeliin leskien ja turvattomien lasten apurahaston säännöt.

Uudenmaanlänin Kuvernöörin vahvistama yksissä neuvoin Maistraatin kanssa 23 p:nä tammikuuta 1909.

Länin Kuvernööri on yksissä neuvoin Maistraatin kanssa yllämainittuna päivänä vahvistanut seuraavat säännöt sen rahaston hoidosta, joka Helsingin kaupungin poliisilaitoksesta 6 päivänä toukokuuta 1861 annetun asetuksen 38 §:n nojalla on perusteltu kruunun osuudesta poliisikamarin tuomitsemiin sakkoihin sekä vuonna 1891 jätetty Maistraatin huostaan kaupungin hallituksen hoidettavaksi ja mainitun pykälän määräyksen mukaisesti käytettäväksi Helsingin poliisilaitoksessa palvelleiden poliisikonstaapeliin leskien ja turvattomien lasten auttamiseksi, kuin myöskin apurahojen myöntämisestä sanotusta rahastosta, nimittäin:

1 §.

Rahastoa hoitaa, Maistraatin valvonnan alaisena, kaupungin rahatoimilaitos sillä tavoin, kuin kaupungin lahjoitusrahastoista on säädetty.

2 §.

Rahaston korkovaroista on vuosittain kymmenes osa pantava pääomaan, jota vastoin jäännös käytettäköön eläkkeiksi ja apurahoiksi.

3 §.

Eläke- tai apuraha-anomus jätetään Maistraatille, joka päättää asiassa yhdessä Kuvernöörin kanssa, joka tällöin toimii Maistraatin puheenjohtajana.

4 §.

Eläkkeitä korkeintaan neljänsadan markan määrään tahi tilapäisiä pienempiä apurahoja voidaan, harkinnan mukaan ja sikäli kuin rahastossa löytyy liikeneviä varoja, myöntää niiden henkilöiden leskille ja turvattomille lapsille, jotka pitemmän aikaa ovat palvelleet Helsingin poliisilaitoksessa ylikonstaapeleina, konstaapeleina tai muussa samanvertaisessa toimessa, taikka myöskin saaneet surmansa viran toimituksessa ollessaan tai virassa saamastaan ruumiinvammasta tai taudista.

5 §.

Leski, joka nauttii eläkettä, menettää oikeutensa siihen, jos hän menee uusiin naimisiin.

Lapsi nauttii eläkettä, kunnes hän on täyttänyt seitsemäntoista vuotta, mutta sen jälkeenkin jos hän sairauden tai ruumiinvian vuoksi on kykenemätön elättämään itseänsä; kuitenkin on anomus tästä erittäin Maistraattiin jätettävä oheenliittämällä tarpeellinen selvitys asiassa.

Eläke lakkautetaan niinkään, jos eläkkeensaajan elinoloissa on tapahtunut sellainen parannus, että eläkkeensaaja ei enää ole eläkkeen tarpeessa välttämätöntä toimeen tuloansa varten.

6 §.

Myönnetystä eläkkeestä annetaan eläkekirja.

Perheelle, johon kuuluu useampia henkilöitä, annetussa eläkekirjassa on mainittava, kuinka suuri määrä tulee kunkin perheenjäsenen osalle, tahi myöskin kuinka suuri osa eläkkeestä lakkautetaan joka kerta, kun oikeus sen nauttimiseen lakkaa.

7 §.

Eläkkeitä maksetaan maalisk., kesä-, syys- ja joulukuun alkupuoliskolla kulumassa olevalta vuosineljännekseltä ja on eläkekirjaan merkittävä suorituksen aika ja määrä.

8 §.

Jos rahaston tulot vähenisivät siinä määrässä, ettei kaikkia myönnettyjä eläkkeitä voitaisi täydelleen maksaa, vähennetään kaikki eläkkeet samalla prosenttiluvulla ja lykkääntyy uusien eläkkeiden myöntäminen siksi, kuin vanhemmat eläkkeennauttijat taasen voivat saada eläkkeensä lyhentämättä.

3. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset mallasjuomain myynnistä myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1909 1 p:ään kesäkuuta 1911.

Helmikuun 2 p:nä 1909 ovat Kaupunginvaltuusmiehet mallasjuomain vähittäiskauppaan nähden yllämainittuna ajanjaksona päättäneet:

että sellaisten vähittäismyyntioikeuksien luku on oleva enintään 100, niihin luettuina panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet; sekä

että mallasjuomia ei saa pitää kaupan:

a) kuudennessa, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessa-toista, neljännessätoista ja viidennessätoista kaupunginosassa;

b) ensimmäisessä kaupunginosassa sillä alueella, jota lännessä ja etelässä rajoittavat Unionin- ja Elisabetinkatu, mutta kyllä näiden katujen varsilla;

c) sillä neljännen ja viidennen kaupunginosan alueella, joka sijaitsee länsi- ja pohjoispuolella sitä murtoviivaa, jonka muodostavat Albertinkatu, Eerikinkatu ja Fredrikinkatu Kampinkadulle asti, mutta kyllä mainittujen katujen puheena olevain osain varrella;

d) seitsemännessä kaupunginosassa, lukuunottamatta Kasarminkadun ja Kasarminkadun ja Saunutien välisen Vuorimiehenkadun varrella olevia taloja; sekä

e) kaupungille kuuluvalla kaupunginasemakaavaan nykyään ottamattomalla alueella.

Yllämainittuun päätökseen on Maistraatti 3 p:nä helmikuuta 1908 yhtynyt, minkä tähden tätä päätöstä, 2 p:nä huhtikuuta 1883 mallasjuomain myymisestä ja anniskelusta annetun asetuksen 2 §:n nojalla, niinkuin tämä pykälä kuuluu 24 p:nä tammikuuta 1902 annettussa asetuksessa, on noudatettava.

4. Richard Heimbergerin palkintorahaston ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 16 p:nä helmikuuta 1909.

1 §.

Helsingin kaupungin alempain käsityökoulujen oppilas voi kevätlukukauden päätyessä saada palkinnon Richard Heimbergerin palkintorahastosta, jos oppilas:

1:o on ammattioppilas, mieluummin sisäänkirjoitettu, tai muuten työskentelee tehtaassa tai ammatissa; ja

2:o on ahkerasti käynyt koulussa sekä osoittanut silloin hyvää käytöstä ja kuuliaisuutta opettajia kohtaan.

2 §.

Palkinnot jaetaan suhteellisesti alempain käsityökoulujen eri luokkien ja osastojen oppilaslukuun sekä jaetaan 20 markan erinä alemmilla luokilla ja 30 markan erinä ylemmillä luokilla.

3 §.

Alempaan käsityökouluun yhdistetyn kansakoululuokan oppilas voi myöskin saada palkinnon, jos oppilas on ammattityöläinen ja on ennen läpikäynyt Helsingin alemman käsityökoulun.

4 §.

Jakamisen eri kouluissa määräävät johtajat ja opettajat ja tulee koulujen johtokunnan katsoa, että jakaminen tapahtuu lahjoituksen määräysten mukaan.

5 §.

Palkintojen kokonaiserän muodostavat lahjoitussumman korot tasaisissa kymmenissä markoissa kuitenkin vähentämällä $\frac{1}{10}$, joka vuosittain pannaan pääomaan.

6 §.

Jos Helsingin alempain käsityökoulujen oppilasluku melkoisessa määrin alenesi tai nämä koulut kokonaan lakkautetaisiin, saa sopivan osan koroista tai jälkimäisessä tapauksessa koko rahaston käytettävät korkovarot luovuttaa palkinnoiksi Helsingin vastaavain koululaitosten oppipoikain ja ammattityöläisten alkeisopetusta varten.

5. Helsingin kaupungin kunnan työväenasuntojen hallintolautakunnan ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 16 p:nä helmikuuta 1909.

Sittenkuin Kaupunginvaltuusmiehet 28 p:nä huhtikuuta 1908 ovat päättäneet asettaa erityisen hallintolautakunnan kaupungin kunnallisia työväenasuntoja varten, on Valtuusto yllämainittuna päivänä sanotulle lautakunnalle vahvistanut seuraavan ohjesäännön:

§ 1.

1. Helsingin kaupungin kunnan työväenasuntojen hallintolautakunnan kuuluu kolme Kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä, joista yksi kuuluu Valtuustoon, yksi rahatoimikamariin ja yksi työväenasiain lautakuntaan.

2. Valtuusto asettaa myöskin jokaista edustajaa kohti varajäsenen.

3. Hallintolautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja kirjurin.

4. Tarvittaessa on hallintolautakunnalla oikeus kutsua kokouksiinsa asianomaiset kaupungin teknillisten virastojen päälliköt.

§ 2.

Hallintolautakunnan velvollisuutena on:

1) määrätä, missä järjestyksessä vuokranhakijat saavat huoneustoja;

2) määrätä huoneustojen vuokrat;

3) tarkastaa kuukausitilit ja vastata niistä sekä lähettää ne rahatoimikamariin;

4) välimiehenä ratkaista mahdollisesti vuokraajien kesken vuokraoloista syntyneet riitaisuudet;

5) tehdä ja allekirjoittaa vuokrakontrahdit; sekä

6) tehdä järjestysohjeita, joita kaikkien vuokralaisten tulee noudattaa.

§ 3.

Asuntojen tarkempi silmälläpito ja vuokrain kanto kuuluu isännöitsijälle, joka on hallintolautakunnan käskyn alainen ja jonka hallintolautakunta sekä asettaa toimeensa että eroittaa siitä.

§ 4.

Vuokraeriä määrättäessä on mikäli mahdollista katsottava, että kaupunki saa täyden koron hankkeeseen panemastansa pääomasta sekä että kaikki korjaus ja hallintokustannukset tulevat korvatuiksi.

§ 5.

1. Vuokrattaessa on otettava huomioon, että huoneustoja varataan etupäässä sellaisille henkilöille, jotka ovat kaasutehtaan, vesijohdon, ainespihan y. m. kunnallisten laitosten töissä ja joitten asuminen eri työpaikkojen läheisyydessä on erittäin toivottavaa sen vuoksi, että asianomainen päällystö aina varmasti voisi saada taitavaa työväkeä sellaisiin töihin, joitten suorittaminen ei siedä lykkäystä.

2. Yllämainittuun kategoriaan (kategoria I) kuuluvia huoneustoja vuokrattaessa tulee asianomaisen päällystön ehdotuksen olla ratkaisevan. Näitä ehdotuksia tehdessä on etupäässä kiinnitettävä huomiota vuokrallepyrkijän soveliaisuuteen yllämainitussa suhteessa ja sen ajan pituuteen, minkä ne työläiset, jotka saattavat tulla kysymykseen, ovat yhtäpäättä olleet kaupungin töissä sekä työmiesten perheiden suuruuteen, jolloin, jos heidän ansionsa muutoin, ovat yhtäläiset, etusija on annettava sille työmiehelle, jolla on suurempi perhe.

3. Se osa huoneustoista, joita ei tarvita asunnoiksi sellaisille henkilöille kuin momentissa 1 mainitaan, on senjälkeen

vuokrattava muille kaupungin töissä vakinaisesti oleville henkilöille. Näitä huoneustoja (kategoria II) vuokrattaessa on huomioonotettava:

a) että se henkilö, joka on ollut pisimmän ajan vakinaisesti kaupungin työssä ja käyttäytynyt moitteettomasti, tulee etupäässä kysymykseen; sekä

b) että useammista yhtä ansiokkaista vuokrallepyrkijöistä on etuoikeus annettava niille, joilla on suurimmat perheet.

4. Siinä tapauksessa, ettei kaikkia huoneustoja tarvittaisi kaupungin palveluksessa olevia työläisiä varten, ovat jälle jääneet huoneustot (kategoria III) vuokrattavat muille tunnetuille henkilöille. Määrättäessä sitä järjestystä, missä nämä vuokrallepyrkijät tulevat kysymykseen, on huomioon otettava:

a) kuinka pitkän ajan henkilö on ollut työssä saman työnantajan luona ja millaiseksi hän on tunnettu; sekä

b) pyrkijän ikä.

5. Vastaisuudessa vapaiksi tulevia huoneustoja vuokrataan samojen periaatteiden mukaan, kuin eri kategorioissa on määrätty.

§ 6.

Huoneustot vuokrataan vuosivälikirjalla siten, että vuokralainen, joka eroaa kaupungin työstä, on velvollinen muuttamaan pois jo seuraavan kuukauden umpeen kuluessa.

§ 7.

Huoneuston tai sen osan vuokraaminen jollekulle toiselle tai joillekuille henkilöille korvausta vastaan toisessa tai toisessa muodossa on kielletty. Ei myöskään saa pitää satunnaisia yövieraita huoneustoissa, sukulaisia kumminkaan lukuunottamatta. Jos tätä vastaan rikotaan, voidaan sopimusta, harkinnan mukaan, pitää mitättömänä ja vuokralaista irtisanottuna muuttamaan seuraavan vuosineljänneksen alusta.

§ 8.

Hallintolautakunnan on joka vuosi annettava Kaupunginvaltuustolle kertomus toiminnastaan erityisesti ilmoittamalla siitä, minkälaiseksi yritys on taloudellisesti muodostunut.

6. Määräyksiä, jotka ovat otettavat tonteille 13, 14 ja 15 kaupunginosiin annettaviin kauppakirjoihin.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamat 16 p:nä helmikuuta 1909.

Sittenkun kaupunginasemakaava-toimikunta oli Kaupunginvaltuusmiehille tehnyt esityksen määräyksen antamiseksi siitä, että 13, 14 ja 15 kaupunginosan mahdollisimman kauniin, yhtenäisen ja vaikuttavan rakentamisen aikaansaamiseksi pääsivupiirustusten hyväksyminen rakennuksiin, joita tämän jälkeen erinäisten Kaupunginvaltuuston lähemmin määräämään katujen ja avonaisten paikkain varsilla mainituissa kaupunginosissa rakennettaisiin tai muutettaisiin, olisi rakentava hankittava kaupunginasemakaava-toimikunnalta, joka olisi täydennetty kahdella asiantuntevalla henkilöllä, ovat Kaupunginvaltuusmiehet, Maistraatin annettua lausunnon asiasta, katsonut kaupunginasemakaava-toimikunnan ehdottaman järjestelyn taiteelliselta ja rakennustaiteelliselta kannalta katsoen kyllä olevan varsin toivot-tavan; mutta kun asianomaiset hallintoviranomaiset voimassa olevain lakimääräysten nojalla saavat tarkastaa ja vahvistaa laaditut rakennuspiirustukset, ilman että tällöin voisi asettaa ehdoksi, että ne sitä ennen oli kunnan viranomaisen hyväksynyt, ei Valtuusto ole katsonut olevan mahdollista, että yllä ehdotetulle tarkastukselle olisi annettava sitoavaa merkitystä; jota vastoin Valtuusto on päättänyt, että rahatoimikamarin tulee niihin kauppakirjoihin, joita vasta tultaisi tekemään kysymyksen alaisissa kaupunginosissa oleviin tontteihin nähden, ottaa määräyksen siitä, että asianomaiset tontinomistajat ovat velvolliset ehdotetussa suhteessa alistumaan tehtävät rakennuspiirustukset kaupunginasemakaava-toimikunnan tai jonkun muun Kaupunginvaltuuston siihen valtuuttaman viranomaisen tarkastettavaksi ja että mainituille piirustuksille vahvistusta haettaessa on oheeniitettävä mainitun toimikunnan tai viranomaisen lausunto.

**7. Maistraatin päätös siitä, mitä virallisia suomenkielisiä nimityksiä on käytettävä kaupungin kortteille, kaduille, toreille, tiloille, saarille, merenlahdille y. m.,
6 p:ltä maaliskuuta 1909.**

Rahatoimikamarin Maistraatille tekemästä esityksestä, että niille kaupungin kaduille, toreille y. m., joilla esivallan määräämiä suomenkielisiä nimiä ei ole, vahvistettaisiin suomenkieliset nimitykset, on Maistraatti, sittenkun Kaupunginvaltuusmiehiä ynnä erityisiä asiantuntijoita on kuultu, määrännyt, ettei ainoastaan kaupungin viranomaisten laatimissa suomenkielisissä kartoissa, kauppakirjoissa, vuokratrakontrahteissa, katselmuskirjoissa ja muissa asiakirjoissa, tahi kirjelmässä, piirustuksissa y. m., joita niille suomenkielisinä jätetään, kaupungin korttelit ole, käännöstä käyttämättä, nimiteltävät niillä nimillä, jotka ovat otetut vahvistettuihin asemakaavoihin, vaan myös että mainituissa asiakirjoissa sekä katukilvissä vastedes on käytettävä allaolevassa luettelossa esiintyviä osaksi vanhempia osaksi uusia suomenkielisiä nimityksiä kaupungin kaduille, toreille, tiloille, saareille, merenlahdille y. m.

Abrahamsgatan.	Abrahaminkatu.
Adlercreutzgatan.	Adlercreutzkatu.
Adolfsgatan.	Adolfinkatu.
Agricolagatan.	Agrikolakatu.
Ahlqvistgatan.	Ahlqvistkatu.
Ainogatan.	Ainokatu.
Alavogatan.	Alavudenkatu.
Albertsgatan.	Albertinkatu.
Aleksis Kivi gatan.	Aleksis Kiven katu.
Alexandersgatan.	Aleksanterinkatu.
Alkärrsgatan.	Leppäsuonkatu.
Alpgatan.	Alppikatu.
Alphyddan.	Alppila.
Andréegatan.	Antreankatu.
Ankargatan.	Ankkurikatu.
Annebärg.	Anneperi.
Annegatan.	Annankatu.

Apollokatan.	Apollokatu.
Arabiagatan.	Arabiakatu.
Arbetaregatan.	Työmieskatu.
Arkadiagatan.	Arkadiakatu.
Armfeltgatan.	Armfeltkatu.
Aspnäsgatan.	Aspnäsinkatu.
Auroragatan.	Aurorakatu.
Backas.	Bakkas.
Badhusgatan.	Saunakatu.
Bangatan.	Ratakatu.
Barnhemsgatan.	Lastenkodeinkatu.
Barnhemsgränden.	Lastenkodeinkuja.
Bernhardsgatan.	Bernhardinkatu.
Björngatan.	Karhukatu.
Blekholmen (n., s.).	Blekholma (pohjoinen, eteläinen).
Blekholmsgrundet.	Blekholmankari.
Blåbärgslandet.	Sinivuoreenmaa.
Bockholmen.	Pukkisaari.
Borgmästarehästen.	Pormestarin hepo.
Borgmästareklipporna.	Pormestarin luodot.
Borgågatan.	Porvoonkatu.
Boulevardsgatan.	Bulevardikatu.
Brahegatan (ö., v.).	Brahekatu (itäinen, läntinen).
Brobärgsgatan.	Siltavuorenkatu.
Brobärgshamnen.	Siltavuorensatama.
Brobärgskajen.	Siltavuorenrantakatu.
Broholmen.	Siltasaari.
Broholmmsgatan.	Siltasaarenkatu.
Broholmstorget.	Siltasaarentori.
Bruden.	Morsian.
Brudgummen.	Sulhanen.
Brunnsgatan.	Kaivokatu.
Brunnsparken.	Kaivopuisto.
Brunnsparkshallén.	Kaivopuiston lehtokuja.
Bryggaregatan.	Panimokatu.
Brädgårdsgatan.	Lautapihankatu.
Brändögatan.	Brändönkatu.
Busholmen.	Busholma.
Byholmen.	Kyläsaari.
Båtsmansgatan.	Pursimieskatu.
Bärggatan.	Vuorikatu.

Bärghäll.	Kallio.
Bärgmansgatan.	Vuorimieskatu.
Bässen (stora, lilla).	Pässi (iso, pikku).
Bässkräfvan.	Pässinkari.
Böle.	Bölentila.
Castréngatan.	Castréninkatu.
Chausséeegränd.	Viertotienkuja.
Chausséen (ö., v.).	Viertotie (itäinen, läntinen).
Choræusgatan.	Choræuskatu.
Chydeniusvägen.	Chydeniustie.
Cirkelgatan.	Sirkkelikatu.
Cirkusgatan.	Sirkuskatu.
Creutzgatan.	Creutzkatu.
Cygnæusgatan.	Cygnæuskatu.
Dal.	Laakso.
Dalgatan.	Laaksokatu.
Dagmargatan.	Dagmarkatu.
Djurgården.	Eläintarha.
Djurgårdsgatan.	Eläintarhankatu.
Djurgårdsviken.	Eläintarhanlahti.
Djurgårdsvägen.	Eläintarhantie.
Docksgatan.	Tokankatu.
Dockstorget.	Tokantori.
Drumsöfjärden.	Drumsönselkä.
Dunckergatan.	Dunckerkatu.
Döbelngatan.	Döbelnkatu.
Edesgrunden.	Taivalluodot.
Edesholmen.	Taivalsaari.
Edesviken.	Taivalláhti.
Edesvikstorget.	Taivallahdentori.
Ehrensvärdvägen.	Ehrensvärdtie.
Ekogatan.	Kaikukatu.
Elisabetsgatan.	Elisabetinkatu.
Elisabetstorg.	Elisabetintori.
Engelplatsen.	Engeltori.
Erikgatan.	Eerikinkatu.
Esbogatan.	Espoonkatu.
Esplanaderna.	Esplanaadit.
Esplanadgatan (n., s.).	Elspanaadikatu (pohjois, etelä).
Estnäsatan.	Estnäsinkatu.
Fabiansgatan.	Fabianinkatu.

Fabriksgatan.	Tehtaankatu.
Fjälldalsgatan.	Fjälldalinkatu.
Fleminggatan.	Flemingkatu.
Flisholmen.	Sirpalesaari.
Floravägen.	Floratie.
Folkskolegatan.	Kansakoulukatu.
Forsby.	Forsby.
Franzégatan.	Franzéninkatu.
Fredriksbärg.	Fredriksperi.
Fredriksbärgsgatan.	Fredriksperinkatu.
Fredriksgatan.	Fredrikinkatu.
Fredrikstorget.	Fredrikintori.
Fredsgatan.	Rauhakatu.
Freeseatan.	Freesekatu.
Främlingsgatan.	Muukalaiskatu.
Fågelsång.	Linnunlaulu.
Fågelviksgatan.	Lintulahdenkatu.
Fölisön.	Seurasaari.
Galitzinvägen.	Galitzintie.
Gammelstaden.	Vanhakaupunki.
Gammelstadsfjärden.	Vanhankaupunginselkä.
Gasverksgatan.	Kaasutehtaankatu.
Gengatan.	Oikokatu.
Georgsgatan.	Yrjönkatu.
Glogatan.	Kluuvikatu.
Granholmen.	Granholma.
Grejusgatan.	Greijuskatu.
Grisen.	Porsas.
Gräsviksgatan.	Ruoholahdenkatu.
Gräsvikskajen.	Ruoholahdenrantakatu.
Gumtäckt.	Gumtähti.
Gumtäcktgatan.	Gumtähdenkatu.
Gustafsgatan.	Kustavinkatu.
Göksgränd.	Käenkuja.
Gördelgatan.	Vyökatu.
Hafsgatan.	Merikatu.
Hafshamnen.	Merisatama.
Hafstorget.	Meritori.
Hagasundsgatan.	Hakasalmenkatu.
Hagavägen.	Hakatie.
Hagnäsgatan.	Hakaniemenkatu.

Hagnästorg.	Hakaniementori.
Halfvägsholmen.	Puolimatkansaaari.
Hamnen (n., s.).	Satama (pohjois, etelä).
Hamngatan (v., ö.).	Satamakatu (läntinen, itäinen).
Hanaholmen.	Hanaholma.
Heinolagatan.	Heinolankatu.
Helenegatan.	Helenankatu.
Helsingegatan.	Helsinginkatu.
Helsingenäsparken.	Helsinginniemenpuisto.
Henriksallén.	Henrikinpuistikko.
Henriksgratan (v., ö.).	Henrikinkatu (länsi, itä).
Hermansgatan.	Hermaninkatu.
Hermanstad.	Hermanni.
Hesperiegatan.	Hesperiankatu.
Holmnäsgatan.	Saariniemenkatu.
Hoplaxgatan.	Huopalahdenkatu.
Humlebärgsgatan.	Humalvuorenkatu.
Hummelgatan.	Humalistokatu.
Hummelgrunden.	Humalluodot.
Hummelvik.	Humallahti.
Högbärgsgatan.	Korkeavuorenkatu.
Högholmen.	Korkeasaari.
Högvaktstorget.	Päävahdintori.
Hönan.	Kana.
Hörnebärgsgatan.	Hörneperinkatu.
Ilmarinengatan.	Ilmarisenkatu.
Johannesvägen.	Johanneksentie.
Josafatsgatan.	Josafatinkatu.
Jungfrustigen.	Neitsytpolku.
Junogatan.	Junokatu.
Jupitergatan.	Jupiterkatu.
Jägaregatan.	Metsästäjäkatu.
Järnvägsgatan (n., s.).	Rautatiekatu (pohjoinen, eteläinen).
Järnvägstorget.	Rautatietori.
Kaavigatan.	Kaavinkatu.
Kajanagatan.	Kajaaninkatu.
Kajsaniemi.	Kaisaniemi.
Kakelgatan.	Kaakelikatu.
Kammioгatan.	Kammionkatu.
Kampgatan.	Kampinkatu.
Kamptorget.	Kampintori.

Kanalgatan.	Kanavakatu.
Kanalkajen.	Kanavaranta.
Kanaltorget.	Kanavatori.
Kapellesplanaden.	Kapelliesplanaadi.
Kaptensgatan.	Kapteenikatu.
Karelskagatan.	Karjalankatu.
Karlskatan.	Kaarkenkatu.
Kasärngatan.	Kasarminkatu.
Kasärntorget.	Kasarmintori.
Katrinegatan.	Katariinankatu.
Knekten.	Knihti.
Konstantinsgatan.	Konstantininkatu.
Kotkagatan.	Kotkankatu.
Kottby.	Kottby.
Kristiansgatan.	Kristianinkatu.
Kristinagatan.	Kristiinankatu.
Kronbärgsfjärden.	Kruunperinselkä.
Kronbärgsgatan.	Kruunuvuorenkatu.
Kronohagsgatan.	Kruununhaankatu.
Kullervogatan.	Kullervokatu.
Kulneffgatan.	Kulneffkatu.
Kvarnvägen.	Myllytie.
Kyrkogatan.	Kirkkokatu.
Kyrkogårdsgatan.	Kirkkomaankatu.
Kyrkotorget.	Kirkkotori.
Köpmansgatan.	Kauppiaskatu.
Lappbrinken.	Lapinrinne.
Lappogatan.	Lapuankatu.
Lappudden.	Lapinniemi.
Lappuddsgrunden.	Lapinniemenluodot.
Lappviken.	Lapinlahti.
Lappviksgatan.	Lapinlahdenkatu.
Lappviksskvären.	Lapinlahdenpuistikko.
Lilla Robertsgatan.	Pikku Robertinkatu.
Linjen I—IV.	Linja I—IV.
Ljusarö.	Liussaari.
Lonnan.	Lonna.
Lotsgatan.	Luotsikatu.
Lovisagatan.	Lovisankatu.
Ludvigsgatan.	Ludviginkatu.
Luthergatan.	Lutherkatu.

Långabron.	Pitkäsilta.
Långbrokajen.	Pitkäsillanrantakatu.
Länsman.	Lensmanni.
Lökholmsgatan.	Lyökkisaarenkatu.
Lönnotgatan.	Lönnotkatu.
Magasinsgatan (n., s.).	Makasiinikatu (pohjois, etelä).
Magasinskajen.	Makasiinirantakatu.
Majstad.	Toukola.
Malm.	Malmi.
Malmbrinken.	Malminrinne.
Malmgatan.	Malminkatu.
Manegegatan.	Maneesinkatu.
Mariegatan.	Mariankatu.
Maringatan.	Laivastokatu.
Marinkajen.	Laivastoranta.
Mauritzgatan.	Mauritsinkatu.
Mejlansgatan.	Meilanskatu.
Mellangatan.	Välikatu.
Mikaelsingatan.	Mikaelinkatu.
Minervagatan.	Minervakatu.
Munkholmen.	Munkkisaari.
Munkholmsgatan.	Munkkisaarenkatu.
Museigatan.	Museokatu.
Myntgatan.	Mynttikatu.
Myntkajen.	Mynttirantakatu.
Märrholmen.	Merholma.
Narinken.	Narinkka.
Nikolajgatan.	Nikolainkatu.
Nimrodgatan.	Nimrodkatu.
Nordenskiöldgatan.	Nordenskiöldkatu.
Nordenskiöldplatsen.	Nordenskiöldaukio.
Norra Esplanadgatan.	Pohjois Esplanaadikatu.
Norra Hamngatan.	Pohjoissatama.
Norra Kajen.	Pohjoinen rantakatu.
Norra Magasinsgatan.	Pohjoinen Makasiinikatu.
Norra Sandvikskajen	Hietalahden pohjoinen rantakatu.
Norsör.	Norssi.
Nykyrkobrinken.	Uudenkirkonrinne.
Nylandsgatan.	Uudenmaankatu.
Näckensgränd.	Näkinkuja.
Nätholmen.	Verkkosaari.

Nätholmsgatan.	Verkkosaarenkatu.
Observatoriegatan.	Tähtitorninkatu.
Oihonnagatan.	Oihonnakatu.
Oriongatan.	Orionkatu.
Packhustorget.	Pakkahuoneentori.
Paloholmen.	Paloholma.
Parkgatan.	Puistokatu.
Petersgatan.	Pietarinkatu.
Porthangatan.	Porthaninkatu.
Prästgatan.	Pappikatu.
Regeringsgatan.	Hallituskatu.
Rehbindergatan.	Rehbinderkatu.
Reimars.	Reimars.
Repslagaregatan.	Köydenpunojakatu.
Richardsgatan.	Rikhardinkatu.
Riddaregatan.	Ritarikatu.
Riddarhusskvären.	Ritarihuoneenpuistikko.
Rosagatan.	Ruusakatu.
Rosavillagatan.	Ruusavillakatu.
Runebergs Esplanaden.	Runebergin Esplanaadi.
Runeberggatan.	Runebergkatu.
Rådmansgatan.	Raatimiehenkatu.
Råholmen.	Rajasaari.
Råholmsgatan.	Rajasaarenkatu.
Rödbärgsgatan.	Punavuorenkatu.
Röddäldsgatan.	Punanotkonkatu.
Rönnskär.	Rönnskäri.
Saimagatan.	Saimaankatu.
Salligatan.	Sallinkatu.
Salomonsgatan.	Salamoninkatu.
Salutorget.	Kauppatori.
Sampogatan.	Sampokatu.
Sampogränd.	Sampokuja.
Sandelsgatan.	Sandelskatu.
Sandholmen.	Santaholma.
Sandnäs.	Hietakannas.
Sandudd.	Hietaniemi.
Sanduddsgatan.	Hietaniemenkatu.
Sanduddsvillaväg.	Hietaniemenhuvilatie.
Sandviken.	Hietalahti.
Sandviksgatan.	Hietalahdenkatu.

Sandvikskajen.	Hietalahdenrantakatu.
Sandvikstorget.	Hietalahdentori.
Savilagatan.	Savilankatu.
Savolaxgatan.	Savonkatu.
Senatstorget.	Senaatintori.
Sibbogatan.	Sipoonkatu.
Sibyllegatan.	Sibyllankatu.
Sidogatan.	Sivukatu.
Simonsgatan.	Simonkatu.
Sjömansgatan.	Merimieskatu.
Skarpskyttegatan.	Tarkka-ampujakatu.
Skatuddsgatan.	Katajanokankatu.
Skatuddskajen.	Katajanokanrantakatu.
Skatuddskobben.	Katajanokankari.
Skepparebrinken.	Laiivuririnne.
Skepparegatan.	Laiivurikatu.
Skeppsredaregatan.	Laiivanvarustajakatu.
Skiffergrunden.	Liuskaluodot.
Skifferholmen.	Liuskasaari.
Skillnaden.	Erottaja.
Skillnadsgatan.	Erottajakatu.
Skolgränd.	Koulukuja.
Skoltorget.	Koulutori.
Skällarn.	Sellari.
Slotsgatan.	Linnakatu.
Slottskajen.	Linnanlaituri.
Smedsgatan.	Sepänkatu.
Sofiegatan.	Sofiankatu.
Sofielund.	Sofianlehto.
Sommargatan.	Kesäkatu.
Sparbankskajen.	Säästöpankinrantakatu.
Speranskivägen.	Speranskitie.
Sportplanen.	Urheilukenttä.
Stengårdsgatan.	Kivelänkatu.
Stenhuggaregatan.	Kivenhakkaajakatu.
Stora Allén (ö., v.).	Iso Puistotie (itäinen, läntinen).
Stora Robertsgatan.	Iso Robertinkatu.
Stortorget.	Isotori.
Strandgatan.	Rantakatu.
Strandvägen.	Rantatie.
Sturegatan.	Sturekatu.

Styrmansgatan.
Sumparn.
Svalbogatan.
Söderviksgatan.
Södra Esplanadgatan.
Södra hamnen.
Södra Magasinsgatan.
Södra Sandvikskajen.
Sörnäs hamnen.
Sörnäs strandväg.
Sörnästorg.
Tallbacka.
Tallholmen.
Tavastgatan.
Teater Esplanaden.
Tempelgatan.
Terrassgatan.
Tilkka.
Tjärholmen.
Toivogatan.
Topeliusgatan.
Torggatan.
Torkelgatan.
Trekanten.
Trädgårdsgatan.
Träsk.
Tunnbindaregatan.
Tvärgatan.
Tölögatan.
Tölövikén.
Ugnsholmen.
Ugnsmun.
Ulrikagatan.
Ulrikasborgsbärgen.
Ulrikasborgsgatan.
Unionsgatan.
Uttern.
Uttergrund.
Valhallaplan.
Valhallavägen.
Vallgård.

Perämieskatu.
Sumppari.
Pääskylänkatu.
Södervikinkatu.
Etelä Esplanaadikatu.
Eteläsatama.
Etelä Makasiinikatu.
Hietalahden etelärantakatu.
Söörnäsinsatama.
Sörnäsintatie.
Sörnäsintori.
Mäntymäki.
Mäntysaari.
Hämeenkatu.
Teatteri Esplanaadi.
Tempelkatu.
Terassikatu.
Tilkka.
Tervasaari.
Toivonkatu.
Topeliuskatu.
Torikatu.
Torkkelikatu.
Kolmikulma.
Puutarhakatu.
Träski.
Tynnyrintekijäkatu.
Poikkikatu.
Töölönkatu.
Töölönlahti.
Uunisaari.
Uuninsuu.
Ulriikankatu.
Ulriikaporinvuori.
Ulriikaporinkatu.
Unioninkatu.
Utteri.
Utterikari.
Valhallankenttä.
Vallhallatie.
Vallila.

Vallingatan.	Vallininkatu.
Vallinsgränd.	Vallininkuja.
Vanda å.	Vantaanjoki.
Vasagatan.	Vaasankatu.
Vattenborgsgatan.	Vesisäiliönkatu.
Wecksellvägen.	Weckselltie.
Vegagatan.	Vegakatu.
Vellamogatan.	Vellamokatu.
Viborgsgatan.	Viipurinkatu.
Vilhelmsbärgsgatan.	Vilhelmsperinkatu.
Vilhelmsgatan.	Vilhelminkatu.
Villagatan.	Huvilakatu.
Vinkelgatan.	Kulmakatu.
Violagatan.	Violakatu.
Vladimirsgatan.	Vladimirinkatu.
Vrakholmen.	Vrakholma.
Väfvaregatan.	Kankurinkatu.
Västra kajen.	Läntinen rantakatu.
Zachrisgatan.	Sakarinkatu.
Åggelby.	Oulunkylä (Åggelby).
Åsgatan.	Harjukatu.
Angsgatan.	Niittykatu.
Artholmen.	Hernesaari.
Ärtholmsgatan.	Hernesaarenkatu.
Öarna.	Ourat.

8. Helsingin kaupungin Marian sairaalan säännöt.

Kaupunginvaltuusmiesten hyväksymät 17 p:nä joulukuuta 1908 ja Uudenmaanläänin Kuvernörin vahvistamat 13 p:nä maaliskuuta 1909.

I. Sairaalan osastoista ja sairaitten vastaanottamisesta.

§ 1.

Marian sairaala käsittää:

- a) kulkutautisosaston;
- b) sisätautien osaston; ja

c) kirurgisen osaston.

Sairaalaan on yhdistettyinä poliklinikoita Helsingin kaupungista kotoisin olevain varattomain henkilöiden maksutonta hoitoa varten.

Kulkutautiosastolle, jonka tarkoituksena on potilaita sairaalaan ottamalla ehkäistä tarttuvien tautien levenemistä kaupungissa, otetaan varallisuusoloihin katsomatta tulirokkoa, tuhkarokkoa, kurkkumätää, pillukuumetta ja isorokkoa. potevia henkilöitä.

Sisätautien ja kirurgiselle osastolle, joiden tarkoituksena on tarjota sairashoitoa etusijassa köyhälle ja vähävaraiselle kaupungin väestön osalle, otetaan sairaalahoitoa vaativaa äkillistä tahi pitkällistä tautia sairastavia henkilöitä, etusijassa köyhiä, jotka voimassa olevan vaivaishoito ohjesäännön mukaan ovat oikeutetut saamaan sairashoitoa kaupungin kustannuksella ja joita ei ole otettava kaupungin vaivaistalon sairaalaan, sekä sitten, tilan ja taudin laadun mukaan, muitakin vähävaraisia kaupungin asukkaita.

Sairaalaan ottaminen on sairaalan ylilääkärien asiana, itse kunkin osastollaan, ja tulee ylilääkärien tässä ottaa huomioon niinhyvin sairaan todistettu köyhyys kuin taudin laatu ja siitä riippuva suurempi taikka vähempi sairaalahoidon tarve sekä mahdollisuus tarpeellisen hoidon hankkimiseen sairaalle muulla tavoin.

Koleraa, venerisiä tauteja tahi mielenvikaa potevia henkilöjä ei oteta Marian sairaalaan.

§ 2.

Sairashoidosta Marian sairaalassa suoritetaan Kaupunginvaltuuston terveydenhoitolautakunnan ja sairaalan johtokunnan ehdotuksesta vahvistama päivämaksu, jollei vapaasijaa taikka alennusta puoleen maksuun ole vaivaishoidon suosituksen perusteella myönnetty. Sairaan, joka on sairaalaan otettu maksavana, voi ylilääkäri vaivaishoidon mielipidettä kuultuaan siirtää vapaasijalle taikka myöntää hänelle alennusta puoleen maksuun.

§ 3.

Ilmoitus sairaalaan ottamisesta on potilaan itsensä tahi asiamiehen kautta tehtävä sairaalassa sitä varten määrättyä

vastaanotto-aikana, jolloin on jätettävä potilaan papinkirja sekä, jos asiamiestä käytetään, lääkärintodistus taudin laadusta.

Jollei vaivahoito ole puoltanut sairasta saamaan vapaa-sijaa, on edeltäpäin suoritettava kuukauden sairashoidonkustannus tahi jätettävä isännän, työnantajan tahi muun tunnetun henkilön antama sitoumus, jossa vastataan maksun suorittamisesta.

Näitä määräyksiä ei kuitenkaan ole pidettävä ehdottomina mitä tulee äkilliseen, vaikeaan taudintapauksen tahi tapaturmaan, ei myöskään kulkutaudin aikana.

§ 4.

Toiseen kuntaan kuuluvia henkilöitä otettakoon Marian sairaalaan ainoastaan hätätilassa, kun taudin tarttuva laatu sen aiheuttaa taikka soveliaista hoitoa ei ole muutoin hankittavissa.

§ 5.

Potilaitten sairashoito- ja hautauskustannukset, niidenkin jotka eivät ole kaupungissa asuvia taikka, jotka ovat oikeutetut saamaan sairashoitoa kruunun, yleisen laitoksen taikka yksityisen henkilön kustannuksella, kantaa ja perii sairaalan toimitsija asianmukaisessa järjestyksessä.

II. Sairaalan johtokunnasta.

§ 6.

Sairaalan johtokuntana on neljä Kaupunginvaltuuston kahdeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa henkilöä, jota paitsi johtokuntaan itseoikeutettuina jäseninä kuuluvat ensimmäinen kaupunginlääkäri ja sairaalan kolmen osaston kaikki ylilääkärit.

Johtokunnan, jolla on korkein valta sairaalassa, pitää hoitaa sairaalan asioita voimassa olevain lääkintäasetusten, näiden sääntöjen ja niiden erityisten määräysten mukaisesti, joita terveydenhoitolautakunta, jonka asiana on kunnan sairashoitolaisten valvonta, mahdollisesti antaa.

§ 7.

Johtokunta valitsee keskuudestaan vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan kutsumuksesta niin usein kuin olot vaativat tahi kun vähintään kolme jäsentä sitä kirjallisesti pyytää puheenjohtajalta, kuitenkin joka tapauksessa ainakin kerran kuukaudessa. Vähintään viisi jäsentä pitää olla saapuvilla, jotta johtokunta voisi tehdä pätevän päätöksen. Äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide. Johtokunnan kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, johon on merkittävä johtokunnan päätös sekä, lyhyesti, niiden perustelmat.

§ 8.

Johtokunnan tehtävänä on:

vuosittain laatia ja ennen syyskuun 15 päivää terveydenhoitolautakunnalle lähettää ehdotus sairaalan meno- ja tulosäänöksi ensitulevaa vuotta varten;

hoitaa sairaalaa varten osotettuja tahi sinne kertyviä varoja sekä, sairaalalle vahvistetun vuosirahansäännön mukaisesti, harkita ja päättää maksunsuorituksista;

huoltaa täydelliset tilit sairaalan menoista ja tuloista sekä päättää ne kalenterivuosittain;

ennen helmikuun 1 päivää joka vuosi rahatoimikamariin jättää täydellinen tilinpäätös lähinnä edelliseltä vuodelta asianmukaisten todisteiden ohella, sekä ennen maaliskuun 1 päivää terveydenhoitolautakunnalle antaa kertomus sairaalan hallinnosta ynnä sairashoidon toimittamisesta viimeksi mainittuna vuonna, joka kertomus on ajoissa sitä ennen sairaalan ylilääkärien, kunkin osastoltaan, annettava sairaalan johtokunnalle;

hoitaa ja pitää silmällä sairaalan rakennuksia ja istutuksia, oikeutettuna teettämään vähäisiä tarpeellisia muutoksia rakennusten sisustukseen, mikäli tätä varten myönnettyjen määrärahain yli ei mennä;

pitää silmällä sairaalan kaluston hoitaa, teettää tarkka kalustoluettelo, tarkastaa kaluston hylkääminen ja poiskirjoitus sekä päättää uuden kaluston hankkimisesta vahvistetun vuosirahasäännön mukaan; ja pitää vuosittain kaluston luettelemus toimitettavaan johtokunnan toimitusta valvoessa;

ottaa ja erottaa sairaalan vuosirahasäännössä, paitsi lääkerejä, joista säädetään alempana, luetellut virkamiehet, jossa kohden on vaarinotettava, että toimitsijan pitää asettaa joko ylöskantotakaus, jossa vähintään kaksi henkilöä, joiden vakavaraisuus on asianmukaisesti todistettu, sitoutuu yksi molempain ja molemmat yhden puolesta vastaamaan kaikkiaan neljän-

tuhannen markan rahamäärästä virassa tapahtuvan rahainkannon sekä sen kaluston ja niiden parselien arvon vakuudeksi, joiden hoito uskotaan toimitsijalle, tahi myös muu johtokunnan hyväksymä vakuus sanottua tarkoitusta varten samaan määrään; kuitenkin ottaa ja erottaa sairaalan palvelusväen, niinkuin rengit, palvelijattaret, pesijättäret y. m., toimitsija sekä hoitajattaret ja heidän apulaisensa asianomaiset ylilääkärit, kukin osastollaan;

myöntää virkaloma vastamainituille johtokunnan ottamille virkamiehille ja sairaalan palvelusväelle, kuitenkin edellyttäen ettei kuntaa sen takia rasiteta vuosirahansäännön yli menevällä kustannuksella;

näiden sääntöjen mukaisesti antaa ohjeet johtokunnan ottamille virkamiehille ja palvelijoille sekä määrätä sairaalan ruokamenosääntö ja järjestyssäännöt; sekä

muutoin ryhtyä niihin toimiin, kuin sairaalan tarkoituksiin pidetään sopivina, tahi, kun ne ovat terveydenhoitolautakunnan asiana, tehdä esitys asiasta lautakunnalle.

III. Sairaalan lääkäreistä.

§ 9.

Kaikki ylilääkärit valitsee Kaupunginvaltuusto, terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta, määräämättömäksi ajaksi, mutta kuuden kuukauden molemminpuolisella irtisanomisoikeudella.

Alilääkärit ja apulaislääkärit, joiden pitää olla suorittanut lääketieteenlisensiaattitutkinto, valitsee terveydenhoitolautakunta sairaalan johtokunnan ehdotuksesta vähintään vuodeksi kerrallaan, ja voidaan heidät ottaa uudelleen toimiinsa.

Amanuenssin ottaa vähintään puoleksi vuodeksi sairaalan johtokunta, asianomaisen ylilääkäriin annettua ehdotuksen. Amanuenssiksi päästäkseen pitää asianomaisen henkilön olla suorittanut lääketieteenkandidaattitutkinto sekä vähintään puolet säädetystä palveluksesta sisätautien ja kirurgisella osastolla.

§ 10.

Terveydenhoitolautakunnalla on oikeus sairaalan ylilääkäreille sekä alilääkäreille ja apulaislääkäreille myöntää virkavapaus ja virkaloma sekä määrätä heille sijaiset.

Sairaalan johtokunta myöntää virkaloman amanuensseille ja määrää asianomaisen ylilääkärin ehdotuksesta heille sijaiset.

§ 11.

Ylilääkärien, jotka itsenäisesti huoltavat sairashoidon kukin osastollaan sekä ovat vastuunalaiset sen asianmukaisesta ja tarkoituksenmukaisesta toimittamisesta, velvollisuutena on:

päivittäin johtokunnan sitä varten määräämänä aikana vastaanottaa sellaisia potilaita, kuin itsekunkin osastolle kuuluu; päivittäin tarkastaa osastonsa sekä sillä välinkin, jos niin tarpeelliseksi havaitaan, käydä sairasten luona;

valvoa osastonsa järjestystä ja siisteyttä;

pitää silmällä ja vastata työstä asianomaisilla poliklinikoilla;

valvoa ruuanpitoa sekä katsoa, että sairaat saavat ne edut, jotka heille johtokunnan päätöksen mukaan kuuluvat;

pitää silmällä, että palvelijasto hyvin hoitaa ja ystävällisesti kohtelee potilaita;

pitää kunnollisia sairaspäiväkirjoja ja niistä antaa todistus, kun sitä laillisesti vaaditaan;

antaa päivä-, viikko-, kuukausi- ja vuosiraportteja johtokunnan määräyksen mukaan;

noudattamalla tarpeellista säästäväisyyttä huolehtia ruuan ja lääkkeitten tilaamisesta sekä yhdessä toimitsijan kanssa tarkastaa ja oikeiksi vahvistaa tähän kuuluvat laskut;

toimittaa ruumiinavaus, kun se havaitaan suotavaksi ja lain mukaan voi tapahtua;

johtokunnalle antaa ehdotus ja lausunto amannuenssin-tointa täytettäessä;

ottaa ja erottaa sairaanhoitajattaret ja heidän apulaisensa sekä myöntää heille loma;

vastata konekaluvarastosta ja arkistosta;

määrätä potilaitten ottamisesta ja sijoittamisesta osastolleen sekä heidän terveeksi kirjoittamisestaan terveytymisen edistettyä riittävässä määrässä taikka sittenkun on havaittu ettei potilas enempää parane, sekä muutoin noudattaa niinhyvin näitä sääntöjä ja voimassa olevia asetuksia kuin johtokunnan antamia määräyksiä.

§ 12.

Sisätautien osaston ylilääkäri on samalla koko sairaalan johtaja ja tulee hänen pitää silmällä sairaalan yhteistä talous-

osastoa sekä johtokunnalle antaa ehdotus ja lausuntoa sairaalan taloutta ja hallintoa koskevista asioista sekä alilääkäreitä, apulaislääkäreitä ja amanuensseja asetettaessa.

§ 13.

Kulkutautiosaston ylilääkäri on velvollinen asumaan hänelle osotetussa huoneustossa sairaalassa.

§ 14.

Kaikki ylilääkärit ovat oikeutetut vuosittain saamaan kuukauden virkaloman. Sinä aikana kun ylilääkärit nauttivat virkalomaa ovat sisätautien osaston alilääkäri ja kirurgisen osaston vanhempi apulaislääkäri velvolliset oman virkansa ohella hoitamaan asianomaisten ylilääkärien toimia.

§ 15.

Alilääkärin, apulaislääkärien ja amanuenssien, joiden kaikkien pitää asua sairaalassa, pääasiallisena velvollisuutena on: avustaa asianomaista ylilääkäreitä päiväkirjanpidossa, ruoka- ja lääketilauksien, raporttien y. m. kirjoittamisessa;

olla apuna sairashoidossa sekä asianomaisten ylilääkärien harkinnan mukaan ja heidän valvontansa alaisena hoitaa erinäisiä potilaita taikka pienempiä sairaalan tahti poliklinikkain osastoja, jotka voidaan heille uskoa;

soveltuvilta kohdilta noudattaa ylilääkäreille voimassa olevaa johtosääntöä; sekä

muutoin tarkoin vaarinottaa niinhyvin näitä sääntöjä ja voimassa olevia asetuksia kuin johtokunnan ja ylilääkärin antamia määräyksiä.

IV. Sairaalan ylihoitajattaresta.

§ 16.

Ylihoitajattaren ottaa sairaalan johtokunta ja hänen on virkatoiminnassaan noudatettava sairaalan johtokunnan antamia määräyksiä.

V. Sairaalan toimitsijasta.

§ 17.

Toimitsijan tehtävänä on:

hoitaa sairaalan taloutta ja kassahallintoa sekä toimittaa kaikki siinä tarpeellinen kirjanpito ja kirjeenvaihto;

kantaa ja kuitata mitä sairaalalle kuuluu tulona sekä toimittaa kaikki maksunsuoritukset ja tilittää hallinnostaan sairaalalle;

pitää luetteloja sairaalan kalustosta sekä tarkoin valvoa, että hänen hoitoonsa annettu kalusto ja sairaalan rakennukset eivät vahingoitu eivätkä turmellu;

päivittäin käydä sairaalan taloudellista hallintoa varten määrätyissä huoneustoissa ja, niin usein kuin ylilääkäri vaatii taikka siihen muutoin on syytä, myöskin sairashuoneissa sekä silloin katsoa, että ylilääkärin määräyksiä järjestykseen ja puhtauteen nähden tarkoin noudatetaan sekä että lämmittämisessä menetellään varovaisesti ja säästävaisesti;

likimmin pitää silmällä sairaalan palvelijastoa, katsoa että se uskollisesti, ahkerasti ja kunnollisesti täyttää tehtävänsä sekä antaa sille, joka tässä kohdin rikkoo, sovelias nuhde;

otta ja erottaa sairaalan palvelusväki, niinkuin rengit, palvelijattaret, pesijättäret y. m.;

muutoin noudattaa kaikkea mitä sairaalan johtokunta ja johtaja näiden sääntöjen sekä toimitsijalle johtokunnan antaman johtosäännön perustuksella voidaan hänen virkatoimintansa suhteen määrätä.

Erityinen säännös.

§ 18.

Se joka katsoo olevan syytä valitukseen sairaalan virkamiehiä taikka palvelijoita vastaan, tehköön siitä kirjallisen ilmoituksen sairaalan johtokunnalle, joka asian laadun mukaan joko itse päättää asiasta taikka lykkää sen terveydenhoitolautakunnan ratkaistavaksi.

**9. Uudenmaanläänin Kuvernöörin ja Maistraatin päätös
29 p:ltä maaliskuuta 1909 poliisijärjestyksen 127 §:n
sovelluttamisen toistaiseksi lykkäämisestä.**

Siitä tehdystä anomuksesta sekä terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa, on läänin Kuvernööri yksissä neuvoin Maistraatin kanssa yllämainittuna päivänä päättänyt, että Helsingin kaupungin 30 p:nä lokakuuta 1908 annetun poliisijärjestyksen 127 §, mikäli se koskee juurikasvien säilyttämistä, on astuva voimaan vasta 1 p:nä kesäkuuta 1909.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös vuokrasänkymaksuista Marian sairaalassa.
 2. Lisäys kaupunginasemakaava-toimikunnan johtosääntöön.
 3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta kansakoulujen johtokunnalle on annettu oikeus myöntää virkavapautta kansakoulujentarkastajalle.
 4. Maistraatin päätös jalkakulusta Pitkällä sillalla.
 5. Kaupunginvaltuusmiesten päätös erinäisten virkailijain ja apulaisten asettamisesta vaivaishoitohallitukseen.
 6. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kunnan virkamiesten virkalomasta.
 7. Ohjesääntö ja taksa tavaroiden punnitsemisesta ja luettelemisesta varten, joka toimitetaan tullikäyttelystä riippumatta.
 8. Erinäisiä muutoksia Helsingin kaupungin vaivaishoitoa koskevaan ohjesääntöön.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös vuokrasänkymaksuista Marian sairaalassa.

Uudenmaanlänän Kuvvernöörin vahvistama 16 p:nä huhtikuuta 1907.

Kaupunginvaltuuston 2 p:nä maaliskuuta 1909 tekemän ja Kuvvernöörin edellämainittuna päivänä vahvistaman päätöksen mukaan on alin vuokrasänkymaksu Marian sairaalan yleisessä sairassalissa kesäkuun 1 päivästä 1909 korotettava 1 markaksi 30 penniksi vuorokaudelta täyskasvuisista ja 65 penniksi alle 15 vuoden olevista lapsista sekä maksu henkilöistä, jotka eivät ole kaupungissa kirkonkirjoissa, on 2 markkaa täyskasvuisilta ja 1 markka lapsilta.

2. Lisäys kaupunginasemakaava-toimikunnan johtosääntöön 3 p:ltä marraskuuta 1908.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 6 p:nä huhtikuuta 1909.

Yllämainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt, että kaupunginasemakaava-toimikunnalle 3 p:nä marraskuuta 1908 vahvistetun ohjesäännön 2 §:ään on otettava uusi, näin kuuluva momentti:

että, milloin uutisrakennusten pääsivujen tarkastaminen on kunnallisviranomaisille pidätetty, toimittaa sellainen tarkastus ja siitä antaa lausunto.

3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta kansakoulujen johtokunnalle on annettu oikeus myöntää virkavapautta kansakoulujentarkastajalle, 6 p:ltä huhtikuuta 1909.

Kaupungin kansakoulujen johtokunnan siitä tekemästä esityksestä ovat Kaupunginvaltuusmiehet yllämainittuna päivänä päättäneet julistaa johtokunnan oikeutetuksi sekä myöntämään kaupungin palveluksessa olevalle kansakoulujentarkastajalle virkavapautta, kuitenkin ei pitemmäksi kuin kuukauden ajaksi, kuin myöskin päättämään, miten tarkastajanvirka on virkavapauden aikana hoidettava.

4. Maistraatin päätös jalkakulusta Pitkällä sillalla, 14 p:ltä huhtikuuta 1909.

Poliisiviranomaisen esityksestä on Maistraatti, poliisijärjestyksen 12 §:n nojalla, yllämainittuna päivänä katsonut kohetuulliseksi määrätä, että yleisön tulee, poliisijärjestyksessä säädetyllä uhalla, kulkeissaan jalkasin Pitkällä sillalla käyttää sitä käytävää, joka on kulkusuunnan oikealla puolella.

5. Kaupunginvaltuusmiesten päätös erityisten virkailijain ja apulaisten asettamisesta vaivashallitukseen, 20 p:ltä huhtikuuta 1909.

Vaivashoitohallituksen siitä tekemästä esityksestä ovat Kaupunginvaltuusmiehet yllämainittuna päivänä muun muassa päättäneet:

että vaivashoitohallituksen kanslian osasto on perustettava Sörnäisiin;

että vaivashoitohallitukseen asetetaan 3,000 markan vuosipalkalla erityinen kirjanpitäjä ja kassanhoitaja, jonka vaivashoitohallitus saa valita ja jonka velvollisuudet vaivashoitohallitus saa toimitusjohtajan mieltä kuultuaan lähemmin määrittellä;

että lisäksi otetaan kaksi kansliatehtävään hoitamiseen soveliasta, joko mies- tai naispuolista tarkastusmiestä, jotka vaivashoitohallitus saa valita ja joiden velvollisuudet vaivashoitohallitus, toimitusjohtajan esityksestä, saa määrätä, sekä että he kumpikin saavat 2,400 markkaa palkkaa vuodessa 500 markan korotuksella 5 ja 10 vuoden palveluksesta;

että osoitetaan 600 markkaa vuodessa Sörnäisten kansliahuoneuston siivoomiseen ja lämmitykseen, telefoninvuokraan y. m.; sekä

että kaupungissa sijaitsevaan kansliaan saa ottaa kirjoitusapulaisen 75 markan kuukausipalkalla.

6. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kunnan virkamiesten virkalomasta, 11 p:ltä toukokuuta 1909.

Yllämainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt selittää, että kunnan virkamiehille, milloin sellainen haittaamatta työn säännöllistä käyntiä voisi käydä päinsä sekä edellyttämällä ettei kaupunginkassaa sen vuoksi rasitettaisi erityinen meno, on vuosittain varattava kuukauden kestävä virkaloma.

7. Ohjesääntö ja taksa tavaroiden punnitsemista ja luettelomista varten, joka toimitetaan tullikäyttelystä riippumatta.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 11 p:nä toukokuuta 1909.

Yllämainitussa suhteessa ovat Kaupunginvaltuusmiehet edellämainittuna päivänä, muuttamatta mitä aikaisemmin on säädetty satamakonttoriin sijoitetulla vaa'alla punnitsemista varten, määränneet seuraavasti:

1 §.

Helsingin kaupungin liikennekonttoriin asetetaan valantehnyt vaakamestarin, jonka tullikäyttelystä riippumatta tulee vaadittaessa olla yleisön apuna tavaroita punnitessa ja luettellessa vissistä, taksassa määrätystä maksusta sekä velvollisuutenaan antaa sellaisesta suorituksesta toimituksesta todistus.

2 §.

Vaakamestarin asettaa ja eroittaa rahatoimikamari. Toimeen ottaessa pidätetään molemminpuolinen 6 kuukauden ylösanomisaika. Vaakamestarin hyväksyy ja palkkaa itse tarvitsemansa työmiehistön.

3 §.

Tilaaajan on itsensä pidettävä huolta tavarain kuljettamisesta vaa'kaan ja sen vaa'asta pois siirtämisestä.

4 §.

Vaa'at ja punnuksot pitää kaupunki saatavina.

5 §.

Vaakamestarin tulee huolellisesti hoitaa punnitsemiskalustoa sekä katsoa, että ne vuosittain tarkistetaan ja kruunataan, jonka kuitenkin kaupunki kustantaa.

6 §.

Vaakamestarin tulee pitää kirjaa hänen suorittamistaan toimituksista ja antaa tammikuussa liikennekonttoriin tiedot

jokaisesta hänen edellisenä vuonna käyttelemästään tavaraladusta painomäärineen ja kappalelukuineen sekä selvitys suoritetuista toimituksista koituneista tuloista ja menoista.

7 §.

Todistus suoritetusta toimituksesta on annettava paineille blanketeille, jotka vaakamestari hankkii ja jotka liikennekonttorissa ovat varustetut leimalla ja numerolla.

Taksa, jonka mukaan kaupungin vaakamestari on oikeutettu kantaan maksua, kun hän vaadittaessa palvelee yleisöä punnitsemalla ja luettelemalla tavaroita.

Tätä taksa ei ole sovellettava satamakonttoriin sijoitetulla vaa'alla punnittaessa.

Voita lukuunottamatta on kaikellaisten tavarain punnitsemisesta suoritettava maksua:

punnittaessa	50	tonniin	35 p.	tonnilta.
”	50:stä—	200	”	30 ” ”
”	200:sta—	500	”	25 ” ”
”	500:sta—	1,000	”	20 ” ”
	yli	1,000 tonnista	15	” ”

voita punnittaessa 8 penniä tynnyriltä.

Vähin maksu jokaisesta punnitsemisesta on Smkaa 2: 50. Vaakatodistus annetaan maksutta. Punnitsemisesta k:lo 6:sta i. p. k:lo 6:een a. p. sekä pyhäpäivinä suoritetaan maksu 50 %:n korotuksella.

Jos vaakamestaria viivytetään pyydetyn punnitsemisen alkamisesta tai sen kestäessä ilman omaa syytä, tulee hänen saada korvauksena Smkaa 1: 50, ja jokaisen hänen apulaisensa Smkaa 1: —, kultakin kokonaiselta tunnilta, jonka viivytys on yhtämittaa kestänyt. Jos hänet lähetetään takaisin ennenkuin tilattu työ on aloitettu tulee vaakamestarin ajanhukasta saada Smkaa 1: 50 ja jokaisen hänen apulaisensa Smkaa 1: —.

Kustannuksen vaakojen ja painojen kuljettamisesta korvaa tilaaja, jollei hän itse tarjoudu toimittamaan kuljetusta.

Tämän taksan tulee olla nähtäväksi pantuna sopiviin paikkoihin kaupungin satamissa.

Korvaus tavaroiden luettelemisesta kappaleittain on toistaiseksi suoritettava sopimuksen mukaan jokaisesta toimituksesta.

8. Erinäisiä muutoksia Helsingin kaupungin vaivahoitoa koskevaan ohjesääntöön 23 p:ltä lokakuuta 1896.

Kaupunginvaltuusmiesten siitä tehdystä esityksestä, johon Maistraatti on yhtynyt, on Uudenmaanlänin Kuvvernööri 16 p:nä kesäkuuta 1909 vahvistanut erinäisiä muutoksia edellämainittuna ohjesääntöön, joten allamainitut pykälät ovat näin kuuluvat:

25 § mom. o: „kerta toisensa jälkeen ja vähintään kaksi kertaa kuukaudessa laskemaan kassan ja kuukausittain tarkastamaan tilit“;

27 §. „Vaivahoitohallitukselle ja toimeenpanevalle johtajalle avuksi niiden henkilöiden valvomisessa, joiden puolesta vaivahoitoa on anottu, kuin myöskin sellaisten silmällä pitämisessä, jotka vaivastalon ulkopuolella nauttivat vaivahoitoa, sekä tietojen hankkimisessa kunnassa oleskelevista hädänalaisista ja erittäinkin lapsista, jotka eivät kotonaan saa asianmukaista hoitoa, saa vaivahoitohallitus, toimeenpanevanjohtajan ehdotuksesta, valita tarpeellisen määrän tarkastusmiehiä ja köyhäinluonakävijöitä, miehiä tai naisia; ja Kaupunginvaltuusmiehille kuuluu tarkastusmiehille ehkä tulevan korvauksen vahvistaminen; ja tulee vaivahoitohallituksen myöskin antaa tarkempia ohjeita tarkastusmiesten ja köyhäinluonakävijöiden toiminnasta.“

28 §. „Vaivahoitohallituksen tulee palkata sihteeri ja kassanhoitaja, joka samalla on kirjanpitäjä, joiden velvollisuutena on:

D) sihteerin:

a) tehdä esittelylistat hallituksen kokouksia varten ja niissä pitää pöytäkirjaa;

b) pitää huoli ulosmenevistä toimituskirjoista ja muista kansliatehtävistä sekä nimellään varmentaa toimituskirjat;

e) tehdä luettelo kaikista, jotka vaivaihoidolta saavat hoitoa tai apua;

d) oikeudenkäynneissä ja asianvalvomisissa ilman sen enempää määrystä olla vaivaihoitohallituksen asiamiehenä, hallituksen kuitenkaan olematta estetty käyttämästä toista henkilöä;

e) yhteensovittaa vuosikertomusta varten tarvittavat tilastolliset taulukot; sekä

f) antaa säädettyjä tilastollisia luetteloja.

2) kassanhoitajan:

a) hoitaa vaivaihoitohallituksen osituksen mukaan vaivaihoidon kirjanpitoa niin selväpiirteisesti, että kassan tilan voi milloin hyvänsä tarkastaa; sekä

b) nostaa rahatoimikonttorista vaivaihoitohallituksen edeltäpäin tilaamat rahavarat, suorittaa maksettavaksi määrättyjä varoja ja kuukausittain toimitusjohtajalle ja vaivaihoitohallitukselle tehdä selostus viimeistään seuraavan kuukauden 8 päivänä.“

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjap. 1909.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Laki työstä leipomoissa sekä leipurin ammatin järjestysohjeet.
 2. Rakennusjärjestys erinäisiä huvilatontteja varten 13, 14 ja 15:ssä kaupunginosassa.
-
-

1. Laki työstä leipomoissa.

Annettu 4 p:nä kesäkuuta 1908.

1 §.

Leipomoissa, joissa tavaraa valmistetaan myytäväksi, saa jäljempänä mainituilla poikeuksilla tehdä työtä ainoastaan arkipäivinä, eikä muuna vuorokauden aikana kuin kello kuuden aamulla ja kello yhdeksän illalla välisellä ajalla, kuitenkin niin, että työ sunnuntai- tai pyhäpäivän edellisenä päivänä on lakkaava kello kuusi iltapäivällä.

2 §.

Kun erityiset asianhaarat tekevät sen tarpeelliseksi, olkoon maistraatilla tai kunnallislautakunnalla oikeus hakemuksesta sallia työtä enintään kymmenenä arkipäivän edellisenä yönä vuodessa, ja on siitä joka kerta annettava lupatodistus, jossa mainitaan, minä yönä sellaista työtä saa tehdä.

3 §.

Leipomossa saa työntekijää käyttää työhön enintään neljäkymmentäkahdeksan tuntia viikossa, ei kuitenkaan kymmentä tuntia enempää vuorokaudessa.

Tämän työajan lisäksi saa työntekijää pitää ylityössä enintään sata tuntia vuodessa, ei kuitenkaan kymmentä tuntia enempää viikossa; ja on siitä pidettävä kirjaa, joka on vaadittaessa näytettävä ammattientarkastajalle.

Ylityöstä on maksettava vähintään viidelläkymmenellä prosentilla korotettu palkka.

Lasten, nuorten henkilöiden ja naisten työajasta on tämän lain määräysten lisäksi voimassa, mitä siitä on erittäin säädetty tai säädetään.

4 §.

Työntekijä älköön olko velvollinen ilman erityistä sopimusta olemaan 2 ja 3 §:ssä mainitussa yö- tai ylityössä.

5 §.

Työntekijän palkka on maksettava rahassa eikä asunnon tai muiden etujen muodossa.

6 §.

Jos leipurinammatin harjoittaja tai hänen sijaisensa rikkoo tämän lain säännöksiä, rangaistakoon sakolla kymmenestä seitsemäänsataan markkaan.

7 §.

Tämä laki koskee myöskin leipurin- ja sokurileipurintointa, jota harjoitetaan hotellissa, ravintolassa tai konditoriassa, mutta ei sellaista liikettä, joka ei ole elinkeinolaissa säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden alainen.

8 §.

Terveydellisessä suhteessa tarvittavia järjestysohjeita leipurinammattia varten annetaan hallinnollista tietä.

9 §.

Tämän lain noudattamista valvovat ammattientarkastajat sillä tavoin, kuin siitä on erittäin säädetty.

10 §.

Jokaisessa työhuoneessa pitää olla työnantajan toimesta sopivaan paikkaan naulattuna painettu kappale tätä lakia.

11 §.

Tämä laki astuu voimaan heinäkuun 1 päivänä 1909.

Keisarillisen Suomen Senaatin päätös, sisältävä leipurin- ammatin järjestysohjeet.

Annettu 16 p:nä heinäkuuta 1908.

Keisarilliselle Suomen Senaatille annetun armollisen valtuutuksen nojassa ja työstä leipomoissa 4 p:nä kesäkuuta 1908 annetun lain 8 §:n säännöksen johdosta on Keisarillinen Senaatti nähnyt hyväksi säätää niinkuin seuraa:

1 §.

Sellaista leipurin- tai sokerileipurinliikettä, johon lakia työstä leipomoissa käy sovelluttaminen, älköön harjoitettako muualla kuin paikkakunnan terveydenhoito- tai kunnallislautakunnan siihen tarkoitukseen hyväksymässä huoneistossa.

2 §.

Työhuoneissa tulee olla riittävästi valoa ja ilmaa.

Akkunat pitää olla niin sijaitsevia, että huone täyden päivänvalon aikana on riittävästi valaistu keinotekoista valoa käyttämättä.

Työhuoneessa tulee jokaista siellä toimessa olevaa työntekijää kohti olla ainakin kymmenen kuutiometriä ilmaa, ja on sinne järjestettävä tehokas ilmanvaihto.

3 §.

Työhuoneistoa siihen kuuluvine varastohuoneineen, käytävineen ja konttoreineen älköön käytettäköö makuu- tai ruokahuoneena.

4 §.

Työhuoneen välittömässä lähistössä tulee olla sovelias huone pesemistä sekä työntekijäin vaatteiden säilyttämistä ja muuttamista varten. Työnantaja on velvollinen omalla kustannuksellaan pitämään saatavilla saippuaa ja pyyheliinoja, joita on kylliksi usein vaihdettava.

5 §.

Työntekijäin makuuhuone ei saa olla suoranaudessa yhteydessä työhuoneiston kanssa.

6 §.

Leipomahuoneisto pitää olla niin etäällä makista, lokakavosta ja kaatokuopasta, että epäterveellisiä kaasuja, likavettä tai muuta saastaa ei voi niistä sinne päästä.

7 §.

Leipomahuoneiston seinät ja katto pitää olla öljyväriellä siveltyjä taikka päällystettyjä muulla aineella, jota helposti käy peseminen. Tapetteja älköön sallittako leipomahuoneistossa.

Lattia tahi sen peite pitää olla tasainen ja vedenpitävä.

8 §.

Mitä suurin puhtaus tulee vallita leipomahuoneistossa, ja on se huoneisto ainakin kahdesti viikossa kunnollisesti puhdistettava sekä lattia joka päivä kostutettuna lakaistava. Kaikki leivottaessa käytetyt kalut ovat joka päivä puhdistettavat sen perästä kuin niiden käyttäminen on päättynyt.

9 §.

Työhuoneistoa tai varastohuonetta ei saa käyttää vaatteiden säilytyshuoneina, ei myöskään riipusta sinne vaatteita kuivamaan.

10 §.

Höyrykeitäntää leivän nousemaan saamiseksi älköön toimitettako avoimessa työhuoneistossa.

11 §.

Jokaisessa työhuoneessa tulee olla sylkykuppeja, jotka ovat joka päivä puhdistettavat. Lattialle sylkeminen olkoon kielletty.

12 §.

Kaikki tupakan käyttäminen työ- ja varastohuoneissa olkoon jokaiselta kielletty.

13 §.

Leipurintyöntekijäin pitää, ennenkuin tulevat työhönsä, perinpohjin peseytyä sitä varten olevassa huoneessa sekä pukeutua puhtaaseen, valkeaan, pesunkestävään työpukuun, jota on pidettävä yksinomaan työssä ja vaihdettava ainakin kerran viikossa.

14 §.

Työntekijän, jossa on ihottuma tai ihotauti taikka venenäinen vamma, keuhkotuberkuloosi tai muu tarttuva tauti, älköön annettako työskennellä leipomossa tai konditoriassa, ellei hän pysty lääkärintodistuksella näyttämään, että siitä ei ole tarttumisen vaara eikä muuta haittaa.

15 §.

Jokaisessa työhuoneessa tulee, työnantajan toimesta, olla sopivaan paikkaan kiinnitettynä painettu kappale näitä järjestysohjeita.

16 §.

Näiden järjestysohjeiden rikkominen rangastaan enintään kahdensadan markan sakolla.

17 §.

Nämä järjestysohjeet astuvat voimaan 1 p:nä heinäkuuta 1909.

2. Rakennusjärjestys erinäisiä huvilatontteja varten Helsingin kaupungin kolmannessatoista, neljännessätoista ja viidennessätoista kaupunginosassa.

Keisarillisen Senaatin vahvistama 13 p:nä heinäkuuta 1909.

Huvilakorttelit n:ot 454—461, 472, 482, 483, 489, 490, 491, 496, 497, 502, 503, 504, 510, 511, 517 ja 518, Nordensköldinkadun huvilatontit n:ot 36, 38 ja 40 korttelissa n:o 467 sekä Eläintarhan alueeseen rajoittuvat korttelien n:ot 520—525 huvilatontit kolmannessatoista, neljännessätoista ja viidennessätoista kaupunginosassa rakennetaan sanottuja kaupunginosia varten vahvistetun asemakaavan ja puheena oleville kaupunginosille maaliskuun 9 päivänä 1908 annetun rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti alempana säädetyin poikkeuksin.

1 §.

Asuinrakennuksen saa sijoittaa ainoastaan siihen osaan tonttia, joka sitä tarkoitusta varten merkitään.

2 §.

Ulkohuonetta ei saa sijoittaa päin katua eikä yleistä paikkaa, ei myöskään rantatontille niin, että se välittömästi antaa päin merta.

3 §.

Tontin pinta-alasta saa korkeintaan kaksi viidesosaa rakentaa.

4 §.

Muita kuin siroja ja huvilakaupunkiin soveltuvia rakennuksia älköön puheena oleville tonteille rakennettako. Palomuuria varten, joka on näkyvissä kadulta taikka yleiseltä paikalta, on fasaadipiirustus tarpeellinen.

5 §.

Florantien tonteille kortteleihin n:ot 520—525 saa teettää rakennuksia ainoastaan tulenkestävästä aineesta.

6 §.

Tulenkestävästä aineesta teetettyä rakennusta ei saa rakentaa kolmikerroksista korkeammaksi. Kellarikerrokseen saa sitä paitsi laittaa pesu- ja leivintuvan. Kerrokseksi luetaan ullakko siinä tapauksessa, että sinne on laitettu lämmitettävä huone. Muusta kuin tulenkestävästä aineesta teetettyjen rakennusten korkeudesta ovat voimassa kaupungin yleisen rakennusjärjestykseä määräykset.

7 §.

Asuinrakennuksen saa teettää korkeintaan neljätoista (14 m) metriä korkean, luettuna kattolistasta; missä maa on tontin vie-
reistä katuä taikka paikkaa korkeampi, siellä ei kattolistaa kuitenkaan saa sijoittaa kahdeksatoista (18 m) metriä korkeammalle jalkakäytävästä lukien.

8 §.

Laillinen aitaus on metallilaitaus tai kivimuuri, jonka korkeus ei saa olla yhtä (1 m) metriä vähempi eikä kahta (2 m) metriä suurempi.

9 §.

Tontti on pidettävä varustettuna siroilla ja hyvinhoide-
tuilla istutuksilla. Nämä istutukset on, jos tontinhaltija niskoit-
telee eikä ota muistutuksesta eikä uhkasakosta ojentuakseen,
Maistraatin toimesta, mutta tontinhaltijan kustannuksella lai-
tettava ja kunnossapidettävä.

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjap. 1900.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, joka koskee muutosta kaupungin kansakouluopettajain ja opettajatarten palkankorotusten laskemistapaan.
 2. Kaupunginvaltuusmiesten päätös Marian sairaalan palvelijakunnan palkkaeduista virassa saamansa sairauden tapahtuessa sekä eräiden sairaanhoitajatarten palkankorotuksesta.
 3. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset a) väkijuomain vähittäismyynnistä ja anniskelusta; b) mallasjuomain anniskelusta; ja c) viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskaupasta; sekä Valtuusmiesten päätös, jonka kautta yksinoikeus väkijuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun Helsingissä on myönnetty Helsingin anniskeluosakeyhtiölle, myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1910 1 p:ään kesäkuuta 1912.
 4. Järjestyssäännöt kyytilaitoksille Uudenmaan läänissä.
 5. Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkötehtaan hallituksen ohjesääntö.
 6. Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkölaitosten hallituksen ja sanottujen laitosten toimenpanevain johtajain palkkasääntö.
 7. Muutos puutarhalautakunnan ohjesäännön 1 §:ään.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, joka koskee muutosta kaupungin kansakouluopettajain ja opettajatarten palkankorotusten laskemistapaan, 21 p:ltä syyskuuta 1909.

Suostuen kaupungin kansakoulujen johtokunnan siitä tekemään esitykseen, ovat Kaupunginvaltuusmiehet edellämainittuna päivänä päättäneet tehdä sellaisen muutoksen kaupungin 4 p:nä lokakuuta 1909 vahvistetun kansakouluohjesäännön 40 §:n viimeisessä mom:issa säädettyyn kansakoulujen opet-

tajakunnan palkankorotusten laskemistapaan, että 1 päivästä elokuuta 1909 alkaen ne opettajat ja opettajattaret, jotka ovat astuneet tai astuvat virkoihinsa 1 päivänä elokuuta, saavat palkankorotuksiin nähden laskea palvelusaikansa viimeainitusta päivästä.

2. Kaupunginvaltuusmiesten päätös Marian sairaalan palvelijakunnan palkkaeduista virassa saamansa sairauden tapahtuessa sekä eräiden sairaanhoitajarten palkankorotuksesta, 3 p:ltä marraskuuta 1909.

Suostuen terveydenhoitolautakunnan siitä tekemään esitykseen on Kaupunginvaltuusto edellämainittuna päivänä päättänyt:

että Marian sairaalan hallitus oikeutetaan myöntämään sanotun sairaalan kaikkien osastojen hoitajattarille, alihoitajattarille, yöhoitajattarille ja siivojattarille virassa saamansa sairauden johdosta täyden palkan kahtena ensimmäisenä kuukautena siitä ajasta sairastumisen jälkeen, kuin he ovat työhön kykenemättömät, minkä jälkeen ja jos avustusta pitemmäksi kuin viimeainituksi ajaksi katsottaisiin tarvittavan, sen antamisen pitäisi riippua erityisestä esityksestä; sekä

että Marian sairaalan kulkutautiosastolla palvelevain sairaanhoitajarten kuukausipalkkana on 1910 vuoden alusta suoritettava 75 markkaa, alihoitajarten ja yöhoitajarten kuukausipalkkana 50 markkaa ja siivoajatarten samanlaisena palkkana 25 markkaa.

3. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset:

- a) väkijuomain vähittäismyyntistä ja anniskelusta;
- b) mallasjuomain anniskelusta; ja
- c) viinien ynnä muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskaupasta; sekä

Valtuusmiesten päätös, jonka kautta yksinoikeus väkijuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun Helsingissä on myönnetty Helsingin anniskeluosakeyhtiölle; myyntikautena 1 p:stä kesäkuuta 1910—1 p:ään kesäkuuta 1912.

Marraskuun 9 p:nä 1909 ovat Kaupunginvaltuusmiehet edellämaituista asioista puolestaan päättäneet:

A. Väkijuomain vähittäiskaupaan ja anniskeluun nähden:

että vähittäismyyntioikeuksien luku määrätään enintään yhdeksäksi kolmatta, joista enintään neljäkolmatta oikeutta yksinomaan ulkomaisten väkijuomain vähittäismyyntiin; sekä että anniskeluoikeuksien luku määrätään enintään kolmekseitsemättä, josta määrästä kuitenkin enintään viisiviidettä saadaan luovuttaa käytettäväksi ravintolaliikkeen yhteydessä.

B. Mallasjuomain anniskeluun nähden:

että sellaisen anniskelun oikeuksien luku on itse kaupungissa oleva enintään kolmekymmentäviisi, jotka oikeudet saa antaa ainoastaan suurenlaisten ruokailupaikkain pitäjille, sekä 11:nnessä kaupunginosassa korkeintaan kaksi, jotka luovutetaan ainoastaan Helsingin anniskeluosakeyhtiölle.

C. Viinien ynnä muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskaupaan nähden:

että paitsi sitä sellaisen kaupan oikeutta, joka lain mukaan kuuluu paloviinan ja muiden väkevämpien väkiviinajuomien vähittäismyyntioikeuden omistajalle, tällaisen vähittäismyyntioikeuksien lukumäärä on oleva korkeintaan kuusikymmentä.

D. Kaikkien yllämainittujen kauppain alueesen nähden:

että vähittäismyynti- ja anniskelupaikkoja ei saa olla:

a) kuudennessa, seitsemännessä, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessätoista ja viidennessätoista kaupunginosassa eikä kaupunkiin kuuluvalla, sen asemakaavaan merkitsemättömällä alueella;

b) ensimmäisessä kaupunginosassa Rauhankadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

c) toisessa kaupunginosassa Vilhelminkadun pohjoispuolella ja sanotun kadun varrella;

d) kolmannessa kaupunginosassa Unioninkadun varrella Kauppatorin eteläpuolella sekä Unioninkadun ja Läntisen Rantakadun välisissä kortteleissa;

e) neljännessä kaupunginosassa Kansakoulu- ja Simonkadun pohjoispuolella ja sanottujen katujen varsilla; sekä

f) Fredrikinkadun länsipuolella olevassa osassa neljättä ja viidettä kaupunginosaa, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

ettei kaupungin muissakaan osissa väkijuomain vähittäismyyntiä ja anniskelua, mallasjuomain anniskelua eikä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppaa saa harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan eikä semmoisen paikan välittömässä läheisyydessä, missä väkeä lukuisammin liikkuu, eikä myöskään Kauppa- ja Rautatientorien varsilla eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä- ja Länsi-Henrikinkadun varsilla; sekä

että poikkeuksen näistä kielloista saa väkijuomien vähittäiskauppaan ja anniskeluun sekä mallasjuomain anniskeluun nähden tehdä Kauppa- ja Rautatientorien varsilla oleviin hotelleihin, Alppilaan, Kaisaniemeen, Blekholman saariin, Korkeasaareen, Liuskasaareen ja Kaivohuoneeseen sekä teattereihin ja klubeihin nähden, sekä mitä viimeainittuun käyttelyyn tulee, korkeintaan kahteen Helsingin anniskeluosakeyhtiölle luovutettuun oikeuteen nähden 11:nnessä kaupunginosassa.

Väkijuomain vähittäiskaupan ja anniskelun yksinoikeuden myöntämiseen nähden on Kaupunginvaltuusto päättänyt:

että Helsingin anniskeluosakeyhtiölle myönnetään yksinoikeus kaikkien sekä koti- että ulkomaisten väkijuomain vähit-

täismyyntiin ja anniskeluun edelleen 1 päivästä kesäkuuta 1910 samaan päivään 1912, ollen osakeyhtiö oikeutettu määrättyä, osakeyhtiölle suoritettavaa maksua vastaan hotellin, ravintolan tai kahvilan omistajalle luovuttamaan osan saamistaan anniskeluoikeuksista sekä samoin yksityisille kauppiaille tai yhtiölle luovuttamaan oikeuksia ulkomaisten väkijuomien vähittäismyyntiin; ja on Kaupunginvaltuusto myöntäessään sanotun oikeuden määrännyt seuraavat ehdot:

että osakeyhtiön hallituksessa annetaan sijaa vähintään kahdelle Kaupunginvaltuusmiesten valitsemalle jäsenelle, mikä vastaa kolmatta osaa jäsenten luvusta;

että Kaupunginvaltuusmiehet vahvistavat niiden sopimusten kaavat, joilla vähittäismyynti- tai anniskeluoikeuksia luovutetaan;

että luokan, mihin kukin anniskelupaikka on luettava, edelleen määrää Maistraatti;

että osakeyhtiö saa omista myymälöistään myydä väkijuomia ainoastaan noudettavaksi, vaan ei lähettää tavaroita tilaajain kotiin tai ulkopuolella kaupunkia olevaan paikkaan;

että osakeyhtiö viimeistään helmikuun kuluessa päättää, uudistaako se vuokraajiansa kanssa aikaisemmin tekemiensä sopimuksia seuraavaa myyntikautta varten vai ei;

että anniskeluoikeuden omistajalla on oikeus tilata tarvitsemansa tavarat miltä kaupungin väkijuomakauppiaalta tahansa;

että kaupunginvaltuusmiesten valitseman pysyvän sovintolautakunnan, johon kuuluu viisi henkilöä ja tarpeellinen määrä varajäseniä, ratkaistavaksi jätetään: a) kysymys siitä, onko vuokraaja osakeyhtiön vaatimuksesta selitettävä saamansa oikeuden menettäneeksi; b) muut riidat, jotka voivat syntyä osakeyhtiön ja sen vuokraajain välillä vuokrasopimuksen sisällyksestä; sekä c) kysymys tavaravaraston lunastamisesta, kun sitä vaatii vuokraaja, jonka vuokraoikeutta ei ole uudistettu tai joka on oikeutensa menettänyt; sekä

että osakeyhtiö itse ottaa haltuunsa ravintolaliikkeen kolmannen luokan ravintoloissa.

Vihdoin on Kaupunginvaltuusto tahtonut osakeyhtiön huomioon otettavaksi sanottua yksinoikeutta käyttäessään lausua seuraavat toivomukset:

ettei osakeyhtiö käytä hyväkseen yksinoikeutta saadakseen liikkeestä niin suurta voittoa kuin mahdollista, vaan etupäässä vastustaakseen väkijuomien väärinkäyttöä;

että osakeyhtiö mikäli mahdollista pitää kaupaksi tarjoamiensa juomien alkoholipitoisuuden alhaisimmassa luvallisessa määrässä;

että toisen luokan ravintolaoikeuksien luovuttamista toiselle henkilölle ei vastedes enää sallittaisi, vaan että osakeyhtiö itse vähitellen ottaisi haltuunsa liikkeen mainittuun luokkaan kuuluvissa ravintoloissa;

että siisteydestä ja järjestyksestä pidettäisiin huolta ja sitä varten otettaisiin tarpeellinen määrä tarkastajia toisen ja kolmannen luokan ravintoloihin; sekä

että myyntimaksut luovutetuista anniskelu- tai vähittäinmyyntioikeuksista oikeuden mukaan määrätään.

Maistraatti on 24 p:nä marraskuuta 1909 käsitellyt puheena-olevat asiat; ja samalla kuin Maistraatti puolestaan ei ole kannattanut Valtuuston lausumaa toivomusta siitä, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö vähitellen ottaisi haltuunsa toisen luokan ravintolaoikeudet, oikeastaan väkijuomain anniskeluoikeudet, koska pätevää syytä sellaiseen menettelyyn Maistraatin mielestä ei ole, on Maistraatti yhtynyt Valtuuston päätöksiin, mikäli toimenpide asiassa Maistraatin puolesta on tarpeellinen; mihin nähden mainittuja päätöksiä, 9 p:nä kesäkuuta 1892 annetun, muun muassa väkijuomain myyntiä koskevan asetuksen 6 §:n, 2 p:nä huhtikuuta 1883 annetun, mallasjuomain myyntiä ja anniskelua koskevan asetuksen 10 §:n ja 2 p:nä toukokuuta 1895 annetun, viinien ja muiden miedompain väkijuomain kaupan rajoituksia koskevan asetuksen 2 §:n nojalla, on noudatettava.

4. Järjestyssäännöt kyytilaitoksille Uudenmaan läänissä.

Läänin Kuvernöörin 11 päivänä marraskuuta 1909 vahvistamat noudatettaviksi 1 päivästä tammikuuta 1911.

§ 1.

Matkustavan yleisön käytettäväksi ajottujen huoneiden, joita ei saa käyttää tansseihin ja huveihin taikka muihin yksityisiin tarkoituksiin, pitää olla siististi sisustetut, tapeteilla varustetut ja vedosta vapaat, ja ovat huoneet joka päivä huolellisesti puhdistettavat ja tuuletettavat. Sen ohessa ovat huoneet

varustettavat sopivalla ilmanvaihtolaitoksella huoneiden tuuletamista varten.

Jokaisessa matkustajahuoneessa pitää olla kynttilä sekä tulitikkuja, ja tulee huoneitten sekä ulko- että väliovissa olla sellaiset lukot, että ne voi kummaltakin puolen lukita.

Huoneiden lämpö määrä ei saa olla alle $+16$ asteen Celsius. Lämpömittari ja seinäpeili täytyy olla jokaisessa matkustajahuoneessa.

Talveksi ovat sisääkkunat vedon välttämiseksi huolellisesti tilkittävät.

Ulko-oven tulee olla varustettu soittokellolla.

§ 2.

Jokaisessa matkustajahuoneessa pitää olla siisti pesuteline, varustettuna pesuvadilla, vesikannulla ja yöastialla, jotka ovat jokaisen käyttämisen jälkeen huolellisesti puhdistettavat. Raittiilla vedellä täytetty sylkiastia pitää myöskin olla jokaisessa matkustajahuoneessa.

Seinille on kiinnitettävä tarpeelliset vaatenaulakot ja joka akkuna varustettava sekä pitkillä uutimilla että käärekaihtimilla, viime mainitut mieluummin tummanvärisiä.

§ 3.

Paitsi muita tarpeellisia huonekaluja pitää kussakin matkustajahuoneessa olla yksi tai useampia syöpäläisistä vapaita, tilavia ja kylliksi pitkiä sänkyjä (mieluummin rautasia) siisteillä ja puhtailla makuuvaatteilla, jotka ainakin joka toinen viikko ovat tuuletettavat. Vuodeliinaset ja makuuvaatteet eivät saa olla kylmiä eikä kosteita, ja ovat sekä lakanat että tyynynpäälliset ja pyyheliinat jokaisen käyttämisen jälkeen vaihdettavat ja pestävät.

Lakanoiden tulee olla siksi pitkät, että ne ulottuvat nukkuvan jalkaterien ylitse.

§ 4.

Ajokalujuen tulee olla sekä siistit että mukavat ja ovat ne pidettävät hyvässä kunnossa. Siten ovat reet varustettavat kylliksi korkealla selustimella, kapsäkkilaudalla ja ajajanpenkillä sekä rattaat linjaaleilla ja nahkaisella jalkapeitteellä.

Kyytilaitoksessa tulee olla tarpeellinen määrä nahkaisia eli rekivällyjä matkustavan yleisön maksuttomasti käytettäväksi.

§ 5.

Matkustavaa yleisöä varten täytyy olla erityinen lukittava makki- eli tarvehuone, joka on aina pidettävä kaikin puolin siistinä. Makkihuoneen avain on säilytettävä matkustajahuoneiden etehisessä.

§ 6.

Näiden järjestyssääntöjen noudattamisen laiminlyömisestä rangaistaan syyllistä, jollei yleisessä laissa tai voimassa olevissa asetuksissa ole erityistä rangaistusta määrätty, sakolla kymmenestä (10) viiteenkymmeneen (50) markkaan; ja tulee kruununpalvelijain valvoa, että näitä järjestyssääntöjä noudatetaan.

5. Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkötehtaan hallituksen ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 7 p:nä joulukuuta 1909.

1 §.

Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkötehtaan hallituksen toimena on näiden kaupungin tehdasten ja niihin kuuluvien laitosten hallinto.

Edelleen on hallituksen tehtävänä kaupungin katujen, yleisten paikkain ja rantasiltain valaistuksen silmälläpito.

Hallituksen asiana on niinkään valvoa muita kaupungin alueelle asetettuja valaistus- ja voimajohtoja sekä katsoa, että niihin nähden annettuja määräyksiä tarkoin noudatetaan.

Vihdoin pitää hallituksen, pyydettyessä, antaa kaupungin viranomaiselle tietoja hallituksen toiminnan yhteydessä olevista asioista.

2 §.

Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja neljä jäsentä ja on se jaettuna kahteen osastoon, joista kumpainenkin käsittää puheenjohtajan ja kaksi jäsentä. Näistä osastoista toimittaa toinen likinnä kaasutehtaan ja toinen sähkötehtaan hallintoa.

Hallituksen sekä puheenjohtajan että jäsenet valitsee Kaupunginvaltuusto vuodeksi kerrallaan.

Kaksi varajäsentä valitaan vuosittain kumpaankin osastoon.

3 §.

Seuraavat asiat on hallituksen kokonaisuudessaan käsiteltävä nimittäin:

kaikki Kaupunginvaltuuston tutkintoon alistettavat asiat; julkista ulkovalaistusta ja kaupungin rakennusten ja virka-
huoneistojen valaistusta koskevat asiat;

tehtaiden virkamiesten ottaminen ja erottaminen;

tehtaiden tarpeiksi toimitettavat tärkeämmät ostot; sekä

kaikki asiat, jotka ovat yhteisiä molemmille tehtaille taikka jotka jompikumpi osasto katsoo koko hallituksen pitävän käsitellä.

Muutoin jakaa hallitus tehtävät molempien osastojen kesken niinkuin soveliammaksi näkee.

4 §.

Hallitus ja sen molemmat osastot kokoontuvat puheenjohtajan kutsumuksesta sekä ovat päätäntövaltaiset, hallitus kun puheenjohtaja ja kaikki jäsenet, sekä osastot kun puheenjohtaja ja molemmat jäsenet ovat saapuvilla. Puheenjohtajan tai jäsenen ollessa estettynä kutsutaan sijaan varajäsen ja keskusteluja johtaa puheenjohtajan poissa ollessa se jäsen, jonka hallitus tai osasto siihen kerrakseen valitsee.

5 §.

Hallituksen ja osastojen kokouksissa on pidettävä pöytäkirjaa, johon merkitään päätökset ja tapahtuneet äänestykset.

6 §.

Kaupungin valtuustolle menevät kirjelmät allekirjoittavat kaikki ne, jotka ovat ottaneet osaa asian käsittelyyn. Muut lähettävät toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ynnä sen laitoksen toimitusjohtaja, jota asia likinnä koskee.

7 §.

Kumpaisenkin laitoksen toimitus johtajan valitsee Kaupunginvaltuusto valaistushallituksen esityksestä, ja otetaan heidät kuuden kuukauden molemmin puolisella irtisanomisoikeudella. Muut virkamiehet ottaa ja erotta hallitus, joka myös antaa tarpeelliset ohjeet.

8 §.

Syyskuun kuluessa jokaisena vuonna pitää hallituksen rahatoimikamarille antaa ehdotus ensintulevan vuoden meno- ja tulosäännöksi.

9 §.

Hallituksen päätökset, jotka koskevat:
kaasun valovoimaa;
kaasun ja sähkövirran kulutuksen tariffeja; sekä
johtojen yhdistämistä ja käyttämistä koskevia sääntöjä,
on alistettava Kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

10 §.

Kertyvät varat, joita ei tarvita päivittäiseen kulutukseen, toimitetaan rahatoimikonttoriin.

Menojen suoritukseen tarvittavat varat nostetaan rahatoimikonttorista sillä tavoin kuin rahatoimikamari määrää.

11 §.

Ennenkuin katuja johdon uudistamista tai uuden johdon laskemista varten revitään, on siitä mikäli mahdollista niin aikaisin ilmoitettava rahatoimikamarille, että työ voidaan suorittaa muiden sillä kadulla mahdollisesti tarpeellisten töiden yhteydessä.

12 §.

Kaasu- ja sähkötehtaiden hallinnosta ja liikkeestä on erikseen kumpaiseenkin laitokseen nähden pidettävä täydelliset tilit, jotka, päätettyinä kalenterivuositain, on ennen seuraavan vuoden maaliskuun 1 päivää annettava rahatoimikamarille toimitettavaksi kaupungin tilintarkastajille; ollen kuitenkin hallitus velvollinen jo aikaisemmin ennen helmikuun 1 päivää rahatoimikamarille antamaan kaikki kaupungin tilinpäätöstä varten tarpeelliset tiedot.

Hallituksen tulee sen lisäksi ennen kesäkuun 1 päivää kunakin vuonna Kaupunginvaltuustolle antaa kertomus hallituksen ja sen alaisten laitosten toiminnasta edellisenä vuonna.

13 §.

Hallitukselle annetun tehtävän täyttämisestä ja tilinteosta vastaavat hallituksen jäsenet yhteisesti, kuitenkin sillä rajoituk-

sella, että päätöksestä tai toimenpiteistä, joihin osasto on ryhtynyt, ovat ainoastaan sen jäsenet vastuunalaiset.

6. Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkölaitosten hallituksen ja sanotun laitosten toimenpaneivin johtajain palkkasääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 7 p:nä joulukuuta 1909.

Yllämainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkölaitosten hallituksen palkkaamiseksi määrännyt 12,000 markkaa vuodessa sekä sen ohessa vahvistanut sanottujen laitosten toimeenpaneivin johtajain palkkaedut 10,000 markaksi vuodessa kummallekin, 10 % korotuksella 5 ja 10 vuoden palveluksesta, sekä 500 markkaa matkarahoja ja 2,000 markkaa vuokrarahoja vuodessa.

7. Muutos puutarhalautakunnan 6 p:nä joulukuuta 1898 vahvistetun ohjesäännön 1 §:ään.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 14 p:nä joulukuuta 1909.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto puutarhalautakunnan ohjesäännön 1 §:ää varten vahvistanut seuraavan muutetun sanamuodon.

„Kaupungin istutusten ja puistojen valvomista hoitaa puutarhalautakunta, jonka muodostaa kaupungininsinööri tai hänen sijaisensa, itse oikeutettuina ja vakinaisina jäseninä, sekä kolme Kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä, joista vuosittain yksi eroaa, kahtena ensi vuotena arpomalla, sekä yksi valitaan. Kaupunginvaltuusto valitsee myöskin neljä varajäsentä, joka kerta yhdeksi vuodeksi.“

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1910.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Uudenmaanläänin Kuvernörin kuulutus, joka koskee valtiorautateiden alueelle luvatonta menemistä y. m.
 2. Toisen kaupunginlääkäarin johtosääntö.
 3. Helsingin kaupungin jako äänestysalueisiin valtiopäivävaaleja varten.
 4. Taksa kaupungin sähkölaitoksen sähkövoimaa varten.
 5. Rakennustarkastajan apulaisen ohjesääntö.
-
-

1. Uudenmaanläänin Kuvernörin kuulutus, joka koskee valtiorautateiden alueelle luvatonta menemistä y. m., 8 p:ltä elokuuta 1909.

Rautatiehallituksen tekemän anomuksen johdosta ja kuomoamalla aikaisemmin julkaistuissa kuulutuksissa olevat uhkiellot valtionrautateiden alueelle tässä läänissä menemisestä, kielletään täten jokaista, muun laillisen seuraamuksen ohella, sakon uhalla kahdestakymmenestä markasta sataan markkaan asti luvattomasti menemästä valtionrautateiden alueelle tässä läänissä, sinne päästämästä elukoita, jättämästä sinne johtavia portteja ja veräjiä auki sekä asianmukaisesti luvatta liikuttamasta taikka paikaltaan siirtämästä rautatievaunuja.

2. Toisen kaupunginlääkäarin johtosääntö.

Uudenmaanläänin Kuvernöörin vahmistama 14 p:nä elokuuta 1909.

1 §.

Toisen kaupunginlääkäarin tehtävänä on asianomaisen määräyksen nojalla suorittaa sellaiset elävien henkilöiden tarkastukset ja muut oikeuslääketieteelliset toimitukset, jotka voimassa olevien yleisten asetusten mukaisesti kuuluvat kaupunginlääkäarille.

2 §.

Toisen kaupunginlääkäarin tehtävänä on tarvittaessa antaa kaupungin viranomaisten ja tuomioistuinten vaatimat todistukset yksityisten henkilöiden terveydentilasta sekä poliisilaitokselle niinhyvin tietoja vastamainitussa suhteessa kuin myös tilapäistä lääkäarinapua, kun sitä voi olla tarpeen.

3 §.

Toisen kaupunginlääkäarin tulee yksityisen henkilön pyynnöstä antaa lausunto ja todistus ruumiinvammasta ja taudista, ja on hän oikeutettu siitä saamaan korvauksen vahvistetun taksan mukaan.

4 §.

Toisen kaupunginlääkäarin pitää kaksi tuntia joka arkipäivä olla tavattavana terveydenhoitolautakunnan toimistossa.

5 §.

Toisen kaupunginlääkäarin tulee helmikuun kuluessa terveydenhoitolautakunnalle antaa kertomus toiminnastaan edellisenä vuonna.

6 §.

Ensimmäisen kaupunginlääkäarin nauttiessa virkalomaa taikka virkavapautta tulee toisen kaupunginlääkäarin hoitaa hänen virkaansa. Sen oheella pitää toisen kaupunginlääkäarin äkillisen esteen tullessa ensimmäiselle kaupunginlääkäarille hoitaa hänen tointaan.

7 §.

Toisen kaupunginlääkäriin tulee terveydenhoitolautakunnan tarkemman määräyksen mukaan olla ensimmäisen kaupunginlääkäriin apuna keräämässä ja järjestämässä tietoja taudin- ja kuolemantapauksista sekä muutoinkin noudattaa niitä eri määräyksiä, joita terveydenhoitolautakunta mahdollisesti hänelle antaa hänen virkatoimintaansa nähden.

§ 8.

Toinen kaupunginlääkäri on oikeutettu vuosittain saamaan neljän viikon virkaloman terveydenhoitolautakunnan hyväksyttävänä aikana velvollisuudella siksi ajaksi panna lautakunnan hyväksymä sijainen puolestaan.

3. Helsingin kaupungin jako äänestysalueisiin valtiopäivävaaleja varten.

Maistraatin vahvistama 7 p:nä helmikuuta 1910.

Edellä mainittuna päivänä on Maistraatti määrännyt seuraavan jaon Helsingin kaupungin äänestysalueissa valtiopäivämiesvaaleja varten valtiopäiväjärjestyksen ja vaalilain mukaan 20 p:ltä heinäkuuta 1906, nimittäin:

ensimmäinen äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 1, 4, 5, 30, 31 ja 193 ensimmäisestä kaupunginosasta sekä n:rot 27 ja 32—38 toisesta kaupunginosasta;

toinen äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 18—26, 45, 131, 132 a, 132 b ja 140 ensimmäisestä kaupunginosasta;

kolmas äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 2, 3, 7—17, 29, 43 ja 44 ensimmäisestä kaupunginosasta sekä n:o 28 toisesta kaupunginosasta;

neljäs äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 39 a, 39 b, 40, 41, 95—97, 99 ja 103 kuin myöskin alueet Rautatienala, Kaisaniemi ja Kasvitieteellinen puutarha toisesta kaupunginosasta, Hakasalmi kolmannestatoista kaupunginosasta, korttelit n:rot 522—525 kuin myöskin alueet Hesperia, Töölöön sokeritehdas, Toivo, Salli, Kaavi, Savila ja Eläintarha neljännestätoista kaupunginosasta, korttelit n:rot 520 ja 521 viidennestätoista kaupunginosasta sekä alue Laaksola;

viides äänestysalue, johon kuuluu kaikki kolmannen kaupunginosan korttelit;

kuudes äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 62, 63, 65, 66, 70—73, 76 ja 77 neljännessä kaupunginosasta;

seitsemäs äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 64, 67—69, 69 a, 74 ja 75 neljännessä kaupunginosasta;

kahdeksas äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 153—155 ja 162, paloasema, korttelit n:rot 179, 192, 198, 215—217 neljännessä kaupunginosasta sekä kaikki korttelit ja alueet länteen kolmannentoista kaupunginosan viertotiestä;

yhdeksäs äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 156, 157 ja 166—172 neljännessä kaupunginosasta;

kymmenes äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 78—82, 158, 173—175 neljännessä kaupunginosasta sekä n:rot 83—85, 91 ja 113 viidennestä kaupunginosasta;

yhdestoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 61, 86—90 ja 94 viidennestä kaupunginosasta;

kahdestoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 92 ja 93 viidennestä kaupunginosasta, n:rot 111, 112 ja 125 kuudennesta kaupunginosasta sekä n:rot 60, 106, 107, 107 a ja 110 seitsemännestä kaupunginosasta;

kolmastoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 129, 180, 182, 183 ja 185 seitsemännestä kaupunginosasta;

neljästoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 126—128 seitsemännestä kaupunginosasta;

viidestoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 100 a, 100 b, 104, 105, 108, 109 ja 197 seitsemännestä kaupunginosasta sekä tähtitieteellinen observatoriumi;

kuudestoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 101, 102, 130, 133—136 seitsemännestä kaupunginosasta sekä itäinen ja läntinen Kaivopuisto yhdeksännessä kaupunginosasta;

seitsemästoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 114—120 ja 176 kuudennesta kaupunginosasta;

kahdeksastoista äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 121—124, 177—179 (vanha kaupunginalue) sekä 218—232 kuudennesta kaupunginosasta;

yhdeksästoista äänestysalue, johon kuuluu kaikki kahdeksannen kaupunginosan korttelit ja kaikki saaret;

kahdeskymmenes äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 288—292, 294—300 sekä Pieni Siltasaari kymmenennestä kaupunginosasta;

kahdeskymmenesensimmäinen äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 252, 253, Söörnäsi, Bärgudd, Södervik, Pieni Verkkosaari, korttelit n:rot 271 (Suuri Verkkosaari), 272—286, 250, 251 ja 293 kymmenenestä kaupunginosasta, n:rot 343—346 yhdenneistöista kaupunginosasta sekä n:rot 347, 358—360 ja 366 kahdenneistöista kaupunginosasta;

kahdeskymmenestoinen äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 301 a, 301 b, 301, 305, 312, 318, 328—330 sekä Eläintarhan huvilat yhdennestöista kaupunginosasta;

kahdeskymmeneskolmas äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 306, 307, 313, 314, 319, 326, 327, 331—342 yhdeksänneistöista kaupunginosasta sekä alue Kaiku n:o 9 (vanha kaupunginal.);

kahdeskymmenesneljäs äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 302—304, 308—311, 316 ja 317 yhdennestöista kaupunginosasta;

kahdeskymmenesviides äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 315, 320—325 yhdennestöista kaupunginosasta sekä samassa kaupunginosassa sijaitseva paloasema;

kahdeskymmeneskuudes äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 348—357, 361—365, 367—393 sekä Vesisäiliö ja Alppila kahdennestöista kaupunginosasta;

kahdeskymmenesseitsemäs äänestysalue, johon kuuluu korttelit n:rot 1—9 ja 11 Hermannikaupungin I:stä;

kahdeskymmeneskahdeksas äänestysalue, johon kuuluu Söörnäisten osakepanimo, hiilihappotehtaan, Söörnäisten kuritusvankilan ja Vallilan alueet sekä korttelit n:rot 15—17, 19 ja 22 Hermannikaupungin II:sta, korttelit n:rot 1—5, 9, 12—14 Toukolasta sekä rantakorttelien, Bakkasin, huvila Gumtähden, Sofianlehdon, Gumtähden säterin, Arabian, Anneperin, Forsbyn (Vanha kaupunki), Kottbyn, Malmin, Fredrikserin ja Träskin alueet; sekä

kahdeskymmenesyhdeksäs äänestysalue, johon kuuluu kaikki korttelit ja alueet länteen neljännenneistöista kaupunginosan viertotiestä ja kaikki korttelit ja alueet länteen viidennenneistöista kaupunginosan viertotiestä sekä Meilansin ja Greijuksen alueet.

4. Taksa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen sähkövoimaa varten.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 8 p:nä helmikuuta 1910.

1 §.

Sähkövoimasta, jota käytetään valaistustarkoitukseen, maksetaan:

a) käyttäessä kilowattituntimittaria 60 penniä kilowattitunnilta;

b) käyttäessä virranrajoittajaa korkeintaan 5 metallilankalampulle á noin 1 watti normaalik:ltä:

16	normaalikynttilän	lampusta	. .	S:mkaa	15: —
25	s:n	s:n	. .	„	24: —
50	s:n	s:n	. .	„	45: —

kaikki vuodelta ja hallituksen lähempään yksityiskohtaisten määräysten mukaan.

2 §.

Porras- ja pihavalaistukseen käytettävästä sähkövoimasta maksetaan 50 penniä kilowattitunnilta.

3 §.

Sähkövoimasta, jota tarvitaan mootorinkäyttöön tai muihin teollisuustarkoituksiin, niihin luettuina myöskin valokuvaukseen, kopioimiseen y. m. ajottujen lamppujen virta, sekä lämmitykseen- ja siirrettävään patterien lataukseen tarvittava virta maksetaan 25 penniä kilowattitunnilta.

4 §.

Hallitus saa harkintansa mukaan erityisissä tapauksissa myöntää hinnan alennusta varsinkin sellaisille suurenpuoleisille käyttäjille, joiden virran kulutus osoittaa erikoisen suotuisata suhdetta maksimalitehon ja kulutettujen kilowattituntien kokonaislukumäärän välillä.

Samain asianhaaran vallitessa on hallituksella oikeus laskea ja määrätä erityiset hinnat sellaisille suurenpuoleisille virrankäyttäjille, jotka saavat korkean jännityksen kiertovirtaa.

5 §.

Omain sähkölaitosten omistajille, jotka kaupunginlaitoksesta ottavat vain osan sähkövoimatarpeestaan, määrää hinnan harkintansa mukaan jokaisessa eri tapauksessa hallitus, joka myöskin lähemmin määrää tällaisten tilaajain liittymisen teknilliset ehdot.

6 §.

Kuluttaja saa saman kartanon alueella käyttämästään sähkövoimasta alennusta:

kulutettaessa vähintään 3,000: — Sm:kan edestä 1 vuodessa 3 %; sekä

kulutettaessa tämän yli jokaiselta kokonaiselta tuhannelta markalta lisäksi 1 % korkeintaan 20 %:iin saakka.

Vuosikulutuksen noustessa 20,000: — Sm:kaan annetaan alennusta erityisen sopimuksen mukaan.

7 §.

Jokaisella tilaajalla on oikeus saada ilmaiseksi virrankulutuksensa mittamista varten sähkömittari. Jokaisesta samaan asettamispiiriin tilaajan tarvitsemasta, asetetusta lisämittarista maksetaan vuokraa erityisen taksan mukaan.

Tämän yhteydessä on Kaupunginvaltuusto oikeuttanut kaasu- ja sähkölaitosten hallituksen laskemaan portaiden ja pihain valaistukseen käytettävästä kaasusta 25 penniä m³:ltä sekä myöntää kaasulaitokselle oikeuden 5: — Sm:kan lisämaksua vastaan vuodelta ja liekiltä yhdistämään lämpökaasumittariin asuntovalaistusta varten enintään kolme valokaasuliekkiä, joista kullakin on korkeintaan viidenkymmenen normaalikynttilän valonvoimakkuus.

5. Helsingin kaupungin rakennustarkastajan apulaisen ohjesääntö.

Maistraatin vahvistama 9 p:nä helmikuuta 1910.

Sittenkun Kaupunginvaltuusto, Maistraatin ehdotuksesta, 25 p:nä tammikuuta 1910 on päättänyt että rakennustarkoitusta

varten on otettava rakennustarkastajan apulainen 4,800 markan vuosipalkkiolla, on Maistraatti, kuulusteltuaan Valtuustoa, mainitulle virkamiehelle vahvistanut seuraavan ohjesäännön:

1 §.

Rakennustarkastajan apulainen on velvollinen rakennustarkastajan valvonnan alla ja hänen kanssaan valvomaan kaupungin rakennustoimintaa sekä sitä varten erittäin:

a) rakennusjärjestystä tai vahvistettuja piirrustuksia ja konstruksioneja rikottaessa viipymättä niistä rakennustarkastajalle ilmoittamaan;

b) ottamaan osaa ja toimittamaan ne katselmuksot, tarkastukset ja katsastukset, jotka rakennustarkastaja katsoo tarpeellisiksi; sekä

c) kaikista toimittamistaan tehtävistä pitämään päiväkirjaa, joka sisältää hänen esittämänsä muistutukset ja antamansa määräykset, ja on sanottu päiväkirja joka päivä näytettävä rakennustarkastajalle.

2 §.

Rakennustarkastajan virkavapauden aikana tai esteen sattuessa astuu rakennustarkastajan apulainen hänen sijaansa.

3 §.

Rakennustarkastajan apulaisen asettaa Kaupunginvaltuusto Maistraatin ehdotuksesta, pidätetyllä keskinäisellä kuuden kuukauden ylössanomisajalla. Hän ei ole oikeutettu laatimaan piirustuksia tai hoitamaan rakennusyritysten johtoa paikkakunnalla, mutta hän ei ole estetty hoitamasta toista tointa, joka ei ehkäise hänen toimintaansa kaupungin palveluksessa.

4 §.

Maistraatti voi myöntää rakennustarkastajan apulaiselle virkavapautta korkeintaan kuukaudeksi. Pitempää virkavapautta koskeva hakemus on Maistraatin kautta jätettävä Kaupunginvaltuustolle.

5 §.

Rakennustarkastajan apulaisen tulee joka päivä olla tavattavissa virkahuoneessaan aikana, jonka Maistraatti määrää.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuuston päätös taksoituksenvalmistelukunnan aikaansaamisesta.
 2. Maistraatin päätös toisen apulaisen kaupunginvoudin määräämisestä.
 3. Helsingin kaupungin kirjaston säännöt.
 4. Böhlen esikaupungin korttelien n:rot 560—575 rakennusjärjestys.
 5. Vuokravälikirja asuntotontelle Böhlen esikaupungissa.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös taksoituksenvalmistelukunnan aikaansaamisesta, 26 p:ltä huhtikuuta 1910.

Suostuen rahatoimikamarin siitä tekemään esitykseen on Kaupunginvaltuusto edellämainittuna päivänä päättänyt:

että taksoituksenvalmistelukunta, johon kuuluisi Maistraatin asettama puheenjohtaja sekä kaksi Valtuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä, kohta on täällä aikaansaatava;

että sanottua laitosta on kehoitettava valmistamaan ja Valtuustolle antamaan ehdotuksen johtosäännökseen;

taksoituksenvalmistelukuntaa varten hyväksyä seuraavan vuosirahasäännön, olemaan voimassa toistaiseksi ja kunnes siitä toisin päätetään, nimittäin:

Puheenjohtaja, palkkaa	9,000: —
2 jäsentä, arviolta, yhteensä	1,200: —
1 sihteeri, palkkaa	5,000: —
Tarverahat, apulaiset, siivoaminen, vahtimestari, arviolta	15,800: —
	<hr/>
Yhteensä	31,000: —

kiinnittää Maistraatin huomiota siihen, että taksoituslautakunnan jäsenten vaali vastedes olisi määrättävä toimitettavaksi joulukuun alkupäivinä, minkä jälkeen sanottu lautakunta kohta voisi perustautua sekä ryhtyä alustaviin töihin.

2. Maistraatin päätös toisen apulais-kaupunginvoudin määräämisestä, 11 p:ltä toukokuuta 1910.

Rahatoimikamarin siitä tekemästä esityksestä ovat Kaupunginvaltuusmiehet 25 p:nä huhtikuuta 1910 päättäneet Maistraatilta pyytää toisen apulais-kaupunginvoudin määräämistä rästillä olevain kunnallisverojen perimistä varten, jonka ohessa Valtuusto on määrännyt 2,400 markkaa vuodessa kolmen vuoden ajaksi mainitun virkailijan palkkaamiseksi, joka samalla saa kantaa 5 % palkkiona hänen tekemiensä ulosmittaustoi-
menpiteiden kautta kertyneistä eristä.

Istunnossaan 11 p:nä toukokuuta 1910 Maistraatti on hyväksynyt Kaupunginvaltuuston edellämainitun esityksen sekä sittemmin myös, toinen oltua haettavaksi julistetun, määrännyt toisen apulais-kaupunginvoudin yllämainittua tointa varten ja nauttien edelläkerrottuja palkkaetuja.

3. Helsingin kaupungin kirjaston säännöt.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamat 14 p:nä kesäkuuta 1910.

1 §.

Valmistaakseen kaupungin asukkaille tilaisuutta hyödylliseen ja sivistävään lukemiseen pitää Helsingin kaupunki voimassa yleistä kirjastoa (pääkirjastoa ynnä haarakirjastoja ja lukusaleja).

2 §.

Kirjastolle valitsee Kaupunginvaltuusto hallituksen, johon kuuluu kolme varsinaista ja kolme varajäsentä, valittuina kol-

meksi vuodeksi siten, että vuosittain yksi varsinainen ja yksi varajäsen vuoroonsa eroaa. Valitut ryhtyvät toimeensa seuraavan vuoden alusta. Hallituksen ensimmäisessä kokouksessa vuosittain valitsevat jäsenet keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kirjastonhoitajalla on hallituksen kokouksissa äänivalta kaikissa asioissa, jotka eivät koske häntä itseään. Puuhenjohtajalla on ratkaiseva ääni. Varajäsenet kutsutaan kokouksiin, joissa tärkeämpiä asioita käsitellään, ja ovat silloin oikeutetut ottamaan osaa keskusteluun, mutta äänioikeutettuja ainoastaan edustaessaan varsinaisia jäseniä, jossa tapauksessa heidät kutsutaan siinä järjestyksessä, missä he ovat hallitukseen tulleet. Hallituksen kokouksissa pidetään pöytäkirjaa.

3 §.

Kirjastonhoitajan asettaa Kaupunginvaltuusto. Viran avoimeksi tullessa pitää hallituksen julistaa kirjastonhoitajan virka avoimeksi kolmenkymmenen päivän kuluessa kirjallisesti haettavaksi hallituksen puheenjohtajan luona, minkä jälkeen hallituksen tulee oman lausuntonsa ohella lähettää asiakirjat Kaupunginvaltuustolle. Virkaan ottaessa pidetään molemmin puolin kuuden kuukauden irtisanomisaika. Jos kirjastonhoitaja äkkiarvaamatta eroaa, määrätköön hallitus viran hoitamisesta, kunnes se ehditään vakinaisesti täyttää.

4 §.

Hallituksen asiana on sitä paitsi:

a) pitää laitosta silmällä sekä siihen nähden antaa kirjastonhoitajalle tarkempia määräyksiä;

b) rahatoimikamarin annettavaa maksumääräystä varten hyväksyä kirjastolle asetetut laskut sekä vuosittain tammikuun kuluessa rahatoimikamarille lähettää tili laitokseen viimeksi kuluneena vuonna kertyneistä rahavaroista;

c) vuosittain ennen lokakuun 1 päivää rahatoimikamarille lähettää kirjaston tulo- ja menoarvion ehdotus seuraavaksi vuodeksi;

d) huhtikuun kuluessa Kaupunginvaltuustolle antaa tilastollisesti laadittu kertomus kirjaston tilasta ja käyttämisestä lähinnä edellisenä vuonna;

e) katsoa että kirjaston inventeeraus toimitetaan 9 §:ssä sanotulla tavalla;

f) ottaa ja erottaa haarakirjastojen hoitajat, tarpeelliset apulaiset ja laitoksen palvelijasto sekä määrätä näiden viran-toimitusajasta ja virkalomasta;

g) antaa laitoksessa noudatettavat määräykset ja järjes-tyssäännöt yleisölle sekä säännöt kirjain lainausta varten ynnä määrätä sakoista, hukkuneiden kirjain korvaamisesta, kirjaluetojen myynnistä ja muista kirjastoliikkeen yhteydessä olevista asioista; sekä

h) kuukauden kesäloman lisäksi myöntää kirjastonhoitajalle tarpeen tulleen virkkalomaa enintään neljäksitoista päi-väksi sekä, jos hän haluaa pitempää virkkalomaa, lähettää hänen sitä koskeva hakemuksensa ynnä oma ehdotuksensa kirjastonhoitajan viran hoitamiseksi puheena olevan virkaloman aikana Kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

5 §.

Kirjalainoista suoritettavista maksuista määrää Kaupun-ginvaltuusto hallituksen ehdotuksen nojalla.

6 §.

Kirjastonhoitajalla, joka vastaa kirjaston kirjavaraston ja muun omaisuuden hoidosta, on velvollisuutena:

a) hallituksen ohjeitten mukaan hoitaa laitoksen johtoa sekä valvoa työtä ja järjestystä siinä;

b) huolehtia kirjain asianmukaisesta sitomisesta;

c) laatia kirjavarastosta tarpeelliset luettelot, käyttämällä apunaan laitoksen vuosirahansääntöön otettuja apulaisia;

d) hallituksen valvonnan alaisena hoitaa kirjaston taloutta sekä pitää silmällä kirjaston rakennuksia;

e) hallituksen ylivalvonnan alaisena tilata kirjat, sanoma- ja aikakauslehdet;

f) toimia hallituksen sihteerinä;

g) antaa inventeraajille tarpeellisia tietoja; sekä

h) muutoin noudattaa hallituksen antamia määräyksiä.

7 §.

Pääkirjaston lainausosastot pidetään yleisön käytettävänä vähintään viisi, sen lukusalit vähintään neljä sekä haarakir-jastot ja niiden lukusalit vähintään kaksi tuntia kunakin päivänä.

Hallituksen harkinnan mukaan voidaan lainausta johonkin määrin rajoittaa sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä kesäkuun 1 päivästä syyskuun 1 päivään. Inventeerausajaksi lainaus keskeytetään.

8 §.

Sanoma- ja aikakauslehdet, jotka ovat tarpeellisen ajan olleet lukusaleissa käytettävänä, kootaan vähitellen, ja tulee hallituksen määrätä, mitkä niistä on sidottava ja liitettävä kirjastoon sekä mitkä myytävä makulatuurina.

9 §.

Joka viides vuosi kesäkuussa sekä kirjastonhoitajan vaihtuessa toimitetaan kirjaston kirjavaraston inventeeraus. Sitäpaitsi voidaan haaraosaston johtajan vaihtuessa toimittaa asianomaisen haarakirjaston inventeeraus, jos hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Inventeeraajain, jotka Kaupunginvaltuusto valitsee, tulee kirjaluetteloista poistaa hukkuneet kirjat sekä työnsä päätettyään Kaupunginvaltuustolle antaa kertomus inventeerauksesta ja tehdä ne kirjaston hoitoa ja toimintaa koskevat muistutukset ja ehdotukset, joita inventeeraus mahdollisesti on aiheuttanut.

4. Böhlen esikaupungin korttelien n:rot 560—575 rakennusjärjestys.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 14 p:nä kesäkuuta 1910.

Samalla kuin Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt ehdotuksen Böhlen tilan jakamiseksi edellämainittuihin kortteleihin, on Valtuusto ylläsanottuna päivänä näille kortteleille vahvistanut seuraavan rakennusjärjestyksen:

1 §.

Asuinrakennus pitää tontille sijoitettaman erilliseksi vähintään 4 metrin päähän viereisistä tontinrajoista sekä vähintään 8 metrin päähän toisesta samalla tontilla olevasta asuinrakennuksesta.

Pihamaan ja rakennusten keskinäisen välimatkan sekä naapuritontin välimatkan mittauksessa noudatettakoon, mitä toukuu-kuun 3 päivänä 1895 annetun yleisen rakennusjärjestyksen 47 §:ssä säädetään.

Kadunviereisellä tontinosalla olevat etupihat ovat tyydyttävällä tavalla hoidettavat ja kunnossa pidettävät.

2 §.

Tontin pinta-alasta saatakoon rakentaa enintään puolet. Rakennettavaksi luvallisesta pinta-alasta eivät ulkokuoneet saa täyttää neljättäosaa enempää.

3 §.

Rakentamatonta tonttialaa ei saa käyttää varastopaikaksi.

4 §.

Sola ei saa olla 4 metriä kapeampi eikä leveyttään syvempi.

5 §.

Tulenkestämättömästä aineesta saa tontille rakentaa asuinrakennuksen ainoastaan yhtä kerrosta korkean ja asuinrakennuksen, jonka alakerros on tulenkestävästä aineesta, korkeintaan kaksikerroksisen.

6 §.

Tulenkestämättömästä aineesta tehty asuinrakennus ei saa olla korkeampi kuin viisi metriä luettuna maasta katonrajaan ja yhdeksän metriä katonharjaan. Kaksikerroksinen asuinrakennus ei saa olla korkeampi kuin kahdeksan metriä ulkomuurin tai seinän ylärajaan ja kaksitoista metriä katonharjaan. Ulkokuonetta ei saa tontinrajalle tehdä neljää metriä korkeampaa eikä, jos se sijoitetaan vähintään 3 metrin päähän tontinrajalta, kuutta metriä korkeampaa, mitat katonharjaan lukien. Kaltevalla maalla on määräävänä rakennuksen pääfasadin keski-
korkeus.

7 §.

Kerrokseksi luetaan ullakkokin, jos siellä on tulisijalla varustettuja tai varustamattomia asuinhuoneita.

8 §.

Asuinhuoneen pitää olla vähintään 2,8 metriä korkea. Keittiö luetaan asuinhuoneeksi.

9 §.

Rakennuksen laitosten pitää olla kyllin luotettavia ja tukevia.

10 §.

Tulisijoihin ja savutorviin nähden olkoon noudatettavana mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä niistä säädetään. Puiseen ulkokuoneeseen ei saa laittaa tulisijaa.

11 §.

Kivijalan pitää olla vähintään 0,5 metriä maata korkeammalla.

12 §.

Katonkalteus naapuritonttia päin ei ole sallittu tontinrajalla olevassa rakennuksessa.

13 §.

Portaat saatokoon tehdä muusta kuin tulenkestävästä aineesta. Portaiden vähin luvallinen leveys on 1,1 metriä.

14 §.

Kellariin saa laittaa pesutuvan, jonka seinät ja katto ovat tulenkestävästä aineesta ja jonka korkeus on ainakin 2,4 metriä. Kuitenkaan ei se saa olla enempää kuin puolet korkeuttaan, syvimmästä kohdasta mitattuna, maanpintaa alempana ikkunaseinän puolelta. Pesutupaa ei saa käyttää asunnoksi.

15 §.

Tallia, navettaa ja lantatunkiota ei saa sijoittaa likemmäksi asuinrakennusta kuin kuuden metrin päähän; asuinrakennuksen ja muun ulkokuoneen vähin välimatka on oleva neljä metriä.

Ulkokuone on sijoitettava tontin sisäosaan.

16 §.

Kahden tai useamman tontin yhteenrakentaminen sekä tontin osittaminen on, rahatoimikamarilta siihen luvan saatua ja siinä kohden annettujen määräyksiä noudattamalla, sallittu.

17 §.

Makkiin nähden olkoon noudatettavana, mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä siitä säädetään.

18 §.

Utisirakennuksen sekä muutosrakennuksen piirustukset ovat laadittavat kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä säädetyllä tavalla, ja pitää piirustusten hyväksymistä haettaman rahatoimikamarilta ja Maistraatilta.

19 §.

Rakennus, minkälaatuinen tahansa, katettakoon ainoastaan kupari- tai rautalevyllä, liuskakivellä tai muulla tulenkestävällä aineella; eikä sinkkiä eikä lyijyä saa kattaukseen käyttää. Yksikerroksisen rakennuksen katon saa kuitenkin tehdä asfaltti-huovastakin, vaarinottaen mitä tammikuun 16 päivänä 1877 annetussa armollisessa julistuksessa sanotaan.

20 §.

Tämä rakennusjärjestys on voimassa uutisirakennuksille ja sellaisille muutosrakennuksille, jotka tehdään nykyään olevain rakennusten ulkopuolisten rajapintain ulkopuolella.

5. Vuokravälikirja asuntotonteille Böhlen esikaupungissa.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 17 p:nä kesäkuuta 1910.

Helsingin kaupunkiin kuuluva asuntotontti n:o — — — korttelissa n:o — — — kadun varrella Böhlen esikaupungissa, joka tontti asianomaisen kaupungingeodeetin vuonna — — — siitä tekemän kartan mukaan käsittää — — — neliömetrin

luovutus on tehty, velvollinen siitä kuukauden kuluessa kirjallisesti ilmoittamaan rahatoimikamarille luovutuskirjan näyttämällä.

9) Jos kaupunki vuokrakauden päättyessä ei tarvitse tonttia kaduntasoituksen taikka alueen uuden jaoituksen toimittamista varten, on vuokranottajalla oikeus saada vuokra samoilla ehdoilla pitennetyksi kymmeneksi vuodeksi.

Siinä tapauksessa että tontti ennen vuokrakauden päättymistä otetaan kaupunginasemakaavaan ja alueen tontteja luovutetaan myytäväksi, on vuokranottaja oikeutettu silloin toimitettavan arvion mukaan omakseen lunastamaan tontin, mutta velvollinen vuokraehtojen estämättä alistumaan tarpeelliseksi havaittuun tontinjärjestelyyn.

Vuokranottaja on kielletty toiselle henkilölle rahatoimikamarin luvatta luovuttamasta mitään osaa tontista rakennettavaksi taikka muulla tavoin käytettäväksi.

10) Jos tontti on vuokraa vastaanotettaessa rakentamatta, on voimassa mitä edellä on sanottu, kuitenkin sillä lisäyksellä, että vuokramaksu kohoaa 10 vuoden kuluttua 20 %:lla ja 20 vuoden kuluttua vieläkin 20 %:lla.

11) Jos vuokranottaja jossakin kohdin rikkoo vuokraehtoja, voi kaupunki velvoittaa hänet vuokrasta luopumisen uhalla määräjän kuluessa täyttämään velvollisuutensa ja korvaamaan vahingon.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta «Aktiebolaget Brändö Villastad» nimiselle osakeyhtiölle on myönnetty oikeus rakentaa sähköraitiotie Itä viertotiestä Sörnäisten niemelle y. m.
 2. Toisen kaupunginlääkäriin osallisuus siviiliviraston leski- ja orpokassaan.
 3. 7:n kaupunginosan kortteille n:rot 180, 182, 183 ja 185 annetun rakennusjärjestyksen 8 §:n muutos.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta „Aktiebolaget Brändö Villastad“ nimiselle osakeyhtiölle on myönnetty oikeus rakentaa sähköraitiotie Itä viertotieltä Sörnäisten niemelle y. m., 16 p:ltä maaliskuuta 1910.

Sittenkun „Aktiebolaget Brändö Villastad“ niminen osakeyhtiö Kaupunginvaltuustolta on anonut lupaa saada:

Sörnäisten niemen koilliselle rannalle rakentaa mairin-nousulaiturin ynnä vahtituvan;

käyttää anomusta myötäseuraavalla kartalla punaisella merkittyä aluetta ajotien rakentamista varten; sekä

tälle ajotulle tielle ja niinkään Hörneperin-, Sibyllan- ja Pääskylänkatuja pitkin rakentaa sähköraitiotien, joka yhdistäisi nykyisen raitiotien päättekohdan Itä viertotiellä ennen mainitun mairin-nousulaiturin kanssa;

ovat Kaupunginvaltuusmiehet hyväksyneet edellä mainitun hakemuksen sekä samalla näin myönnettyjen oikeuksien nauttimiseksi vahvistaneet seuraavat ehdot ja määräykset, nimittäin:

että mairin-nousulaituri yhtiön kustannuksella poistetaan kohta sen jälkeen, kun yhtiö on lakannut laituria tarvitsemasta;

että laituri poistetaan myöskin siinä tapauksessa, että kaupunki ryhtyisi siellä rakentamaan satamalaitureja;

että laiturin läheisyyteen rakennettavaksi ehdotettu vahtitupa rakennetaan vähintään 90 metrin päähän siitä alueesta, minkä toiminimi A. Parviainen & C:o on vuoteen 1917 saakka vuokrannut öljyvarastopaikaksi;

että yhtiö suorittaa kaikki ne kustannukset, jotka kysymyksenalaisen tien sekä sillä olevain raitiotiekiskojen mahdollisesta uudestaan suunnittelusta voisi aiheutua kaupungin vastaisuudessa järjestäessä katu-, tie- ja raitio- y. m. rakennuksiaan;

että yhtiön tulee ennen tien rakentamiseen ryhtymistä antaa rahatoimikamariin selvitys siitä, että Sörnäisten sivuradan pohjoispuolella olevain alueiden, joita pitkin ehdotettu tie tulisi kulkemaan, vuokraajat ovat myöntyneet tien rakentamiseen vaatimatta siitä kaupungilta korvausta;

että yhtiö pitää tien, jonka tulee olla avoinna yleistä liikennettä varten, tyydyttävässä kunnossa sekä puhdistaa sitä kunnes se on yhdistetty johonkin kaupungin rakentamaan kaatuun, missä tapauksessa yhtiö ei ole oikeutettu saamaan korvausta tierakennuskustannuksistaan;

että raitiotien ja sen valtaaman katu- tahi tiealueen kunnossapitämiseen nähden ovat samat ehdot vahvistettavat, kuin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön suhteen ovat voimassa; sekä vihdoin

että, jos kaupunginviranomaiset pitäisivät tarpeellisena raitiotien muuttamisen jollekin toiselle kadulle tahi tielle, tämän tulee tapahtua yhtiön kustannuksella.

Samalla ovat Kaupunginvaltuusmiehet kaupungin ja Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön välillä tehdyn myönnytyssopimuksen 4 §:n määräyksen johdosta päättäneet, että sanotulle yhtiölle olisi ensi sijassa tarjoittava oikeus liikkeen ylläpitämiseen edellä mainitulla raitiotielinjalla ja että myönnytyksaika samoin kuin muutkin raitiotienrakentamista koskevat ehdot olisivat asetettavat yhtäpitäviksi nyt voimassa olevan myönnytyssopimuksen kanssa, jotta kaupungin lunastusoikeus kaikkiin olemassa oleviin raitiotielinjoihin kävisi samalla kertaa mahdolliseksi.

Vihdoin ovat Kaupunginvaltuusmiehet katsoneet hyväksi myöntää hakijalle viisi vuotta odotusaikaa, tämän vuoden alusta lukien, jonka ajan kuluessa raitiotie olisi avattava liikenteelle, minkä ohessa myönnytyssopimus olisi katsottava rikotuksi, jollei liikettä sitten ylläpidettäisi yhden vuoden aikaa.

2. Toisen kaupunginlääkärin osallisuus siviiliviraston leski- ja orpokassaan.

Kirjeessä 7 p:ltä kesäkuuta 1910 on Suomen siviiliviraston leski- ja orpokassan johtokunta ilmoittanut, että Helsingin kaupungin toisen kaupunginlääkärin pitäjä on luettu neljanteen eläkeluokkaan kassalle vahvistetan ohjesäännön mukaan.

3. 7:n kaupunginosan kortteleille n:rot 180, 182, 183 ja 185 24 p:nä heinäkuuta 1902 annetun rakennusjärjestyksen 8 §:n muutos.

Keisarillisen Suomen Senaatin vahvistama 6 p:nä elokuuta 1910.

Kaupunginviranomaisten siitä tehdystä esityksestä on Keisarillinen Senaatti vahvistanut seuraavan muutetun muodostuksen yllämainitulle pykälälle:

„Asuinrakennuksen saa rakentaa korkeintaan kolmikerroksiseksi.

Tätä ennen rakennetussa asuinrakennuksessa saa kellari- tai ullakkokerroksen sisustaa asuinhuoneiksi suorittamalla sellaisen lisämaksun asianomaisesta tontista, jonka rahatoimikamari tehdystä pyynnöstä katsoo kohtuulliseksi.“

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1910.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kunnan työväenasuntojen tarkastuksesta.
 2. Kaupunginvaltuusmiesten päätös tilastollisen konttorin perustamisesta.
 3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kaupungin yleisten töiden hallituksen asettamisesta.
 4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös hallituksen kaupungin teknillisiä laitoksia varten asettamisesta.
 5. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jolla kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin vuosirahasääntö on vahvistettu.
 6. Eräälle osalle kuudennetta kaupunginosaa vahvistettun rakennusjärjestyksen 3 ja 5 §§ muutos.
 7. Kaupunginvaltuusmiesten päätös puhtaanapitolaitoksen järjestämisestä.
 8. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset mallasjuomain myynniltä myyntikautena 1911—1913.
-
-

1. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kunnan työväenasuntojen tarkastuksesta, 12 p:ltä toukokuuta 1910.

Vallilan työväen asuntojen sekä sellaisten tonttien tarkastuksesta, jotka mainitaan pieniä asuntoja sisältävään rakennusten edistämistä koskevissa määräyksissä 21 p:ltä marraskuuta 1905*) ovat Kaupunginvaltuusmiehet päättäneet:

1) että kaupungin rakennuskonttorin tulee vuosittain antaa rahatoimikamarille tietoja Vallilassa vuokratuista tonteista, joita määrätyn ajan kuluessa ei ole rakennettu; sekä

2) että kauppakirjaan, joka tehdään nyt kyseenalaista laattua olevia tontteja varten, otetaan seuraavat määräykset, joiden

*) Kts. kunnal. aset. kokoelman suppl. 1902—1907.

tulee myöskin sisältyä kaupungille vakuudeksi jätettyyn ja kiinnitettyyn velkakirjaan:

a) rakennusta, jonka rakentamista mainittuun tarkoitukseen kunta helpottaa, älköön käytettävä muuhun kuin aiotuun ja kauppa- ja kirjassa lähemmin sanottuun tarkoitukseen; ja

b) sellaisten rakennusten piirustukset ovat jätettävät rahatoimikamarin hyväksyttäväksi ja terveydenhoitolautakunnankin on ne tarkastettava, ennenkuin ne jätetään Maistraatin vahvistettavaksi; sekä

3) että työväenasuntojen tarkastajan tulee vähintään kerran vuodessa tarkastaa, että asianomaiset rakennukset ovat sisustetut ja käytetyt vahvistettujen piirustusten ja muiden ehtojen mukaan, sekä toimitettujen tarkastuskatselmusten tuloksesta ilmoitettava rahatoimikamarille ja terveydenhoitolautakunnalle, jota varten rahatoimikamarin tulee pitää hänen saatavanaan lueteloa niistä tonteista, jotka rahatoimikamari on mainituilla ehdoilla myynyt.

2. Kaupunginvaltuusmiesten päätös tilastollisen konttorin perustamisesta, 27 p:ltä syyskuuta 1910.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt:

että tilastollinen konttori Helsingin kaupungissa perustetaan tammikuun 1 päivästä 1911;

että konttorille on mainitusta ajankohdasta lähtien sovellettava seuraavaa menosääntöä:

1 konttorinjohtaja, palkkaa . . .	7,000	markkaa
1 aktuaari, palkkaa	4,500	„
2 laskunapulaista à 1,500 markkaa	3,000	„
Painatuskustannuksia, arviolta . .	20,000	„
Tarverahoja, arviolta	3,500	„
Konttorihuoneiston vuokra, siivominen, lämmitys ja valaistus . .	3,000	„
<hr/>		
Yhteensä		41,000 markkaa

minkä lisäksi johtaja ja aktuaari tulevat nauttimaan 10 %:n palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta;

että konttorin johtajan asettaa Kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta;

että rahatoimikamarin asiana on valitta aktuaari sekä myös otta konttorin vakinainen henkilökunta;

että rahatoimikamarin aktuaaritoimi lakkautetaan 1911 vuoden alusta.

Tämän ohessa on Kaupunginvaltuusto selittänyt, ettei Valtuuston edellämainittu päätös ole tarkoittanut, että terveyshoitolautakuntaan otetun tilastollisen apulaisen toimet tulisivat vastaiseksi lakkaamaan.

3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kaupungin yleisten töiden hallituksen asettamisesta, 11 p:ltä lokakuuta 1910.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt:

että 1911 vuoden alusta asetetaan kaupungin yleisten töiden hallitus, minkä hallituksen muodostaa viisi jäsentä, joista kaupungininsinööri on itseoikeutettu sekä toimii samalla puheenjohtajana, sekä muista neljästä kolme valitsee Kaupunginvaltuusto ja yhden rahatoimikamari jäsenistään tai kanslian virkamiehistä;

että Kaupunginvaltuuston valitsemat mainitun hallituksen jäsenet asetetaan kolmeksi vuodeksi sekä eroavat aluksi arpomalla kuin myöskin rahatoimikamarin valitsema jäsen yhdeksi vuodeksi ja että Valtuuston tulee samalla valita kaksi ja rahatoimikamarin yksi varajäsen kerrallaan; sekä

että kaupunginasemakaavatoimikunnan, puutarhalautakunnan ja satamarakennusvaliokunnan toiminta on mainitusta ajankohdasta alkaen lakkaava.

4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös hallituksen kaupungin teknillisiä laitoksia varten asettamisesta, 11 p:ltä lokakuuta 1910.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt:

1911 vuoden alusta lukien asettaa hallituksen kaupungin teknillisiä laitoksia varten, johon hallitukseen tulee kuulua kaksi Kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä ja varajäsentä ynnä yksi rahatoimikamarin vuodeksi valitsemaa jäsen ja varajäsen sekä itseoikeutettuina jäseninä teknillisten laitosten johtajat, asianomaiset apulaisensa varamiehinään.

5. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jolla kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin vuosirahassääntö on vahvistettu, 8 p:ltä marraskuuta 1910.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto vahvistanut seuraavan:

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin vuosirahassäännön:

Hallituksen jäsenten palkkiot, arviolta . . .	Smk	4,200:—
Hallituksen sihteeri, palkkiota	”	3,000:—
Kaupungin insinööri, palkkaa Smk 12,000:—		
matkaravoja	”	600:—
		” 12,600:—
Työpäällikkö, palkkaa	”	10,000:—
matkaravoja	”	500:—
		” 10,500:—
Katu-, laituri- ja satamarakennusosaston apulaispäällikkö, palkkaa	”	6,000:—
matkaravoja	”	500:—
		” 6,500:—
Kaupunginarkkitehti, palkkaa	”	10,000:—
matkaravoja	”	500:—
		” 10,500:—
	Siirto Smk	47,300:—

	Siirto	Smk	47,300: —
Kaupunginarkkitehdin apulainen, palkkaa „	6,000: —		
matkaraajoja. „	500: —	„	6,500: —
Kaupunginasemakaava-arkkitehti, palkkaa „		„	10,000: —
Geodeetti, palkkaa, paitsi sivutuloja Smk	3,000: —		
matkaraajoja. „	500: —	„	3,500: —
Kaupunginpuutarhuri, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita, palkkaa „		„	3,000: —
Puhtaanapitolaitoksen insinööri, palkkaa „		„	6,000: —
Kamreeri, palkkaa „		„	5,000: —
Rakennusmestari, palkkaa „		„	4,000: —
Varastonhoitaja, palkkaa „		„	3,000: —
Vanhempi metsänvartija, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita, palkkaa „		„	1,200: —
Nuorempi metsänvartija, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita, palkkaa „		„	1,000: —
Ylimääräiset insinööri- ja piirtäjäapulaiset, arviolta „		„	15,000: —
Metsänvartijanapulainen ja metsänviljelys, arviolta „		„	2,000: —
Tarveaineet ja apupäivätyöt mittauksissa, arviolta „		„	10,000: —
Tarverahoja, arviolta „		„	6,000: —
	<u>Yhteensä</u>	Smk	123,500: —

Palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta 10 %:lla pohjapalkasta kummallakin kerralla myönnetään kaikille hallituksessa ja rakennuskonttorissa palveleville virkamiehille.

6. Eräälle osalle kuudennetta kaupunginosaa 15 p:nä heinäkuuta 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 3 ja 5 §:n muutos.

Keisarillisen Senaatin vahvistama 27 p:nä lokakuuta 1910.

3 §.

Asuinrakennuksen saa tontille sijoittaa joko erilliseksi vähintään 4 metrin päähän viereisten tonttien rajoista taikka

myös jonkun viereisten tontin rajalle, kuitenkin niin että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä tila on jätettävä rakennuksen ja muiden viereisten tonttien välillä.

5 §.

Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 9,5 metriä, luettuna siitä maasta, jolla rakennus on, ulkomuurin yläreunaan. Katonharjan saa sijoittaa enintään 6 metriä ylempiä sanottua korkeutta.

Katlevalla maalla otetaan keskikorkeus.

Asuinrakennuksessa ei saa olla enempää kuin 3 kerrosta. Kellari ja ullakko, johon tulisijalla varustelluja tai varustamattomia asuinhuoneita on laitettu, luetaan kerrokseksi.

7. Kaupunginvaltuusmiesten päätös puhtaanapitolaitoksen järjestämisestä, 8 piltä marraskuuta 1910.

Rahatoimikamarin siitä tekemästä esityksestä ovat Kaupunginvaltuusmiehet puhtaanapitolaitoksen järjestämisestä tässä kaupungissa päättäneet:

1) että Helsingin kaupunki edelleen pitää voimassa puhtaanapitolaitosta, joka ottaa huolekseen talonamistajain velvollisuudet lian poistamiseen nähden;

2) että kaupungin puhtaanapito järjestetään n. s. kaksijakojärjestelmän mukaan;

3) että siis kaupungin puhtaanapitolaitokseen liittyneissä taloissa makkilanta kootaan ja käytellään samoin kuin tähänkin asti on ollut laita, mutta että sitä vastoin lantajätteet erotetaan rikkajätteistä sekä kootaan vartavasten hankittuihin astioihin ja poistetaan kaupungin puhtaanapitolaitoksen toimesta;

4) että sen lisäksi jokaiseen taloon on laitettava rikkalaatikko „roskain“ kokoomista varten, sekä, kun tarpeelliseksi havaitaan, laatikko hevoslannan talteen ottamista varten;

5) hyväksyä rahatoimikamarin ehdottamat ja edellämäintuun esitykseen liitetyt määräykset jätteiden erottelusta ja talteenottamisesta niissä taloissa, joista kaupungin puhtaanapitolaitos välikirjan mukaisesti poistaa makkilannan ja rikat;

6) että rahatoimikamari saa toimekseen määrätä, mistä ajankohdasta lähtien mainittuja määräyksiä on sovellettava, sekä vahvistaa talonomistajain kanssa tehtävän välikirjankaavakkeen;

7) että talonomistajan on edellä mainitusta tehtävästä kaupungin puhtaanapitolaitokselle vuosittain suoritettava maksu, joka lasketaan 2 markaksi 40 penniksi jokaiselta talossa asuvalta henkilöltä;

8) että niihin taloihin nähden, missä useita liikkeitä, hotelleja, tehtaita, kouluja, virastoja, y. m. sijaitsee, ei kuitenkaan panna edellä mainittuja yksikköhintoja puhtaanapitomaksun laskemisen perustukseksi, vaan on tämä maksu sellaisissa tapauksissa suoritettava erityisen arvion pohjalla tehdyn sopimuksen mukaan;

9) että tehtäessä sopimusta jätteiden poistamisesta puhtaanapitolaitoksen toimesta niistä taloista, jotka tähän asti ovat liittyneet puhtaanapitolaitokseen, pannaan m. m. ehdoksi, että talonomistaja sitoutuu sekä ryhtymään niihin toimiin jätteiden erottelemiseksi ja talteen ottamiseksi, mitkä tässä edellä on määrätty, että myös lupautuu kustantamaan ja puhtaanapitolaitoksen välityksellä hankkimaan tarpeellisen määrän lantajätteiden säilytysastioita, mutta että, jollei puhtaanapito aikaisemmin ole ollut puhtaanapitolaitoksen tomena, talon omistajan tämän lisäksi pitää myös kustantaa tarpeellinen määrä vahvistetun mallin mukaisia makkiastioita;

10) että makkilannan ja muiden jätteiden kuljetus saa sitä tarkoitusta varten hankituilla ajoneuvoilla tapahtua pitkin päivää;

11) että vuosirahansääntöön otetaan tarpeellinen rahamäärä kaupungin omissa taloissa ja laitoksissa koottujen jätteiden poistamisen kustantamiseksi;

12) että rahatoimikamari saa tehtäväkseen vastedes ryhtyä toimiin kaupungille tarpeellisen alueen hankkimiseksi uusien kaatopaikkain laittamista varten; sekä lopuksi

13) että varastopaikoille koottuja jätteitä ei toistaiseksi käytellä tehdasmaisesti ennen niiden myyntiä.

Tämän lisäksi on Kaupunginvaltuusto katsonut tarpeelliseksi kehoittaa rahatoimikamaria asianomaisten talonomistajain kanssa tehtävään, puhtaanapitohoidon ottamista koskeviin sopimuksiin ottamaan määräyksen siitä, että nämä välikirjat tulisivat olemaan voimassa määrättyllä lähemmin mainitulla ylösanomisajalla, jonka kamari saisi vahvistaa.

8. Kaupunginvaltuusmiesten ja Maistraatin päätökset mallasjuomain myynnistä myyntikautena 1 p:ltä kesä- kuuta 1911—1 p:ään kesäkuuta 1913.

Joulukuun 6 p:nä 1910 on Kaupunginvaltuusto mallasjuomain vähittäiskauppaan nähden yllämainittuna myyntikautena puolestansa päättänyt:

että tällaisia vähittäismyyntioikeuksia on lukuaan oleva enintään 100, niihin luettuina panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet; sekä

että mallasjuomain myyntiä ei saa harjoittaa:

a) kuudennessa, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessatoista ja viidennessatoista kaupunginosassa;

b) ensimmäisessä kaupunginosassa sillä alueella, jota lännessä ja etelässä rajoittavat Unionin- ja Elisabetinkadut, mutta kyllä näiden katujen varsilla;

c) sillä neljännen ja viidennen kaupunginosan alueella, joka sijaitsee länsi- ja pohjoispuolella sitä murtoviivaa, jonka muodostavat Albertinkatu, Eerikinkatu ja Fredrikinkatu Kampinkadulle asti, mutta kyllä sanottujen katujen puheena olevien osain varsilla;

d) seitsemännessä kaupunginosassa, lukunnottamatta Kasarminkadun sekä Kasarminkadun ja Saunatien välillä olevan Vuorimiehenkadun viereisiä taloja; sekä

e) sillä kaupungin alueella, jota nykyään ei ole otettu kaupungin asemakaavaan.

Yllämainittuun päätökseen on Maistraatti 14 p:nä joulukuuta 1910 yhtynyt, minkä tähden sitä pästöstä, 2 p:nä huhtikuuta 1883 mallasjuomain myymisestä ja anniskelusta annetun asetuksen 2 §:n nojalla, niinkuin tämä pykälä kuuluu 24 p:nä tammikuuta 1902 annetussa asetuksessa, on noudatettava.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Toimilupakirja Helsingin kaupungin ja Aktiebolaget Brändö Villastad nimisen osakeyhtiön välillä raitiotielinjan perustamiseen ja liikennöitsemiseen kaupungin ja Helsingin pitäjässä olevan Brändön huvilakaupungin välillä.
 2. Kaupunginvaltuusmiesten päätös 13, 14 ja 15:n kaupunginosassa rakennettavien rakennusten julkisivupiirustusten tarkastamisesta.
 3. Lisäys pika-ajurien ohjesäännön 5 §:ään.
 4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös vaivashoidon ylitarkastajan asettamisesta.
 5. Kansakoululääkärien johtosääntö.
 6. Vallilan huvilaalueen rakennussäännön 1 ja 6 §:än muutos.
 7. Kunnan oikeusaputoimiston johtosääntö.
 8. Kaupungin valtuusmiesten päätös, joka sisältää muutettuja määräyksiä myöhästyneestä vedenkulutusmaksujen suorituksesta.
-
-

1. Toimilupakirja Helsingin kaupungin ja Aktiebolaget Brändö Villastad nimisen osakeyhtiön välillä raitiotielinjan perustamiseen ja liikennöitsemiseen kaupungin ja Helsingin pitäjässä olevan Brändön huvilakaupungin välillä.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistamana 17 p:nä tammikuuta 1911 ja sopimuksentekijäin allekirjoittama 10 p:nä helmikuuta samana vuonna.

Toimilupakirja.

Helsingin Kaupunginvaltuusto myöntää Aktiebolaget Brändö Villastad osakeyhtiölle luvan, raitiotieyhteyden aikaansaamiseksi Helsingin kaupungin ja Helsingin pitäjässä olevan

Brändön huvilakaupungin välillä, rakentaa ja liikennöidä raitiotielinjaa, joka alkaa Helsingin Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiön raitiotielinjan päätekohtasta Itäisellä viertotiellä ja kulkee pitkin Pääskylänkatua itään Sörnäisten haararadan alimenokohtaan sekä sieltä kohtamainitun radan pohjoispuolelle ja sen suuntaisesti Aktibolaget Brändö Villastad osakeyhtiön, Kaupunginvaltuuston maaliskuun 16 päivänä 1909 myöntämällä luvalla teettämää tietä pitkin Vanhankaupunginlahden rantaan. Raitiotiehen ja sen liikennöitsemiseen nähden ovat muutoin voimassa seuraavat ehdot:

1 §.

Osakeyhtiölle myönnetään lupa edellä mainittuun raitiotielinjaan sillä harjoitettavaa liikennöitsemistä varten 1945 vuoden loppuun.

Tomilupa-ajan päättyessä pitää, ellei osakeyhtiölle myönnetä luvan pitennystä, raiteet ja niihin kuuluvat patsaat, johdot y. m. poistettaman sekä niitä varten käytetyt katu- ja tiealat pantaman kuntoon, sen uhalla että tuo muutoin teetetään kaupungin toimesta osakeyhtiön kustannuksella.

2 §.

Kaupungilla on oikeus, 1932 vuoden umpeen mentyä, lunastaa osakeyhtiölle kuuluva, edellä mainittu raitiotielaitos siitä arvosta, minkä uskotut miehet silloin, laitoksen liikearvoon katsomatta, sille ynnä siihen kuuluville tonteille, rakennuksille, liikkuvalla kalustolle, työpajoille ja koneille panevat. Näistä uskotuista miehistä valitsevat Kaupunginvaltuusto ja osakeyhtiö kumpainenkin kaksi sekä nämä yhteisesti viidennen. Jos osakeyhtiö laiminlyö uskottujen miesten valitsemisen taikka jolleivät siten valitut voi viidennen vaalista sopia, määrää ne Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto.

3 §.

Raitiotielaitoksen tarkoituksena on etusijassa henkilöjen kuljetus, ollen osakeyhtiöllä kuitenkin valta raitiotiellä kuljettaa tavaraakin, ellei siitä ole haittaa henkilöliikenteelle.

4 §.

Raitiotien rakentamiseen nähden on vaarinotettava:

1) että raitiotiekiskojen yläpinnan pitää olla kadun taikka tien tasossa;

2) että raideleveys on 1,000 mm;

3) että osakeyhtiö saa sijoittaa tarpeelliset sivuutus- ja pistoraiteet rahatoimikamarin sitä varten hyväksymille paikoille;

4) että raitiovaunujen käyttövoimana käytetään sähkövoimaa;

5) että sähköjohtojen kannatuspatsaita saa asettaa ainoastaan sitä varten hyväksytyille paikoille;

6) että kontaktijohdot saa tehdä paljaasta langasta, mutta syöttöjohdot pitää olla tehokkaasti eristetyt;

7) että osakeyhtiö sekä patsaiden tekoaineeseen, rakenteeseen ja sijoitukseen että johtojen laatuun, laittamiseen ja käyttöön nähden on niiden määräysten alainen, mitkä rahatoimikamari harkitsee tarpeellisiksi antaa, jota paitsi osakeyhtiö on velvollinen noudattamaan niitä ohjeita, joita julkinen viranomainen saattaa turvallisuuden kannalta katsoa kohtuulliseksi määrätä.

5 §.

Kaupunki on oikeutettu yhdistämään mahdollisesti rakennuttamansa raitiotielinjat puheenalaiseen raitiotiehen sekä liikennöitsemään sitä suorittamatta korvausta muusta kuin sähkövoimasta kaupungissa siihen aikaan käyvän hinnan mukaan.

Jos Kaupunginvaltuusto harkitsee tarpeelliseksi, on osakeyhtiö velvollinen kohtuullista korvausta vastaan luovuttamaan osakeyhtiön rakentamat raiteet toisen raitiotieyrityksen käytettäväksi, ollen tuo yritys velvollinen kustantamaan tulo- ja lähtövaihteiden sijoituksen sekä niiden hoidon.

Raideristeyksissä, joita osakeyhtiö ei saa estää tekemästä, kustantaa uutislaitteen teon ja kunnossapidon se, joka tuollaista laitetta tarvitsee.

Jos kaupungin liikenneolot vaativat puheenalaisen raitiotien rakennuttamista kaksiraiteiseksi, on kaupunki oikeutettu, siinä tapauksessa että osakeyhtiö ei tahdo tuollaiseen muutosrakennukseen ryhtyä, sen teettämään taikka vaihtoehtoisesti lunastamaan raitiotien myöskin ennen vuotta 1932 sillä tavoin, kuin 2 §:ssä tarkemmin määrätään.

Jos kaupunki lunastaa puheena olevat raiteet ennen 1932 vuoden umpeen kulumista, on osakeyhtiö kuitenkin oikeutettu mainittuun ajankohtaan asti liikennöitsemään linjaa uskottujen miesten määräämää korvausta vastaan.

6 §.

Osakeyhtiö on velvollinen kuukauden kuluessa siitä, kun tämä sopimuskirja on kaupungin puolesta allekirjoitettu, rahatoimikamarin tarkastettavaksi esittämään ei ainoastaan täydellisen asemapiirroksen, josta näkyy raiteen asema kadulla ja tiellä sekä mahdollisten sivuutusraiteiden luku ja piittuus, vaan myös täydelliset piirustukset ja tarkan selitelmän kaikista raitiotielaitokseen ja johtoverkkoon kuuluvista rakenteellisista osista ja laitoksista, ollen muun muassa ilmoitettava, miten virta laitokseen johdetaan ja johdon katketessa vaarattomaksi tehdään, raitiotiellä käytettävien moottori- ja muiden vaunujen luku ja laatu, jarrutuslaitteet ja ukkosjohdot sekä miten raitiotien läheisyydessä olevat lennätin-, puhelin-, voima- ja valaistusjohdot sekä kaasu- ja vesijohtoputket suojellan n. s. harhailevain virtain vaikutukselta. Edellä mainitun tarkastuksen toimittamiseen saa rahatoimikamari käyttää korkeintaan kahden kuukauden ajan.

Raitiotietyöt on, rahatoimikamarin siihen määräämän henkilön tahi viranomaisen tarkastuksen alaisina, suoritettava mahdollisimman joutuisesti ja yleistä liikennettä vähimmin häiritsevällä tavalla.

Muutoin pidättää Kaupunginvaltuusto itselleen oikeuden vahvistaa ne tarkemmat määräykset, mitkä osakeyhtiö saattaa katsoa tarpeen vaatimiksi raitiotielaitoksen taikka raitiotien käytön laajaan muutokseen nähden.

7 §.

Raitiotien liikennöitsemiseen nähden ovat voimassa seuraavat ehdot:

a) Raitiotietä älköön avattako yleiselle liikenteelle, ennenkuin rahatoimikamarin siihen määräämä henkilö tahi viranomainen on tien asianmukaisesti katsantanut ja hyväksynyt.

b) Liikennettä pitää osakeyhtiö sitten herkeämättä voimassa yhtiön ehdottamain ja kaupungin Maistraatin puolivuositain vahvistamain kulkuvuoroluetteloiden mukaisesti, käsittäen edellinen vuosipuolisko ajan huhtikuun alusta syyskuun loppuun ja toinen vuosipuolisko vuoden muut kuukaudet, älköönkä noihin luetteloihin muutosta tehtävä Maistraatin lupaa siihen hankkimatta. Osakeyhtiötä ei saa velvoittaa alottamaan liikennettä aamuisin ennen klo 7 eikä jatkamaan sitä iltaisin klo 10 jälkeen eikä myöskään ylläpitämään taajempia kulkuvuoroja kumpai-

seenkin suuntaan kuin kahdesti tunnissa kesällä ja kerran tunnissa talvella; ollen kuitenkin kaupunki oikeutettu, jos tarpeelliseksi katsoo, järjestämään taajempia kulkuvuoroja raitiotiellä.

c) Osakeyhtiö on velvollinen pitämään raitiotien kaikkine siihen kuuluvine kalustoineen hyvässä, siistissä ja ajanmukaisessa kunnossa. Vaunujen pitää kulkea tasaisesti ja töyttämättä sekä kylmänä vuodenaikana olla lämmitetyt. Muutoin on osakeyhtiö kaikkien niiden sen liikenteeseen soveltuvain määräysten alainen, joita on nykyään voimassa olevassa taikka vastedes annettavassa poliisijärjestyksessä.

d) Maksu raitiovaunun käyttämisessä Vanhankaupunginlahden rannalla olevaan päätekohtaan asti taikka sieltä takaisin suoritetaan osakeyhtiön laatiman taksan mukaan, kuitenkin vaarinottaen että keskeytymättömästä matkasta kannetaan enintään 15 penniä siinäkin tapauksessa, että matkan lähtö tai tulopaikkana on jokin kohta jollakin toisella Helsingin kaupunkiin yhdistetyllä alueelle sijoitetulla raitiotielinjalla.

e) Osakeyhtiön ilmoituksen johdosta tulee Maistraatin, Kaupunginvaltuustoa kuultuaan, laatia ehdotus raitiotieohjesäännöksi, jossa on määräyksiä sekä liikennehenkilökunnasta, vaunuista ja kalustosta että myös siitä, mitä yleisön puolestaan tulee raitiotieliikenteessä vaarinottaa; ollen läänin Kuvernöörin asia vahvistaa tuollainen ehdotus noudatettavaksi.

f) Siinä tapauksessa että Maistraatti katsoo tarpeelliseksi, että tapaturmain estämiseksi raitiotieliikenteessä on vartijoita asetettava, on osakeyhtiö velvollinen tuollaiset vartijat asettamaan ja kustantamaan.

8 §.

Osakeyhtiö suorittaa kustannukset kaikista ajoteiden ja jalkakäytävien, viemärikanavain, vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen y. m. muutos- tai uudistustöistä, jotka aiheutuvat raitiotien rakentamisen taikka raitiotieliikenteen voimassapidon johdosta suoritetuista töistä. Niinikään suorittaa osakeyhtiö kustannukset sellaisista raitiotien muutostöistä, joita kaupungin vastaiset katu-, raitio- y. m. laitokset voivat aiheuttaa.

Raitiotie ei saa olla esteenä yleisen paikan, kadun, viertotien, tien, sähkö-, kaasu-, lokaviemäri- tai vesijohdon muutos-, uudistus- tahi korjaustyön teettämiselle eivätkä sen johdosta yhtiölle koituvat kustannukset sekä niistä johtuva raitiotieliiken-

teen keskeytyminen taikka estyminen oikeuta vaatimaan korvausta. Jos tuollaisen työn johdosta käy tarpeelliseksi joksikin ajaksi poistaa raitiotie taikka liikenteen keskeytymättömän jatkumisen vuoksi tehdä muutos raitiotiehen taikka muuttaa se toiselle kadulle taikka paikalle, on osakeyhtiö velvollinen, rahoituskamarilta käskyn saatuaan, omalla kustannuksellaan viipymättä suorittamaan siten tarpelliseksi käyneen työn. Osakeyhtiö on niinkään velvollinen, jos Kaupunginvaltuusto sitä vaatii, korvauksetta lopullisesti muuttamaan raitiotien toiselle kadulle taikka paikalle, kun se muutetun kadunjärjestelyn taikka muun kunnallisen toimenpiteen johdosta havaitaan tarpeelliseksi.

Osakeyhtiö on velvollinen kunnossapitämään kadun tahi tien päällystyksen kiskojen välissä ja 30 senttimetriä leveältä niiden kumpaisellakin puolella, ollen osakeyhtiö sen ohessa velvollinen omalla kustannuksellaan korjaamaan vian, joka raitiotien johdosta saattaa syntyä kadun taikka tien muuhun osaan. Jos katu taikka tie on päällystettävä uudella, kalliimmalla aineella, kustantaa raiteitten väliin ja vierelle tarvittavan aineen se, jonka velvollisuutena kadun kunnossapito on.

Osakeyhtiö on velvollinen pitämään raiteeseen sijoitetut kiskot puhtaina, eikä koottua likaa saa panna varastoon kadulle taikka tielle, vaan on se osakeyhtiön toimesta paikalla poistettava.

Poistettaessa lunta kadulta, viertotieltä taikka tieltä raitiotieliikenteen voimassa pitämiseksi on poistaminen toimitettava niin leveältä ja suoritettava siten, ettei muulle keskusliikenteelle synny vaaraa eikä estettä. Jos kuitenkin raitiotiet kasaantuneen lumen johdosta ovat esteenä muulle keskusliikenteelle, on raitiotie-liikenne poliisin käskystä keskeytettävä siksi, kunnes este on lakannut.

Osakeyhtiön Sörnäisten haararadan pohjoispuolelle teettämän tien kunnossa ja puhtaana pitoon nähden ovat voimassa Kaupunginvaltuuston maaliskuun 16 päivänä 1909 vahvistamat määräykset.

9 §.

Jokaiselta vuorokaudelta, minkä liikenne raitiotiellä taikka jollakin sen osalla on keskeytyneenä eikä yhtiö voi näyttää sen johtuneen luonnonesteestä, lakosta taikka tapaturmasta, jota kohtuudella ei käy lukeminen yhtiön viaksi, maksaa osake-

yhtiö kaupunginrahastoon sakkoa korkeintaan 100 markkaa, rahatoimikamarin harkinnan mukaan jokaisessa eri tapauksessa.

Jollei liikennettä pidetä voimassa yhteen vuoteen, on toimilupa menetetty.

Vakuudeksi kaupunginrahastoon mahdollisesti erääntyneistä sakoista ja niistä kustannuksia, jotka, siinä tapauksessa että osakeyhtiö ei noudata tässä välikirjassa olevia määräyksiä taikka että raitiotien rakennuslupa menetetään taikka yritys lakautetaan eikä toinen ota sitä haltuunsa kaupungin myönnytyksellä, voivat olla taarpeellisia katujen ja muiden paikkain kuntoonpanemiseksi, pitää osakeyhtiön viimeistään kolmenkymmenen päivän kuluessa sopimuskirjan allekirjoittamisesta, sen uhalla että toimilupa muussa tapauksessa menetetään, rahatoimikamarin hyväksymänä, korkoa kasvavina arvopapereina kamariin pantiksi tallettaa tuhatta Suomen markkaa vastaava rahamäärä. Tämä pantti, jonka kaupunki saa laissa säädettyä arvioimista ja myytäväksi tarjoomista toimittamatta muuttaa rahaksi, pitää pysytettämän arvoltaan muuttumattomana, ja tulee, siinä tapauksessa että kaupungin on täytynyt siitä käyttää joku määrä sakkujen suoritukseen taikka töitten teettämiseen taikka että sen arvo on vähentynyt, osakeyhtiön kohta rahatoimikamarin käskystä täyttää vajuus; ja saa kaupunki, siinä tapauksessa että osakeyhtiö ei sitä täytä, pitäytyä osakeyhtiön muuhun omaisuuteen summan saattamiseksi täyteen määräänsä. Sittenkun kaikki korvausvaatimukset osakeyhtiötä vastaan ovat lakanneet, on pantti osakeyhtiölle palautettava, mutta osakeyhtiö saa sillä välin nauttia hyväkseen pantille kertyvän koron.

10 §.

Jos osakeyhtiö laiminlyö raitiotielaitokseen tahi sen kalustoon nähden toimeenpanna muutoksia tahi parannuksia taikka raiteiden sijoituksessa taikka katujen puhtaanapidossa taikka muutoin suorittaa töitä, jotka tämän sopimuskirjan mukaan ovat osakeyhtiön velvollisuutena, saa kaupunki teettää ne osakeyhtiön kustannuksella sekä ottaa kustannuksista maksun kaupungin haltuun jätetystä pantista.

11 §.

Yhdysliikenteestä johtuvat riitaisuudet on lopullista ratkaisua varten lykättävä kolmijäseniseen sovintolautakuntaan,

johon kumpikin asianomainen valitsee yhden jäsenen ja nämä yhteisesti kolmannen. Jos asianosainen kieltäytyy sovintomiestä valitsemasta taikka jollei kolmannen sovintomiehen vaalissa päästä yksimielisyyteen, menetellään 2 §:ssä säädetyllä tavalla.

12 §.

Kaupungin palveluksessa oleva poliisimies on virkatoimessa ollessaan oikeutettu maksutta käyttämään joutilasta siltapaikkaa linjalla kulkevissa raitiovaunuissa, etusijassa etumaisella vau-nusillalla, ja on osakeyhtiö velvollinen rahatoimikamarille an-tamaan enintään 40 maksuttomaan matkaan osakeyhtiön raitio-tielinjalla oikeuttavaa pilettejä kaupungin taikka poliisin palve-luksessa olevien henkilöjen käytettäväksi.

13 §.

Osakeyhtiölle edellämainitussa laajuudessa myönnetyn oikeu-den raitioteitten rakentamiseen ja liikennöitsemiseen saa luo-vuttaa toiselle, Kaupunginvaltuuston hyväksymälle omistajalle.

14 §.

Tämän toimiluvan tulkitsemista taikka käyttämistä kos-kevaa riitaa ei saa vetää oikeuteen, vaan ratkaisevat sen sovintomiehet, jotka valitaan 2:ssa §:ssä mainitulla tavalla.

2. Kaupunginvaltuusmiesten päätös 13, 14 ja 15:n kaupunginosassa rakenettavien rakennusten julkisivu-piirustusten tarkastamisesta, 31 p:ltä tammikuuta 1911.

Sittekun kaupunginasemakaava-toimikunta 1910 vuoden päättyessä on lakannut toimimasta, on Kaupunginvaltuusto edel-lämainittuna päivänä antanut yleisten töitten hallituksen toimeksi suorittaa sen julkisivupiirustusten tarkastamisen, joka valtuus-ton 16 p:nä helmikuuta 1909 tekemän päätöksen mukaisesti on toimitettava tämän kaupungin 13:nnessä, 14:nnessä sekä 15:nnessä kaupunginosassa olevain tonttien rakentamiseen nähden, ja 7 p:nä maaliskuuta 1911 päättänyt, että mainitun pääsivutarkastuksen suorittaminen kuuluisi ensi sijassa kaupunginarkkitehdin, kau-punginasemakaava-arkkitehdin ja rakennusten tarkastajan muo-

dostamalle toimikunnalle sekä että tämän toimikunnan kussakin eri tapauksessa antama lausunto alistetaan sen jälkeen hallituksen lopullisesti tarkastettavaksi.

3. Lisäys kaupungin pika-ajurien 27 p:nä heinäkuuta 1908 vahvistetun ohjesääntön 5 §:ään.

Maistraatin vahvistama 13 p:nä helmikuuta 1911.

Kuultuaan Kaupunginvaltuuston on Maistraatti edellä mainittuna päivänä vahvistanut seuraavan lisäyksen kaupungin pika-ajurien ohjesääntöön:

Ajaessa saa käyttää ainoastaan n. k. englantilaismallista piiskaa.

4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kaupungin vaivashoidon ylitarkastajan väliaikaisesti asettamisesta, 21 p:ltä helmikuuta 1911.

Vaivashoitohallituksen esityksestä on Kaupunginvaltuusto edellämainittuna päivänä päättänyt, että väliaikaisesti asetetaan kaupungin vaivashoidon ylitarkastaja, jolle virkamiehelle on siirrettävä seuraavat kaupungin voimassa olevan vaivais-hoito-ohjesääntön 25 §:ssä vaivashoitohallituksen toimitusjohtajalle säädetyt tehtävät, nimittäin:

mikäli mahdollista hankkia tietoa kunnan puutteenalaisista ja erikoisesti alaikäisistä, jotka eivät kodissaan saa tarpeellista hoitoa, sekä tehdä hallitukselle tästä johtuvat ilmoitukset niitä toimepiteitä varten, joita asianhaarat aiheuttavat;

valvoa, että kaupungin vaivaistalossa järjestys ja siveys vallitsevat, ja tätä varten vähintään kerran viikossa käydä mainitussa laitoksessa;

omistaa erityistä huomiota vaivaistalon ulkopuolella hoide-
tuille, vaivashoidon avustamille köyhille, näiden hoidolle, yllä-
pidolle ja elinsuhteille, jota varten hänen tulee tuon tuostakin käydä kaupungissa ja sen lähistöllä hoidolle annettuja köyhiä katsomassa;

valvoa, että myönnettyjä avustuksia asianmukaisesti käytetään;

antaa tarkastusmiehille ja köyhäinkatsojille, jos sellaisia on asetettu, tarpeellista ohjausta heidän tehtäviinsä nähden ja valvoa heidän toimintaansa;

antaa vaivashoitohallitukselle tarpeellista apua köyhiä hoidolle annettaessa.

Tämän ohessa on Valtuusto määrännyt, että ylitarkastajalla on 6,000 markan palkka vuodessa ynnä oikeus maaseutumatkoista saada hyväkseen todellisten matkakustannusten korvaus sekä 8 markan päiväraha.

5. Helsingin kaupungin kansakouluissa palvelevien lääkärien johtosääntö.

Kaupungin valtuusmiesten vahvistama 21 p:nä helmikuuta 1911.

1 §.

Terveysolojen valvomiseksi kansakouluissa perustetaan kaksi lääkärin virkaa toinen suomenkielisten ja toinen ruotsinkielisten koulujen varalle.

2 §.

Koululääkärinvirat täyttää, sittenkun Maistraatti on julistanut ne haettaviksi, Kaupunginvaltuusto, kuultuaan kansakoulujenjohtokuntaa ja terveyslautakuntaa, epämääräiseksi ajaksi, mutta kuuden kuukauden irtisanomis-ehdolla; ja tulee näihin virkoihin pyrkivien näyttää omaavansa tarpeelliset tiedot kouluhygienissa.

3 §.

Kumpaisenkin koululääkärin velvollisuutena on, mikäli koskee hänelle uskottuja kouluja:

- 1) olla läsnä kansakoulujenjohtokunnan kokouksissa;
- 2) avustaa tarkastajia, johtajia ja opettajia kaikilla terveyttä koskevilla terveydellisillä neuvoilla ja ohjauksilla, joihin olot kouluissa saattavat antaa aihetta;
- 3) tutkia joka lukuvuoden alussa sitä varten vahvistetun kaavan mukaan kaikki uudet oppilaat ja näistä tutkimuksista

tehdä muistiinpanoja, jotka merkitään kaavakkeille, kustakin oppilaasta erikseen, sekä tehtyjen havaintojen perusteella antaa luokkaopettajille tarpeenmukaisia ohjeita sairaaloiisiin lapsiin nähden;

4) pitää erikoisen huomion alaisina lapsia, jotka ovat henkisesti kehittymättömiä tahi tylsämielisiä;

5) käydä jos suinkin neljästi vuodessa kullakin luokalla ja tutkia ne lapset, joiden tutkiminen katsotaan tarpeelliseksi;

6) tarkastaa oppilaiden kotioloja, milloin koulun tahi oppilaan terveyshoito sitä vaatii;

7) valvoa opetuksen hygieniää sekä erittäin pitää silmällä voimistelun opetusta;

8) tarkastaa koulutalojen terveydellisiä oloja, varsinkin puhtaanapitoon ja tuulettamiseen nähden, sekä kulkutautien aikana erikoisesti kiinnittää huomiota terveydentilaan kouluissa;

9) olla lukukausien aikana kolmasti viikossa kansakoulujen johtokunnan hyväksymänä aikana tavattavana kansakoulujen kansliassa;

10) antaa lukuvuoden päätyttyä kertomus toiminnastaan; sekä

11) antaa terveydenhoitolautakunnalle kuukausittain ilmoituksia kouluissa esiintyvistä tulirokko-, tuhkarokko-, kurkkumätä-, hinkuyskä- ja rokkotaudintapauksista sekä sitäpaitsi, milloin terveydenhoitolautakunta katsoo siihen syytä olevan, muista ilmenevistä tarttuvista taudeista, kuin myöskin näiden tautien aiheuttamista terveydellisistä toimenpiteistä.

4 §.

Kansakoulujen johtokunnalla on oikeus myöntää koulu-
lääkärille virkavapautta ja ottaa hänelle viransijainen korkeintaan kuukaudeksi; pitempiaikaisen virkavapauden myöntäminen kuuluu Kaupunginvaltuustolle.

Edellä mainittuna päivää on Kaupunginvaltuusto vahvistanut kaupungin kansakouluissa palvelevien lääkärien palka-
edut 6,400 markaksi suomenkielisten koulujen lääkäri- ja 3,600 markaksi ruotsinkielisten koulujen lääkäri-
oikeudella saada palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta kummallakin kerralla 900 markkaa edelliselle ja 500 markkaa jälkimmäiselle lääkäri-
lle.

6. Vallilan huvila-alueen korttelien n:rojen 530—551 lokakuun 6 p:nä 1908 vahvistetun rakennussäännön 1 ja 6 §:n muutos.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 7. p:ltä maaliskuuta 1911.

1 §.

Asuntorakennuksen saa sijoittaa ainoastaan tontin siihen osaan, joka tonttikartalla on tummemmalla värillä merkitty.

6 §.

Palavasta aineesta rakennetussa asuntorakennuksessa saa katonrajan yläpuolella olevasta ullakosta ainoastaan puolet sisustaa asuinhuoneiksi; ja on toinen puoli jätettävä yhtenäiseksi avonaiseksi ullakoksi.

Tämän yhteydessä on Kaupunginvaltuusto vahvistanut kaupunginarkkitehdin laatiman asemakartan Vallilan vuokratonttien rakennusrajoiksi noudatettavaksi tontteja sanotulla alueella vast'edes vuokralle annettaessa.

7. Kaupunginvaltuusmiesten päätös kunnan oikeusaputoimiston vähävaraisia varten perustamisesta sekä toimiston johtosääntö, 7 p:ltä maaliskuuta 1911.

Samalla kun Kaupunginvaltuusto edellä mainittuna päivänä on päättänyt, että huhtikuun 1 päivästä 1911 lukien on perustettava vähävaraisia varten kunnan oikeusaputoimisto, ja että köyhäinasianajatoimi ja sovintolautakunnan toiminta on samasta ajasta lukien lakkaava, on Valtuusto sanottua oikeusaputoimistoa varten vahvistanut seuraavan johtosäännön:

Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston tehtävänä on maksutta antaa apua oikeudellisissa asioissa

niille mainitun kaupungin henki- tai kirkonkirjoissa oleville vähävaraisille henkilöille, jotka itse sitä suullisesti pyytävät.

2 §.

Oikeusaputoimiston toimintaa hoitaa oikeusavustaja niminen johtaja sekä oikeusavustajan apulainen.

Antaakseen tietoja ja neuvoja asioista, jotka koskevat toiselta puolen työntekijäin ja toiselta työnantajain tahi julkisten viranomaisten ja laitosten väliä, tulee kaupungin työväenasiainlautakunnan sihteerin sen mukaisesti, mitä siitä on erittäin säädetty, olla toimistossa saapuvilla mainitun lautakunnan määrätävänä aikaina.

3 §.

Oikeusaputoimisto on pidettävä avoinna jokaisena arkipäivänä tarpeellisen osan aamupäivää sekä sen lisäksi vähintään kahdesti viikossa iltapäivällä sellaisina aikoina, jolloin työntekijät voivat siellä käydä työnsä estämättä.

Tomiston toiminnasta ja sen aukioloajoista pitää olla ilmoitus niiden kaupungissa ilmestyvän päivälehlien päivälissä, joita avunetsijät enimmin lukevat, minkä ohella se muutoinkin on soveliaalla tavalla saatettava tiedoksi.

4 §.

Oikeusavustaja ja oikeusavustajan apulainen ovat velvolliset oleskelemaan oikeusaputoimistossa sen aukioloaikoina sekä silloin vastaanottamaan avunetsijöitä, oikeusavustaja ensi sijassa ja oikeusavustajan apulainen mikäli sitä on tarpeen.

Jos työväenasiain lautakunnan sihteeri ei ehdi avustamaan niitä neuvontarvitsijoita, jotka haluavat kääntyä hänen puoleensa, tulee oikeusavustajain hänelle antaa tarpeellista apua.

5 §.

Oikeusaputoimiston tulee sillä kielellä, ruotsin taikka suomen, jota avunetsijä käyttää, ei ainoastaan vastata tehtyihin kysymyksiin, vaan myös puheenalaisesta asiasta ja siihen kuuluvista oikeusoloista antaa kaikki tiedot, mitkä avunetsijän taikka yhteiskunnan etu saattaa vaatia.

6 §.

Tarpeen vaatiessa tulee oikeusaputoimiston avunetsijän puolesta alottaa ja hoitaa kirjeenvaihto yksityisten henkilöiden

kanssa sekä, edllyttäen että varattomuustodistus näytetään, avunetsijäin puolesta ajaa kannetta kaupungin Raastuvanoikeudessa sekä laatia muille viranomaisille annettavat kirjoitukset, ollen niissä käytettävä avunetsijän kieltä, ruotsia taikka suomea.

Tärkeämissä jutuissa pitää oikeusavustajan saapua oikeuteen; pienemmät jutut voi oikeusavustajan apulainen ajaa.

7 §.

Jollei avunetsijä voi esittää minkäänlaista todistetta vaatimuksensa tueksi taikka jos muusta syytä vaatimuksen hyväksymistä ei ole odotettavissa, voi oikeusaputoimisto kieltäytyä ryhtymästä pyydettyyn oikeudenkäyntiin asiassa.

Siihen katsomatta mitä 1 momentissa säädetään on toimisto niinikään oikeutettu epäämään pyynnön, joka tarkoittaa kanteen ajamista pienissä rikosjutuissa sekä vastaajan puhevallan käyttämistä virallisen syyttäjän vireille panemissa jutuissa.

Rikosjutut, jotka virallinen syyttäjä on velvollinen ajamaan, on avunetsijä neuvottava ilmoittamaan syyttäjälle.

8 §.

Kaikki oikeusaputoimiston käsittelemät asiat merkitään diariioon siten, että asia kirjoitetaan lomakkeelle, jossa mainitaan minä päivänä asia on ilmoitettu sekä avunetsijän täydellinen nimi ynnä ammatti tai arvonimi ja asunto-osote, ollen lomakkeeseen sitten tarkoin merkittävä ne toimenpiteet, joihin toimisto on ryhtynyt, päivä, milloin niihin on ryhdytty, tulos, johon toimenpiteet ovat vieneet, sekä päivä, jolloin tulos on saavutettu taikka jolloin toimisto on siitä saanut tiedon, kuin myös asian lopullinen päätös.

Nämä lomakkeet numeroidaan järjestysjaksossa sekä pannaan kansiin.

Kaikista diariioon merkityistä asioista on pidettävä luetteloa. Lähetettävät kirjeet kopioidaan.

9 §.

Avunetsijäin käyntien ja asiainluvusta, viimeksimainittujen laadusta sekä avunetsijäin ammasteista tulee oikeusaputoimiston laatia yhdenmukainen tilasto toimistolle sitä tarkoitusta varten laadittavan kaavakkeen mukaan.

10 §.

Oikeusaputoimiston toimintaa valvoo oikeusapulautakunta, johon kuuluu kolme Kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä sekä kaksi varajäsentä, jotka valitaan, jäsenet kolmeksi ja varajäsenet vuodeksi kerrallaan.

11 §.

Oikeusapulautakunnan asiana on erittäin määrätä oikeusaputoimiston aukiolo-ajat sekä miten ne saatetaan tiedoksi, yksissä neuvon työväenasiainlautakunnan kanssa laatia tarpeelliset kaavakkeet 9 §:ssä mainittua tilastoa varten, antaa oikeusaputoimistolle ne tarkemmat määräykset, joita tämän johtosäännön määräysten lisäksi saattaa olla tarpeen, sekä asianhaaran vaatiessa antaa toimistolle tarpeellisia neuvoja ja tarpeenmukaista apua.

12 §.

Jos avunetsijä arvelee, ettei oikeusaputoimisto täytyä velvollisuuttaan, taikka jos avunetsijä on saamaansa apuun tyytymätön, valittakoon siitä oikeusapulautakunnalle, jonka tulee viipymättä, toimistoa kuultuaan ja asian selvitettyään, antaa siitä päätöksensä.

1 momentissa mainituissa tapauksissa pitää oikeusaputoimiston antaa avunetsijälle selvä ilmoitus siitä, mitä hänen tulee vaarinottaa tuossa momentissa mainitun valituksen perille ajamiseen nähden.

13 §.

Oikeusavustajan ja oikeusavustajan apulaisen ottaa Kaupunginvaltuusto kuuden kuukauden molemminpuolisen irtisanomisajan varaten oikeusapulautakunnan ehdotuksesta, jonka pitää sitä ennen olla julistanut virat avoimina haettaviksi lautakunnalta kolmenkymmenen päivän kuluessa julistamisesta.

Kumpaisenkin oikeusavustajan pitää olla suorittanut sellainen lainopillinen tutkinto, joka vaaditaan tuomarinviran toimittamiseen, sekä sen jälkeen hankkinut riittävää käytännöllistä kokemusta lainopillisella alalla.

14 §.

Oikeusavustaja ja oikeusavustajanapulainen ovat oikeutetut vuosittain nauttimaan hyväkseen kuukauden virkalomaa

oikeusapulautakunnan määrättävänä aikana, ei kuitenkaan mo-
lemmat yhtähaavaa, ollen velvolliset puolestaan panemaan lautakunnan hyväksymät viransijaiset, joiden palkkaamiseksi kaupunki maksaa kohtuullisen määrän.

Jos oikeusavustaja on virkalomalla taikka jos hän on muusta syystä estetty virkaansa hoitamasta, tulee oikeusavustajan apulaisen johtaa oikeusaputoimistoa.

15 §.

Oikeusavustaja ja oikeusavustajan apulainen eivät saa yksityisinä asianajajina käsiteltäväksi ottaa juttuja tai asioita, jotka on esitetty oikeusaputoimistolle, eivätkä myöskään neuvooessaan avunetsijää toisen asianajajan luo nimeltä mainita taikka muutoin osottaa ketään erityistä asianajajaa.

16 §.

Oikeusaputomiston tulee vuosittain helmikuun kuluessa oikeusapulautakunnalle antaa lyhyt kertomus toiminnastaan lähinnä edellisenä vuotena, joka kertomus sitten lähetetään Kaupunginvaltuustolle niiden huomautusten kera, joihin lautakunta saattaa katsoa olevan syytä.

17 §.

Mitä avunetsijä oikeusaputoimistossa esittää älköön tarpeetomasti kellekään ilmaistako.

18 §.

Tätä johtosäntöä pitää tarpeellinen määrä ruotsin ja suomenkielistä kappaleita olla saatavana oikeusaputoimiston odotushuoneessa.

Samalla on Kaupunginvaltuusto vahvistanut seuraavan:

Vuosirahansäännön Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimistoa varten.

Oikeusavustaja, palkkaa	Smk	6,000:—
Oikeusavustajan apulainen, palkkaa	”	3,600:—
Sijaisen palkkaamiseen oikeusavustajain virkaloman aikana (väliaikaisesti)	”	600:—
Vuokrarahoja	”	1,400:—
Tarverahoja, arviolta	”	1,100:—
Yhteensä Smk		12,700:—

8. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, joka sisältää muutet- tuja määräyksiä myöhästyneestä vedenkulutusmaksujen suorituksesta, 21 p:ltä maaliskuuta 1911.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päät-
tänyt:

ettei Valtuuston helmikuun 12 päivänä 1884 vahvistamaa
5 % korotusta vedenkulutusmaksujen myöhästyneestä suorituk-
sesta ole enää noudatettava; sekä

että käyttäjä, jonka vesijohto vedenkulutusmaksun jäätyä
suorittamatta on tullut suljetuksi, on velvollinen korvaamaan
kaupungille siitä tulevan maksun ynnä johdon uudestaan avaa-
misen viidellä markalla kuin myöskin mittarin poisottamisesta
ja asettamisesta sekä vesijohdon mahdollisesta korjaamisesta
laskun mukaan.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Helsingin kaupungin Maistraatin työjärjestys.
 2. Maistraatin päätös kaupunginvoutien virka-ajasta sekä siitä ajasta, minkä kuluessa ulosottomiehen kantamat, kaupungille tulevat verot y. m. ovat rahatoimikamarille annettavat.
 3. Helsingin kaupungin tilinpidon konttorin johtosääntö.
 4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös työväen ammattikunnan järjestämisestä kaupungin pakkahuoneeseen sekä taksa mainitulle ammattikunnalle.
 5. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta on vahvistettu muutettu kaupungin virka- ja palvelusmiesten palkkojen maksamistapa.
 6. Työväenasiainlautakunnan sihteerille vahvistetun johtosäännön muutos.
 7. Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosääntö.
 8. Helsingin kaupungin rakennuskonttorin johtosääntö.
 9. Helsingin kaupungin taksoitusvalmistelukunnan johtosääntö.
 10. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta on myönnetty määräraha Maistraatin ja Raastuvanoikeuden jäsenten ja virkamiesten viransijaisille kesälomanaikana.
-
-

1. Helsingin kaupungin Maistraatin työjärjestys.

Uudenmaanläänin Kuvernöörin ja Maistraatin yhdessä neuvoin vahvistama 22 p:nä huhtikuuta 1911.

Lisäykseksi siihen, mitä armolliset kirjeet helmikuun 7 p:ltä 1881 ja lokakuun 1 p:ltä 1887 sisältävät Helsingin kaupungin Maistraatin ja Raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta, ovat läänin Kuvernööri ja Maistraatti yksissä neuvoin, Kaupunginvaltuuston mieltä kuultuaan, vahvistaneet seuraavan työjärjestyksen Maistraattia varten:

1 §.

Maistraatti kokoontuu joka arkimaanantai, -keskiviikko ja -lauantai kello yksitoista aamupäivällä älköönkä hajaantuko ennen kello yhtä päivällä.

Ylimääräisiä istuntoja pidetään, milloin tarpeelliseksi katsotaan.

2 §.

Jos jostakin asiasta on erittäin määrätty, että se on läänin Kuvernöörin ja Maistraatin yksissä neuvoin ratkaistava, käsitelköön, milloin soveliaasti käy laatuun eikä Kuvernööri tahdo käyttää istunto- ja puhevaltaansa Maistraatin puheenjohtajana, Maistraatti asian sekä hankkikoon siitä sitten kirjallisesti Kuvernöörin lausunnon, jota varten kaikki asiaan kuuluvat kirjat ovat kuvernöörille lähetettävät.

3 §.

Maistraatti on päätösvaltainen kolmen jäsenen läsnäollessa.

4 §.

Kunnallispormestarin tulee, paitsi mitä hänelle Maistraatin jäsenenä ja puheenjohtajana kuuluu:

hoitaa Maistraatin töiden ylintä valvontaa;

johtaa Maistraatin kansliaa ja katsoa, että siellä palvelevat virka- ja palvelusmiehet täyttävät velvollisuutensa;

valmistaa ja Maistraatille esittää ne asiat, jotka sinne saapuvat ja ovat Maistraatin päätettävät, paitsi niitä asioita, joihin nähden tämä velvollisuus kuuluu oikeusraatimiehelle;

valvoa sitä, että kaikkiin niihin virka-aputoimiin, joita Maistraatilta pyydetään ja jotka voidaan Maistraatille esittämättä sen puolesta suorittaa, ryhdytään, paitsi niitä toimenpiteitä, joiden suorittamisesta oikeusraatimiehen tulee pitää huolta; ja on pormestarin vähintään kerran viikossa ilmoitettava nämä toimenpiteet Maistraatille, jolloin myöskin Maistraatin kirjediari on tarkastettava;

allekirjoittaa ne toimituskirjat, jotka aiheutuvat äskenmainituissa asioissa; sekä

olla kaikkina arkipäivinä tavattavissa Maistraatin kansliassa kello yhdestä kahteen päivällä.

5 §.

Oikeusraatimiehen tulee, paitsi hänelle Maistraatin jäsenenä ja varapuheenjohtajana kuuluvia tehtäviä:

valmistaa ja esittää ulosottoasiat, pitää pöytäkirjaa näissä asioissa sekä laatia ja allekirjoittaa niistä syntyneet toimituskirjat;

pitää lähinnä silmällä kaupunginvoutreja ja ulosottolaitoksen palveluskuntaa;

pitää huolta, että Maistraatille kuuluva rangaistusten täytäntöönpano tulee toimitetuksi, sekä valvoa, että tätä tarkoitusta varten otetut apulaiset täyttävät asianmukaisesti velvollisuutensa;

laatia ja pormestarin kanssa allekirjoittaa ne toimituskirjat, jotka viimeksimainituissa asioissa havaitaan tarpeellisiksi;

pitää Maistraatin sakkoluetteloa;

olla joka arkipäivä tavattavissa Maistraatin kansliassa kello kahdestatoista kahteen päivällä; sekä

pormestarin tilapäisesti ollessa estettynä täyttää hänen tehtävänsä.

Jos täytäntöönpanoasiassa pormestari ja oikeusraatimies ovat eri mieltä, on asia esitettävä Maistraatin ratkaistavaksi.

Oikeusraatimies huolehtii ja kustantaa niiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen, joista hän saa lunastuksen, jota vastoin muiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittaminen suoritetaan Maistraatin kansliassa tai, Maistraatin määräyksestä, kustannetaan sen tarverahoista.

6 §.

Kunnallisraatimiesten tulee sen lisäksi mitä heille Maistraatin jäsenenä kuuluu:

toimittaa kaupunkien kunnallishallituksesta joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 71 §:ssä määrätty kaupungin rahavaraston katsastus;

olla kutsumuksen saatuaan läsnä niissä lähtö- ja tulokatselmuksissa ja taloudellisissa tarkastuksissa, joita rahatoimikamari pitää sen selvittämiseksi, missä tilassa kaupungin maa- ja vesitulukset ovat niin hyvin kaupunkiin yhdistetyllä alueella kuin myös siihen kuuluvilla tiloilla sekä näillä olevat rakennukset, viljelykset ja istutukset, maantiet, myllynpaikat, satamat ja kalastusvedet ja, jos näissä toimituksissa tai muuten on syytä muistutukseen, ilmoittaa se viipymättä Maistraatille;

suorittaa kaikki ne katsastukset ja arvioimiset kruunun, kaupungin, yleisen laitoksen tai yksityisen henkilön lukuun, jotka ovat kahden maistraatinjäsenen toimitettavat;

yhdessä muiden katselmuksien kanssa suorittaa kaupungin rakennusjärjestyksessä ja muissa kunnallisasetuksissa tarkemmin mainitut katselmuksiset ja toimitukset;

valvoa pörssihuutokauppoja siitä erikseen säädetyllä tavalla;

toimittaa kaikki ne katselmukset, mittaukset ja arvioimiset kruunun, kaupungin, yleisen laitoksen tai yksityisen henkilön lukuun, jotka maistraatinjäsenen on suoritettava tai joita Maistraatti erityisissä tapauksissa määrää toimitettaviksi;

toimittaa sellaista tarkastusta ja valvontaa myrkkujen kauppaan, huutokaupantoinittajan ammattiliikkeesen ja muuhun sellaiseen nähden, joka on, sen mukaan kuin niistä on erikseen säädetty, maistraatinjäsenen suoritettava.

Nämä tehtävät ja toimitukset ovat, ellei tarve toisin vaadi, kunnallisraatimiesten suoritettavat vuoronsa mukaan joka toinen kuukausi.

Ensimmäisen eli virassaan vanhemman kunnallisraatimiehen tulee erittäin:

pitää hallussaan Maistraatin avainta niihin makasiineihin ja muihin talletushuoneisiin, joihin Maistraatin hoidossa olevaa tavaraa on pantu varastoon, sekä pitää täydellistä luetteloa sellaisesta tavarasta; sekä

laatia ne kaupungin kauppa, tehtaita ja käsityölaitoksia koskevat luettelot, joita Maistraatin on annettava.

Toisen kunnallisraatimiehen tulee laatia ne hintailmoitukset, jotka Maistraatti on velvollinen määräjain viranomaisille antamaan tai joita satunnaisesti on Maistraatilta vaadittu, kuin myöskin suorittaa ne arvioimiset ja katselmustoimitukset, joita Venäjän viranomaiset vaativat.

Maistraatilla on kuitenkin valta, ottaen huomioon missä määrin asianomaiset ovat enemmän tai vähemmän soveliaat puheenalaisiin tehtäviin taikka muiden pätevän syiden nojalla, kuin myöskin milloin asianomainen on jäävinalainen tai muuten laillisesti estettynä, toisin määrätä yllämainittujen virkatoimitusten suorittamisesta.

7 §.

Maistraatilla on apuna maistraatinsihteeri, kaksi notaria, rikosasiain apulaisulosottomies, venäjän- ja saksankielten kääntäjät, rekistraattori, aktuaari, kanslisti raastuvanarkiston apulainen sekä tarpeellinen määrä palvelusmiehiä.

Maistraatinsihteeri valitaan niinkuin erikseen on säädetty, jota vastoin Maistraatti valitsee muut virka- ja palvelusmiehet, aktuarin kuitenkin kuultuaan Raastuvanoikeuden mieltä.

8 §.

Maistraatinsihteerin tulee:

laatia ja varmentaa kaikki Maistraatista annettavat toimi-

tuskirjat, jotka eivät ole oikeusraatimiehen eivätkä notarien huolehdittavina, sekä valvoa, että ne tulevat lähetetyiksi;

esittää hakemukset sellaisten todistusten saamisesta, jotka Maistraatin puheenjohtaja voi Maistraatin päätöksettä antaa, sekä antaa ne asianomaisille;

laatia ja antaa asianomaisille valtakirjat, viranvahvistus- ja virkaerokirjat, jotka Maistraatti antaa;

laatia ja toimittaa edelleen Maistraatin kuulutukset;

pitää kiinnitys- ja laivanrekisteröimisasiain pöytäkirjaa ja hoitaa laivarekisteriä ynnä siihen kuuluvia asiakirjoja sekä huolehtia siinä tarvittavain toimituskirjain antamisesta.

Julkisena notarina tulee maistraatinsihteerin olla tavattavissa raatihuoneella joka arkipäivä kello yhdestätoista puoli kolmeen.

Maistraatinsihteerin kustantaa niiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen, joista hän saa lunastuksen, jota vastoin muiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittaminen toimitetaan Maistraatin kansliassa.

9 §.

Notarien tulee:

vuoroonsa Maistraatin määräyksen mukaan pitää pöytäkirjaa Maistraatin istunnoissa niitä asioita käsiteltäessä, joissa pöytäkirjanpito ei kuulu oikeusraatimiehelle eikä maistraatinsihteerille;

laatia, jollei suurempi kiireellisyys ole tarpeen, viimeistään viikon kuluessa pöytäkirja ja jättää se tarkistettavaksi, josta merkintä on tehtävä sekä sen päivän pöytäkirjaan, jona tarkistus on tapahtunut, että tarkistettuun pöytäkirjaan;

pitää, mikäli suurempi kiireellisyys ei ole tarpeen, viimeistään viikon kuluessa tarkistuksesta huolta kaikkien annettavain toimituskirjain lähettämisestä, joista erityisiä lähettämiskirjoja on pidettävä;

pitää kaikista Maistraatissa käsitellyistä asioista diaria ja siihen tehdä tarpeelliset merkinnät;

laatia diarien ja luetteloiden nojalla ne tiedot, jotka tilastollista tai muuta tarkoitusta varten ovat Maistraatin annettavat; sekä

pitää erityisiä luetteloita:

a) lykätyistä asioista;

b) niistä, jotka ovat saaneet luvan harjoittaa taikka ilmoittaneet harjoittavansa sellaista elinkeinoa, josta on suoritettava

määrätty maksu tai vero taksoituksen mukaan, tai lakanneet siitä harjoittamasta;

c) väkiviina- ja mallasjuomain vähittäismyyntiin tai anniskeluun sekä viinin ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppaamiseen annetuista oikeuksista;

d) päätöksistä, joilla Maistraatti on määrännyt tai kieltänyt määrääjän kuluessa ja määrättyllä uhalla jonkin toimittamisen.

Notarit kustantavat niiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamisen, joista he saavat lunastuksen, jota vastoin muiden toimituskirjain puhtaaksikirjoittamiseen nähden on voimassa mitä 5 § viimeisessä momentissa on samanlaatuista toimituskirjoista säädetty.

10 §.

Rikosasiain apulais-ulosottomiehen tulee Maistraatin määräyksestä toimittaa kaikki rangaistusten täytäntöönpanoon kuuluvat tehtävät, jota tarkoitusta varten hänen tulee ainakin joka maanantai, keskiviikko ja lauantai noudatuttaa Maistraatin kansliasta annetut täytäntöönpanokäskyt, sekä valmistaa tilit sakko-rahoista ja muusta rangaistusten täytäntöönpanosta niin hyvissä ajoin, että ne voidaan määrättyinä määräaikoina jättää asianomaisille.

Rikosasiain apulais-ulosottomiehen virkahuoneen tulee olla yleisölle avoinna kello kahdestatoista kahteen päivällä.

11 §.

Kielenkääntäjäin tulee, kun heidän virka-apuaan suullista kääntämistä varten tarvitaan, saapua kutsuttaessa heti Maistraattiin.

Asiakirjat, joiden kääntämistä vaaditaan, ovat Maistraatin toimesta annettavat asianomaisille kielenkääntäjille, joiden tulee pikimmiten toimittaa käänös ja todistaa ne oikeaksi nimikirjoituksellaan.

12 §.

Rekistraattorin tulee:

vastaanottaa ja tarpeellisella merkinnällä varustaa sekä merkitä diariin sekä Maistraattiin saapuvat virkakirjelmät että kaikki Maistraatille osoitetut kirjoitukset, jotka jätetään rekistraattorinkonttoriin;

pitää kaupparekisteriä ja antaa siitä otteita;

pitää Maistraatin päiväkirjaa rangaistusten täytäntöönpano- ja tiedonantoasioista sekä toimittaa siitä tarpeellisia otteita;

pitää huolta julkipanoista ja laatia luettelot, joita tarvitaan ulosottoasioita käsiteltäessä;

antaa asianomaisille oikeusraatimiehen ja maistraatinsihteerin laatimat päätökset, välipäätökset, kirjelmät ja pöytäkirjat sekä kantaa niistä lunastus ja tehdä siitä tili.

Rekistraattorin, joka saa lunastuksen viran puolesta antamistaan todistuksista, tulee olla tavattavissa raatihuoneella joka arkipäivä kello yhdestätoista kello puoli kolmeen, älköönkä hän muutenkaan poistuko sieltä Maistraatin koolla ollessa tai niin kauan kuin hänen läsnäolonsa on välttämätöntä hänelle ulosottoasioissa kuuluvain tehtävain toimittamiseen.

13 §.

Aktuari tulee hoitaa Maistraatin arkistoa sekä antaa jäljennöksiä pöytä- ja asiakirjoista, jotka ovat jätetyt arkistossa säilytettäviksi.

Aktuari on velvollinen olemaan arkistossa joka päivä kello kymmenestä aamupäivällä kello kahteen päivällä, älköönkä hän muutenkaan poistuko sieltä Maistraatin koolla ollessa.

14 §.

Kanslisti, jonka tulee olla kansliassa niinä aikoina kuin oikousraatimies tai maistraatinsihteerin on siellä, kirjoittaa kaikki Maistraatin kansliasta annettavat toimituskirjat, paitse ne, joista kannetaan lunastus.

15 §.

Arkistonapulaisen tulee olla avustamassa aktuarin arkiston hoidossa sekä Maistraatin määräyksestä avustaa Maistraatin kanslian puhtaaksikirjoitustyössä, jota varten arkistonapulaisen on oltava arkistossa kello yhdestätoista aamupäivällä kello kahteen päivällä.

Aktuarin estettynä ollessa on arkistonapulaisen täytettävä aktuarin velvollisuudet.

16 §.

Työn helpottamiseksi tarvittavat lomakkeet ja muut painotuotteet, jonka hankkimiseen tai suorittamiseen Maistraatti on suostunut, kustannetaan Maistraatin tarverahoista.

2. Maistraatin päätös kaupunginvoutien virka-ajasta sekä sitä ajasta, minkä kuluessa ulosottomiehen kantamat, kaupungille tulevat verot y. m. ovat rahatoimikamarille annettavat, 22 p:ltä huhtikuuta 1911.

Edellämainittuna päivänä on Maistraatti määrännyt seuraavasti:

Kaupunginvoutien virkahuoneen tulee olla yleisölle avoinna joka arkipäivä kello kahdestatoista kello puoli kolmeen. Anomuksen täytäntöönpanotoimesta, joka ei siedä viivytystä, ovat kaupunginvoudit kuitenkin velvolliset vastaanottamaan ollessansa virkahuoneessaan.

Ulosottomiehen, joka on toimittanut kaupungille tulevan veron y. m. perimisen, tulee kaksi kertaa viikossa antaa rahatoimikamarille siinä suhteessa kantamat varat; jos kuitenkin on kerääntynyt suurempia määriä, ovat ne kohta konttorille suoritettavat.

3. Helsingin kaupungin tilastollisen konttorin johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 25 p:nä huhtikuuta 1911.

1 §.

Helsingin kaupungin tilastollisella konttorilla, joka on kaupunkin rahatoimikamarin alainen, on tarkoituksena koota, järjestää ja julkaista tilastollisia ja muita tietoja Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta sekä sen väestö-, taloudellisista-, yhteiskunnallisista-, sivistys- ja muista oloista.

2 §.

Konttorin tehtävänä on:

- 1) vuosittain laatia ja julkaista Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja;
- 2) vuosittain laatia ja julkaista kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta;
- 3) vuosittain laatia ja julkaista Helsingin kaupungin terveyden- ja sairaanhoitotilasto;

4) vähintäänkin joka kolmas vuosi laatia ja julkaista Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri;

5) Kaupunginvaltuuston, Maistraatin tai rahatoimikamarin määräyksestä toimittaa Helsingin kaupunkia koskevia tilastollisia erikoistutkimuksia;

6) antaa kaupungin viranomaisille ilmoituksia käytettävissä olevien tilastotietojen pohjalla;

7) vaihtamalla konttorin julkaisuja muiden koti- ja ulkomaisten laitosten julkaisuihin sekä ostamalla hankia konttorille tarpeellinen kirjallisuus;

8) huolehtia kunnallistilaston jatkuvasta kehitymisestä yhä suurempaan täydellisyyteen, selväpiirteisyyteen ja tarkkuuteen sekä sitä varten rahatoimikamarille tehdä ne esitykset ja ehdotukset, jotka tarpeelliseksi katsotaan.

3 §.

Konttorin vakinaisena henkilökuntana on johtaja, aktuaari sekä tarpeellinen määrä laskuapulaisia.

Tarvittaessa voidaan konttoriin myös otta ylimääräistä palveluskuntaa.

4 §.

Johtajan, joka ei ole oikeutettu pitämään muuta tointa, joka on esteeksi hänen virkatoiminnalleen, valitsee Kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin julistettua viran avonaisena haettavaksi kolmenkymmenen päivän kuluessa ja sittenkun rahatoimikamari oman lausuntonsa ohella on hakemuskirjat lähettänyt Valtuustolle.

Aktuaarin nimittää virkaan rahatoimikamari, sittenkun virka sen toimesta on ollut julistettu kolmenkymmenen päivän kuluessa avonaisena haettavaksi ja johtaja on hakijoista antanut lausuntonsa.

Sekä johtaja että aktuaari otetaan epämääräiseksi ajaksi ja kuuden kuukauden irtisanomisajalla.

Laskuapulaiset sekä mahdollisesti tarpeellisen ylimääräisen palveluskunnan ynnä vahtimestarin ottaa ja erottaa johtaja.

5 §.

Johtajan velvollisuutena on:

1) johtaa ja valvoa konttorin työtä sekä itse ottaa siihen osaa, niin myös jakaa eri tehtävät henkilökunnan kesken;

- 2) Rahatoimikamarille tilivelvollisena hoitaa konttorin tarverahoja;
- 3) hoitaa konttorin ulkomainen kirjeenvaihto;
- 4) kutsuttaessa olla asiantuntijana saapuvilla kunnallisten hallitusten ja lautakuntain kokouksissa, joissa tilastoluontoisia asioita käsitellään; sekä
- 5) muutoin valvoa kunnallistilaston etuja.

6 §.

Aktuaarin velvollisuutena on:

- 1) johtajan ohjeen mukaan olla hänelle apuna konttorissa suoritettavissa töissä;
- 2) hoitaa konttorin rekistraattorin tehtäviä;
- 3) hoitaa konttorin kirjastoa ja arkistoa;
- 4) huolehtia konttorin julkaisujen vaihdosta muiden koti- ja ulkomaisten laitosten kanssa; sekä
- 5) johtajan ollessa laillisesti estettynä hoitaa hänenkin tehtäviään.

7 §.

Johtaja, aktuaari ja vakinaiset laskuapulaiset saavat vuosittain palkkaetujensa vähenemättä, eivät kuitenkaan molemmat ensimmäinit yhtäikää, kuukauden kesälomaa.

8 §.

Konttorin toiminnalle tarpeellisten tietojen hankkimiseksi on konttorilla oikeus olla välittömässä kirjeenvaihdossa koti- ja ulkomaisten laitosten kanssa, ja kaupungin hallitukset, lautakunnat ja muut kunnallisviranomaiset ovat velvolliset konttorille antamaan tietoja hoidettavinaan olevista kunnallishallinnon haaroista.

9 §.

Kaupungin hallitukset, lautakunnat ja muut kunnallisviranomaiset ovat oikeutetut konttorin kirjastosta saamaan lainoja.

10 §.

Konttori pidetään yleisölle avoinna kaikkina arkipäivinä rahatoimikamarin määräämänä aikana.

4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös työväenammattikunnan järjestämisestä kaupungin pakkahuoneeseen sekä taksa mainitulle ammattikunnalle, 25 p:ltä huhtikuuta 1911.

Sen ohessa kuin Kaupunginvaltuusto edellämainittuna päivänä on päättänyt, että tšekäläiseen pakkahuoneeseen liikennekonttorin valvonnan alla on kesäkuun 1 päivästä 1911 perustettava työväenammattikunta, jonka jäsenet olisivat yleisön käytettävissä tavarain pakkahuonekäyttelyssä, on Valtuusto vahvistanut seuraavan

Taksan Helsingin kaupungin pakkahuoneen työväenammattikuntaa varten.

- I. Lastin vastaanottaminen ja varastoon paneminen:
- a) yksityisistä kolleista 100 kglta 15 p:niä.
 - b) tukkutavaroista sopimuksen mukaan liikennekamreerin kanssa.
- II. a) Maksut tavaroiden tuomisesta tullaushuoneeseen pakkahuoneen makasiinista, niiden viemisestä pakkahuoneeseen ja sieltä ulosauttamisesta, kun muuten tarpeellisen työn suoritta tavarain omistajain oma väki . . . 100 „ 15 „
- b) Maksut kun työväen ammattikunta suorittaa kaiken tullikäyttelyyn kuuluvan työn:
- 1) kun tullikäyttely ei vaadi täydellistä purkamista ja sisäänpakkaamista 100 „ 25 „
 - 2) kun tullikäyttely vaatii täydellisen purkaamisen ja taas pakkaamisen 100 „ 35 „
- Vähin maksu I ja II kohdassa on 50 penniä.

- III. Postipaketin purkamisesta ja sisäänpakkaamisesta kapaleelta 10 penniä.
- IV. Työväenamattikunnan miehistöä voidaan myöskin käyttää ajalta laskien ja on maksu siinä tapauksessa 75 penniä tunnilta miestä kohti.
-

5. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta on vahvistettu muutettu kaupungin virka- ja palvelusmiesten palkkojen maksamistapa, 25 p:ltä huhtikuuta 1911.

Edellämainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt, että kaikki kaupungin palveluksessa olevat virka- ja palvelusmiehet saavat nostaa palkkansa jälkeinpäin joka kuukauden viimeisenä päivänä, kuitenkin siten, että niille virkamiehille, jotka nykyään kantavat palkkansa etukäteen, edelleenkin, niinkauan kuin he ovat kaupungin palveluksessa, pidätetään mainittu etu.

6. Työväenasiainlautakunnan sihteerille 26 p:ltä toukokuuta 1903 vahvistetun johtosäännön muutos.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 9 p:nä toukokuuta 1911.

Viimemainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt, että työväenasiainlautakunnan sihteerille vahvistetun johtosäännön neljäs kohta on saava seuraavan muutetun sanamuodon, nimittäin:

„antaa lautakunnan ohjeitten mukaan ja aikana, jonka lautakunta määrää, Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimistossa maksuttomasti työväenluokkaan kuuluville henkilöille tietoja ja neuvoja kysymyksissä, jotka koskevat toiselta puolen työmiesten sekä toiselta puolen työnantajain ja julkisten viranomaisten ja laitosten välisiä suhteita.“

7. Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 30 p:nä toukokuuta 1911.

1 §.

Kaupungin yleisten töiden silmälläpitoa hoitaa hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja, joka on kaupungininsinööri, sekä neljä jäsentä, joista Kaupunginvaltuusto valitsee kolme kolmeksi vuodeksi sekä rahatoimikamari yhden vuodeksi kerrallaan. Kaupunginvaltuuston valitsemista kolmesta jäsenestä eroaa arvan nojalla kahtena ensimmäisenä vuonna yksi jäsen ja sijaan valitaan yksi. Varajäseniä valitsee niinkään Valtuusto kaksi ja rahatoimikamari yhden, kulloinkin vuodeksi kerrallaan.

Kaupungininsinöörin ollessa estettynä tulee työpäällikkö jäseneksi hallitukseen, jonka on keskuudestaan valittava puheenjohtaja siksi ajaksi, minkä estettä kestää.

2 §.

Hallitus kokoontuu kerran viikossa taikka tarpeen mukaan useammin.

3 §.

Jos jäsen taikka varajäsen eroaa ennen valiokauden umpeen menemistä, on siitä ilmoitettava sille viranomaiselle, joka vaalin on toimittanut, uuden vaalin toimittamista varten. Siten valittu pysyy toimeksaan sen ajan, mikä eronneen toimikaudesta on jälellä.

Jos jäsenellä on este, pitää hänen siitä ilmoittaa puheenjohtajalle.

4 §.

Hallituksen alainen on rakennuskonttori kaikkine osastoineen.

5 §.

Hallituksen kokouksessa esittelevät osastonpäälliköt asiat, joista heidän on ennen kokousta annettava puheenjohtajalle luettelo; ja pitää luettelon mukana seurata lyhyt promemoria.

Hallitus on päätäntövaltainen, kun paitsi puheenjohtajaa kaksi jäsentä on saapuvilla ja he ovat päätöksestä yhtä mieltä.

Erimielisyyden sattuessa ratkaisee äänen enemmistö. Äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §.

Sihteerin tehtäviä hoitamaan valitsee hallitus, kuulutetun hakujan jälkeen, toimeen sopivan henkilön.

Hallituksen kokouksissa tehdyssä pöytäkirjassa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset sekä lyhyesti niiden perustelut. Pöytäkirjan tarkistus toimitetaan lähinnä seuraavassa kokouksessa.

Jos joku, joka on neuvotteluun ottanut osaa, haluaa antaa eri lausunnon, on se kirjallisesti jätettävä pöytäkirjaan liitettäväksi.

Lähtevät toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja esittelevä osastonpäällikkö sekä varmentaa sihteeri.

7 §.

Hallituksen velvollisuutena on erittäinkin:

a) katsoa, että kaikki yleisiä töitä varten osotetut määrärahat tulevat asiantuntevalla ja kaupungin edun mukaisella tavalla käytetyiksi tarkoituksiinsa;

b) vahvistaa, ellei Kaupunginvaltuusto toisin määrää, kaupungin rakennusyritysten ohjelma ja valvoa niitä;

c) kaikinpuolisesti tutkia rakennusten, katujen, rantasiltain, istutusten y. m. uutis- taikka muutostöitä varten tehdyt piirustukset ja kustannusarviot;

d) tutkia ja hyväksyä tarveaineiden ja työkalujen y. m. hankintatarjoukset sekä rakennuskonttorin toimesta hankitut urakkatarjoukset;

e) vuosittain yksissä neuvoin teknillisten laitosten hallituksen kanssa laatia kaupungin katuverkkoa koskevain töiden ohjelma;

f) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ilmoituksen johdosta ja sen kustannuksella teettää kaikki ne katuverkossa suoritettavat työt, joita aiheutuu kaupungin yleisten vesi-, kaasuja sähköjohtojen laajentamisesta, uudestisijoittamisesta ja täydentämisestä;

g) ratkaista kysymykset, jotka koskevat sekä työajan pituutta rakennuskonttorin huolehdittavina olevissa töissä että työpalkkain määrää, niin myös tariffi- ja muita sopimuksia;

h) katsoa, että ehdotus tarpeelliseksi kaupunginasemakaa-

van laajennukseksi ajoissa tehdään, valmistella tuollainen asia sekä rahatoimikamarille antaa sitä koskeva perusteltu esitys;

i) tehdä ehdotus sellaisesta kaupungin kulkulaitosten sekä katu- ja lokaviemäriverkon laajentamisesta ja täydentämisestä, jota asutus ja muut olot saattavat vaatia;

k) katsoa, että merenkulun tarpeet asianmukaisesti otetaan huomioon ja siihen nähden tehdä ehdotuksia uusien satamalaitteiden rakentamisesta ja ennestään olevien laajentamisesta;

l) pitää silmällä kaupungin puhtaanapitotoimintaa.

8 §.

Hallituksen tulee toimeen ottaa:

apulaistyöpäällikkö, kaupunginarkkitehdin apulainen, kaupunginrakennusmestari, varastonhoitaja ja metsänvartijat.

9 §.

Virkavapautta voi hallitus myöntää rakennuskonttorin virkamiehille ja hallituksen sihteerille kuukaudeksi; pitempikaikaista lomaa tarkoittavan hakemuksen lähettää hallitus Kaupunginvaltuustolle.

8. Helsingin kaupungin rakennuskonttorin johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 30 p:nä toukokuuta 1911.

1 §.

Helsingin kaupungin rakennuskonttorin toimena on valmistella ja suorittaa kaupungin yleiset työt, laatia ehdotukset kaupunginasemakaavan laajentamiseksi, täydentämiseksi ja muuttamiseksi, luetteloon panna kaupungin alueella sijaitsevat tontit ja tilukset, hoitaa kaupungin kiinteätä omaisuutta sekä yleisiä töitä varten tarpeellista tarveaine- ja työkaluvarastoa, täytäntöönpanna kaikki, mitä kaupungin rakennusjärjestyksen mukaan on rakennuskonttorin asiana sekä noudattaa niitä määräyksiä, joita Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus katsoo tarpeelliseksi antaa.

2 §.

Rakennuskonttorin alaisia ovat:

1) katu-, lokaviemäri-, rautatie-, silta- ja laiturirakennusten osasto;

- 2) geodeettisten töiden osasto;
- 3) talonrakennusosasto;
- 4) kaupunginasemakaavaosasto;
- 5) kaupunginistutusten osasto;
- 6) puhtaanapitolaitos; ja
- 7) tililaskuosasto.

3 §.

Rakennuskonttorin esimiehenä on kaupungininsinööri, joka johtaa konttorin toimintaa 2 §:ssä mainittujen osastojen päälliköiden, osastonpäällikönapulaisten, kaupunginrakennusmestarin, varastonhoitajan ja tarpeellisten metsänvartijain avulla.

4 §.

Kaupungininsinöörin asettaa virkaan Kaupunginvaltuusto Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta.

Hänen ei ole lupaa pitää muuta virkaa eikä käyttää kaupungin tehtäviin tarpeellista aikaansa muihin toimiin.

Erittäin on hänen velvollisuutenaan:

a) ylinnä johtaa kaupungin yleisiä töitä, lukuun ottamatta niitä, jotka laajuutensa vuoksi taikka muusta syystä, Kaupunginvaltuuston taikka hallituksen päätöksen mukaan, on suoritettava jonkun toisen henkilön johdossa;

b) pitää silmällä, että rakennuskonttorin palveluksessa olevat henkilöt täyttävät velvollisuutensa;

c) asianomaisen osastonpäällikön ehdotuksesta toimeen ottaa tarpeelliset ylimääräiset apulaiset, piirustajat, rakennusmestarit ja työnjohtajat;

d) katsoa, että yleisiä töitä ja järjestelyjä y. m. varten laaditut piirustukset ja kartat pannaan luetteloon ja säilyvät sekä että tarpeellisia diarioita ja kalustoluetteloja pidetään;

e) tarkastaa ja hyväksyä päivätyö- ja urakkalistaset sekä saapuneet laskut;

f) katsoa, että kaupungin rakennuksissa, katuosissa, viemärkanavissa, rantasilloissa, kaivoissa, teissä ja viertoteissä y. m. huomattavat tilapäiset puutteellisuudet joutuisasti korjataan;

g) ilmoituksen johdosta neuvoa, miten yksityisten työt katujen parantamiseksi ja kiveämiseksi taikka viemärkanavan johtamiseksi kadun alle on suoritettava;

h) jokaiselta kuukaudelta rahatoimikamariin lähettää oikeaksi todistettu tarveaineraportti;

i) vuosittain helmikuun kuluessa toimittaa konttorin tilit päätetyiksi.

Kaupungininsinööri pitää niinkään suorittaa mitä kaupungin rakennusjärjestys säättää sekä Maistraatti toimivaltansa piirissä hänelle määrää, niin myös rahatoimikamarin toimenannosta ottaa osaa arvioimis- ja katselmustoimituksiin, antaa kirjallisia lausuntoja ja kamarin kokouksissa tietoja kaikista rakennuskonttorin toimintaan ja hoitoon kuuluvista asioista, joiden käsittelyssä rahatoimikamari katsoo hänen läsnäolonsa tarpeelliseksi.

Hänen tulee niinkään hallitukselle kirjallisesti taikka suullisesti tehdä esityksiä ja ehdotuksia kaikesta, mitä hänen toimialaansa kuuluu.

5 §.

Työpäällikön asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta. Hänen ei ole lupa pitää muuta tointa.

Hänen velvollisuutenaan on:

a) katu-, lokaviemäri-, rautatie- ja satamarakennusosaston päällikkönä toimittaa hänen työalaansa kuuluvien kaupungin töiden lähintä johtoa ja silmälläpitoa;

b) osaston toimesta toisen viranomaisen taikka yksityishenkilön laskuun teettää sellaisia kaupungin katu- taikka lokaviemäriverkkoa koskevia töitä, mitkä hallitus määrää;

c) katsoa, että ehdotukset ja kustannusarviot tarpeellisia uutisrakennus-, korjaus- ja täydennystöitä varten ajoissa tehdään;

d) valmistella ja esitellä kaikki ne hänen toimialaansa koskevat asiat, joiden ratkaiseminen kuuluu hallitukselle;

e) antaa muille osastonpäälliköille apua sekä ne tiedot, joita hänellä virka-asemansa johdosta on käytettävänä;

f) tarkastaa, että hänen johdossaan suoritetuista töistä annetut päivätyö- ja urakkalistat sekä laskut ovat oikeat;

g) huolehtia osastolle tarpeellisten tarveaineiden ja työkalujen ostamisesta;

h) vuosittain ennen lokakuun 1 päivää antaa hallitukselle ehdotus seuraavana vuonna tarpeellisista töistä niihin kuuluvine piirustuksineen ja kustannusarvioineen;

i) vuosittain huhtikuun kuluessa hallitukselle antaa lyhyt selonteko osaston työstä lähinnä edellisenä vuonna; sekä

k) olla kaupungininsinöörin apuna ja hänen ollessa estettynä astua hänen sijaansa.

Hänen tulee niinkään hallitukselle tehdä esityksiä ja ehdotuksia kaikesta, mitä hänen toimialaansa kuuluu.

6 §.

Apulaispäällikön asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus virkaan työpäällikköä kuultuaan. Hänen ei ole lupa pitää muuta tointa.

Hänen tehtävänään on:

a) työpäällikön ohjeen mukaan valvoa hänen johdettavikseen annettuja yleisiä töitä;

b) olla apuna piirustusten ja kustannusarvioiden laatimisessa sekä ottaa osaa osastoon saapuvien työlistain ja laskujen tarkastukseen; sekä

c) muutoin suorittaa ne tehtävät, joita hallitus, kaupungininsinööri tahi työpäällikkö hänelle antaa.

7 §.

Geodeetin asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta.

Hänen ei ole lupaa pitää muuta sen laatuista virkaa, joka voisi estää hänen toimintaansa kaupungin palveluksessa.

Geodeetilla, jonka on esiteltävä kaikki hänen alaansa kuuluvat asiat, on velvollisuutena:

a) pitää kaupungin tonttikirjaa ja antaa siitä todistuksia;

b) toimittaa tontinmittaukset ja antaa mittauskirjat;

c) tontinomistajain ilmoituksen johdosta toimittaa rajalinjain viitoitus ja rakennuspaikkain paalutus rakennettavilla tonteilla sekä osottaa jalkakäytävän korkeus kivijalan ja portaitten laittamista varten, niin myös tonttiin käyvän yleisen viemärikanavan korkeus;

d) ottaa osaa kaupungin maata ja kiinteistöjä koskeviin katselmustoimituksiin sekä pitää pöytäkirjaa näissä toimituksissa;

e) toimittaa mittaukset ja laatia tarpeelliset kartat d) kohdassa mainittuja katselmustoimituksia varten;

f) täydentää, hoitaa ja luetteloon panna geodeettisiin töihin kuuluvat kartat ja asiakirjat;

g) suorittaa rakennuskonttorille tarpeelliset geodeettiset työt, niinkuin kaupunginasemakaavan järjestelyä ja laajentamista varten tarpeelliset mittaukset, vuokramaiden, huvila- ja asuntotonttien jaotus y. m. mitä hänen alaansa käy lukeminen;

h) vuosittain huhtikuun kuluessa hallitukselle antaa kertomus toiminnastaan lähinnä edellisenä vuonna; sekä

i) muutoin Maistraatin, rahatoimikamarin taikka hallituksen määräyksestä suorittaa ne tehtävät, joita rakennusjärjestys, rahatoimikamarin ohjesääntö taikka muut annetut määräykset aiheuttavat.

8 §.

Kaupunginarkkitehdin asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta. Hänen ei ole lupaa pitää muuta virkaa eikä käyttää kaupungin toimiin tarpeellista aikaansa muihin tehtäviin.

Kaupunginarkkitehdin velvollisuutena on:

a) talonrakennusosaston päällikkönä johtaa ja järjestää kaikki osaston asiana olevat työt;

b) teetettäväksi ehdottaa ja johtaa sekä kaupungin talojen kaikki korjaustyöt että kaikki ne uutisrakennustyöt, joita Kaupunginvaltuuston tilapäisen määräyksen johdosta ei teetetä jonkun toisen arkkitehdin silmälläpidon alaisina;

c) tarkastaa kaupungin vuokralle antamille alueille teetettävien rakennusten piirustukset ja niistä antaa lausunto, kun rahatoimikamari sitä hallitukselta vaatii;

d) panna luetteloon ja hoitaa kaikki kaupungin rakennuksia koskevat piirustukset;

e) katsoa, että kaupungin rakennukset palovakuutetaan kohtuullisesta arvosta;

f) huolehtia rakennustöitä varten tarpeellisten työkalujen ja tarveaineiden ostosta;

g) tarkastaa, että hänen johdossaan suoritettavista töistä annetut päivätyö- ja urakkalistaset sekä laskut ovat oikeat;

h) olla Maistraatin apuna katselmuksissa, tarkastuksissa ja muissa toimituksissa, joita kaupungin rakennusjärjestyksen määräykset voivat aiheuttaa;

i) kutsuttaessa olla saapuvilla Maistraatin ja rahatoimikamarin kokouksissa sekä siellä antaa häneltä mahdollisesti pyydytetyt tiedot;

k) olla muiden osastonpäällikköjen apuna ja antaa heille ne tiedot, joita hänellä virka-asemansa johdosta on käytettävään;

l) vuosittain huhtikuun kuluessa antaa hallitukselle kertomus osaston työstä lähinnä edellisenä vuonna;

m) vuosittain ennen syyskuun 15 päivää antaa hallitukselle ehdotus seuraavana vuonna teetettävistä tarpeellisista töistä niihin kuuluvine piirustuksineen ja kustannusarvioineen; sekä

n) muutoina suorittaa kaikki toimialaansa kuuluvat työt ja tehtävät, joita hallitus hänen toimekseen antaa.

Hänen tulee myös hallitukselle tehdä esityksiä ja ehdotuksia kaikesta mitä hänen toimialaansa kuuluu sekä esitellä tähän alaan kuuluvat asiat.

9 §.

Kaupunginarkkitehdin apulaisen asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus virkaan kaupunginarkkitehtiä kuultuaan. Hänen ei ole lupa pitää muuta tointa.

Hänen velvollisuutenaan on:

a) kaupunginarkkitehdin ohjeen mukaan valvoa hänen johdettavikseen annettuja yleisiä töitä;

b) olla apuna piirustusten ja kustannusarvioiden laatimisessa sekä ottaa osaa osastoon saapuneiden työlistojen ja laskujen tarkastukseen; sekä

c) muutoin suorittaa ne tehtävät, mitkä hallitus, kaupungininsinööri tahi kaupunginarkkitehti hänelle antaa.

10 §.

Kaupunginasemakaava-arkkitehdin asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta. Hänen ei ole lupa pitää muuta virkaa.

Kaupunginasemakaava-arkkitehdillä, joka johtaa kaupunginasemakaava-asiain osastoa, on velvollisuutena;

a) sekä valmistella ja suorittaa kaupunginasemakaavan laajentamista, muuttamista ja täydentämistä tarkoittavat työt että myös hallituksessa tehdä tuollaisia asioita koskevia ehdotuksia ja kutsuttaessa olla saapuvilla hallituksen kokouksissa;

b) johtaa ja valvoa kaupunginasemakaava-osaston töitä;

c) hallitukselle esitellä virka-alaansa kuuluvat asiat;

d) Kaupunginvaltuuston hyväksymäin ehdotusten mukaisesti laatia ja nimikirjoituksellaan vahvistaa kaikki lopulliset kaupunginasemakaavat;

e) vuosittain huhtikuun kuluessa antaa hallitukselle kertomus toiminnastaan;

f) hoitaa ja luetteloon panna kaupunginasemakaava-osaston piirustukset, kartat ja asiakirjat; sekä

g) olla muille osatontyöläisille avullisena ja antaa heille niitä tietoja, joita hänellä virka-asemansa johdosta on käytettävänä.

11 §.

Kaupunginpuutarhurin, jonka asiana on hänen toimialaansa kuuluvain asiain esittely, asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta. Hänen ei ole lupaa pitää muuta tointa.

Hänen velvollisuutenaan on:

a) johtaa alaansa kuuluvia töitä sekä suojella ja hoitaa kaikki kaupungin omassa hoidossa olevia istutuksia ja puutarhalaitteita ynnä niihin kuuluvia laitoksia ja työkaluja;

b) säilyttää istutuksista tehdyt piirustukset, asemapiirroksiset ja kartat niihin kuuluvine luetteloineen;

c) huolehtia niiden tarvikkeiden ostosta, joita ei voida hänelle toimittaa kaupungin varastosta taikka hallituksen välityksellä muulla tavoin hankkia;

d) yhdistellä ja tarkastaa hänen johdossaan suoritettavista töistä annetut päivätyö- ja urakkalistat sekä laskut;

e) valvoa, että kaupungin maan vuokraajat ja muut yksityishenkilöt täyttävät sitoumuksensa istutuksiin nähden;

f) vuosittain lokakuun kuluessa hallitukselle antaa seuraavana vuonna teetettävien töiden ehdotus kustannusarvioineen ja, jos on tarpeellista, piirustuksineen;

g) sittenkun vuosirahansääntö on vahvistettu, hallitukselle antaa ehdotus määrärahan jaosta istutusten kunnossapitoa ja korjausta varten;

h) vuosittain huhtikuun kuluessa hallitukselle antaa lyhyt kertomus lähinnä edelliseltä vuodelta; sekä

i) töissä, joissa hänen ammattitietojaan voidaan tarvita, olla kaupungininsinööreille avullisena sekä muutoin täyttää, mitä hallitus hänen toimekseen virassa määrää.

Hänen tulee myös hallitukselle tehdä esityksiä ja ehdotuksia kaikesta mitä hänen toimeensa kuuluu.

12 §.

Puhtaanapito-osaston johtajan, jonka on esiteltävä hänen alaansa kuuluvat asiat, asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta. Hänen ei ole lupaa pitää muuta virkaa.

Johtajan velvollisuutena on:

a) likinnä valvoa sekä kaupungin katujen, yleisten paikkain,

viertoteiden ja teiden puhtaanapitoa että myös yleistä makkien puhtaanapitoa;

b) katsoa, että kaupungille kuuluvat, puhtaanapidon toimittamista varten olevat laitokset, työkalut ja hevoset hyvin hoidetaan ja kunnossa pidetään;

c) hoitaa kaupungista koottujen karikkeitten käyttelyä ja myyntiä;

d) rakennuskonttorin kamreerin taikka kaupungininsinöörin ohjauksen mukaisesti pitää osaston toiminnan johdosta tarpeellisia tilikirjoja sekä kirjoittaa laskut saatavista, joita osastolle tulee suorittamistaan töistä ja tavaranhankinnoista;

e) hallitukselle esittää virkatoiminnastaan johtuvat ehdotukset;

f) vuosittain ennen lokakuun 1 päivää hallitukselle antaa ehdotus osaston ensivuotiseksi tulo- ja menoarvioksi; sekä

g) vuosittain huhtikuun kuluessa hallitukselle antaa kertomus osaston toiminnasta lähinnä edellisenä vuonna.

13 §.

Kamreerin asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta. Hänen ei ole lupaa pitää muuta virkaa.

Hänen velvollisuutenaan on:

a) pitää rakennuskonttorin tilikirjoja ja luetteloja;

b) yhdistellä päivätyölistat ja toimittaa muut hallintoon kuuluvat laskelmat; sekä

c) kirjaan panna ja tarkastaa konttorin silmälläpidon alaisena oleva tarveaine- ja työkaluvarasto sekä laatia 4 §:n h. momentissa mainittu tarveaineraportti ja muutoin suorittaa ne tehtävät, joita kaupungininsinööri hänelle antaa.

14 §.

Kaupunginrakennusmestarin ottaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus toimeen. Hänen ei ole lupaa pitää muuta tointa.

Hänen velvollisuutenaan on työpäällikön määräyksen mukaan ja silmälläpidon alaisena valvoa kaupungin katuosain, lokaviemärien, kaivojen, laiturien, siltain, viertoteiden y. m. korjaustöitä, koota ja yhdistellä sekä oikeiksi todistaa työnholtajain noista töistä antamat päivätyölistat sekä muutoin täyttää, mitä kaupungininsinööri hänen toimekseen antaa.

15 §.

Varastonhoitajan otta Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus toimeen. Hänen ei ole lupaa pitää muuta tointa.

Hänen velvollisuutenaan on hoitaa rakennuskonttorin silmälläpidon alaista kaupungin tarveaineiden ja työkalujen varastoa, vastaanottaa, mitä varastoon tuodaan ja sieltä antaa, mitä asianmukaisessa järjestyksessä tilataan, sekä varastosta pitää tarpeellisia luetteloja, jotka on toimitettava kamreerille kirjaanpanoa varten.

16 §.

Metsänvartijat asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus.

Heidän asianaan on valppaasti valvoa, että kaupungin metsät rauhoitetaan sekä että kaupungin alaisten tilusten vuokramiehet eivät mene oikeuksiensa ulkopuolelle eivätkä laiminlyö velvollisuuksiaan heidän haltuunsa annettuun metsämaahan nähden. Rikkomukset ilmoitetaan rakennuskonttorille, joka jättää asian hallitukselle siihen toimenpiteeseen ryhtymistä varten, johon aihetta saattaa olla. Kaupunkiin yhdistämättömällä maalla olevissa metsissä toimittavat metsänvartijat hakkuuta, harvennusta ja viljelystä metsävirkamiehen ohjeen mukaan niin laajasti vuotenaan, kuin hallitus määrää. Heidän tulee niinikään kaupungininsinöörin määräyksen mukaan huolehtia kaupungin ulkopuolella olevien teiden kunnossapidosta, lukuunottamatta viertoteitä, sekä muutoin täyttää toimialaansa kuuluvat taikka hallituksen heille antamat tehtävät.

17 §.

Yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi sellaisissa töissä, jotka myös koskevat kaupungin teknillisiä laitoksia ja yleisiä vesi-, kaasu- ja sähköjohtoverkkoja, tulee rakennuskonttorin:

a) sikäli kuin ehdotuksia uuden kaupunginosan, kadun taikka paikan rakentamiseksi laaditaan, siitä ilmoittaa teknillisten laitosten hallitukselle;

b) laatiessaan seuraavan vuoden menosääntöehdotusta saattaa teknillisten laitosten hallituksen tiedoksi teetettäviksi ehdotettavat kiveämistyöt, kaduntasoitukset ja lokaviemärlaitteet;

c) kaupungin katuihin teknillisten laitosten puolesta teettää kaikki kaivaus-, täyte- ja kiveämistyöt, joita on tarpeen johto-

verkkojen laajentamisen, korjaamisen ja täydentämisen toimittamiseksi; sekä

d) teknillisten laitosten virkamiesten kanssa neuvotella yhteisten töiden suorittamisesta.

18 §.

Virkavapautta voi Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus myöntää rakennuskonttorin virkamiehille enintään kuukaudeksi; pitempiaikaista lomaa tarkoittavan hakemuksen toimittaa hallitus Kaupunginvaltuustolle.

19 §.

Paitsi vuosirahasääntöön merkittyjä palkkaetuja tulee rakennuskonttorin virkamiehille toimituskirjain lunastusta ja palkkioita eräistä toimituksista erityisen taksan mukaan.

Näitä virkamiehiä toimeen otettaessa on molemmin puolin pantava ehdoksi kuuden kuukauden irtisanomisaika.

20 §.

Rakennuskonttori pidetään yleisölle avoinna kaikkina arkipäivinä Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen määräämänä aikana.

9. Helsingin kaupungin taksoitusvalmistelukunnan johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 30 p:nä toukokuuta 1911.

1 §.

Helsingin kaupungin taksoitusvalmistelukunnan tehtävänä on kaupungin kunnallistaksoituksen yksityiskohtainen valmistelu, ollen valmistelukunta siinä kohden velvollinen läpikäymään ja tarkastamaan vuodekseen laaditun henkilöuettelon sekä ehdottamaan itsekunkin verovelvollisen maksettaviksi pantavat veroäyrit.

Taksoitusvalmistelukunnan velvollisuus on sen ohella asianomaisten viranomaisten pyynnöstä antaa lausuntoja taksoitusasioista sekä joka vuodeksi laatia ehdotus Helsingin kaupungin kunnalliseksi ääniluetteloksi.

2 §.

Taksoitusvalmistelukuntaan kuuluu puheenjohtaja, kaksi jäsentä ja sihteeri. Puheenjohtajan valitsee Maistraatti epämääräiseksi ajaksi 6 kuukauden molemminpuolisella irtisanomisoikeudella, jota vastoin Kaupunginvaltuusto valitsee jäsenet 3 vuodeksi kerrallaan huhtikuun 1 päivästä lukien. Sihteerin valitsee taksoitusvalmistelukunta niinkään epämääräiseksi ajaksi 6 kuukauden molemminpuolisella irtisanomisoikeudella.

3 §.

Taksoitusvalmistelukunta kokoontuu puheenjohtajan kutsuksesta sekä on päätäntövaltainen, kun puheenjohtaja ja molemmat jäsenet ovat saapuvilla. Kuitenkin voidaan asiat, joilla ei ole periaatteellista merkitystä, ratkaista vaikkakin ainoastaan kaksi on saapuvilla, jos he ovat päätöksestä yhtä mieltä.

4 §.

Puheenjohtajan velvollisuutena on:
valmistella ja taksoitusvalmistelukunnan kokouksissa esitellä esiintyvät asiat;
johtaa valmistelukunnan toimintaa;
laatia tarpeellinen yksityiskohtainen suunnitelma valmistelukunnan työtä varten sekä koota sitä varten tarpeellinen aineisto;
toimia sihteerinä sekä taksoituslautakunnan ensimmäisessä osastossa että tarkastuslautakunnassa;
allekirjoittaa valmistelukunnan kirjelmät; sekä
toimeen asettaa ja siitä erottaa tarpeellinen konttorihenkilökunta, tarpeelliset ylimääräiset apulaiset ja vahtimestari.

5 §.

Sihteerin velvollisuutena on:
pitää tulevain asiain ja lähteväin toimituskirjain diaria;
taksoitusvalmistelukunnan kokouksissa pitää pöytäkirjaa ja varmentaa valmistelukunnasta annettavat toimituskirjat;
puheenjohtajan ohjeen mukaan olla apuna asiain valmistelussa;
toimia sihteerinä taksoituslautakunnan toisessa osastossa sekä tarpeen mukaan myös tarkastuslautakunnan kokouksissa.

6 §.

Vuosittain syyskuun kuluessa tulee taksoitusvalmistelukunnan antaa rahatoimikamariin ehdotus ensitulevan vuoden menosäännöksi.

Sen ohella on vuosittain toukokuun kuluessa laadittava ja Kaupunginvaltuustolle lähettävä kertomus taksoitusvalmistelukunnan toiminnasta kuluneena vuonna.

7 §.

Puheenjohtaja ja sihteeri nauttivat joka kesä virkalomaa kuukauden kumpikin, kun se töiden tasaista kulkua estämättä voi käydä päinsä.

10. Kaupunginvaltuusmiesten päätös, jonka kautta on myönnetty määräraha Maistraatin ja Raastuvanoikeuden jäsenten ja virkamiesten viransijaisille kesälomanaikana, 30 p:ltä toukokuuta 1911.

Maistraatin ja Yhteisen Raastuvanoikeuden esityksestä on Kaupunginvaltuusto edellämainittuna päivänä myöntänyt seuraavan määrärahan jäsenten ja allamainittujen virkamiesten virkasijaisille kuukauden kesälomanaikana, nimittäin:

Maistraatissa: oikeusraatimiehen sijaiselle sekä kunnallispormestarin että oikeusraatimiehen omana lomaaikana 350 markkaa kuukaudessa eli yhteensä 700 markkaa, kahden kunnallisraatimiesten sijaiselle, à 250 markkaa kummallekin, 500 markkaa, kahden notarin sijaiselle, à 200 markkaa kummallekin, 400 markkaa, maistraatinsihteerin sijaiselle 200 markkaa, rekistraattorin sijaiselle 150 markkaa ja kanslistin sijaiselle 100 markkaa; sekä

Raastuvanoikeudessa: puheenjohtajain, jäsenten ja notarien sijaisille siten, että puheenjohtajille on myönnetty viisi eri palkkiota à 350 markkaa, jäsenille seitsemän eri palkkiota à 250 markkaa sekä notareille samoin seitsemän palkkiota à 250 markkaa.

Helsingissä, Sanomalehti ja Kirjapaino-Osakeyhtiön kirjapaino, 1911.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Järjestyssäännöt automobiililiikenteelle Helsingin kaupungissa.
 2. Järjestyssäännöt ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittamiselle Helsingin kaupungissa.
 3. Taksa taksametriautomobiilillä ajosta Helsingin kaupungissa.
 4. Taksa automobiilien katsastuksesta ja automobiilinkuljettajain tutkimisesta.
 5. Ote kansanvälisestä liittokirjasta koskeva automobiililiikettä.
-
-

1. Järjestyssäännöt automobiililiikenteelle Helsingin kaupungissa.

Uudenmaanläänin Lääninhallituksen yksissä neuvoin Maistraatin kanssa vahvistamat 26 päivänä elokuuta 1911.

1 §.

Automobiilillä ymmärretään näissä järjestyssäännöissä jo-kaista henkilöjen taikka tavaran kuljetusta varten aijottua ajo-neuvoa, jota kuljettaa voimakone (moottori) ja joka ei ole tarkoitettu kiskoilla kulkeväksi.

Näitä järjestyssääntöjä ei kuitenkaan sovelleteta moottori-polkkupyöriin, joista on erittäin säädetty.

2 §.

1 mom. Automobiilissä pitää olla:

a) ohjauslaite, jonka avulla automobiili nopeasti ja var-masti voi väistää ja helposti kääntyä;

b) kaksi helposti käsiin saatavaa, toisistaan riippumatta toimivaa jarrua, joista ainakin toinen teho välittömästi käyttö-pyöriin taikka niihin kiinteästi yhdistettyyn pyörään; ja pitää näiden jarrujen kumpaisenkin erikseen joko voida pidättää

saman akselin molemmat pyörät, niin että ne eivät voi pyöriä, taikka muutoin olla niin laitettut, että ne voivat samallaisella teholla pysähdyttää automobiilin, minkä ohella toisen näistä jarrujärjestelmistä taikka erityisen laitteen pitää kyetä estämään automobiiliä kulkemasta taaksepäin vastoin kuljettajan tahtoa;

c) laite, jolla moottorin paikalla voi pysähdyttää taikka käyttöpyöräin yhteydestä erottaa;

d) laite, joka estää automobiiliä lähtemästä itsestään käyntiin;

e) automobiilissä, jonka oma paino on 250 kilogrammaa suurempi, peräytyslaite;

f) sovelias koneellinen merkinantolaite (merkkitorvi); sekä

g) käytettäväksi sinä aikana, jolloin katuvalaistus on käytännössä:

kaksi automobiilin etupuolelle kumpaisellekin sivulle sijoitettua, valkealla valolla varustettua lyhtyä, jotka kirkaasti valaisevat tien ainakin 10 metrin pituudelta automobiilin edessä; ja

yksi automobiilin taakse sijoitettu, valkealla valolla varustettu lyhty, joka selvästi valaisee järjestysnumeron.

mom. Kaikki kädensijat ja muut automobiilin käyntiinpänoa, ohjausta ja jarrutusta varten olevat laitteet pitää olla niin sijoitetut, ettei niiden suhteen erehdystä voi tapahtua ja että automobiilinkuljettaja helposti voi ulottua niihin siirtymättä paikaltaan taikka kääntämättä huomiotaan pois tiestä.

Automobiilissä ei saa olla mitään, joka kuljettajan paikalta estää näkemästä ajotielle.

3 mom. Moottori sekä neste- taikka kaasumaista polttoainetta sisältävät säiliöt ja putket pitää olla sen laatuiset, etteivät ne voi aikaansaada tulta taikka tapaturmaa räjähtämällä.

Moottori ei saa laskea savua, höyryä eikä pahahajuista kaasua siinä määrin taikka sillä tavoin, että siitä syntyy hankaluutta.

4 mom. Pyöränrenkaat pitää olla pehmeästä ja juostavasta aineesta sekä talvisaikana varustettuina jäänaukoilla taikka muilla sentapaisilla laitteilla. Putket ja säiliöt pitää mahdollisimman hyvin olla suojellut ulkonaiselta vahingonteolta.

Pyöränrenkaat pitää olla vähintään 8 senttimetriä leveät, joka leveys, pyörään kohdistuvan arvioidun kuormituksen noustessa yli 400 kilogramman, lisääntyy yhdellä senttimetrillä jokaiselta pyörän kuormituksen täydeltä taikka alotetulta sadalta

kilogrammalla, kuitenkin niin ettei 25 senttimetriä suurempaa leveyttä missään tapauksessa vaadita.

Pyöränrenkaan leveydellä ymmärretään renkaan suurinta leveyttä pyörän ollessa koholla maasta.

Mitä pyöränrenkaan vähimmästä leveydestä on säädetty ei koske automobiiliä, jonka arvioitu pyöränkuormitus ei nouse 400 kilogrammaa enemmäksi.

3 §.

Automobiiliä ei saa ottaa käytäntöön, ellei se ole varustettu järjestysnumerolla sillä tavoin kuin alempana säädetään. Uutta automobiiliä saa kuitenkin koetteeksi ajaa, jos se on varustettu katsastusmiehen koevaununumerolla. Järjestysnumeroa ei saa muuttaa automobiilistä toiseen.

4 §.

Ennenkuin järjestysnumero automobiilille annetaan, on automobiili Maistraatin määräämän katsastusmiehen katsastettava.

Katsastuksessa on tutkittava, onko automobiili laadultaan 2 §:ssä annettujen määräysten mukainen sekä muutenkin kaupungin yleistä liikennettä silmällä pitäen sopiva, ja pitää katsastusmiehen siitä antaa todistus.

Tuolaisella todistuksella varustetulle automobiilille antaa poliisilaitos 3 §:ssä mainitun järjestysnumeron, joka ammattimaiseen liikenteeseen käytettävässä automobiilissä on maalattava mustalla värillä valkealle pohjalle ja yksityiseen tarpeeseen käytettävässä automobiilissä punaisella värillä valkealle pohjalle sekä josta kaksi kappaletta on kiinnitettävä automobiiliin, toinen sen etu- ja toinen takapuolelle.

Numerojen korkeuden pitää olla 15 sm.

5 §.

Automobiilin kuljetuksessa pitää panna tarpeellista huomiota muihin kulkijoihin sekä jalkamiehiin, jotapaitsi soveltuvilta kohdin on noudatettava mitä poliisijärjestyksessä on ajoneuvoilla liikkumisesta säädetty.

Henkilöliikennettä varten ajottua automobiiliä sekä tavaraautomobiiliä, jonka kantovoima ei ole 500 kilogramma suurempi, ei saa kuljettaa suuremmalla nopeudella kuin päivänvalon aikana 20 kilometriä sekä pimeään aikaan taikka sumun vallitessa 10 kilometriä tunnissa.

Niillä liikenneväylillä, missä voimassa olevain määräysten mukaan on kielletty hevosella ajamasta kovempaa kuin käyden, ei automobiiliä saa kuljettaa suuremmalla nopeudella kuin 8 kilometriä tunnissa.

Automobiiliä, jota käytetään tavaraliikenteessä ja joka on tarkoitettu kantamaan 500 kilogrammaa raskaamman, mutta 1,500 kilogrammaa kevyemmän kuorman, ei saa kuljettaa nopeammin kuin 15 kilometriä tunnissa, ja kuorma-automobiiliä, jonka kantovoima on 1,500 kilogrammaa suurempi, nopeammin kuin 10 kilometriä tunnissa, ja pitää tuollaisiin automobiileihin nähden työajoneuvoista annettujen määräysten olla soveltuvilta kohdin noudatettavina.

Silloilla ja kadun- tai tienristeyksissä liikkuessä sekä vilkasliikenteisillä taikka semmoisilla paikoilla kulkiessa, missä ajotie ei ole näkyvissä ainakin 15 metrin pituudelta, pitää äänekkaita varotusmerkkejä annettaman ja automobiiliä kuljettaman niin hiljalleen, että sen heti voi pysähdyttää.

Merkinanto ei vapauta kuljettajaa velvollisuudestaan noudattaa tarpeellista varovaisuutta muiden ajajain sekä jalkamiesten suhteen.

Mitä tässä on säädetty kulkunopeudesta ei koske automobiiliä, jota käytetään sairasmaununa taikka poliisiviranomaisen virantoimituksessa taikka palolaitoksen tarkoituksia varten tulenvaaran uhatessa.

6 §.

Automobiiliä älköön jätettävä vaarinpidotta kadulle taikka tielle, ellei käyntiinpanolaite ole koneistosta irroitettu, niin että sivulliset eivät voi panna automobiiliä käyntiin.

7 §.

Poliisilaitoksen erityisettä luvatta ei automobiiliin saa kytkeä toista ajoneuvoa.

8 §.

Automobiilinkuljettajan, jolla ymmärretään jokaista, joka tilapäisestikin automobiiliä kuljettaa, pitää olla siihen toimeen poliisiviranomaisen hyväksymä, ja saatakoon kuljettajaksi hyväksyä ainoastaan se, joka on täyttänyt 18 vuotta, on tunnettu raittiiksi, kunnolliseksi ja luotettavaksi, jolla on tyydyttävä näkö, sekä on Maistraatin hyväksymän asiantuntevan henkilön

antamalla todistuksella näyttänyt olevansa täysin perehtynyt automobiilin rakenteeseen, hoitoon ja ohjaukseen.

9 §.

Poliisilaitoksessa on pidettävä sekä ilmoitettujen automobiilien luetteloa, johon merkitään jokaisen automobiilin numero, omistajan nimi, ammatti ja osoite ynnä aika, milloin kone on katsastettu, että myös kuljettajiksi hyväksytyjen henkilöiden luetteloa, jossa mainitaan heidän nimensä ja osoitteensa.

10 §.

Automobiilin katsastus on toimitettava vuosittain ja on poliisiviranomainen oikeutettu, kun aihetta ilmaantuu, toimittamaan automobiilien katsastuksia sekä, kun katsastuksesta käy selville, ettei automobiili enää täytä ylempänä säädettyjä ehtoja, kieltämään sitä edelleen käyttämästä.

11 §.

Toimituksesta, joka näiden järjestyssääntöjen mukaan on katsastusmiehen asiana, on hän oikeutettu saamaan korvauksen Maistraatin vahvistaman taksan mukaan.

12 §.

Automobiilin omistajan ja kuljettajan pitää noudattaa niitä tarkempia määräyksiä ja ohjeita, joita poliisiviranomainen toimivaltansa piirissä katsoo tarpeelliseksi katuliikenteen vuoksi antaa.

13 §.

Automobiileja muilta paikkakunnilta Suomessa, jotka eivät ole täällä rekisteröidyt, käytettäköön täällä tilapäisesti seuraavia ehtoja noudattamalla:

että automobiilin on katsastanut ja hyväksynyt viranomaisen jollakin paikkakunnalla, jossa löytyy automobiililiikenteelle asianomaisesti vahvistettuja järjestyssääntöjä;

että tällainen viranomaisen on hyväksynyt kuljettajan;

että automobiili on varustettu selvällä tuntomerkillä sekä 2 §:ssä mainituilla merkinantolaitteilla ja lyhdyillä.

Muista maista oleviin automobiileihin nähden on voimassa, mistä liittokirjassa kansanvälisestä automobiililiikenteestä 11 päivästä lokakuuta 1909 on säädetty.

14 §.

Näiden järjestyssääntöjen rikkomisesta rangaistaan syyllinen, ellei rikoksesta ole yleisessä laissa taikka voimassa olevissa asetuksissa erityistä rangaistusta määrätty, enintään kahdensadan markan sakolla, ellei hairahduksista katsota varoituksen voivan riittää.

Nämä järjestyssäännöt ovat voimassa 1 p:stä tammi-kuuta 1912.

2. Järjestyssäännöt ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittamiselle Helsingin kaupungissa.

Maistraatin vahvistamat 26 päivänä elokuuta 1911.

1 §.

Se, joka haluaa saada oikeuden pitää automobiiliä yleisön käytettävänä korvausta vastaan (ammattimainen automobiililiikenne), olkoon velvollinen, oheen pannen papintodistuksen sekä poliisiviranomaisen lausunnon asiasta, tekemään siitä hakemuksen Maistraatille, joka tutkittuaan tekee päätöksen asiasta ja, siinä tapauksessa että hakemukseen myönnyttään, pöytäkirjanotteella antaa hakijalle lupatodistuksen.

Ennenkuin hakija saa hänelle myönnettyä oikeutta käyttää, pitää hänen lupatodistuksen näyttämällä tästä ilmoittaa poliisiviranomaiselle, jonka sen jälkeen tulee antaa hakijalle numero ja maksua vastaan numerolaatta sekä kappale näitä ja yleistä automobiililiikennettä koskevia järjestyssääntöjä ynnä automobiileille vahvistettua taksaa.

Edellä mainitun ilmoituksen tehdessään pitää hakijan myös ilmoittaa asuntonsa; asunnonmuutos on niinkään heti ilmoitettava poliisille.

Paitsi toisessa kappaleessa mainittua ilmoitusta pitää ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittajan, oikeutensa menettämisen uhalla, vuosittain joulukuussa sinä päivänä, joka poliisiviranomaisen pitää sitä ennen hyvissä ajoin kuulututtaa kaupungin enimmin levinneissä sanomalehdissä, keskuspoliisille ilmoittaa haluaako hän seuraavana vuonna oikeuttaan käyttää.

Se, joka tahtoo lakata ammattia harjoittamasta, olkoon velvollinen lupatodistuksen palauttamalla siitä ilmoittamaan Maistraatille; ilmoittakoon siitä poliisillekin.

2 §.

Se, joka on saanut oikeuden ammattimaisen automobiili-liikenteen harjoittamiseen, älköön yleisöä palvelko ennenkuin poliisiviranomainen, hänen paikallistuntemustaan ja kykyään automobiilin hoitamiseen tutkittuaan, on hänelle antanut luvan siihen.

Jos automobiilinomistaja tahtoo harjoittaa ammattia siihen toimeen ottamallaan kuljettajalla, on kuljettajalle hankittava poliisiviranomaisen hyväksyminen.

Automobiilinkuljettajaksi hyväksyttäköön ainoastaan se:

- a) joka on täyttänyt 18 vuotta;
- b) jolla on kansalaisluottamus;
- c) joka on tunnettu raittiiksi, rehelliseksi ja kunnolliseksi;
- d) jolla on tyydyttävä näkö; sekä
- e) joka kykenee hoitamaan automobiiliä, omaa tarpeellisen paikallistuntemuksen, johon myös kuuluu katujen ja yleisten paikkain nimien tunteminen, sekä on tarpeenmukaisesti perehtynyt automobiilitaksaan ynnä näihin ja muusta automobiili-liikenteestä voimassa oleviin järjestyssääntöihin.

Myönnetystä luvasta, josta ensimmäisessä kappaleessa puhutaan, niin myös kuljettajan hyväksymisestä antaa poliisiviranomainen hyväksymänsä kaavakkeen mukaan laaditun todistuksen.

3 §.

Ammattimaisessa liikenteessä käytettävän automobiilin pitää olla:

- a) varustettu taksametrillä; sekä
- b) siisti ja mukava sekä muutoin sen laatuinen, kuin poliisiviranomainen tarkemmin määrää.

Automobiiliä älköön käytettävä, ennenkuin katsastusmies ja poliisiviranomainen sen ovat hyväksyneet sekä järjestysnumero sille on annettu.

4 §.

Automobiilinkuljettajan pitää yleisöä palvellessaan olla puettuna siistiin ja eheään pukuun, jonka kuosin Maistraatti määrää, jos tarpeelliseksi katsoo.

5 §.

Kyyditsemässä ollessaan pitää automobiilinkuljettajalla erityisessä vedenpitävässä laukussa aina olla mukanaan kappale näitä ja yleistä automobiililiikennettä koskevia järjestyssääntöjä sekä automobiilitaksaa, jotka pyynnöstä on näytettävä kyyditävälle. Niinikään pitää kuljettajalla aina olla mukanaan automobiilin numerolaatta.

6 §.

Niihin katsastuksiin, joita poliisiviranomainen toimeenpanelee näiden järjestyssääntöjen noudattamiseksi, pitää automobiilinomistajan sekä itse saapua että myös toimittaa automobiili tarpeineen aikana ja paikalle, josta hyvissä ajoin ennen katsastusta on ilmoitettu, ollen automobiilin omistaja ja -kuljettaja sitä paitsi velvolliset sallimaan poliisin milloin tahansa katsastusta varten vapaasti päästä talliin ja säilytyshuoneeseen, missä automobiilia tarpeineen pidetään.

Jos tuollaisessa katsastuksessa taikka muuten havaitaan, että automobiili tahi sen tarpeet sekä kuljettajan puku eivät ole säädetyssä kunnossa, olkoon poliisiviranomaisella oikeus kieltää niitä käyttämästä ennenkuin ne on hyväksytty.

Automobiilinomistajaa älköön kiellettävä tässä mainittuun katsastukseen kutumasta asiantuntijaa taikka ammatinharjoittajain edustajaa.

7 §.

Poliisiviranomainen osottaa ne yleiset paikat, joita saa käyttää automobiili-asemina.

Poliisin luvalla saatakoon kuitenkin automobiilejä asettaa muuhunkin paikkaan, missä niitä säännöllisesti taikka erityisissä tilaisuuksissa tarvitaan.

Älköön automobiilinkuljettaja, kun hän ei ole ajotoimessa, ajelko ympärinsä älköönkä pysähtykö muuanne kuin edellä mainittuihin paikkoihin.

8 §.

Kun automobiili tilaamatta saapuu rautatienasemalle matkustavia palvelukseen, pitää kuljettajan paikalla päivystävälle poliisimiehelle kohta jättää numerolaattansa ja asettua osotetulle paikalle, mistä älköön ajako esiin, ennenkuin hänen numeronsa huudetaan taikka laatta annetaan takaisin.

Automobiilien, jotka höyrylaivan saapuessa, julkisissa taikka yksityisissä huvitilaisuuksissa taikka muutoin lukuisammin kokoontuvat ajoa toimittamaan, pitää asettua sille paikalle ja ajaa esiin siinä järjestyksessä, minkä poliisi edeltäpäin on määrännyt taikka tilaisuudessa läsnä oleva poliisimies määrää.

9 §.

Kun automobiiliä käytetään, pitää kuljettajan ennen automobiilin käyntiin panoa hankkia varmuutta siitä, että taksometri on oikein asetettu, ja jättäköön, jos vaaditaan, numerolaattansa sille, joka häntä käyttää.

Ajon päätyttyä olkoon automobiilinkuljettajalla oikeus saada maksu sekä numerolaattansa takaisin; kuitenkin saatakkoon, jos automobiili tilataan paluumatkaa varten, menomatkalta tuleva maksu pidättää, kunnes paluu on tapahtunut, jos kuljettajalle annetaan kirjallinen tilaus, jossa on mainittuna sekä sen henkilön nimi, jonka tarpeiksi tilaus tehdään, että myös aika milloin ja paikka mistä kyyditseminen on tapahtuva. Jos paluumatkaa varten tilattu automobiili jää saapumatta, olkoon kuljettaja, paitsi sitä edesvastausta, johon hän on saattanut itsensä vikapääksi, menettänyt kyytirahan paluumatkalta.

10 §.

Vastoin kuljettajan kieltoa älköön automobiiliin yhdellä kertaa asettuko useampia henkilöjä kuin että jokainen saa eri istuinpaikkansa; kuitenkaan älköön henkilölukuun laskettako yhtä alle kymmenen vuoden ikäistä lasta, ja kaksi alle kymmenen vuoden lasta luettakoon yhdeksi henkilöksi.

Automobiilinkuljettaja on velvollinen kuljettamaan matkustajan tavaroita, jos niiden tilavuus taikka laatu ei voi tuottaa vahinkoa automobiilille ja ne sopivasti käy siihen sijoittaminen.

11 §.

Kuljettaja älköön kieltäytykö kaupungin alueella palvelemasta sitä, joka haluaa häntä käyttää, paitsi:

kun toinen on hänet tilannut samaksi ajaksi taikka hän voi näyttää muun todellisen esteen;

kun hän on matkalla kotiinsa; sekä

kun se, joka haluaa häntä käyttää, on epäsiistissä puki-
missa, päihdyksissä taikka nähtävästi tarttuvaa tautia sairastava, ellei kyyditsemistä vaadi poliisi tuollaisten henkilöjen kuljet-

tamista varten, jossa tapauksessa kuljettaja on oikeutettu poliisilaitokselta saamaan, paitsi kyytirahaa, korvauksen kustannuksista ja vahingosta.

Automobiilinkuljettaja ei ole velvollinen toimittamaan kyyditsemistä kaupungin alueen ulkopuolella.

12 §.

Automobiilinkuljettaja on velvollinen:

tarkoin vaarinottaen, mitä ajoneuvoilla ajamisesta on poliisijärjestyksessä säädetty, ajaessaan noudattamaan kyydittävän määräystä;

kohteliaasti esiintymään jokaista kohtaan, joka häntä käyttää, sekä virantoimituksessa olemaan raittiina ja muutenkin noudattamaan siivoa käytöstä;

olemaan apuna tavarain kuormauksessa ja purkauksessa, milloin hänen velvollisuutenaan oleva automobiilin silmälläpito sen sallii;

mikäli mahdollista katsomaan, ettei tavaroita vahingoitu eikä häviä;

kohta kyydittävän poistuttua automobiilistä tarkastamaan, onko siihen unohtunut tavaroita, sekä, jos niin on laita, heti palauttamaan ne omistajalleen; ellei se voi käydä päinsä, pitää kuljettajan heti taikka viimeistään seuraavana aamuna jättää talteen ottamansa tavara johonkin poliisivartiokonttoriin;

automobiiliasemalla oleskelemaan automobiilissä tahi sen vierellä; sekä

ehdottomasti noudattamaan poliisiviranomaisen taikka virantoimituksessa olevan poliisimiehen toimivaltansa rajoissa antamia määräyksiä ja ohjeita.

13 §.

Kuljettajan on ankarasti kielletty:

puhuttelemalla taikka viittamalla tarjoutumasta ajoa toimitamaan;

tarpeettomasti viivyttämästä sitä, joka häntä käyttää;

vaatimasta enempää kyytirahaa taikka odotusmaksua, kuin taksan mukaan hänelle on tuleva;

pyytämästä juomarahoja;

kyydittävän luvatta sallimasta kenenkään muun seurata automobiilissä mukana;

matkalla luovuttamasta automobiilin ohjausta toiselle;

tupakoimasta ajaessaan; sekä

asemilla taikka kaduilla taikka muilla yleisillä paikoilla kokoontumasta joukkoihin, tarpeettomasti käyttämästä merkinantolaitetta taikka muulla tavoin herättämästä huomiota taikka aikaansaamasta pahennusta.

14 §.

Mitä voimassa olevissa yleisissä järjestyssäännöissä Helsingin automobiililiikenteestä on säädetty, olkoon soveltuvilta kohdilta myös noudatettavana ammattimaisessa automobiililiikenteessä.

15 §.

Näiden järjestyssääntöjen rikkominen rangaistaan enintään kahdensadan markan sakolla, ellei rikkomuksesta katsota varoituksen voivan riittää.

16 §.

Ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittaja, joka on tuomittu törkeästä rikoksesta, olkoon menettänyt oikeutensa edelleen harjoittaa tätä ammattia.

Jos kuljettaja on useampia kertoja saattanut itsensä vika-pääksi edesvastukseen voimassa olevain järjestyssääntöjen rikkomisesta, taikka jos hän saattaa itsensä tunnetuksi epäsäännöllisestä elämäntavasta, taikka jos hän on käyttäytynyt sopimattomasti taikka osottanut ilmeistä niskoittelua, taikka jos hän muutoin osottautuu sopimattomaksi, voi Maistraatti hänet erottaa ammatinharjoituksesta määrääjäksi taikka ainiaaksi.

17 §.

Poliisiviranomainen pitää lähinnä silmällä automobiililiikennettä sekä antaa automobiilinomistajille ja -kuljettajille ne ohjeet, joita tarve saattaa vaatia.

Poliisiviranomaisen on pidettävä tarkkoja muistoonpanoja ilmoitetuista ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittajista ja hyväksytyistä automobiilinkuljettajista sekä heidän tekemistään rikkomuksista niin myös niitä muita luetteloja, joita tämän liikenteen silmälläpito vaatii.

Näiden järjestyssääntöjen rikkomuksta syytteeseen saatettaessa pitää poliisiviranomaisen antaa tuomioistuimelle tarpeellinen ote tehtyjen rikkomusten luettelosta.

Nämä järjestyssäännöt ovat voimassa 1 p:stä tammi-kuuta 1912.

3. Taksa taksametriautomobiilillä ajosta Helsingin kaupungissa.

Maistraatin vahvistama 26 päivänä elokuuta 1911.

Ajosta taksametriautomobiilillä Helsingin kaupungin alueella suoritetaan maksu alla olevan taksan mukaan:

Taksa I.	1—3 henkilöltä ensimmäisessä vyöhykkeessä päiväsaikaan.	70 penniä enintään 600 metrin tiepituudelta sekä sen lisäksi 10 penniä jokaiselta alotetulta 200 metrin tiepituudelta.
Taksa II.	a) toisessa vyöhykkeessä. b) 4 tahi useammalta henkilöltä. c) yöllä. d) rautatienasemalta, kun numerolaatta on jätetty.	70 penniä enintään 375 metrin tiepituudelta sekä sen lisäksi 10 penniä jokaiselta alotetulta 125 metrin tiepituudelta.

1 muist. Ensimmäiseen vyöhykkeeseen kuuluvat 1—9 kaupunginosa sekä 13 kaupunginosa ja Hesperiankadun viereiset 14 kaupunginosan paikat. Toiseen vyöhykkeeseen kuuluu kaupungin muu alue.

2 muist. Lausetavalla „päiväsaikaan“ ymmärretään k:lo 7 aamulla ja k:lo 12 yöllä välistä aikaa sekä lausetavalla „yöllä“ k:lo 12 yöllä ja k:lo 7 aamulla välistä aikaa. Ajosta, joka on alkanut ennen k:lo 12 yöllä ja päättynyt viimeistään k:lo 12,10, suoritetaan maksu niinkuin päiväsaikaisesta ajosta.

Odotus.

Enintään 4 minuutin odotuksesta ei suoriteta eri maksua, mutta jos tämä aika ylitetään, suoritetaan 10 pennin maksu kultakin 2 minuutilta koko odotusajalta.

Erityisiä määräyksiä.

1. Jos taksaan käyttämisessä syntyy epäilystä sen oikeasta sisällyksestä taikka muutoin riitaisuuksia kyydittävän ja kuljettajan kesken, käyttökööt nämä poliisin välitystä ja olkoon ensinmainitussa tapauksessa noudatettavana se mielipide, joka on kyydittävän eduksi.

2. Rangaistuksesta sille, joka kieltäytyy suorittamasta vahvistettua maksua taikka odotusmaksua, taikka automobiilikuljettajalle, joka vaatii suurempaa kyytirahaa kuin hänelle on tuleva, on erittäin säädetty.

4. Taksa automobiilien katsastuksesta ja automobiilikuljettajain tutkimisesta.

Maistraatin vahvistama 26 päivänä elokuuta 1911.

I. Katsastettaessa automobiili,

- a) joka ei ole Helsingissä ennen saanut järjestysnumeroa Smk 10:—
- b) jolla on tuollainen numero ” 5:—

Jos yhtäikaa katsastetaan kaksi taikka useampia samalle henkilölle kuuluvia automobiileja, maksetaan 5 markkaa kunkin automobiilin katsastuksesta.

II. Tutkittaessa automobiilikuljettajia,

- a) kun hakijalla ei ole toisella paikkakunnalla olevan oikeutetun henkilön tai viranomaisen antamaa lupatodistusta Smk 8:—
- b) kun hakijalla on tuollainen todistus ” 3:—

Mainittuihin toimituspalkkioihin on luettu korvaus katsastuskirjan taikka kokeensuoritusta osottavan todistuksen antamisesta.

5. Ote kansainvälisestä liittokirjasta koskeva automobiililiikettä 11 p:ltä lokakuuta 1909.

1 artikla.

Mitkä ehdot automobiilien tulee täyttää, päästäkseen liikkumaan yleisellä tiellä.

Jokainen automobiili pitää, ennenkuin sen sallitaan liikkua yleisillä teillä eri maissa, olla asianomaisen viranomaisen taikka sen valtuuttaman seuran, katsastuksen jälkeen, liikekuntoiseksi tunnustama tahi sitten sellaista mallia, jolle samalla tapaa on tuollainen lupa myönnetty.

Katsastuksen tulee nimittäin käsittää seuraavaa:

1) Konelaitteiden tulee toimia varmasti ja olla niin sijoitettuja, että kaikki tulen tai räjähdysvaara mikäli mahdollista estyy; ne eivät saa jyskeellä säilyttää ratsas- tai vetoeläimiä, eivät muullakaan tavoin aiheuttaa vaaraa liikenteelle eikä mainittavasti häiritä ohikulkijoita savulla tai höyryllä.

2) Automobiilissä tulee olla seuraavat konelaitteet:

A. Luotettava ohjauslaite, jonka avulla käänteiden tekeminen käy helpoksi ja varmaksi.

B. Kaksi toisistaan riippumatta vaikuttavaa riittävän voimakasta jarrua; ainakin toisen näistä jarruista tulee vaikuttaa nopeasti suorastaan pyöriin tai niiden kanssa välittömässä yhteydessä oleviin renkaisiin.

C. Konerakenne, joka jyrkissäkin nousuissa voipi kokonaan estää takaisinpäin vierimisen, jos toinen jarruista ei täytä tätä tehtävää.

Jokainen automobiili, joka tyhjänä painaa päälle 350 kilogramman, on varustettava semmoisella konerakenteella, että automobiili ohjaajan paikalta saadaan peräytymään moottorin avulla.

3) Ohjauslaitteet pitää olla niin sijoitetut, että ohjaaja varmasti saa ne toimimaan taukoamatta silmällä pitämästä tietä.

4) Jokainen automobiili olkoon varustettu merkillä, joka ilmaisee sen toiminimen, joka on rakentanut alustan, tämän viimeksimainitun tehtaannumeron, moottorin hevosvoimamäärän tai silinterien luvun ja läpimitan sekä automobiilin painon sen tyhjänä ollessa.

2 artikla.

Mitkä ehdot automobiilinohjaajan tulee täyttää.

Automobiilin ohjaajalla tulee olla sellaiset ominaisuudet, jotka tarjoavat riittävästi takeita yleiselle turvallisuudelle.

Mitä kansainväliseen liikkeeseen tulee, niin älköön kukaan olko oikeutettu ohjaamaan automobiilia, ellei ole saanut siihen lupaa oikealta viranomaiselta tahi tämän valtuuttamalta seuralta pätevyysnäytteen suoritettua.

Lupaa älköön annettako 18 vuotta nuoremmille henkilöille.

3 artikla.

Kansainvälisten matkasertifikaattien antaminen ja tunnustaminen.

Todistukseksi, mitä kansainväliseen liikenteeseen tulee, että 1 ja 2 artiklassa mainitut ehdot on otettu varteen, tulee annettavaksi kansainvälisiä matkasertifikaatteja tähän liitettyjen mallien ja ohjeiden mukaan.

Nämä sertifikaatit ovat voimassa yhden vuoden niiden antopäivästä lukien. Ne käsin kirjoitetut ohjeet, joita niissä tulee olemaan, ovat aina kirjoitettavat latinalaisilla kirjaimilla tai englantilaisella kursiivilla.

Kansainväliset matkasertifikaatit, jotka on antanut jonkun sopimuksentehneen valtion viranomaisen tahi sellaisen viranomaisen valtuuttama seura ja jotka ovat tämän viranomaisen varmentamat, oikeuttavat esteettömästi liikkumaan kaikissa muissa sopimuksentehneissä valtioissa ja tunnustetaan niissä päteviksi ilman uutta katsastusta.

Kansainvälistä matkasertifikaattia voidaan kieltäytyä tunnustamasta:

1) Jos on ilmeistä, että niitä ehtoja, joilla semmoinen sertifikaatti 1 ja 2 art:n määräysten mukaan on annettu, ei enää noudateta.

2) Jos automobiilin omistaja tai ohjaaja ei ole minkään sopimuksentehneen valtion alamainen.

4 artikla.

Numeromerkkien sijoittaminen automobiileihin.

Älköön annettako minkään automobiilin kulkea yhdestä maasta toiseen, ellei siinä ole näkyvällä paikalla takapuolella,

paitsi kansallista numeromerkkiä, myöskin tuntomerkkilaatta kirjaimineen, jotka ilmaisevat sen kansallisuuden. Tämän laatan suuruusmitat, kirjaimet ja niiden mitat ovat määrättyt eräässä tähän sopimuskirjaan liitettyssä taulukossa.

5 artikla.

Varotuslaitteet.

Jokaisessa automobiilissa tulee olla karkeaääninen torvi varoituksen antoa varten. Asumattomilla paikoilla olkoon sitä paitsi lupa käyttää muitakin varotusmerkkejä, maassa voimassa olevain säännösten ja tapain mukaisia.

Jokainen automobiili pitää pimeän tultua olla varustettu kahdella etupuolella olevalla lyhdyllä ja yhdellä takana olevalla tulella, joka saattaa laatoissa olevat numero- ja kirjainmerkit luettaviksi. Tie pitää olla valaistu riittävän pitkälle eteenpäin, mutta häikäisevään tultua käyttäminen olkoon aina kielletty asutuissa kaupunginosissa.

6 artikla.

Eryityisiä säännöksiä moottosykleistä ja moottosykleteistä.

Tämän liittokirjan määräykset ovat sovellettavia kolmi- pyöräisiin moottosykleihin sekä moottosykletteihin seuraavalla tavoin muodosteltuina:

1) Takaperin vierimistä estävää konerakennetta, joka on mainittu 1 art:n 2 momentin C. litteran kohdalla, ei vaadita; ei myöskään konerakennetta peräytymistä varten.

2) Valaistusvälineenä voidaan käyttää ainoastaan yhtä lyhtyä, joka sijoitetaan moottosyklin tai moottosykletin etupäähän.

3) Moottosykliden ja moottosyklettien kansallisuuden ilmaisulaatta pitää olla 18 senttimetriä pystysuoraan suuntaan ja 12 senttimetriä vaakasuoraan suuntaan, kirjaimet olkoot 8 senttimetriä korkeat ja 10 millimetrin levyisillä viivoilla piirretyt.

4) Moottosykliden ja moottosyklettien varotustorvissa tulee olla kimeä ääni.

7 artikla.

Vastaantulevat ja sivuuttavat ajoneuvot.

Kun ajoneuvot tulevat toisia vastaan tai sivuuttavat toisensa on automobiilijohjain sätillisesti noudatettava sen paikkakunnan tapoja, missä he ovat.

8 artikla.

Osoitustaulujen asettaminen yleisten teiden varsille.

Jokainen sopimuksentehnyt valtio sitoutuu oman valtiopiirinsä alueella pitämään silmällä että teiden varsilla on vaarallisten paikkain osottimena ainoastaan niitä merkkejä, joista on kuvat tämän liittokirjan lisäkkeessä.

Sopimuksentehneiden valtioiden hallitukset voivat kuitenkin keskinäisen sopimuksen mukaan tehdä muutoksia tähän järjestelmään.

Tähän merkkijärjestelmään on luettava myöskin tullikamarin seisautusmerkki samoin kuin toinenkin merkki, osottava tullivartiopaikkaa.

Hallitukset tulevat myös pitämään silmällä että seuraavia määräyksiä noudatetaan:

1) Ylipäänsä ei ole tarvis osoitustauluilla merkitä asutuilla alueilla olevia esteitä.

2) Taulut ovat asetettavat noin 250 metrin päähän niistä paikoista, joita ne tarkoittavat, mikäli paikanlaatu sen myöntää. Jos merkin ja esteen välimatka melkoisesti poikkeaa 250 metristä, niin on ryhdyttävä erityisiin toimenpiteihin.

3) Osoitustaulut ovat asetettavat pystysuoraan asentoon tien varrelle.

9 artikla.

Yleisiä säännöksiä.

Automobiilinjohjaaja on, liikkeessaan jossakin maassa, velvollinen noudattamaan niitä lakeja ja säännöksiä, mitkä siinä maassa ovat yleisillä teillä kulkemisesta voimassa.

Otteet näistä laeista ja säännöksistä voipi antaa automobiilillä kulkevalle hänen johonkin maahan tullessaan se laitos, missä tullimuodollisuudet suoritetaan.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1911.

KUNNALLISASETUS-KOKOELMA

SISÄLLYS:

1. Helsingin kaupungin revisionikonttorin ohjesääntö.
 2. Kaupunginvaltuusmiesten «Waldemar Wavulins donationsfond» nimistä rahastoa koskeva päätös.
 3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös Helsingin kirjastonhoitajan palkkaeduista.
 4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös apulaiskirjastonhoitajan-toimen perustamisesta Helsingin kaupungin kirjastoon.
 5. Helsingin kaupungin museon lautakunnan johtosääntö.
 6. Helsingin kaupungin palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteet.
-
-

1. Helsingin kaupungin revisionikonttorin ohjesääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 3 p:nä lokakuuta 1911.

1 §.

Avuksi niille tilintarkastajille, jotka raastuvankokous voimassaolevan 8 päivänä joulukuuta 1873 annetun kunnallisasetuksen määräysten mukaisesti vuosittain valitsee tarkastamaan kaupungin tilejä ja hallintoa, perustetaan kaupungin revisionikonttori, johon kuuluu kaupunginrevisor, joka on konttorin johtaja, revisori ja tarpeellinen määrä apulaisia.

2 §.

Revisionikonttorin velvollisuus on toimittaa sellainen kaupungin tilien valmisteleva tarkastus, että raastuvankokouksen valitsemat tilintarkastajat voivat vapautua yksityiskohtain ja numerojen tarkastuksesta; ja tulee revisionikonttorin pitää vuosittilintarkastajan saatavana selostus konttorin töistä kuluneena vuonna, ollen selostuksessa myös mainittava revisionikonttorin tekemät muistutukset, erittäin ne, jotka ovat aiheuttaneet oikaisun, ja ne, joita ei ole loppuun käsitelty, sekä ehdotukset niiksi toimenpiteiksi, joita revisionikonttori katsoo tarpeelliseksi vuosittilintarkastajille ehdottaa.

3 §.

Kaupungin revisionikonttorin velvollisuus on vuoden varrella tarkastaa rahatoimen, kaikkien lautakuntain, hallitusten ja omintakeisten konttorien tilit sekä silloin ei ainoastaan toimittaa tilinlaskujen tarkastus, vaan myös katsoa että asianomaiset kunnalliset viranomaiset ovat noudattaneet voimassa olevia määräyksiä ja kaupunginvaltuuston päätöksiä eivätkä ole menneet sen toimivallan ulkopuolelle, mikä voimassaolevain johto- ja ohjesääntöjen mukaan niille kuuluu, sekä ovat muutenkin valvoneet kaupungin parasta. Tätä tarkastusta varten tulee kaikkien kaupungin viranomaisten pitää tililaskunsa ja niihin kuuluvat todisteet, pöytäkirjat, kirjelmät y. m. revisionikonttorin saatavissa.

4 §.

Revisionikonttorin velvollisuus on niinkään olla apuna niissä kaupungin irtaimiston, työkalujen ja varastojen inventauksissa, joita kunnallisasetuksen määräysten mukaisesti erittäin sitä tarkoitusta varten valitut henkilöt toimittavat. Älköönkään kaupungille kuuluvia huone- ja työkaluja taikka muuta irtaimistoa kuluneiksi katsottako, ennenkuin ne ovat tuollaisessa vuosi-inventauksessa asian mukaisesti julistetut kelpaamattomiksi.

5 §.

Tämän lisäksi voi revisionikonttori, milloin tahansa tarpeelliseksi harkitaan, edeltäpäin ilmoittamatta tarkastaa rahatoimikonttorin ja kaikkien kunnan laitosten ja viranomaisten kassat sekä yksityisille tilitystä vastaan annetut ennakkorahamäärät.

6 §.

Kaupunginrevisorin ja revisorin asettaa Kaupunginvaltuusto virkaan molemminpuolisella kuuden kuukauden irtisanomisajalla, Maistraatin esityksestä ja sittenkun virat ovat viimeksi mainitun viranomaisen toimesta olleet julistetut avonaisina haettaviksi 30 päivän kuluessa. Apulaiset ottaa tarpeen mukaan revisionikonttorin johtaja sikäli kuin konttorin vuosirahansääntöön merkityt määrärahat sallivat.

7 §.

Kaupungin revisionikonttorin johtajana ja niin ollen sen töistä vastuunalaisena tulee kaupunginrevisorin:

tilata kaikki tarkastustyötä varten tarpeelliset tililaskut ja asiakirjat sekä valvoa, että ne ajoissa saapuvat taikka ovat käytettävänä;

jakaa tarkastustyö konttorissa ja katsoa, että se kunnollisesti ja joutuisasti suoritetaan, sekä muutoin antaa virantoimittukseen nähden tarpeellisia määräyksiä;

tutkia konttorin tarkastamat tililaskut, sekä numerotietoihin nähden että muun tarkastukseen toimittamiseksi, erittäinkin menojen oikeutusta silmällä pitäen, ja varustaa ne todistuksella tarkastuksen toimittamisesta;

katsoa, että kaikki konttorin velvollisuutena olevat kirjeet muistutusmemoriaalit y. m. asianmukaisesti laaditaan ja lähetetään; sekä

itse otta tarkastustyöhön osaa sikäli kuin aikaa riittää.

8 §.

Revisorin ja revisionikonttoriin asetettujen apulaisten tulee noudattaa mitä kaupunginrevisori virassa heille määrää.

9 §.

Kaupunginrevisorin ollessa estettynä hoitaa revisori ilman eri määräystä hänen tehtävänsä.

10 §.

Revisionikonttorin virkamiehillä ja vakinaisilla apulaisilla on itsekullakin kuukauden virkaloma vuosittain täydellä palkalla, kuitenkin siten että kaupunginrevisorilla ja revisorilla ei ole lomaa yhtäaikaa.

11 §.

Tarkastettaviksi jätettyjä tilejä ja asiakirjoja älköön vietäkö pois revisionikonttorin työhuoneesta taikka sen laitoksen huoneistosta, missä tarkastus tapahtuu.

12 §.

Jos tarkastuksessa ilmenee aihetta muistutukseen, pitää kaupunginrevisorin koettaa saada asianomainen virkamies viipymättä korjaamaan huomautettu puutteellisuus. Jos oikaisu saadaan aikaan, pitää kaupunginrevisorin kuitenkin tehdä siitä ilmoitus sille lautakunnalle tai hallitukselle, jota asia koskee, ellei huomautettu virhe ole vähäpätöinen.

13 §.

Jos asianomainen kieltäytyy tarpeellista oikaisua tekemästä eikä huomautuksen tekemisestä sille lautakunnalle tai hallitukselle, jonka alainen virkamies on, ole apua, ilmoittakoon kaupunginrevisori — jos muistutuksen alainen puutteellisuus ei ole sen laatuinen että siitä voi seurata korvausvelvollisuus taikka jos se muuten on sitä laatua että syyte pitää seurata — asian vuositilintarkastajille, jotka asian haaroja tutkittuaan joko jättävät asian Kaupunginvaltuustolle tai antavat muistutuksen raueta.

14 §.

Jos huomautettu puutteellisuus voi tuottaa korvausvelvollisuuden taikka jos muistutus koskee vajaan taikka muuten on sitä laatua, että syyteen pitää seurata, ilmoittakoon kaupunginrevisori, kohta kun virhe on huomautettu, asian Maistraatille, joka ryhtyy niihin toimenpiteisiin, joita asianhaarat voivat vaatia.

Helsingin kaupungin revisionikonttorin vuosirahansääntö.

1 kaupunginrevisori, palkkaa	Smk	9,000:—
1 revisori, ”	”	6,000:—
Palkkiota revisionikonttorin apulaisille, arviolta	”	6,000:—
Vuokraa ja tarverahoja, arviolta	”	4,000:—
	<hr/>	
	Yhteensä Smk	25,000:—

Muist. Kaupunginrevisori ja revisori saavat palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % palkastaan kumpaisellakin kerralla.

2. Kaupunginvaltuusmiesten „Waldemar Wavulins donationsfond“ nimistä rahastoa koskeva päätös 17 p:ltä lokakuuta 1911.

Sittenkun edesmennyt kauppias Waldemar Wavulin eläessään tekemässä testamentissa oli, muun muassa, lahjoittanut Helsingin kaupungille 15,000 markkaa, käytettäväksi kaupungin

köyhäin hyväksi, on Kaupunginvaltuusto edellämainittuna päivänä päättänyt määrätä, että yllämainituista varoista on muodostettava „Waldemar Wavulins donationsfond“ niminen rahasto, kuin myöskin että mainitun rahaston korot ovat vuosittain vaivashoitohallituksen jaettavat avustukseksi kymmenenä yhtä suurena eränä kaupungista kotosinoleville, todellista hätää kärsiville henkilöille, yhteiskunta-asemasta ja uskontunnuksesta riippumatta.

3. Kaupunginvaltuusmiesten päätös Helsingin kirjaston hoitajan palkkaeduista 14 p:ltä marraskuuta 1911.

Edellä mainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt, että Helsingin kaupungin kirjastonhoitajalle on 1912 vuoden alusta myönnettävä 8,000 markan vuosipalkka sekä taattava 10 %:n korotus tästä vastaavasti viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta näin korotetun palkkaussäännön voimaanastumisajasta lukien kuin myöskin ehdolla, ettei kirjaston hoitaja Kaupunginvaltuuston luvatta saa hoitaa toista tointa.

4. Kaupunginvaltuusmiesten päätös apulaiskirjastonhoitajan-toimen perustamisesta Helsingin kaupungin kirjastoon, 14 p:nä marraskuuta 1911.

Edellämainittuna päivänä on Kaupunginvaltuusto päättänyt, että apulaiskirjaston hoitajantoimi on ensitulevan vuoden alusta perustettava kaupungin kirjastoon ja että sanottua tointa seuraa 4,000 markan suuruinen palkka 10 %:n korotuksineen 5 ja 10 vuoden palveluksesta.

5. Helsingin kaupungin museon lautakunnan johtosääntö.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 12 p:nä joulukuuta 1911.

1 §.

Helsingin kaupungin museon lautakunnan, jolle Helsingin kaupungin museon hoito on uskottu, tehtävänä on ottaa talteen

ja koota sellaisia esineitä, jotka ovat omiaan toisessa tai toisessa suhteessa valaisemaan kaupungin historiaa, sen ulkonäköä ja sen yhteiskuntaelämää. Sitä varten tulee lautakunnan:

hankkia kuvia kaupungista, osaksi hankkimalla vanhempia näköalakuvia, osaksi antamalla järjestelmällisesti kuvata sellaisia kaupunginosia, katuosia, sekä huomattavampia rakennuksia, jotka joutuvat muutoksenalaisiksi tai hävitettäviksi;

pitää, milloin se käy päinsä, huolta siitä, että myöskin merkilliset tapaukset tulevat kuvissa säilytetyiksi;

koota kaupungin historiaa kuvaavia arvoesineitä, kuten muistoja kaupungissa vaikuttaneista laitoksista, muutokuvia yhteiskunnan merkkimiehistä, sivistyshistoriallisia esineitä yksityiskodeista kuin myöskin kaupungin historiaan kuuluvia käsikirjoituksia ja painotuotteita, sekä kaupungissa ilmestyneet sanomalehdet;

pitää huolta, että museoon kootut kokoelmat asianomaisesti merkitään, järjestetään ja hoidetaan.

2 §.

Lautakuntaan kuuluu kolme kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä, ja valitsee lautakunta yhden näistä puheenjohtajaksi.

3 §.

Lautakunta kokoontuu säännöllisesti kerran kuukaudessa, ei kuitenkaan kesäisin, ja muuten ylimääräisiin kokouksiin niin usein kuin asianhaarat vaativat, ja on jokaisessa kokouksessa pidettävä pöytäkirja. Vuosikertomus lautakunnan toiminnasta jätetään Kaupunginvaltuustolle tammikuussa.

4 §.

Museon hoitoa valvoo lähinnä museonhoitaja, jonka lautakunnan lausunnon hankittua, Kaupunginvaltuusto valitsee. Hänelle kuuluu museossa esiintyvän töiden tekeminen ja valvominen ja ylipäänsä museon etujen katsominen sekä edelleen pöytäkirjan pitäminen lautakunnan kokouksissa. Hänen tulee vähintään kaksi kertaa viikossa, lautakunnan määrääminä aikoina, olla tavattavissa museossa.

5 §.

Lautakunnan rahavaroja hoitaa museonhoitaja; kuitenkin ovat rahainmaksumääräykset lautakunnan puheenjohtajan tehtä-

vät. Varain käytöstä on tammikuussa annettava tili rahatoimikamariin.

6 §.

Museon palvelusväen ottaa ja erottaa lautakunta, ja muodostaa sen vakinaisesti palkattu, museon vieressä asuva vahtimestari sekä tarvittava tilapäinen vahtihenkilökunta.

7 §.

Museo pidetään avoinna yleisölle lautakunnan määrääminä aikoina alhaista, lautakunnan määräämää sisäänpääsymaksua vastaan, joka lankeaa museolle.

Helsingin kaupungin museon lautakunnan menosääntö.

Johtajan palkkio	Smk	600:—
Museoesineiden ostoa sekä valokuvausta varten	„	2,000:—
Vahtimestarin palkkio, paitsi vapaata asuntoa ja lämpöä	„	600:—
Tarverahoiksi, valaistukseen y. m.	„	400:—
	<u>Smk</u>	<u>3,600:—</u>

6. Helsingin kaupungin palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteet.

Kaupunginvaltuusmiesten vahvistama 22 p:nä joulukuuta 1911.

1. Jokainen kaupungin palveluksessa oleva virka- ja palvelusmies on virkaeroa ottaessaan, jos on tullut 63 vuoden ikään ja kaupungin palveluksessa nuhteettomasti ollut 30 vuotta, oikeutettu jällellä olevaksi eliniäkseen saamaan kaupungilta eläkettä 60 % silloisista palkkaeduistaan. Jos hänen täytyy, ennenkuin on täydet ikä- tai virkavuodet saavuttanut, näyttelyn kivuloisuuden tähden erota toimestaan tai omatta syytensä virasta poistua, olkoon niinkään oikeutettu saamaan eläkettä 15 vuoden palveluksesta 20 %, 20 vuoden palveluksesta 30 % ja 25 vuoden palveluksesta 40 % niistä palkkaeduista,

mitkä hänellä on virkaeron ottaessaan. Alköön vuotuinen eläke kuitenkin missään tapauksessa olko 6,000 markkaa suurempi.

Virka- ja palvelusmiehellä tarkoitetaan kaupungin yleisessä menosäännössä tahi asianmukaisesti vahvistetuissa erikoismenosäännöissä mainittujen vuosi- tahi kuukausipalkkaisten toimien pitäjiä.

Palolaitoksen päällystö, alipäällystö ja miehistö saavat täyden eläkkeen 50 vuotta täytettyään ja 25 vuotta virassa oltuaan. Sama etu tulee sairaanhoidossa palveleville hoitajattarille sekä houruinhoitajille heidän saavutettuaan 50 ikä- ja 20 virkavuotta.

Kaupungin poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiesten eläkeoikeudesta on voimassa mitä siitä on säädetty tahi vastedes erittäin säädetään.

2. Eläkettä laskiessa on palkkaetuna otettava lukuun määrävuosien palveluksesta myönnetty korotus, henkilökohtainen palkanlisäys, kalliinajanlisäys, vuokra- ja matkarahat, ja muut tuollaiset korvaukset sekä, Kaupunginvaltuuston harkinnan mukaan, luontoisetuna annettu asunto. Palkkaeduksi luetaan myös tointa seuraavat sivutulot, jotka lasketaan kymmenenä viime vuonna ennen virasta eroamista saatujen tuollaisten tulojen keskimäärän mukaan tahi, ellei hakijalla ole niin kaun ollut sivutuloja, vuotuisen keskimäärän mukaan sinä aikana kun hänellä on niitä ollut; kuitenkin että, jos hakijalle on ollut vakuutettuna jokin vähin sivutulomäärä, eläkettä laskiessa ei saa sivutuloja lukea sitä määrää vähemmäksi.

3. Virka- ja palvelusmies, jolla on useampia toimia, on eläkkeeseen oikeutettu ainoastaan yhden toimen puolesta ja, jos tointen pitäjä on cikeutettu erisuuruiseen eläkkeeseen, sen toimen puolesta, jota seuraa suurin eläke.

4. Virka- ja palvelusmies, jolla on palkkaa valtionvaroista joko vakinaisella taikka lakkautuspalkkasäännöllä taikka eläkettä tai apurahaa, saa eläkettä kaupunginrahastosta ainoastaan sen määrän, minkä viimeksi mainittu eläke on valtionvaroista tulevaa palkkaa, eläkettä taikka apurahaa suurempi.

5. Virkavuosia laskiessa on palvelus-ajaksi katsottava se aika, minkä hakija vakinaisessa taikka ylimääräisessä toimessa, tuottipa se eläkeoikeuden taikka ei, taikka erityisen määräyksen nojalla on ollut kaupungin palveluksessa, ei kuitenkaan kuu- kautta lyhempää aikaa; eikä vähennystä saa tehdä virantoimi- tuksen keskeytymisen tähden, kun sen on aiheuttanut virka-

loma, ei myöskään sairauden tähden, jos virkavapaus ei ole yhteen jaksoon kestänyt vuotta kauemmin, eikä erityisen julkisen tehtävän taikka omaa kehitystä tarkoittavan matkan tähden, ellei tehtävä taikka matka ole yhteen jaksoon kestänyt kuutta kuukautta kauemmin, eikä muutoin myönnetyn virkavapauden tähden, ellei se kalenterivuoden kuluessa ole ollut kolmea kuukautta pitempi.

6. Eläke luetaan sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa sitä, jolloin eläkkeensaaja on eronnut virasta, sen kuukauden loppuun, jossa hän kuolee, sekä maksetaan kuukausittain.

7. Hakijan eläkeoikeuden tutkii ja ratkaisee edellä säädettyjen perusteiden mukaisesti Kaupunginvaltuusto kuultuaan asiassa rahatoimikamaria sekä sitä virastoa, jonka alainen hakija on ollut. Eläkekirjan antaa Maistraatti.

Tämän yhteydessä on Kaupunginvaltuusto selittänyt, etteivät käsityöläiskoulujen johtajat ja opettajat ole osalliset kunnan eläkejärjestelyyn.

3. Tjänsteman eller betjänte, som innehar flere än en befattning, åtnjuter pensionsrätt endast för en befattning och, om innehafvaren af befattningarna är berättigad till olika pension, för den af dem, som åtföljes af högsta pensionen.

4. För tjänsteman och betjänte, som åtnjuter aflöning af statsmedel, vare sig å ordinarie eller indragningsstat, eller pension eller understöd, utgår pensionen ur stadskassan endast till det belopp, hvarmed sistnämnda pension öfverstiger aflöningen, pensionen eller understödet ur statsmedel.

5. Vid beräkandet af tjänsteår skall såsom tjänstetid betraktas den tid, hvarunder sökanden i ordinarie eller extraordinarie anställning, eller på grund af särskildt förordnande tillbragt i stadens tjänst, dock ej kortare tid än en månad; och må afdrag ej ske för afbrott i tjänstgöring, som föranledts af semester, ej håller af sjukdom, där ej ledigheten oafbrutet varat längre än ett år, af särskildt offentligt uppdrag eller resa för egen utbildning, där ej uppdraget eller resan oafbrutet varat längre än sex månader, eller af eljes beviljad tjänstledighet, såvidt ej denna under ett kalenderår öfverstigit tre månader.

6. Pension utgår från och med månaden näst efter den, hvarunder pensionstagaren afgått ur tjänsten, till och med den månad, hvarunder han aflider, samt utbetalas månatligen.

7. Sökandens rätt till pension pröfvas och afgöres i enlighet med ofvan stadgade grunder af Stadsfullmäktige efter det drätselkammaren och det verk, hvarunder sökanden lydt, blifvit i saken hörda. Pensionsbref utfärdas af Magistraten.

I sammanhang härmed hafva Stadsfullmäktige förklaradt, att föreståndarena och lärarena vid handtverksskolorna icke skola vara delaktiga af den kommunala pensionsregleringen.